

GS CPA, INC.
ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਸਭ ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਤੇ ਟੈਕਸ ਲੋੜਾਂ ਲਈ
Gurpreet Singh, CPA, MBA
Certified Public Accountant
 5450 Lafayette Road, Suite#3,
 Indianapolis, IN 46254
Ph:317-248-4802
 Fax: 317-800-7947
 e-mail: info@gscpainc.com Website: www.gscpainc.com

10 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ
AMANTEL.COM
\$25 ਵਿਚ 3000 ਮਿੰਟ (50 ਘੰਟੇ)
 ਘਰ ਦੇ ਫੋਨ ਅਤੇ ਸੈਲ ਫੋਨ ਲਈ ਇਕੋ ਰੋਟ
 24/7 Customer Service
 ਇਹ ਆਫਰ ਹੁਣੇ ਹੀ ਲੈਣ ਲਈ ਇਹ ਕੂਪਨ ਕੋਡ ਸਾਡੀ ਵੈਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਅੱਪਣੇ ਅਕਾਊਂਟ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕਰੋ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨਾਲ ਵੇਰ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰੋ।
vaisakhi Coupon Code
 ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਗੱਲਾਂ ਕਰੋਗੇ ਉਨੇ ਹੀ ਮਿੰਟ ਕੱਟੇ ਜਾਣਗੇ
1-888-652-6268, 732-983-4332/4333

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ 13ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ 'ਤੇ ਰੰਗ-ਰੰਗ ਸ਼ਾਮ
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਾਈਟ-2013
 ਸਨਿਚਰਵਾਰ 6 ਅਪਰੈਲ 2013, ਸ਼ਾਮ 6:30 ਵਜੇ
 ਇੰਡੀਆ ਹਾਊਸ, ਸ਼ਾਮਬਰਗ (ਫੋਨ:847-895-5501)
 ਜਤਿੰਦਰ ਜਰਗੀਆ, ਨਿੰਮਾ ਡੱਲੇਵਾਲਾ, ਟੋਨੀ ਧਨੋਆ ਤੇ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਗੇ
 ਸੀਮਤ ਸੀਟਾਂ, ਯੋਗਦਾਨ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 50 ਡਾਲਰ
ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੋਨ: 847-359-0746

Fourteenth Year of Publication ਮਿਡਵੈਸਟ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢
 ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼
 Email:punjabtimes1@sbcglobal.net
 www.punjabtimesusa.com
 Punjab Times, Vol 14, Issue 14, April 6th, 2013 20451 N Plum Grove Rd. Palatine, IL 60074 Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

ਕਤਲੇਆਮ 84: ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਵਿਚ ਆਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨੇ ਹੈਰਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੇ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੂਟਨੀਤਕ ਪੌੜਤਾ ਮੱਲਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਨੋਸ ਲੱਗੀ ਹੈ।
 ਉੱਜ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਸ ਗ਼ੈਰਮਨੁੱਖੀ ਕਾਰੇ ਨੂੰ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੀ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਨਵੰਬਰ 1984 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ 18 ਸੂਬਿਆਂ ਤੇ

ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਾਰ

110 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖ, ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਕਹਿਣ। ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਕਤਲੇਆਮ ਦੌਰਾਨ 2733 ਬੰਦੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਜਦੋਂਕਿ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਹੈ।
 ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇਸ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਆਸਟਰੇਲੀਆ, ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਵਸੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ

1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਇਕ ਸਿੱਖ ਔਰਤ

2012 ਨੂੰ ਪਾਈ ਗਈ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੁਝ ਹਫਤਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ 30,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ 1984 ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਦੌਰਾਨ ਤੇ ਮਗਰੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਏ ਜੁਲਮਾਂ ਤੇ ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ

ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਤੇ ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਪਏ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ, ਸਿਆਸੀ ਹੱਤਿਆਵਾਂ, ਗੁੰਮਸੁਦਗੀਆਂ, ਨਿਰਪੱਖ ਜਨਤਕ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਨਾਂਹਪੱਖੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਵਲ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਠਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।
 ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੰਮ ਵੀ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇਹ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਹਰਜਾਨਾ ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਚੁਫੇਰਿਓ ਦਬਾਅ ਪੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 'ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ' ਮੌਕੇ ਹੋਏ ਜਾਨੀ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਦਾਇਰ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਮੁੜ ਪੈਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵਾਈ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਾਹਿਰ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ

ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਐਚ.ਐਸ. ਫੂਲਕਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਏ.ਪੀ.ਐਸ. ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸਕੱਤਰ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।
 ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 17 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਅੱਠ ਹਫਤੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹਰਜਾਨੇ ਬਾਰੇ ਕੇਸ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਵਾਉਣ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚੀ ਸੀ। ਉੱਜ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਆਨਲਾਈਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 1984 ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਵੇ।
 ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ 15 ਨਵੰਬਰ,

ਜੰਗ ਦੇ ਬੱਦਲ ਉਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ

ਸਿਓਲ/ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਆਣ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰੇਆਮ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਿਆ ਹੈ। ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਨਾਲ 'ਜੰਗ ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ' ਵਿਚ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਖ਼ਬਰਦਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਤਕਾਹਟ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਪਰਮਾਣੂ ਟਕਰਾਅ ਵਿਚ ਨਿਕਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।
 ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਨੇ ਮਾਰਚ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ

ਜੰਗੀ ਮਸ਼ਕਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਨਾਲ ਜੰਗਬੰਦੀ ਤੇ ਸਾਰੇ ਅਮਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਰੱਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਨੇ ਇਸ ਧਮਕੀ ਨੂੰ ਮਹਿਜ਼ ਭਤਕਾਊ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਵੱਲੋਂ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਨਾਲ ਜੰਗ ਦੀ ਧਮਕੀ ਨੂੰ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉੱਤਰੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਦੇ ਸਬੰਧ 1950-53 ਦੀ ਜੰਗ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਤਣਾਅ ਵਾਲੇ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕ ਹਰ ਵੇਲੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਭਿੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜੰਗ ਅਸਥਾਈ ਜੰਗਬੰਦੀ ਦੇ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

Dhade & Associates, PC Immigration Lawyers
WE FIGHT FOR YOUR RIGHTS!
 ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬੀ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਵਕੀਲ
 *ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਵੀਜ਼ੇ (ਡਾਕਟਰ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਆਦਿ)
 *ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ *ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ *ਅਡਜਸਟਮੈਂਟ ਆਫ ਸਟੇਟਸ
 *ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ *ਰਿਫਿਊਜ਼ੀ ਕੇਸ *ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਸਭੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ
 *ਅਸੀਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ 6 ਤੋਂ 12 ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ
Ph:248-254-3441
 Herman Singh Dhade Immigration Lawyer
 Fax:(248) 254-3443 www.eagle.pro, Email: herman@eagle.pro
 7071 Orchard Lake Rd, Suite 320, W. Bloomfield, MI 48322

Estd. 1975
World Wide Travel
 (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ) fly2world.com
AIR TRAVEL • CRUISES • VACATIONS
DETROIT 734 525 7304 **TOLL FREE 866 66 INDIA** **CHICAGO 312 224 8800**
 DELTA KLM AIRFRANCE ETIHAD QATAR

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਹਾੜੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਇਮਾਰਤ

ਵਿਸਾਖੀ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ 12 ਅਪਰੈਲ 2013 ਅਰੰਭ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ: ਸਵੇਰੇ 10:00 ਵਜੇ

ਐਤਵਾਰ 14 ਅਪਰੈਲ 2013 ਭੋਗ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ: ਸਵੇਰੇ 10:00 ਵਜੇ

ਉਪਰੰਤ ਕੀਰਤਨ ਦੀਵਾਨ: ਭਾਈ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਜਥਾ ਅਤੇ ਭਾਈ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪਟਿਆਲੇ ਵਾਲੇ
ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਕਥਾ ਵਿਆਖਿਆ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ।

ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ

ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਭਾਈ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ

ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਕੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਜੀ।

ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਦਾਸ

ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਮਿਲਵਾਕੀ ਦੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ

Sikh Temple Of Wisconsin

7512 South Howell Ave. Oak Creek, WI 53154

Web Site: sikhtemplewi.org

Ph. 414-764-7454

Fax: 414-764-7512

ੴ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ੴ

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਪਰਾਣ॥ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਕੀ ਜਾਨ॥

ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ (ਸ਼ਿਕਾਗੋ)

ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਾਜੇ ਖਾਲਸਾ
ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ ਅਤੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ

ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ ਵਧਾਈ

ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਗੁਰੂ ਘਰ ਉਪਰ ਗੁੰਬਦ ਲਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਮਾਡਲ

ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਾਜੇ ਨਿਵਾਜੇ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਨਿਵਾਸੀ ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ ਬੜੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ 14 ਅਪਰੈਲ, 2013 ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪ ਸਭ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰ ਕੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਸਫਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੋਈ ਹੈ ਜੀ।

ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ 12 ਅਪਰੈਲ 2013

ਅਰੰਭ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ

ਸਨਿਚਰਵਾਰ 13 ਅਪਰੈਲ 2013

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀਵਾਨ: ਸ਼ਾਮੀ 6:30 ਤੋਂ 8:30 ਵਜੇ ਤੱਕ

**14 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ
ਦੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਉਸਾਰੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ
ਫੰਡਰੇਜ਼ਿੰਗ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ।**

ਐਤਵਾਰ 14 ਅਪਰੈਲ 2013

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ: ਸਵੇਰੇ 6 ਵਜੇ, ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦਾ ਭੋਗ: ਸਵੇਰੇ 9:30

ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ: ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ

ਕੀਰਤਨ ਦੀਵਾਨ: ਬੱਚਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਰਤਨ, ਸਵੇਰੇ 10:30 ਤੋਂ 11:30 ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਗਰ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨਗੇ। ਉਪਰੰਤ ਹੈਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਲੰਧਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਜਥਾ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਕਥਾ ਵਿਆਖਿਆ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ।

ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ, ਲੰਗਰ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਟਰੱਕਰ ਵੀਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ

15 ਅਪਰੈਲ ਤੋਂ 21 ਅਪਰੈਲ ਤੱਕ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਡਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਇਲਾਹੀ ਰੰਗ 'ਚ ਰੰਗਣਗੇ।

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ: ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸੋਖੀ ਸਿੰਘ, ਫੋਨ: 773-251-4476

Sikh Religious Society of Chicago, Palatine

1280, Winnetka St. Palatine, IL 60067 Ph. 847-358-1117

Sikh Religious Society of North West Indiana

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਹਾੜੇ ਦੀ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਫਤਿਹ॥

ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦਾ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਹਾੜਾ ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ, ਇੰਡੀਆਨਾ ਦੀ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮੁਤਾਬਕ 12 ਤੋਂ 14 ਅਪਰੈਲ 2013 ਤੱਕ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਸਾਖੀ ਦਿਹਾੜੇ ਸਬੰਧੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦਾ ਅਰੰਭ 12 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਐਤਵਾਰ 14 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰ ਕੇ ਜੀਵਨ ਸਫਲੇ ਕਰੋ ਜੀ।

ਜਿਥੈ ਜਾਇ ਬਹੈ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੋ ਥਾਨ ਸੁਹਾਵਾ ਰਾਮ ਰਾਜੇ॥

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

12 ਅਪਰੈਲ 2013, ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ

ਅਰੰਭ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ-ਸਵੇਰੇ 11:00 ਵਜੇ

13 ਅਪਰੈਲ 2013, ਸਨਿਚਰਵਾਰ

ਕੀਰਤਨ: ਭਾਈ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਾਮ 7 ਤੋਂ 7:25

ਭਾਈ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਰੰਗਰੋੜਾ, ਸ਼ਾਮ 7:30 ਤੋਂ 9:00

14 ਅਪਰੈਲ 2013, ਐਤਵਾਰ

ਭੋਗ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ-ਸਵੇਰੇ 10:00 ਵਜੇ

ਬੱਚਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਰਤਨ: ਸਵੇਰੇ 11 ਤੋਂ 11:30

ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਭਾਈ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਸਵੇਰੇ 11:30 ਤੋਂ 12:15

ਢਾਡੀ ਜਥਾ ਭਾਈ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕੰਗਰੋੜਾ

ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 12:15 ਤੋਂ 1:45

ਤਿੰਨੇ ਦਿਨ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ, ਕੋਲਡ ਡਰਿੰਕ, ਮਿਠਾਈਆਂ,
ਪਕੌੜਿਆਂ ਦਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤੇਗਾ

ਸੇਵਾਦਾਰ

Governing Body

S. Gurnam Singh Sidhu (President)

S. Sarwan Singh Tiwana (Executive Sect.)

S. Rajinder Singh Bains (Financial Sect.)

S. Kuldip Singh Tanda (Joint Financial Sect.)

S. Ravinder Singh Pannu (Religious Sect.)

S. Surjit Singh Giljian (Joint Religious Sect.)

S. Jaspal Singh Ghotra (PRO & Ed. Sect.)

Board Of Trustees: 1. S. Surjit Singh Grewal 2. S. Harjit Singh Sahi. 3. S. Gurnam Singh Sidhu. 4. S. Kuldip Singh Turke. 5. S. Sarwan Singh. 6. S. Rajbir Singh Boparai. 7. S. Gurinder Singh. 8. S. Shamsheer Singh Boparai. 9. S. Rajinder Singh Bains. 10. S. Baldev Singh. 11. S. Balraj Singh. 12. S. Amrik Singh Basra. 13. S. Kuldip Singh. 14. S. Lakhwinder Singh. Honorary - Members. S. Inderpal Singh.

ਐਸ. ਆਰ. ਐਸ. ਆਫ ਇੰਡੀਆਨਾ

ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ (ਇੰਡੀਆਨਾ)

10005 Colorado St, Crown Point, IN 46307, Ph: 219-793-9446

ਨੋਟ: ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਮੂਹ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ

ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦੇ ਦਾਸ: ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ

ਅਕਾਲੀ ਜਥੇਦਾਰ ਹੁਣ ਗੋਆ 'ਚ ਕਰਨਗੇ ਵਿਚਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੇ ਚੋਣ ਲੜੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਦੋ ਰੋਜ਼ਾ ਚਿੰਤਨ ਬੈਠਕ ਇਸ ਵਾਰ ਅੱਠ ਤੋਂ ਨੌਂ ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਗੋਆ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਟਕਸਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਲਈ ਸੈਰ ਸਪਾਟੇ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਚੁਣੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਟਕਸਾਲੀ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲਕੱਤਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਟਕਸਾਲੀ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਮੌਜੂਦਾ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਕਦੇ ਸ਼ਿਮਲਾ ਅਤੇ ਕਦੇ ਗੋਆ ਵਿਚ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਲਾਸ ਵੇਗਾਸ ਵਿਚ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਜੋ ਸੈਰ ਸਪਾਟੇ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰੇ।

ਉਧਰ, ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ

ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਦਲ ਰਹੀ ਪਈ ਹੈ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਗੋਆ ਵਿਚ ਚਿੰਤਨ ਬੈਠਕ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬੇਹੱਦ ਖਰਾਬ ਹੈ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦਲ ਦੇ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਗੂ ਸੱਤ ਤੋਂ 10 ਅਪਰੈਲ ਤਕ ਗੋਆ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਅੱਠ ਤੋਂ ਨੌਂ ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਚਿੰਤਨ ਬੈਠਕ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਇਕ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ, ਆਉਂਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਔਕੜਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਵਿਧਾਇਕ ਤੇ ਚੋਣ ਲੜੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤਕਰੀਬਨ 120 ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਸੱਤ ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਗੋਆ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਣਗੇ ਤੇ 10 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਵਾਪਸੀ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਬੈਠਕ ਮਗਰੋਂ 21 ਤੇ 22 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਕੈਂਪ ਵੀ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਲ ਦੇ ਸਮੂਹ ਆਗੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਟਕਸਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕ ਪ੍ਰੋ. ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਵਲਟੋਹਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਜਪਾ

ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਮੂਹ ਆਗੂ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਕੁਝ ਆਗੂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਤੇ ਕੁਝ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਗੋਆ ਪੁੱਜਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਵਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਦੂਰ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ ਜਿਥੇ ਤਸੱਲੀ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਮੀਟਿੰਗ ਲਈ ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਗੋਆ ਵਿਚ ਹੋਟਲ ਬੁੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਇੰਨੀ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਥਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇੜਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਹੋਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਕਰ ਲਿਆ। ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਮੂਹ ਆਗੂਆਂ ਲਈ ਇਕ ਕੈਂਪ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਲਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ।

ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਜੀਨ ਲੱਭਿਆ

ਮੈਲਬੌਰਨ (ਬ੍ਰਿਸਬੇਨ): ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ 'ਚ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਸਮੂਹ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਚ ਕੈਂਸਰ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਜੀਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕੈਂਬਰਿਜ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਇਸ ਖੋਜ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਕਵੀਨਸਲੈਂਡ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਸਰਚ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਡੀਐਨਏ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਂਸਰ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਜਿਹੜੇ 150 ਜੀਨਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਗਾਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੈਂਸਰ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵੱਲ ਲਿਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਹੋਰ ਖੋਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

SUPER TRAVEL

847-676-9090, 773-465-5566

E-mail: supertravel2003@yahoo.com

Lowest Fares With Excellent Service

United Airlines
British Airways

Jet Airways, Air India,
KLM, Lufthansa,
Delta, Qatar Airlines.

For Emergency
Call anytime at
847-673-3825

EARLY BIRD SALE!!!!

Domestic fares
available

Visit us on the web: www.punjabtimesusa.com

Liquor Store For Sale

Well established liquor store in upscale neighborhood on the lake, very affluent city of Indianapolis.

- *High margin *20 years in business.
- *Loyal customer base.
- *Enough room for expansion.
- *Square footage: 3200 plus storage

Annual sales \$675K to \$720K

there's room to increase sales.

Asking price \$300,000 plus inventory.

Owner Financing Available.

Contact: Harman

Ph. 317-454-9430, 317-414-2720

Freightliner For sale

Freightliner automatic 2006 for sale along with vanguard trailer (2008).

Miles on odometer 510,000 miles. Excellent condition
Inquiries welcome from serious buyers who can arrange their financing.

Call Kris: 630-430-7472

OPTIMA TAX

Get your Income Tax Return done the right way!

ਆਪਣੀ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ
ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਭਰਵਾਓ

ਉਪਲਬਧ ਸੇਵਾਵਾਂ

- FREE New Business Incorporation (Corp, LLC, S-Corp, Partnership)
- Personal Tax Planning & Preparation
- Corporate Tax Planning & Preparation
- Financial Accounting & Bookkeeping Services
- Payroll & Sales Tax Services
- FREE past year tax return review

Anish Patel, EA

Ph: 224-595-1258

Vikas Patel, EA

Ph: 847-722-7968

www.OPTIMATAXINC.com
optimataxinc@gmail.com

300 N. Wolf Rd., Wheeling, IL 60090
Main: 800-471-8116, Fax: (847)879-1155

ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ

ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ

ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ
ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਡੀਪੋਰਟ ਹੋ ਰਹੇ ਹੋ?
ਜਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ
ਕੇਸ ਬੰਦ ਹੈ?

ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂੰ

ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਡਿਫੈਂਸ

- ਬੋਰਡ ਆਫ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲਜ਼
- 9th & 2nd ਸਰਕਿਟ ਅਪੀਲਜ਼
- ਕੈਨਸੇਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ (10 ਸਾਲਾ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕੇਸ)
- ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇਸ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਮੋਸ਼ਨ ਮੁਫਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

NEW YORK
T 718.672.8000
75-20 ASTORIA BLVD, SUITE 170
JACKSON HEIGHTS, NEW YORK 11370
* ADMITTED IN THE STATE OF NEW YORK ONLY

CALIFORNIA
T 510.796.9000
39180 LIBERTY STREET, SUITE 118
FREEMONT, CA 94538

Punjab Times

**Established in 2000
13th Year in Publication**

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018

Ph:847-359-0746

Fax:847-705-9388

Email:punjabtimes1@sbcglobal.net
www.punjabtimesusa.com

Editor:

Amolak Singh Jammu

Astt. Editors:

Jaspreet Kaur

Kuljeet Singh

Graphics:

Mandeep Singh

Photographer

Kamaljit Singh Viridi

Ph. 847-502-2703

Our Columnists

Ashok Bhaura

Tarlochan Singh Dupalpur

Baljit Basi

Major Kular

Corrpondents

Detroit, MI

Rajinder Syan

734-261-0936

New York

Iqbal S. Jabowalia

917-375-6395

Distributed in:

California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Missisipi,
Iowa, Arkansas, Massachusetts,
Texas, Virginia, Nevada, Washington,
Oregon, Arizona, Georgia, Florida,
New York, New Jersey, Connecticut,
Oklahoma, Pennsylvania, Missouri,
Kentucky

**ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 95 ਡਾਲਰ,
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 450 ਡਾਲਰ**

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ
ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ
ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ
ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ
ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ
ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼
ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ ਕਿਸੇ ਵੀ
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ
ਕਰ ਲੈਣ।

Disclaimer

The views expressed in
the articles published in the
columns of Punjab Times are
that of their writers, and it is
not implied that Punjab Times
endorses them.

Sameway Punjab Times
does not necessarily endorses
the claims made in the
advertisements published in
Punjab Times.

**All disputes subject to
Chicago jurisdiction.**

ਕਤਲੇਆਮ 84:ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ

ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਤੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਬਣੀ ਰਹੇ।
ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਫੀਰ ਲਗਾਤਾਰ ਇਸ ਬਾਰੇ
ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਵੀ
ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ
ਉਲੰਘਣਾ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬੋਲਦੇ ਹਨ।

ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 1984 ਵਿਚ
ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ
ਗਿਆ, ਸੈਂਕੜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੇ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਪਵਿੱਤਰ ਬੀੜਾਂ ਨੂੰ
ਅਗਨ ਭੇਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਸਿੱਖ ਧਰਮ
'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਹਮਲਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਿਤੇ ਵੀ ਦੋ
ਫਿਰਕਿਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਦੰਗੇ ਨਹੀਂ ਭੜਕੇ, ਸਗੋਂ
ਗਿਣੀ ਮਿਥੀ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ
ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ
ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਿੱਖ
ਕਤਲੇਆਮ ਆਖਿਆ, ਪਰ ਜਿਸ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ
ਨਾਲ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾ
ਕੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ 18 ਰਾਜਾਂ ਤੇ 110 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ
ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਬੇਕਸੂਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ
ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਉਹ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ
ਦੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਥਾਂ-ਥਾਂ 'ਤੇ ਚੁਣ-
ਚੁਣ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਹੀ
ਸੀ। ਇਸ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ
ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ
ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਵੀ
ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ

ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ
ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਨਵੰਬਰ 1984
ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ
ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਭਾਰਤੀ
ਲੋਕਤੰਤਰ ਤੇ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ
ਅਜਿਹਾ ਕਾਲਾ ਧੱਬਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਾਫ਼
ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ
ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ
ਚਾਰ ਦਿਨ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਹੋਇਆ,
ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੋਏ ਕੇਸਾਂ ਦੀ
ਗਿਣਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਸ ਹੁੰਗਾਰੇ 'ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ
ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ
ਕਿ ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਬਾਰੇ

ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਲੈਣ ਵਿਚ ਝਿਜਕ ਗਏ ਹਨ। ਨਿਊ
ਯਾਰਕ ਦੀ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀ 'ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ
ਜਸਟਿਸ' ਦੇ ਮੁਖੀ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੇ
ਕਿਹਾ ਕਿ ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ
'ਤੇ ਸਟੈਂਡ ਲੈਣ ਵਿਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਗਿਆ। ਅਮਰੀਕਾ
ਦੇ ਇਸ ਹੁੰਗਾਰੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੂਹਿਕ ਕਬਰਾਂ
ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ
ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ
ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਰੁਖ਼ ਨਹੀਂ ਅਪਨਾ ਸਕਿਆ।

ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ
ਬਾਰੇ ਯੂ ਐਨ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਤਹਿਤ
ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹਿਣ ਤੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ
ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ

ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਹੁਣ
ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਯੂ ਐਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੱਕ
ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਯੂ ਐਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਨੁਸਾਰ
ਨਵੰਬਰ 2013 ਵਿਚ 1503 ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ
ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤਹਿਤ
ਯੂ ਐਨ ਐਚ ਆਰ ਸੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ
ਉਲੰਘਣਾ ਤੇ ਹਤਿਆਵਾਂ ਸਬੰਧੀ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਬੁਲਾ
ਸਕਦਾ, ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ, ਸਬੂਤ
ਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਯੂ ਐਨ ਐਚ
ਆਰ ਸੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ
ਜਵਾਬ ਤਲਬ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ
ਜਸਟਿਸ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ
ਕੌਮਾਂਤਿਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤੀ ਮੁਹਿੰਮ
ਚਲਾਏਗੀ।

ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਹਰਜਾਨਾ ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਰਕਮ 15 ਮਾਰਚ ਤਕ ਅਦਾਲਤ
ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ, ਪਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ
ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਢਿੱਲ
ਮੱਠ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸਮਾਂ ਲੰਘ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ
ਮੁੜ ਅਦਾਲਤੀ ਚਾਰਜੇਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ
ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਰਹੂਮ ਗੁਰਚਰਨ
ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ 1985 ਵਿਚ
ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ
ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਮੁਫਲਿਸੀ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ

ਸੀ। ਮਗਰੋਂ ਇਹ ਕੇਸ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ
ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ
ਕਾਰਵਾਈ ਚੱਲੀ ਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ
ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ 15 ਮਾਰਚ ਤਕ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ
ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵਾਈ ਲਈ ਜਥੇਦਾਰ
ਟੌਹੜਾ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿਬੀਆ
ਤੇ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲਕੱਤਾ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ
ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ. ਸਿਬੀਆ ਤੇ ਸ.
ਕਲਕੱਤਾ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ
ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹਰ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਲੜਨਾ
ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ
ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤਕ ਚਾਰਜੇਈ ਕਰਨੀ
ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ
ਪੈਰਵਾਈ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਾਹਰ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ
ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ
ਉਘੇ ਵਕੀਲ ਐਚ.ਐਸ. ਫੂਲਕਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ
ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਏ.ਪੀ.ਐਸ.
ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ
ਕਾਨੂੰਨ ਸਕੱਤਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ
ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਵਕੀਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਦਾਇਰ
ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ
ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ
ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਹਰਾਂ ਤੇ
ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ
ਮਗਰੋਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਉਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ

ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੁਕੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਕੋਈ
ਸਾਂਤੀ-ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਹੁਣ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਦੇ ਆਗੂ ਕਿਮ ਜੋਂਗ
ਉਨ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਰੁਖ਼ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਦਿਆਂ
ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਤ ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਵਿਚਲੇ
ਫੌਜੀ ਅੱਡਿਆਂ ਵੱਲ ਆਪਣੀਆਂ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਤਾਣ
ਲਈਆਂ ਹਨ। ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ
ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਵਿਚਾਲੇ ਜਿਹੜਾ
ਜੰਗੀ ਅਭਿਆਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੌਰਾਨ ਜੇ
ਉਸ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵੱਲ ਮਾੜੀ ਨਜ਼ਰ ਪਾਈ ਗਈ ਤਾਂ
ਇਸ ਦਾ ਮੂੰਹ ਤੋੜ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਧਰ, ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ
ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਤਾਲਮੇਲ
ਬਿਠਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਤੋਂ
ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ
ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਕੌਮੀ
ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨ ਕੈਟਲਿਨ ਹੇਡੇਨ
ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਆਪਣੀ ਤੇ ਆਪਣੇ
ਸਹਿਯੋਗੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ
ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਪਾਸੋਂ ਧਮਕੀਆਂ
ਮਿਲਣ ਮਗਰੋਂ ਕਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ
ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਵਿਚਾਲੇ ਹਰ ਸਾਲ ਜੰਗੀ
ਅਭਿਆਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਇਸ ਨੂੰ
ਆਪਣੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਜੰਗ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਾ
ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕਾਫੀ ਭੜਕ
ਗਿਆ ਹੈ।

ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ

ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ
ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਬੀ-2 ਲੜਾਕੂ ਹਵਾਈ
ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਭੜਕਾਊ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇਸ
ਦਾ ਮੂੰਹ ਤੋੜ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਮਰੀਕਾ
ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਤ ਸਾਗਰ
ਵਿਚ ਹਵਾਈ, ਗੁਆਮ ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਤੇ
ਹੋਰ ਫੌਜੀ ਟਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਦੀ ਬਰਸਾਤ
ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਤਣਾਅ ਉਦੋਂ ਵਧਿਆ
ਜਦੋਂ ਬੀ-2 ਕੋਰੀਆ ਦੀ ਪ ਉਪਰ ਉਡਾਣ ਕਰ
ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਭਾਵੇਂ ਜੰਗੀ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਇਕ
ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਪਰ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ
ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜ ਦਾ
ਬੀ-2 ਲੜਾਕੂ ਜਹਾਜ਼ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਇਹ
ਕਿਸੇ ਰਡਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ
ਸਰਬੀਆ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ, ਇਰਾਕ ਤੇ ਲਿਬੀਆ
ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾਈ ਹੈ। ਉੱਤਰੀ
ਕੋਰੀਆ ਹੁਣ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ
ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਦਸੰਬਰ ਵਿਚ ਲੰਬੀ ਦੂਰੀ ਦੀ ਮਿਜ਼ਾਈਲ
ਤੇ ਇਸ ਸਾਲ ਪਰਮਾਣੂ ਬੰਬ ਦੀ ਪਰਖ ਕਾਰਨ
ਉਸ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ
ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਉਧਰ,
ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਉੱਤਰੀ
ਕੋਰੀਆ ਨੇ ਤੇ ਫੌਜੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਧਾਉਣ
ਉਪਰ ਰੂਸ ਨੇ ਫਿਕਰ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ
ਚਿਤਾਵਨੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਸਰਗਰਮੀਆਂ
ਘਟਾਈਆਂ ਨਾ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਬੇਕਾਬੂ ਹੋ
ਸਕਦੇ ਹਨ। ਰੂਸ ਨੇ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਨੇ ਤੇ ਲੜਾਕੂ
ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਕੇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਪੀਲ 'ਚ ਦੇਰੀ 'ਤੇ ਜੁਆਬਤਲਬੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੇ ਬਾਬਰੀ
ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ
ਆਗੂਆਂ ਐਲ.ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ, ਐਮ.ਐਮ. ਜੋਸ਼ੀ
ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਦੇ ਹਟਾਏ ਗਏ
ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹੋਈ
167 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਲਈ 2-ਜੀ ਸਪੈਕਟਰਮ
ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸੀ ਬੀ ਆਈ
ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਪੀ.ਪੀ. ਰਾਓ ਨੇ ਦੱਸਿਆ
ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਲਾਅ
ਅਧਿਕਾਰੀ, ਅਯੁੱਧਿਆ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਨੂੰ
ਅੰਤਿਮ ਛੋਹਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ
2-ਜੀ ਸਪੈਕਟਰਮ ਕੇਸ ਵਿਚ ਉਲਝੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ
ਅਡਵਾਨੀ ਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਏਜੰਸੀ ਦੀ
ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ 'ਤੇ

ਦਿੱਤਾ। ਅਡਵਾਨੀ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ
ਏਜੰਸੀ 21 ਮਈ, 2010 ਦੇ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ
ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਮਿਥੇ
ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਚ-ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ
ਰਹੀ ਸੀ। ਰਾਓ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ
ਦੇਰੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ
ਦੇ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਗੋਪਾਲ ਸੁਬਰਾਮਣੀਅਮ
ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਬਿਮਾਰ ਪੈ ਗਏ ਸਨ। ਸੀ ਬੀ
ਆਈ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਬੈਂਚ ਦੀ ਤਸੱਲੀ
ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤੇ ਇਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਰੀ ਲਈ
ਦੱਸੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਏਜੰਸੀ ਦੀ
ਬਜਾਏ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੋਰ
ਕਾਨੂੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਇਕ ਹਫਤੇ
ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 16
ਅਪਰੈਲ 'ਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀ।

ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਖਾਨ ਖਿਲਾਫ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਕੇਸ

ਮੁੰਬਈ: ਫਿਲਮ ਓਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਓਮ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਅਪਮਾਨ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਬਾਲੀਵੁਡ ਅਦਾਕਾਰ
ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਖਾਨ ਤੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਖਿਲਾਫ ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ
100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਠੋਕਿਆ ਹੈ। ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮ
ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਸੀਨ ਫਿਲਮ ਵਿਚੋਂ ਨਾ ਹਟਾ ਕੇ
ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਖਾਨ, ਫਰਹਾ
ਖਾਨ ਤੇ ਏਰੋਸ ਕੰਪਨੀ ਖਿਲਾਫ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਧਾਰਾ 499 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਣਹਾਨੀ ਤੇ ਧਾਰਾ 420 ਤਿਹ
ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ।

ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ 'ਓਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਓਮ' ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਭਰੋਸਾ ਤੋੜਿਆ ਹੈ ਤੇ ਸਾਲ 2008 ਵਿਚ ਫਿਲਮ ਦੀ ਮਾਸਟਰ ਕਾਪੀ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ
ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਪੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2008 ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਫਰਹਾ ਖਾਨ ਦੀ
ਫਿਲਮ 'ਓਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਓਮ' ਦੇ ਇਕ ਸੀਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਖਾਨ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਤਲਪੜੇ ਨੇ ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਵਾਂਗ
ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਦੀ
ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਫਿਲਮ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਸੀਨ ਹਟਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਦਿੱਤਾ। ਅਡਵਾਨੀ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ
ਏਜੰਸੀ 21 ਮਈ, 2010 ਦੇ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ
ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਮਿਥੇ
ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਚ-ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ
ਰਹੀ ਸੀ। ਰਾਓ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ
ਦੇਰੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ
ਦੇ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਗੋਪਾਲ ਸੁਬਰਾਮਣੀਅਮ
ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਬਿਮਾਰ ਪੈ ਗਏ ਸਨ। ਸੀ ਬੀ
ਆਈ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਬੈਂਚ ਦੀ ਤਸੱਲੀ
ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤੇ ਇਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਰੀ ਲਈ
ਦੱਸੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਏਜੰਸੀ ਦੀ
ਬਜਾਏ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੋਰ
ਕਾਨੂੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਇਕ ਹਫਤੇ
ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 16
ਅਪਰੈਲ 'ਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ
ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ
ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ
ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ
ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਅਯੁਧਿਆ ਸਲਵਾਨ
ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ
ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਆੜਾ

ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ
ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਹੈਪੀ ਹੀਰ
ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਿੱਪੀ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਵਕੀਲ ਦਾ ਖਰਚਾ ਪਾਇਆ-ਸੰਘਾ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀਬੀ ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ ਘੁਮਾਣ, ਸਾਬਕਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਖਜਾਨਚੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਝੱਟ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 719.95 ਡਾਲਰ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਗੋਂ ਇਹ ਮੁੱਦਈ ਧਿਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦਾ ਖਰਚਾ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਫਰਵਰੀ

ਮਹੀਨੇ ਹੋਈਆਂ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਬੀਬੀਆਂ ਲਈ ਸੀਟ ਰਾਖਵੀਂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਟੈਂਪਰੇਰੀ ਰਿਸਟਰੇਨਿੰਗ ਆਰਡਰ ਦੀ 'ਗਲਤ' ਮੋਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿਚ 2012 ਦੇ ਇਕ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਸ. ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ 23 ਮਾਰਚ ਦੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਛਪੀ ਖਬਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵਲੋਂ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਖਰਚਾ ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਮੁੱਦਈ ਦੀ ਮੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਾ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਜੋਹਨ ਸੈਂਡਰਜ਼ ਦੀ ਇਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਅਚਾਨਕ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮੁੱਦਈਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵਲੋਂ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇਖਣ ਸਬੰਧੀ ਭੇਜੀ ਗਈ ਈਮੇਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲੀ। ਜਦੋਂ ਕਰੀਬ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ 2012 ਦੇ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਕਾਪੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਚਾਰ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਸਾਂ। ਅਸੀਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਮੁੱਦਈਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਦੱਸਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੱਜ ਨੇ ਖਰਚਾ ਪਾ ਦਿਤਾ।

ਗੀਤ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਿਰ ਮੱਥੇ-ਦੀਪ ਮੰਗਲੀ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਗੀਤਕਾਰ ਦੀਪ ਮੰਗਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮ 'ਪੂਜਾ ਕਿਵੇਂ ਆ' ਲਈ ਲਿਖੇ ਗੀਤ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਉਹ ਖਿੱਤੋ ਮੱਥੇ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ ਤੋਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ ਉੱਤੇ ਪੂਰਾ ਉਤਰਨ।

ਇਥੇ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਦੀਪ ਮੰਗਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਲੋਂ ਇਸ ਗੀਤ ਉੱਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿਸੇ ਚੰਗੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿਚ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਗਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਗੀਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਬੋਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਦਿਲ ਦੁਖਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਮੇਰੀ ਸੋਚ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਭਟਕੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਆਫ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਉਦੋਂ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਗੀਤ ਲਿਖਿਆ ਸੀ।

Freeway Travel Inc

ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ, ਖਰਾ ਸੌਦਾ, ਬਿਹਤਰ ਸਰਵਿਸ

Call Raju

Tel: 773-973-0200

Fax: 773-973-0557

2542 W Devon Ave. Chicago IL 60659

ਲੋੜ ਹੈ

ਜੇਨਜ਼ਵਿਲ, ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ ਵਿਚ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਨੂੰ ਕਰੀ ਸ਼ੈਫ, ਤੰਦੂਰੀਏ ਕੁੱਕ, ਕਿਚਨ ਹੈਲਪਰ ਅਤੇ ਵੇਟਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ

HELP WANTED

in Indian Restaurant in Janesville, WI.

Curry Chef, Tandoori Cook, Kitchen Helper and Waiters.

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

608-312-1336 ਜਾਂ 608-299-0958

Desi Bazar

916 E. Main Street #118, Greenwood, IN, 46143

Tel: 317-888-2040, Fax: 317-887-6116

We specialize in all kind of Indian Groceries and Sweets

- FRESH VEGETABLES EVERY THURSDAY
- FRESH GOAT MEAT

10% off on all Gurudwara supplies and Religious programs!!

We Are Open 7 Days a Week

ਖੁਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸਾਫ ਸੁਥਰਾ ਸਟੋਰ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਦੇਸੀ ਬਾਜ਼ਾਰ

Matrimonials

ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਇੰਡੀਆ ਰਹਿੰਦੀ ਜੱਟ ਸਿੱਖ, 25 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5'-4", ਬੀ ਐਸ ਸੀ ਨਰਸਿੰਗ ਲੜਕੀ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕੀ ਦੀ ਮਾਸੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ 530-227-4566

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਅਮਰੀਕਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨ, 32/5'-6" ਪਤਲੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਐਮ ਏ ਲੜਕੀ ਲਈ ਯੋਗ ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿੰਦੇ ਕੱਚੇ ਜਾਂ ਪੱਕੇ ਲੜਕੇ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ। ਫੋਟੋ ਸਮੇਤ ਆਪਣਾ ਵੇਰਵਾ ਈ-ਮੇਲ ਕਰੋ: kaur.rulez13@yahoo.com

ਕੰਨਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਜੱਟ ਸਿੱਖ 26 ਸਾਲ, ਕੱਦ 6 ਫੁੱਟ, ਐਮ ਫਾਰਮਾ, ਇੰਡੀਆ ਰਹਿੰਦੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਨਰਸਿੰਗ ਕਰਦੀ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਮਾਪੇ ਅਮਰੀਕਾ ਸੈਟਲਡ ਹਨ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 414-218-0532

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਉਮਰ 23 ਸਾਲ, ਕੱਦ 6'-1", ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ 'ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿੰਦੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ/ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਜਾਂ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਦੀ ਭੈਣ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸੈਟਲਡ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 513-787-4237

Wanted US Citizen/Green card holder girl for Saini Sikh boy 28, 5'11" MS Software Engineer working on H-1 visa with a MNC in Silicon Valley CA. Cast no bar. Call: 510-585-5412 & email biodata @harry2007gsp@gmail.com

ਰਵਿਦਾਸੀਆ ਸਿੱਖ ਲੜਕੇ, 36, 5'-7" ਵੈਸ਼ਨੋ ਕਲੀਨਸ਼ੇਵ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਅਮਰੀਕਨ ਇਮੀਗਰਾਂਟ ਜਾਂ ਵਿਜ਼ਟਰ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਆਈ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 916-730-8029

ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਸ਼ੁਰੂ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਇਥੋਂ ਜਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤਾ।

BP Gas Station For Sale

Columbia City, Indiana

Inside sale: \$47,000

Outside sale: 45,000 Gallons

U Haul sub station adds extra income.

Price: \$525,000

ਕੋਲੰਬਸ, ਇੰਡੀਆਨਾ ਵਿਚ ਬੀ ਪੀ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ (4 ਪੰਪ) ਵਿਕਾਊ ਹੈ।

ਇਨਸਾਈਡ ਸੇਲ \$47,000, ਗੈਸ: 45,000 ਗੈਲਨ

ਯੂ ਹਾਲ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਆਮਦਨ

ਕੀਮਤ: \$525,000

Contact: Goldy Goraya

Ph: 631-880-2400

Law Office of Navdeep S. Jhaj

Navdeep S. Jhaj

Member, American Immigration Lawyers Association

Immigration Law Attorney

General Legal Practice

>Estate Planning >Personal Injury

>Bankruptcy

ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

- ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ
- ਜਨਰਲ ਲਾਅ
- ਪਰਸਨਲ ਇੰਜਰੀ
- ਬੈਂਕਰਪਸੀ
- ਐਸਟੇਟ ਪਲਾਨਿੰਗ

1930 W Hubbard, 2nd Floor, Chicago, IL 60622

Voice: 312.404.8893, Fax: 312.243.2277

email: navjhaj@me.com

Sistar Mortgage

Minimizing Cost, Maximizing Investment

www.SistarMortgage.com

Balbir (Bill) Grewal, Loan Officer

Residential & Commercial Loans

(734) 330-8859 Mobile

(586) 802-7385 Fax

Balbir.Grewal@SistarMortgage.com

*Refinance up to 125% value of the house.

Loans Available In Most States!

>100% FHA Financing >Residential (Purchase & *Refinance) >Self Employed >Cash Out Refinance >Investment Property Loans >Jumbo Loans >Commercial Property With Business or Business Only

ਹੋਲਾ-ਮਹੱਲਾ ਵੀ ਤੋਹਮਤਾਂ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਲੰਘਾਇਆ

ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ: ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਹੋਲੇ ਮਹੱਲੇ ਮੌਕੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਚਿੱਕੜ ਉਛਾਲਿਆ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਵੱਲੋਂ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਜਨਮ ਭੂਮੀ 'ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਅਹਿਮ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰਿਆ ਪਰ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਨੇ ਉਹੀ ਪੁਰਾਣੀ ਮੁਹਾਰਨੀ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੰਦੇ ਹਾਲ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਰੱਜ ਕੇ ਅਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਉਧਰ, ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਵੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ। ਉਂਜ, ਇਸ ਵਾਰ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਆਮਦ ਪੱਖੋਂ ਸਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਟੁੱਟ ਗਏ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਛੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ 30 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਗਤਾਂ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਈਆਂ।

ਇਸ ਸਾਲ ਦਾ ਮੇਲਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ 30 ਤੋਂ 35 ਫੀਸਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੌਸਮ ਦਾ ਮਿਜ਼ਾਜ ਕੁਝ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਿਚ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਹੋਲੇ ਮਹੱਲੇ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਤਿਤਪੁਣਾ, ਨਸ਼ੇ, ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਜਿਹੀਆਂ ਸਮਾਜਕ ਅਲਾਮਤਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦੀ ਦਾਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਕਈ ਪਾਸਿਓਂ ਮਾਰ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਲਈ ਹੁਣ ਹਰ ਹੀਲਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਸੰਗਤ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਕੇ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਵੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ 'ਤੇ ਸਾਧਿਆ ਸਿੱਧਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ

ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਫਤਿਹ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ

ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ: ਹੋਲੇ ਮਹੱਲੇ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਖ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜਸੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਸਮੁੱਚੇ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਪਰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਆਗੂ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚੇ।

ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ-ਵਿਰੋਧੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਰਾਜ ਵਿਚੋਂ ਸਫਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀਆਂ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਯੂਪੀਏ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਕਰਕੇ ਰਾਜ ਦਾ ਉਦਯੋਗ ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਨਾਜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਹੋਣ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ। ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਚੱਕਰ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਵਾਸਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਰਗੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਲਈ ਸਿਰਫ 500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇਣਾ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਚ ਬੁੰਦ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਕਿੰਨੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਹੋਲੇ-ਮਹੱਲੇ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਬਾਬਾ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰੇਗੀ। ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਖੁਰਾਲਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਮਹਿਰਾ ਤੇ ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀਆਂ ਢੱਕਵੀਆਂ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਵੀ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਧੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ

ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਭਰੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਣੀ ਤਾਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਹੋਵੇ।

ਫੋਟੋ ਝਲਕੀਆਂ

ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਬਾਦਲਾਂ ਖਿਲਾਫ ਮੋਰਚਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ: ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੋਲੇ-ਮਹੱਲੇ ਮੌਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜ ਪਿਆਰਾ ਪਾਰਕ ਸਾਹਮਣੇ ਰਾਜਸੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਰਾਜਸੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਲੋਕ

ਮਾਰੂ ਨੀਤੀਆਂ ਤੋਂ ਤੰਗ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਉਹ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਦੇਣਗੇ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਨਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਪਛਤਾਵਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਰੋਪੜ ਤੇ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਆਗੂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ ਪਰ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਵਰਗੇ ਆਗੂ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ। ਸ. ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਮਾਰੂ ਨੀਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਮੋਰਚਾ ਖੋਲ੍ਹੇਗੀ ਜਿਸ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਹਫਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੂਪਨਗਰ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰੋੜਾ ਤੇ ਬਜਰੀ ਦੀ ਬਲੈਕ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਇਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜ ਅੰਦਰ ਨਸ਼ੇ ਵੇਚਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਫੀਮ, ਭੁੱਕੀ, ਚਰਸ, ਸਮੈਕ ਤੇ ਹੋਰ ਮਹਿੰਗੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਸਕਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਗਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸ. ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਹੁਣ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ 12ਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਰਾਜ ਅੰਦਰ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵਧੀ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਗਰੀਬ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਧੀਆਂ-ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲੀਆ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ. ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਗੁੰਡਾ ਰਾਜ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਥੇ ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਵੀ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੀ ਰਾਖੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਗੁੰਡੇ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ਵੜ ਕੇ ਹਮਲੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅ) ਵੱਲੋਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ: ਹੋਲਾ ਮਹੱਲਾ ਮੇਲੇ ਮੌਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਵੱਲੋਂ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਰੋਵਰ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਸਿਆ। ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ ਹੁੰਮ-ਹੁੰਮਾ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾਈ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਪੰਡਾਲ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਵਾ ਕੇ 22 ਮਤੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਮੁੱਚੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਸੀ ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਜਮਹੂਰੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਈ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਮੰਡ ਨੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੋਲੇ-ਮਹੱਲੇ ਦਾ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੁਣ ਵੀ ਬੇਇਨਸਾਫੀਆਂ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਫਾਂਸੀ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਮਲ ਨਾਥ, ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ, ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਰੀਆਂ

ਤੇ ਹੋਰ ਅਹੁਦੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਕੰਡੇ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਣੀਆਂ, ਬਿਜਲੀ, ਹੈਂਡਵਰਕਸ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਣ ਪੱਖੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਘੋਰ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ

ਕੁਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਸਾਡਾ ਹੱਕ' ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨਾਲ ਵਾਪਰੇ ਦੁਖਾਂਤ ਦੀ ਸਹੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਖੇ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਰਨਲ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਵੱਲ ਤਵੱਜੋਂ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ।

ਐਚ-1ਬੀ ਵੀਜ਼ਾ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਲੈਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਐਚ-1 ਬੀ ਵਰਕ ਵੀਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਲੈਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਸਨਅਤੀ ਮਾਹਰਾਂ ਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਖਦਸ਼ਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਮਿਥੀ 65000 ਦੀ

ਸੀਮਾ ਤਕ ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਹੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਆ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਪੁੱਜੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਬਲਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਉਂ ਹੀ ਮਿਥੀ ਸੀਮਾ ਤਕ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਆ ਗਈਆਂ, ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੀ ਅਕਤੂਬਰ 2013 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਰਹੇ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ 2014 ਦੌਰਾਨ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 65000 ਐਚ-1 ਬੀ ਵੀਜ਼ੇ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਮਾਸਟਰਜ਼ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ 20,000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਵੀਜ਼ੇ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਚ-1 ਬੀ ਵੀਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੈ। ਯੂ ਐਸ ਸੀ ਆਈ ਐਸ ਵੱਲੋਂ ਐਚ-1 ਬੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ, ਵਰਮੈਂਟ ਸਰਵਿਸ ਸੈਂਟਰ ਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਸਰਵਿਸ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਲਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ 5 ਅਪਰੈਲ ਤਕ ਮਿਥੀ ਹੱਦ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਐਨ ਆਰ ਆਈ ਸਭਾ ਦੀ ਬੋਗਸ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਸਬੰਧੀ ਜਵਾਬ ਤਲਬ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਐਨ ਆਰ ਆਈ ਸਭਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਚੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ 700 ਦੇ ਕਰੀਬ ਬੋਗਸ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲਾਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਐਨ ਆਰ ਆਈ ਮਾਮਲੇ, ਸਭਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੇ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਥਾਪੇ ਏਡੀਸੀ ਜਲੰਧਰ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੋਅਰ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਭਾ ਦੀ ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਹੋਈ ਚੋਣ ਵਿਚ 700 ਦੇ ਕਰੀਬ ਬੋਗਸ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 10 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਭੇਜੀ ਸੀ ਪਰ ਸਭਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੇ ਐਨ ਆਰ ਆਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੋਟਾਂ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪਛਾਣ ਵਜੋਂ ਯੋਗ ਪਾਸਪੋਰਟ ਜਾਂ ਵੀਜ਼ਾ ਆਦਿ ਨਹੀਂ ਵੇਖੇ ਤੇ ਰੱਦ ਹੋਏ ਪਾਸਪੋਰਟ ਵਾਲੇ ਵੀ ਵੋਟ ਪਾ ਗਏ। ਸ. ਹੋਅਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸ. ਹੋਅਰ ਨੇ ਆਰ ਟੀ ਆਈ.ਰਾਹੀ ਸਭਾ ਦੇ ਦਫਤਰੋਂ ਹਾਸਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਪਰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਭਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਰਸੀਦ ਨੰਬਰ 62442 ਤੋਂ 62498 ਤੱਕ 56 ਰਸੀਦਾਂ 50-50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੇ ਨਾਂ ਕੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸ. ਹੋਅਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ. ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੇ ਨਾਂ ਉਪਰ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣੀ ਬੋਗਸ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਭਰਤੀ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੋਲਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸ. ਹੋਅਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਉਪਰ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਹੈ।

ਲੈਨਸਿੰਗ ਵਿਚ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ 27 ਨੂੰ

ਲੈਨਸਿੰਗ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ (ਬਿਊਰੋ): ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਸੈਂਟਰ, ਲੈਨਸਿੰਗ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਵਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ, ਇੰਡੀਅਨਪੋਲਿਸ, ਸਾਊਥਬੈਂਡ, ਮਿਲਵਾਕੀ, ਡਿਟਰਾਇਟ, ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਜ਼, ਮਸਕੀਗਨ, ਜੈਕਸਨ, ਫਲਿੰਟ, ਸਾਗੀਨਾਅ, ਕੈਲਮਜ਼, ਬੈਟਲ ਕਰੀਕ, ਬੈਟਨ ਹਾਰਬਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੂਰ-ਨੇੜੇ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਮਹਾਨ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਆਉਂਦੀ 27 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਇਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸ੍ਰੀ ਲਾਡੀ ਮੁਲਤਾਨੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਦਾ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਸੈਂਡੀ ਹੁਕ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਕੂਲ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਓਕ ਕਰੀਕ

ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ ਨਸਲੀ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਸਬੰਧੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦਾ ਅਰੰਭ 25 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਭੋਗ 27 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਪਵੇਗਾ। ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿਧ ਰਾਗੀ-ਢਾਡੀ ਜਥੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਢਾਡੀ ਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੱਚੇ ਗਿੱਧੇ-ਭੰਗੜੇ ਦੀਆਂ ਆਈਟਮਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਗਤਕੇ ਦੀ ਟੀਮ ਵੀ ਪਹੁੰਚੇਗੀ। ਤਾਜ਼ਾ ਜਲੋਬੀਆਂ ਅਤੇ ਪਕੌੜਿਆਂ ਦਾ ਲੰਗਰ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਫੋਨ 517-402-4910 ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬੀਬੀ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸੁਰਗਵਾਸ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਨਾਲ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸ. ਗੁਰ ਸਿੰਘ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਭਾਈਆ ਜੀ ਕਰਕੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਸਦਮਾ ਲੱਗਾ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਤਾ ਬੀਬੀ

ਬੀਬੀ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਕੌਰ

ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਕੌਰ (ਸੁਪਤਨੀ ਸਵਰਗੀ ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ) 92 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਭੋਗ ਕੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਬਿਰਾਜੇ। ਬੀਬੀ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਆਪਣੇ ਪਿਛੇ ਦੋ ਧੀਆਂ-ਬੀਬੀ ਅਵਤਾਰਜੀਤ ਕੌਰ ਔਲਖ (ਸੁਪਤਨੀ ਸਵਰਗੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ) ਤੇ ਬੀਬੀ ਰਾਜ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ ਅਤੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰ-ਗੁਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਮੰਗਲਵਾਰ 2 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਮਿਤ ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਦਾ ਭੋਗ 6 ਅਪਰੈਲ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 3 ਵਜੇ ਤੋਂ 5 ਵਜੇ ਤੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ ਪਵੇਗਾ। ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਗੁਰ ਸਿੰਘ ਫੋਨ 815-401-8566 ਅਤੇ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫੋਨ 630-669-3709 ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Quick Stop 40, Oklahoma
Help Wanted
 ਟਰੱਕ ਸਟਾਪ ਲਈ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਤੇ ਮੈਨੇਜਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
 ਖਾਣ-ਪੀਣ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਮੁਫਤ, ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ
 ਕਾਲ ਕਰੋ: 832-512-7172

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ
National Truck Driving School
 ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ
 ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ
 ਕੰਪਨੀ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ 35 ਸੈਂਟ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ

*ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ
 *ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਕੰਮ/ਜੌਬ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ
 *ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਚੁੱਕਣ ਤੇ ਛੱਡਣ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ
 *2-3 ਹਫਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਬਣੋ

Call For Special Price
 Kashmir S. Thandi
 Office: (866) 933-3038
 Balhar S. Ranu Cell: 916-502-7733
 Yuba City Ph: 530-419-5058
 1816 Main Ave., Sacramento CA, 95838

ਕੀ ਤੁਹਾਡੀ ਟਰੱਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕੈਸ਼ ਫਲੋ ਦੀ ਤੰਗੀ ਹੈ?
ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਫਰੇਟ ਬਿਲ ਖਰੀਦ ਕੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੈਸ਼ ਫਲੋ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਲੋਡ ਪਹੁੰਚਦਾ ਕਰੋ ਤਾਂ ਫਰੇਟ ਬਿਲ ਸਾਨੂੰ ਭੇਜੋ, ਤੁਰੰਤ ਅਦਾਇਗੀ ਪਾਓ।

ਸਸਤੀਆਂ ਦਰਾਂ-ਇਕ ਵਾਰ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ-ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਪਾਲ ਫੋਨ 1-800-705-3863

Trucking Companies-Improve Your Cash Flow

*Low Rates *One-Time Discounts *No minimums

Call Paul at 1-800-705-3863

Transportation Funding Group, Inc.
 Minneapolis, MN 55426

ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਅਗਿਆਨੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਾਰਾ: ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਜਨਤੰਤਰ ਮੋਰਚਾ ਦੇ ਆਗੂ ਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਲਈ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਤੋਂ 'ਜਨਤੰਤਰ ਯਾਤਰਾ' ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਲੜਾਈ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਮੁਕਤ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਸਿਰਜਣ ਲਈ ਮੋਰਚੇ ਨਾਲ ਜੁੜਨ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ 'ਅਗਿਆਨੀ ਲੋਕਾਂ' ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਬ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸ੍ਰੀ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਮਗਰੋਂ ਸੂਚਨਾ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ 'ਅਗਿਆਨੀ ਲੋਕਾਂ' ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਸਮੂਹ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸ਼ਰਧਾ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਰੂਹਾਨੀ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਅਗਿਆਨੀ ਲੋਕ ਹੀ ਹਮਲਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ

ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤਕ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾ ਮਿਲਣ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੱਬ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਦੇਰ ਹੈ, ਅੰਧੇਰ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਦਿਨ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਮਿਲਣਗੀਆਂ। ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਆਗੂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ

ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜੰਗ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਵੀਂ ਤਾਕਤ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਤਕਰੀਬਨ ਡੇਢ ਸਾਲ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਘੁੰਮਣ ਵਾਲੀ ਜਨਤੰਤਰ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦਿਆਂ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਇਥੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਰਕ 'ਤੇ ਪ੍ਰਣ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤਕ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਹੈ, ਉਹ ਦੇਸ਼, ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਜੰਗ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਅਜਾਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਆਗੂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਯਾਤਰਾ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਤੋਂ ਇਸ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ

ਇਹ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲੀ ਪਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਲੁੱਟ ਖਸ਼ੋਂ ਤੇ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਹਰ ਕੋਈ ਦੁਖੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਅੱਜ ਦੂਜੀ ਲੜਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਅਹਿੰਸਾ ਦੇ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਕੰਨਿਆ ਕੁਮਾਰੀ ਤਕ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਕੁੰਭਕਰਨੀ ਨੀਦ ਸੁੱਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣਗੇ।

ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੋਰਚੇ ਦੇ 25 ਸੂਤਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੋਰਚਾ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਮਾਇਕ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗਾ ਤੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਅਹੁਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਜਨਤੰਤਰ ਮੋਰਚਾ ਕੋਈ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਲੜੇਗਾ ਤੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਨਤੰਤਰ ਮੋਰਚਾ ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਛੇ ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜੇਗਾ। ਇਹ ਲੋਕ ਸ਼ਕਤੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰੇਗੀ।

ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਤੁਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕੰਡਿਆਲੇ ਰਾਹ ਉਤੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਚਾਰੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਦੌਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਸ. ਬਾਜਵਾ ਸਾਹਮਣੇ ਕੰਡਿਆਲੇ ਰਾਹ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ। ਭਾਵੇਂ ਸ. ਬਾਜਵਾ ਵੱਲੋਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਆਸੀ ਤੀਰ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਪਹਿਲਾ ਝਟਕਾ ਸ. ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਸ. ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਮਿਹਨੇ ਮਾਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆਪਣੇ

ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਉਪਰ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਵੱਲੋਂ ਸ. ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਮਾਝਾ, ਦੁਆਬਾ ਤੇ ਮਾਲਵਾ ਲਈ ਕਮਵਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਓਪੀ ਸੋਨੀ, ਬੰਗਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗੜ ਨੂੰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਜਿਥੇ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਨੇ ਇਕ ਨਵੀਂ ਪਿਰਤ ਪਾਈ ਹੈ, ਉਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ-ਪਰੱਖੇ ਕਰਕੇ ਚਾਰ ਜੂਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਾਉਣ ਕਾਰਨ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਇਹ ਚਰਚਾ ਵੀ ਚੱਲ ਪਈ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਹੁਣ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵੇਲੇ ਵਾਂਗ ਰੁਤਬਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ. ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸਨ, ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦਾ ਮਹਿਜ਼ ਇੰਚਾਰਜ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਚਾਰ ਹੋਰ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨੇ ਸ. ਬਾਜਵਾ

ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ: ਚੌੜਾ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ: ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਖਾਤਕੂ ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ ਚੌੜਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਸ. ਚੌੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕਾ ਦੁੱਕਾ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਫੜੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਤਰਨਤਾਰਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਵਾਰੰਟ 'ਤੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿੰਘ ਬੱਡੋਂ ਦੇ ਕਤਲ ਕੇਸ ਸਬੰਧੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਚੌੜਾ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤਿਵਾਦੀ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵਧੀਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਖਿਲਾਫ ਜੰਗ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਸ. ਚੌੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਢਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਝੂਠੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਬੱਡੋਂ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬੁਡੈਲ ਜੇਲ ਤੋੜਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਸੀ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਗਾਰਦ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਤੀਕ ਪਹੁੰਚ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਵੀਆਈਪੀਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੈਣ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਕੋਲ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਢੇਰ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਥੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੀਆਈਪੀਜ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਕਾਰਨ ਉਥੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਮੰਤਰਾਲੇ ਕੋਲ ਝੜੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀਆਈਪੀਜ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਛਤਰੀ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੈਣ ਲਈ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲ ਵਹੀਰਾਂ ਘੱਤ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਵੀਆਈਪੀਜ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਛਤਰੀ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਪਰ ਬੁਗਿਣਤੀ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਆਈਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਧਮਕੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਖਿਲੇਸ਼ ਯਾਦਵ ਜੈੱਡ ਪਲੱਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਹਨ

ਜਦਕਿ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਮਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਫੋਤੀ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵੀਆਈਪੀਜ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਤਾਇਨਾਤ ਹਨ। ਕੌਮੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਚ 427 ਵੀਆਈਪੀਜ਼ ਵਿਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਕਰੀਬ ਇਕ ਦਰਜਨ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਿਸ ਸੰਗਠਨ-2012 ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਚ 253 ਆਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਕ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ

ਹੈ ਜਦਕਿ 427 ਵੀਆਈਪੀਜ਼ ਲਈ 5,183 ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮੰਤਰੀਆਂ, ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ, ਜੱਜਾਂ ਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਲਈ ਤਾਇਨਾਤ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ 14842 ਵੀਆਈਪੀਜ਼ ਲਈ 47,557 ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤਾਇਨਾਤ ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਚਾਲੂ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਵਿਚ ਵੀਆਈਪੀਜ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ 341 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਘਾਲਾਮਾਲਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਹਨ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਨਿਰੀਖਣ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਾਲੇ ਕਾਲਜਾਂ ਉਤੇ ਘੱਟ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਕੇ ਵੱਧ ਬਿੱਲਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਹਨ। ਉਧਰ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਪ੍ਰੋ. ਅਰੁਣ ਗਰੋਵਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ। ਨਿਰੀਖਣ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਵਿੱਤੀ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ। ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਕਾਲਜ, ਤਲਵੰਡੀ ਭਾਈ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਲਈ ਗਈ ਟੀਮ ਨੇ ਕਮੇਟੀ 'ਤੇ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਹੋਰ ਮਹਿੰਗੀ ਹੋਈ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਸਾਲ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਬੋਲਤ 30 ਤੋਂ 50 ਰੁਪਏ ਮਹਿੰਗੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਆਬਕਾਰੀ ਤੇ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇਸ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ 2013-14 ਦੌਰਾਨ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਅਲਾਟ ਕਰਨ 'ਤੇ 5000 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ 'ਤੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀ ਡਿਊਟੀ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਹਰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਪੇਟੀ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਡਿਊਟੀ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਹਰ ਮਾਰਕ 'ਤੇ ਅਲੱਗ ਡਿਊਟੀ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਬੀਅਰ ਇਸ ਵਾਰ 130 ਤੋਂ 150 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵਿਕਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਦੇਸੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਥੋਕ ਲਾਇਸੈਂਸ ਐਲ-13 ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਚਹੋਤੇਆਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਐਲ-13 ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਸਗੋਂ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਸ਼ਰਾਬ ਫੈਕਟਰੀ ਤੋਂ ਦੇਸੀ ਸ਼ਰਾਬ ਚੁੱਕਣੀ ਪਵੇਗੀ ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਿਲਦਾ ਕੋਟਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਕੋਟੇ ਮੁਤਾਬਕ ਐਲ-13 ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਮਿਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਕੋਟੇ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤੇ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

Free Citizenship Application Workshop

ਮੁਫਤ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਦਰਖਾਸਤ ਵਰਕਸ਼ਾਪ

ਸਨਿਚਰਵਾਰ 20 ਅਪਰੈਲ, 2013

(ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 3 ਵਜੇ ਤੱਕ)

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹਿਡਨ ਫਾਲਜ਼

40600 Schoolcraft Rd. Plymouth MI 48170

(Corner of Schoolcraft and Haggerty)

ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਲਈ ਯੋਗਤਾਵਾਂ

ਉਮਰ: ਤੁਹਾਡੀ ਉਮਰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 18 ਸਾਲ ਹੋਵੇ।

ਪੱਕੀ ਰਿਹਾਇਸ਼: ਤੁਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੱਕੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਹੋ ਅਰਥਾਤ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਵੇ।

ਨਿਰੰਤਰ ਰਿਹਾਇਸ਼:

(1) ਤੁਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਬਣਨ ਪਿਛੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਸਾਲ ਰਹੇ ਹੋ।

(2) ਤੁਸੀਂ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਮਿਲਣ ਪਿਛੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਹੋ।

(3) ਤੁਸੀਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ, ਕਿਸੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਵਾਇਲੈਂਸ ਅਗੇਂਸਟ ਵੁਮਨ ਐਕਟ (VAWA) ਰਾਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ।

ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਗੀ: ਤੁਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 30 ਮਹੀਨੇ ਰਹੇ ਹੋਵੋ। (ਜਾਂ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪਲਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ 18 ਮਹੀਨੇ)

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ: ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣੀ, ਪੜ੍ਹਨੀ ਅਤੇ ਲਿਖਣੀ ਆਉਂਦੀ ਹੋਵੇ।

ਸਮਾਜਕ ਗਿਆਨ: ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋਵੋ।

ਚੰਗਾ ਇਖਲਾਕੀ ਕਿਰਦਾਰ: ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਫੈਲਨੀ ਅਪਰਾਧ ਹੇਠ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਹੋਈ ਹੋਵੇ।

ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਕੁਝ ਛੋਟਾਂ ਵੀ ਹਨ:

-ਤੁਹਾਡੀ ਉਮਰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 55 ਸਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਪਿਛਲੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 15 ਸਾਲ ਤੋਂ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਹੋ; ਜਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਉਮਰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 50 ਸਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਪਿਛਲੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 20 ਸਾਲ ਤੋਂ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਹੋ।

For more information, please call:

Ruby Robinson @ (734) 998-6100 x459

Jeanne Salerno @ (586) 416-1113 x4019

Bobby Gill @ (248)-514-5245

ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲੈ ਕੇ ਆਓ:

*ਆਪਣੇ ਸਥਾਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕਾਰਡ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਕਰਕੇ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ) ਦੇ ਦੋਨਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੀ ਕਾਪੀ।

*ਆਪਣੀਆਂ ਦੋ ਪਾਸਪੋਰਟ ਸਟਾਈਲ ਫੋਟੋਆਂ (2"X2")

*ਆਪਣਾ ਡਰਾਈਵਰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਂ ਸਟੇਟ ਆਈਡੈਂਟੀ ਕਾਰਡ

*ਆਪਣਾ ਸੋਸ਼ਲ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਨੰਬਰ (ਸਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਕਾਰਡ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ)।

*ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨਾਂ

*ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਹੋਏ ਹੋ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਨੈਚੁਰਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ

*ਸਾਰੇ ਮੈਰਿਜ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ

*ਤੁਹਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬਰਥ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ

*ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਿਸ ਜਿਸ ਥਾਂ ਤੁਸੀਂ ਰਹੇ ਹੋ, ਉਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ।

*ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਤੁਹਾਡੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ (ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਕੂਲ) ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ।

*ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਿੰਨੀ ਵਾਰੀ ਵੀ ਗਏ ਹੋ (ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਮੈਕਸਿਕੋ ਸਮੇਤ), ਉਸ ਦੀ ਸੂਚੀ।

ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਦਰਖਾਸਤ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

*ਦਰਖਾਸਤ ਭਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਤਾਜ਼ਾ-ਤਰੀਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਦੱਸਣਾ।

*ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਬਣਨ ਲਈ ਤੁਹਾਡੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਤਸਦੀਕ।

*ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਦਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ।

*ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਅਧਿਅਨ ਸਮੱਗਰੀ ਰਾਹੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ।

*ਤੁਹਾਡੀ ਦਰਖਾਸਤ ਭਰਨ ਵੇਲੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਵਕੀਲ ਦੀ ਮਦਦ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ।

*ਦਰਖਾਸਤ ਦੀ ਫੀਸ (ਦਰਖਾਸਤ ਫੀਸ 680 ਡਾਲਰ ਹੈ) ਦੀ ਛੋਟ ਬਾਰੇ ਤੁਹਾਡੀ ਯੋਗਤਾ ਚੈਕ ਕਰਨਾ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਕੁਝ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ:

■ ਯੂ ਐਸ ਸੀ ਆਈ ਐਸ ਪਾਸ ਯੀਮੀ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਮਿਸ ਕੀਤੀਆਂ ਅਪੁਆਇੰਟਮੈਂਟਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ।

■ ਇੰਟਰਵਿਊ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਹਲਫ ਸਮਾਗਮ ਸਮੇਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ।

Click here to register: <http://tinyurl.com/d9c3lhs>

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 6 ਅਪਰੈਲ 2013

ਲੱਗੀ ਨਜ਼ਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ...

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉਪਰੋਕਤੀ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਹਰ ਸੰਜੀਦਾ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਗਰਕ ਹੋ ਰਹੇ ਨੌਜਵਾਨ, ਧੀਆਂ-ਧਿਆਣੀਆਂ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਬੇਪਤੀ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਬੇਵਸੀ ਨੇ ਅੱਜ ਸਭ ਨੂੰ ਬੇਹਿੱਸ/ਬੇਜਾਨ ਜਿਹਾ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਚਾਰ ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਸੋਗ ਅਤੇ ਰੋਲੇ-ਰੱਪੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਫਿਰ ਉਸੇ ਚਾਲੇ ਚੱਲਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਮੋੜਾ ਪੈਣ ਦੀ ਸੂਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ, ਸਗੋਂ ਹਰ ਘਟਨਾ ਪਹਿਲੀ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਭਿਆਂਕਰ ਰੂਪ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨੀਂਦ ਉਡਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਤਨ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਲੱਗ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਰ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਨੇ 'ਲੱਗੀ ਨਜ਼ਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ, ਇਹਦੀ ਨਜ਼ਰ ਉਤਾਰੋ/ਲੈ ਕੇ ਮਿਰਚਾਂ ਕੱਢੀਆਂ, ਇਹਦੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਵਾਰੋ' ਉਸ ਵੇਲੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਲਹੂ-ਲਹਾਣ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ ਫਾਏ ਕਾਲੇ ਬੱਦਲਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਪੰਜਾਬੀ ਪਿਆਰੇ ਗਾਹੇ-ਬਗਾਹੇ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ-ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਾਰੇ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਦੌਰ 'ਚ ਸੱਭੇ ਪਿਰਾਂ ਕੁਝ ਵਧੇਰੇ ਹੀ ਤੱਤੀਆਂ ਵਗੀਆਂ। ਕਿਸੇ ਇਕ ਪਿਰ ਦੀ ਸੰਜੀਦਾ ਸਿਆਸਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲੇ ਬੱਦਲਾਂ ਨੂੰ ਉੜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਖਤਮ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਸੱਭੇ ਪਿਰਾਂ ਦੇ ਕੱਟੇ ਕੂਹਣੀ ਮੋੜਾਂ ਨੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਛਿੱਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਜ਼ਖਮ ਅੱਜ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭਰੇ, ਸਗੋਂ ਰਿਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਪਿਛਲੇ ਇਕ-ਛੇਦ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਰੰਗ-ਫੰਗ ਵਿਚ ਜੇ ਤਿੱਖੇ ਮੋੜ ਆ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਕਨਸੇਅ ਤਾਂ ਮਿਲਦੀ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਕੁਝ ਮਾੜਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਜੇ ਝੱਖੜ ਅੱਜ ਝੁੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਕਿਆਸ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਝੱਖੜ ਦਾ ਇਕ ਸਿਰਾ ਬਹੁਤ ਬੀਬੇ ਬਣ-ਬਣ ਬਹਿੰਦੇ ਸਾਡੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਤੇ ਦੂਜਾ ਸਿਰਾ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸਮਗਲਰਾਂ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਸਿਰਾ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ, ਸਮਗਲਰਾਂ ਅਤੇ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਤਿੱਕੜੀ ਨੇ ਜੇ ਤਬਾਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮਚਾਈ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅੱਜ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਸ਼ਾਇਦ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਵੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਿਤਮਜ਼ਰੀਫੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਉਤੇ ਸੁੱਟ ਕੇ ਇਹ ਤਿੱਕੜੀ ਆਪ ਦੁੱਧ-ਧੋਤੀ ਹੋ ਨਿਕਲੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਹਲੇ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ; ਹੁਣ ਨਸ਼ਈ, ਗੁੰਡੇ ਅਤੇ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਠੱਪਾ ਲਾਉਣ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਇਸ ਸੰਕਟ ਦੀ ਸਹੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਔਖ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਗੜ੍ਹ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਹੋਰ ਥਾਈਂ ਇਹ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਅਪੜਾਉਣ ਦਾ ਲਾਂਘਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਹੋ ਕੇ ਹੀ ਲੰਘਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸਮਗਲਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹਾਸਲ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੱਚੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਕਸ਼ੀਦਣ ਦਾ ਕੰਮ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਣ ਲੱਗਿਆ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਪਤ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ। ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕਰਨ ਨੇ ਇਸ ਅਮਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਇਹੀ ਅਮਲ ਝੱਖੜ ਬਣ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡੇ ਉਤੇ ਕਹਿਰ ਵਰਸਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਇਸ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਨੂੰ ਭੰਨਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ। ਹਾਂ, ਆਪਣੀ ਨਾਲਾਇਕੀ ਢਕਣ ਲਈ ਸਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਸਿਰ ਜ਼ਰੂਰ ਮੜ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਬਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਸਦਕਾ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿੱਡ ਭਰਿਆ, ਪਰ ਇਵਜ਼ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਕਦਮ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਪਹਾੜ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। 1947 ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇ ਇਕ-ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਦੀ ਪੁਣ-ਫ਼ਾਣ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਸੂਰਵਾਰ ਦਰਸਾ ਰਹੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੰਦੜੇ ਹਾਲਾਂ ਲਈ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਸੱਤਰਵਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਪਸਾਰਨੇ ਅਰੰਭ ਕੀਤੇ ਸਨ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇਸ ਅਮਲ ਨੂੰ ਜ਼ਰਬ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਅਮਲ ਅੱਜ ਤੱਕ ਨਿਰਵਿਘਨ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਮਲ ਵਿਚ ਘਾਣ ਆਮ ਬੰਦੇ ਦਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵੀ ਇਹੀ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਜਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਕਮ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਗੋਆ ਵਰਗੇ ਸੈਲਾਨੀ ਸਟੇਸ਼ਨ ਉਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੱਸੀ ਬੈਠੇ ਹਨ; ਰੋਮ ਜਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੀਰੋ ਬੰਸਰੀ ਵਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਸਵਾਲ ਕਰਨੇ ਸਨ, ਉਹ ਆਪ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਬਚਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੀ ਫਿਕਰਮੰਦ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਰ ਪਾਸੇ ਸਿਆਸਤ ਦੀਆਂ ਗੋਟੀਆਂ ਵਿਛੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਾਲ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਸਭ ਰਾਹ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੰਦ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੱਢ-ਪਾਉ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਦੀ ਘਾਟ ਲਗਾਤਾਰ ਰੜਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਲੜਾਕੂ ਪਿਰਾਂ ਦੀ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ-ਦਰ-ਸਵਾਲ ਉਠ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕਾਈ ਨੇ ਸਦਾ ਹੀ ਵਧੀਕੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਖਿਲਾਫ ਇੰਨੀ ਹੀ ਤਿੱਖੀ ਕੋਈ ਮੁਹਿੰਮ ਚੱਲੇਗੀ, ਇਹ ਆਸ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਤਾਰ 'ਤੇ ਤੁਰਦੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਪੈੜਚਾਲ ਨੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਵਧਾਈਆਂ

ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਨੇੜੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਸਿਆਸੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਪਿੜ ਭਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਆਸੀ ਨਾਟਕ ਦੇ ਸਭ ਪਾਤਰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਪੱਤੇ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਭ ਨੂੰ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਹੀ ਬਣਨੀ ਹੈ; ਫਿਰ ਵੀ ਸਭ ਦੀ ਇਹੀ ਦੌੜ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਿਆਸੀ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ., ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਰਤਾ ਕੁ ਵਧੇਰੇ ਹੀ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ.) ਵੀ ਵਾਹਵਾ ਹੱਥ-ਪੈਰ ਮਾਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਰਗਰਮੀ ਬਾਰੇ ਤਬਸਰਾ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲ ਬਿਦਵਈ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਦੀ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸਤੰਬਰ ਵਿਚ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ (ਯੂ.ਪੀ.ਏ.) ਦਾ ਸਾਥ ਛੱਡਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਇੰਨੀ ਛੇਤੀ ਦੇਣੀ ਅਸਥਿਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ

ਪ੍ਰਫੁੱਲ ਬਿਦਵਈ

ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟ ਕੇ ਭਾਵੇਂ 254 ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕੁੱਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਅੱਧ ਭਾਵ 271 ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਘੱਟ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ 28 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਬਾਹਰੋਂ ਹਮਾਇਤ ਹਾਸਲ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮਾਇਆਵਤੀ ਦੀ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 21, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਦੇ 4 ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਐਸ) ਦੇ 3 ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਦੀ 22 ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਾਲੀ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਹਮਾਇਤ ਹਾਸਲ ਸੀ ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਇਹ ਹਮਾਇਤ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਅਨਿਸਚਿਤ ਰਹੀ ਹੈ; ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਪੱਖੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਹੁਮਤ ਤੋਂ ਟੱਪ ਕੇ 282 ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਤਸਵੀਰ ਉਦੋਂ ਨਾਟਕੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਦਲੀ ਜਦੋਂ 18 ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਾਲੀ ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਨੇ ਸੁਲਿੰਕਾ ਵਿਚ ਤਾਮਿਲਾਂ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਹਮਾਇਤ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ। ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਢੁਕਵਾਂ ਰੁਖ਼ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਇਆ। ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਦੀ ਮੰਗ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਸੁਲਿੰਕਾ ਖਿਲਾਫ ਸਖ਼ਤ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਮਤਾ ਲਿਆਉਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ। ਉਂਜ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਨੇ ਸੁਲਿੰਕਾਈ ਤਾਮਿਲਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਨੂੰ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੀ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ ਦੀ ਧੀ ਕੇ. ਕਨੀਮੋਤੀ ਸਮੇਤ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੁਝ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਟੈਲੀਕਾਮ ਘਪਲੇ ਸਬੰਧੀ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਕਨੀਮੋਤੀ ਖਿਲਾਫ ਨਵੀਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਵੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਵੱਲੋਂ ਹਮਾਇਤ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬੇਹੱਦ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਸਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਵਿਘਨ ਪਾਈ ਰੱਖਿਆ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ: ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੁਦ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗੋਡੇ ਨਹੀਂ ਟੇਕੇ।

ਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਯਾਦਵ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਹੈਰਾਨਕੁਨ ਬਿਆਨ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਖਿਲੇਸ਼ ਯਾਦਵ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੂਬੇ

ਵਿਚ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਐਲ. ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ 'ਇਮਾਨਦਾਰ ਸਿਆਸਤਦਾਨ' ਦੱਸਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਮਾਤੀ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸਬੰਧੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਹੀ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ; ਕਿਉਂਕਿ ਅਡਵਾਨੀ ਵਰਗਾ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਗ਼ਲਤ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ। ਸ੍ਰੀ ਯਾਦਵ ਅਸਲ ਵਿਚ ਖੁਦ ਨੂੰ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਦਾਨਿਸ਼ਮੰਦ ਰਾਜਸੀ ਨੇਤਾ ਵਜੋਂ ਜਾਹਿਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਡੇਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਅਡਵਾਨੀ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਤੀਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬੇਹੱਦ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਮੌਲਾਨਾ ਮੁਲਾਇਮ' ਕਹਿ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਅਕਸਰ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਹੈਰਾਨਕੁਨ ਅਤੇ ਬੇਯਕੀਨੀ ਭਰੇ ਮੋੜ ਕੱਟਣ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਕਿਆਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਲਾਘਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਤਿੰਨ ਨੁਕਤਿਆਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਨਰਮਾਈ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੈਂਤੜਾ ਹੋਵੇ (ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਲਈ); ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਭੰਬਲਭੁਸਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਕਿ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ

ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ

ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਲਾਂਭੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਯਾਦਵ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੋਦੀ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਹੋਏ ਸਭ ਤੋਂ ਘਿਣਾਉਣੇ ਕਤਲੇਆਮ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਉਹ ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕ ਮਤ ਦਾ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਧਰਵੀਕਰਨ ਕਰਨਗੇ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਮੁਸਲਿਮ ਵੋਟ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਯਾਦਵ ਇਹ ਵੀ ਸੁਝਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਦੌੜ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਮੀਡੀਆ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਚਿਤਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਸਗੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬਦਲ ਕਿਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਹਨ। ਯਾਦਵ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨਾਲ ਵੀ ਨੇਤਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ।

ਲਏ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਕਸ ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਹੋਰ ਹੀ ਵਿਗੜਨਾ ਹੈ। ਖ਼ੈਰ! ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਪੇਤਲੇ ਜਿਹੇ ਬਹੁਮਤ ਵਾਲੀ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਬੇਹੱਦ ਅਹਿਮ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਦਿਨ-ਬਦਿਨ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੋਚ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਇਹ ਯਤਨ ਕਾਮਯਾਬ ਨਾ ਰਹਿਣ ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹੋਰ ਹੋਵੇ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਬਿਹਾਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਰਜਾ ਦੇ ਕੇ ਵੀ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ (ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਵੀ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨਾਲ ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਨੇਤਾ ਵਧਾ ਰਹੇ ਹਨ)। ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਇਸ ਨਿਘਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਦੋ ਉਪਰਾਲੇ ਹੀ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਹੈ, ਦਲੇਰੀ ਭਰੀਆਂ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ, ਜਿਵੇਂ ਭੋਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਵਸੋਬਾ, ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਅਹਿਮ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਕਾਲਮ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਉਰਜਾ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਵੀ ਨਵੀਂ ਲੋਕ-ਗੁਲਾਰਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਦਲ ਵੀ ਆਪਣੇ-

ਆਪ ਇਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਬੁਲੰਦ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਕਾਂਗਰਸ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜਗਨ ਮੋਹਨ ਰੈਡੀ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਸਮਝ ਬਣਾ ਲਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਉਰਜਾ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਤੇਲੰਗਾਨਾ, ਰਾਇਲਸੀਮਾ ਅਤੇ ਤਟਵਰਤੀ ਆਂਧਰਾ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਚੰਗੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਿਖਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਪਹਿਲੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਬੇਹੱਦ ਆਲਸੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਨੀਤੀ-ਘਾਤਿਆਂ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਲਾਬੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਨ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਨੀਤੀਆਂ ਅਮਲ ਵਿਚ ਆਉਣੀਆਂ ਔਖੀਆਂ ਜਾਪਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹਾਨਾ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਦੂਜੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰ ਸੰਭਵ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਹੀ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਭਾਜਪਾ ਬੀ. ਐਸ. ਯੇਡੀਯੂਰੱਪਾ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕਾਰਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਸਤ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਆਂਧਰਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਇਥੇ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਨੀਤੀਗਤ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ -ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਮੋਹ ਤੇ ਮਾਣ ਭਰੀ ਮੁਬਾਰਕ!

ਤੁਰੇ ਹੋਏ ਆਂ ਭੀੜ ਦੇ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ, ਐਪਰ ਵੱਖਰੀ ਦਿੱਖ-ਰਫਤਾਰ ਸਾਡੀ।
ਭੈਅ-ਰੋਅਬ ਨਾ ਝੱਲੀਏ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ, ਪਾਠਕ ਵਰਗ ਹੀ ਅਸਲ ਸਰਕਾਰ ਸਾਡੀ।
ਕਲਮੀ ਕਾਫਲਾ ਅਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਦਾਤੇ, ਸਦਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿੜੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਾਡੀ।
ਟੁੱਟਣ ਗਫਲਤਾਂ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮੁੱਕੇ, ਸਾਡੇ ਨਫਰਤਾਂ ਨਾਲ ਤਕਰਾਰ ਸਾਡੀ।
ਝੰਡੇ ਝੁਲਦੇ ਰਹਿਣ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ, ਇਹੋ ਕਾਮਨਾ ਦਸਤ-ਬਰਦਾਰ ਸਾਡੀ।
ਮੋਹ ਤੇ ਮਾਣ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਬਾਰਕਾਂ ਜੀ, ਤੇਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਹੋਈ ਅਖਬਾਰ ਸਾਡੀ!

ਪੰਜਾਬ 1907: ਏਕੇ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਵੱਡਾ ਸੰਘਰਸ਼

ਦੇਸ-ਪਰਦੇਸ

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸੰਨ 1907 ਵਿਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹੱਕ-ਹਕੂਕ ਬਦਲਣ, ਭੂਮੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (ਲਗਾਨ) ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਹਿਰੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਵਧਾਉਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਜਿਹੇ ਯੋਜਨਾਬੰਦ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ 'ਪਾੜੇ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ' ਦੀ ਨੀਤੀ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਨਾ ਕਰ ਸਕੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾਤਮਕ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸਫਲ ਹੋਈਆਂ। ਆਖਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਝੁਕਣਾ ਪਿਆ। ਲੋਅਰ ਝਨਾਬ ਨਹਿਰ ਦਾ ਕੰਮ 1887 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ

ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ

ਨੂੰ 1889 ਵਿਚ ਬਰਸਾਤੀ ਤੋਂ ਪੱਕੀ ਨਹਿਰ ਵਿਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਨਹਿਰੀ ਨੋ-ਆਬਾਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਨਹਿਰ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਸਨ-ਰੱਖ ਤੇ ਮੀਆਂ ਅਲੀ, ਝੰਗ ਅਤੇ ਗੁਗੇਰਾ। ਇੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਕੰਮ ਜੁਲਾਈ 1890 ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜੋ 1892 ਤੱਕ ਈ.ਡੀ. ਮੈਕਲੋਗਨ ਦੀ ਕੋਲੋਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਚੱਲ ਪਿਆ ਸੀ। ਸੰਨ 1907 ਵਿਚ ਲੋਅਰ ਝਨਾਬ ਨਹਿਰ ਦੁਆਰਾ ਜਿਜਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਰਕਬਾ 18 ਲੱਖ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਕੁੱਲ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਕਬੇ ਦਾ 78 ਫੀਸਦੀ ਕਿਸਾਨ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਸਨ ਜਦਕਿ 12 ਫੀਸਦੀ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਅਤੇ 10 ਫੀਸਦੀ ਪੂੰਜੀਪਤੀ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਸਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਿਸਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਸਿਆਲਕੋਟ, ਲਾਹੌਰ, ਜਲੰਧਰ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਇੱਥੇ ਵੱਸ ਗਏ। 1868 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵੇਸਟ ਲੈਂਡ ਰੂਲਜ਼ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 1885 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਹੱਕ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਸੀ। 1889 ਦੇ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਲਕਾਨਾ ਹੱਕ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਕਮ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। 1893 ਦੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਟੈਨੇਟਸ (ਪੰਜਾਬ) ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਨਵੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਕਿਸਾਨੀ, ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਪਤੀ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਵਿਚ ਮਾਲਕਾਨਾ ਹੱਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਧੀਨ ਰਕਬਾ ਲਗਾਤਾਰ ਘਟਦਾ ਗਿਆ। ਝਨਾਬ ਨਹਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਦਾ 20 ਫੀਸਦੀ ਰਕਬਾ ਸੀ ਜੋ 1901 ਤੱਕ ਘਟ ਕੇ 15 ਫੀਸਦੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਘਟਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਿੱਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕਾਨਾ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਖ਼ਤ ਕਰਨ, ਮਾਰੂਸੀ ਹੱਕ ਦੇਣ ਵਿਚ ਨਵੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਭਰਨ, ਹੋਰ ਕਠੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਵਿਚ ਵੱਧ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਰਗੇ ਨਿਯਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਆਮ ਕਰ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਲੰਮੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਫਸਰਾਂ, ਕਰ-ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮਾਹਰਾਂ, ਕੋਲੋਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰਾਂ, ਹੋਰ ਵਿਭਾਗਾਂ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ। ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਬਿੱਲ ਡੈਨਜ਼ਿਲ ਇਬਟਸਨ ਅਤੇ ਜੇਮਜ਼ ਵਿਲਸਨ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਕਾਢ ਸੀ। ਇਬਟਸਨ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚਲੇ ਅੰਗਰੇਜ਼

ਅਪ੍ਰੈਲ 1907 ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਰੋਸ ਪੰਜਾਬੀ ਫੌਜੀਆਂ ਤੱਕ ਫੈਲ ਗਿਆ। 10 ਅਪਰੈਲ 1907 ਨੂੰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। 15 ਅਪਰੈਲ 1907 ਨੂੰ ਲਾਇਲਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਡਿਕੋਟ ਵਿਚ ਫੌਜੀਆਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਇਕੱਠ ਹੋਇਆ। 17 ਅਪ੍ਰੈਲ 1907 ਨੂੰ ਮੁਲਤਾਨ ਦੇ ਕਲਿੰਗਾ ਖ਼ਾਨ ਬਾਗ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 15,000 ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਫੌਜੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਪੰਜਾਬੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦਾ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾਵਨੀ ਸੀ। 1907 ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਭਗ 40 ਫੀਸਦੀ ਸੀ। ਇਕੱਲੇ ਸਿੱਖ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦਾ 23 ਫੀਸਦੀ ਸਨ। ਲਗਭਗ ਇਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਨ। ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਕਮਾਂਡਰ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਲਾਰਡ ਕਿਚਨਰ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਖ਼ਾਸ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ।

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਿਆਣਾ, ਜਾਣਕਾਰ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦਾ ਸੁਭਚਿੰਤਕ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। 1892 ਦੇ ਇੰਡੀਅਨ ਕੌਂਸਲਸ ਐਕਟ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਕੌਂਸਲ 1897 ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਹੋਈ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਲੋਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਗੌਰਮਿੰਟ ਲੈਂਡ (ਪੰਜਾਬ) ਬਿੱਲ 09 ਜੁਲਾਈ, 1904 ਨੂੰ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਵੱਲੋਂ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 2013 ਮਿਤੀ 15 ਦਸੰਬਰ 1904 ਰਾਹੀਂ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਸੈਕਰੇਟਰੀ ਆਫ ਸਟੇਟ ਫਾਰ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸੋਧਾਂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ। ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 8 ਅਕਤੂਬਰ, 1906 ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ 1906 ਦਾ ਬਿੱਲ ਨੰਬਰ 3 ਜੇ.ਐਮ. ਡੂਈ ਦੁਆਰਾ 23 ਅਕਤੂਬਰ, 1906 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਜੇ.ਐਮ. ਡੂਈ, ਠਾਕੁਰ ਮਹਾਂ ਚੰਦ ਅਤੇ ਮਲਿਕ ਉਮਰ ਹਯਾਤ ਟਿਵਾਣਾ ਵੱਲੋਂ 17 ਫਰਵਰੀ, 1907 ਨੂੰ ਇਸ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਬਿੱਲ ਪੰਜਾਬ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ 28 ਫਰਵਰੀ 1907 ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਬਿੱਲ ਨੂੰ 16 ਮਾਰਚ 1907 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। 1905 ਅਤੇ 1906 ਵਿਚ ਨਰਮੇ (ਕਪਾਹ) ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਲਾਇਲਪੁਰ ਦੀ ਬਾਰ ਵਿਚ ਕਣਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਰਮਾ ਦੂਜੀ ਮੁੱਖ ਫ਼ਸਲ ਸੀ। ਨਵੰਬਰ 1906 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ (ਅੱਪਰ) ਬਾਰੀ ਦੋਆਬ ਨਹਿਰ ਜੋ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੰਜਦੀ ਸੀ, ਦੇ ਨਹਿਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਵਪਾਰਕ ਫ਼ਸਲਾਂ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਬਾਗਾਂ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਵਾਧਾ 50 ਫ਼ੀਸਦੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਫ਼ਸਲਾਂ ਵਾਸਤੇ 25 ਫ਼ੀਸਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਕਾਫ਼ੀ ਰੋਸ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਡੈਨਜ਼ਿਲ ਇਬਟਸਨ, ਚਾਰਲਸ ਰਿਵਾਜ ਅਤੇ ਜੇਮਜ਼ ਵਿਲਸਨ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ, ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਭਰਨ ਅਤੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਉੱਚੀ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਾਝਾ ਅਤੇ ਲਾਇਲਪੁਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਦਿਲ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੱਥਾ ਲਾਉਣਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ

ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਖ਼ਰਾਬੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਤਖ਼ਤ ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਕੋਲੋਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਗੌਰਮਿੰਟ ਲੈਂਡ (ਪੰਜਾਬ) ਬਿੱਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ, ਜਲਸੇ, ਇਕੱਠ, ਪ੍ਰਚਾਰ, ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਕਾਰਟੂਨ ਛਾਪਣ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਆਦਿ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਨਵਰੀ 1907 ਵਿਚ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਲਾਇਲਪੁਰ ਵਿਖੇ 3 ਜਨਵਰੀ 1907 ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਵਿਰੁੱਧ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। 13 ਜਨਵਰੀ, ਨਿਜਾਮੂਦੀਨ ਸਨ। ਸਾਹਪੁਰ ਕਲੋਨੀ ਵਿਚ 2,000 ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਹੋਈ ਜਿਸ ਦਾ ਆਗੂ ਸਾਹਜਾਦਾ ਜਹਾਂਗੀਰ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਬਿੱਲ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਛਾਪ ਕੇ ਮੁਫ਼ਤ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇ। 22-23 ਮਾਰਚ, 1907 ਨੂੰ ਲਾਇਲਪੁਰ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਪਸੂ ਮੇਲੇ ਦੌਰਾਨ ਵੱਡੇ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਬਿੱਲ ਵਿਰੋਧੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵੰਡੇ ਗਏ। ਕੋਲੋਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਧੋਖਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਮੁੱਖ ਨੇਤਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ, ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਡਸਕਾ, ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਸੁਖਦਿਆਲ, ਦੁਨੀ ਚੰਦ, ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਟੇਕ ਚੰਦ ਅਤੇ ਗੁਲਾਮ ਕਾਦਰ ਨੇ ਲਗਪਗ ਨੌਂ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਇੱਕ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਧੌਕੇ, ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਤੀਰੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਬਟਸਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਇਹ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ ਵਰਗੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਭਤਕਾਉ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ। ਇਬਟਸਨ ਅਨੁਸਾਰ ਗਰਮ ਦਲ ਨੇਤਾ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ ਅਤੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ

ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਖ਼ਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਸਨ। ਲਾਇਲਪੁਰ ਵਿਖੇ 3 ਫਰਵਰੀ 1907 ਨੂੰ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 10,000 ਕਿਸਾਨ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ। ਇਕੱਠ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਰਿਟਾਇਰਡ ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਚੱਲਣ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ। ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਸ਼ਿਹਾਬ-ਉਦ-ਦੀਨ ਨੇ ਬਿੱਲ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕੀਤੀ। ਲਾਇਲਪੁਰ ਬਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਲਾਲਾ ਰਾਮ ਚੰਦ ਮਨਚੰਦਾ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ। 17 ਫਰਵਰੀ, 1907 ਨੂੰ ਗੋਜਰਾ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਕੱਤਰਤਾਵਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਗੋਜਰਾ ਵਿਖੇ 15,000 ਕਿਸਾਨ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕੋਲੋਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਬਿੱਲ ਵਿਰੁੱਧ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਟਾਊਨ ਹਾਲ ਵਿਚ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਬਲਾਰੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਮਿਹਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਡਿਤ ਬੇਲੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਮੀਆਂ

ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ

ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ।

ਭੇਜ ਕੇ ਇਸ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਇਹ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਬਟਸਨ ਨੇ ਇਸ ਲਹਿਰ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਅਪ੍ਰੈਲ 1907 ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਰੋਸ ਪੰਜਾਬੀ ਫੌਜੀਆਂ ਤੱਕ ਫੈਲ ਗਿਆ। 10 ਅਪਰੈਲ 1907 ਨੂੰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। 15 ਅਪਰੈਲ 1907 ਨੂੰ ਲਾਇਲਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਡਿਕੋਟ ਵਿਚ ਫੌਜੀਆਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਇਕੱਠ ਹੋਇਆ। 17 ਅਪ੍ਰੈਲ 1907 ਨੂੰ ਮੁਲਤਾਨ ਦੇ ਕਲਿੰਗਾ ਖ਼ਾਨ ਬਾਗ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 15,000 ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਫੌਜੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਪੰਜਾਬੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦਾ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾਵਨੀ ਸੀ। 1907 ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਭਗ 40 ਫੀਸਦੀ ਸੀ। ਇਕੱਲੇ ਸਿੱਖ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦਾ 23 ਫੀਸਦੀ ਸਨ। ਲਗਭਗ ਇਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਨ। ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਕਮਾਂਡਰ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਲਾਰਡ ਕਿਚਨਰ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਖ਼ਾਸ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਸੈਕਰੇਟਰੀ ਆਫ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਅਤੇ ਕੋਲੋਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਸਥਾਨਕ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਕੋਲੋਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਬਿੱਲ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਓਬਜ਼ਰਵਰ ਨੇ ਆਪਣੇ 9 ਮਾਰਚ 1907 ਦੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਇਸ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮੁਤਾਬਕ ਬਿੱਲ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਮਾਰੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ 'ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ' ਨੇ ਆਪਣੇ 8 ਮਾਰਚ 1907 ਦੇ ਅੰਕ ਵਿਚ 28 ਫਰਵਰੀ 1907 ਜਿਸ ਦਿਨ ਕੋਲੋਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਬਿੱਲ ਪੰਜਾਬ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਮੰਦਭਾਗਾ ਦਿਨ ਆਖਿਆ। ਕੁਝ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਿੱਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਲਾਇਲਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਚੱਕ ਨੰਬਰ ਤਿੰਨ ਦੇ ਮਿਲਟਰੀ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ 9 ਫਰਵਰੀ 1907 ਨੂੰ ਕਮਾਂਡਰ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਭੇਜੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਅਬਾਦਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੈਕਟਰੀ ਬਾਰ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਲਾਇਲਪੁਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਸੈਕਟਰੀ ਨੂੰ 30 ਮਾਰਚ 1907 ਨੂੰ ਯਾਦ ਪੱਤਰ (ਮੈਮੋਰੀਅਲ) ਰਾਹੀਂ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਕਟਰੀ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਬਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਮਤਾ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 4 ਅਪ੍ਰੈਲ 1907 ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮਈ 1907 ਤਕ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਏ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਲਾਰਡ ਮਿੰਟੋ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸੁਝਾਅ ਮੰਗੇ। ਲਾਰਡ ਕਿਚਨਰ ਕਮਾਂਡਰ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਨੇ 20 ਮਈ, 1907 ਨੂੰ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਕੋਲੋਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਬਿੱਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਘਾਤਕ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਲਾਰਡ ਮਿੰਟੋ ਨੇ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਪੁਣ-ਛਾਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 26 ਮਈ 1907 ਨੂੰ ਕੋਲੋਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮਹਾਨ ਕਾਮਯਾਬੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਿੱਤ ਸੀ।

ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਫਿਟਕਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਮਾਮਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਭਾਣਜੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਵੱਟਣ ਦੇ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰਫ਼ਾ-ਦਫ਼ਾ ਕਰਨ ਬਦਲੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਖਿਚਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਾਮਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ 16 ਸਾਲਾ ਭਾਣਜੀ ਨੂੰ 70 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ 'ਚ ਵੇਚਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪਰੈਲ ਤੱਕ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਆ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਕੇਸ ਦਰਜ ਨਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਾਸਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਾਲਾਂਬੱਧੀ ਜਬਰੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਜਨਵਰੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਪੁੱਜੀ ਜਿਸ ਨੇ 14 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇ ਕੇ ਮਾਮਲਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚ ਬਰਕਤ ਤੇ ਮਹਿੰਗੇ ਨਾਂ ਦੇ ਦੋ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ 'ਤੇ ਲੜਕੀ ਨੂੰ 70 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ

ਵਿਚ ਵੇਚਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੀੜਤ ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਤੀ ਲਖਬੀਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੱਲ ਲੈਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਨੇ ਬਟਾਲਾ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਮਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣਾ ਅਪਰਾਧ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨਾਬਾਲਗ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਮਹਿੰਗੇ ਤੇ ਬਰਕਤ ਨੂੰ 70 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਸਨ ਤੇ ਲਾਡੋਵਾਲੀ ਦੇ ਇਕ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਢਿੱਲਮੱਠ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਿਥੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਵੀ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਸਹਿਣਾ ਪਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗ ਲਈ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮੌਤ ਤੋਂ ਲੋਕ ਭੜਕੇ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ: ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਡਵਿੰਡਾ ਅਹਿਰਾਣਾ ਦੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਤਣਾਅ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਏ ਮ੍ਰਿਤਕ ਗੁਰਮੇਲ ਚੰਦ (40) ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਸੜਕ 'ਤੇ ਜਾਮ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ। ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਦਰਖਾਸਤ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗੁਰਮੇਲ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਘਰ 'ਤੇ ਭੜਕੀ ਹੋਈ ਭੀੜ ਨੇ ਪਥਰਾਅ ਕੀਤਾ। ਮੋਹਟੀਆਣਾ ਥਾਣੇ ਦੇ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਤੇ ਪੰਜ ਹੋਰਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਤਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਲਾਤ ਕੁਝ ਸਾਂਝ ਹੋਏ। ਗੁਰਮੇਲ ਚੰਦ ਪੁੱਤਰ ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਨੇ ਅਹਿਰਾਣਾ ਕਲਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਸੰਤਰਿਆਂ ਦਾ ਬਾਗ ਠੋਕੇ 'ਤੇ ਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਡਵਿੰਡਾ ਅਹਿਰਾਣਾ ਦੇ ਹੀ ਵਸਨੀਕ ਮਦਨ ਲਾਲ ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਹੋਈ ਸੀ। ਗੁਰਮੇਲ ਨੇ ਕੁਝ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਤਕਰੀਬਨ ਡੇਢ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭੁੰਗਰਨੀ ਵਾਸੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਾਣਾ ਮੋਹਟੀਆਣਾ ਵਿਚ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਲਈ ਏਐਸਆਈ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਗੁਰਮੇਲ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਲੈ ਗਈ ਜਿਥੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮੌਤ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਜਦੋਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਤਸੱਦਦ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਜਾਨ ਗਈ।

ਸਮਗਲਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਥਾਣੇਦਾਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਸੂਤਾ ਘਿਰਿਆ ਓਲੰਪੀਅਨ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ ਵਿਜੇਦਰ

ਫਗਵਾੜਾ: ਜੀਟੀ ਰੋਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਗੁੰਡਾ ਅਨਸਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਥਾਣੇਦਾਰ ਦੀ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਉਂਦੇ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਏਐਸਆਈ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਸਮੇਤ ਗਸ਼ਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੈਟਰੋਲਿੰਗ ਉਪਰੰਤ ਫਗਵਾੜਾ ਜਲੰਧਰ ਜੀਟੀ ਰੋਡ 'ਤੇ ਹਵੇਲੀ ਨੇੜੇ ਨਾਕਾ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਜਿਸ ਨੇ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਬੈਗ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਨਾਕੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਦੌੜ ਪਿਆ।

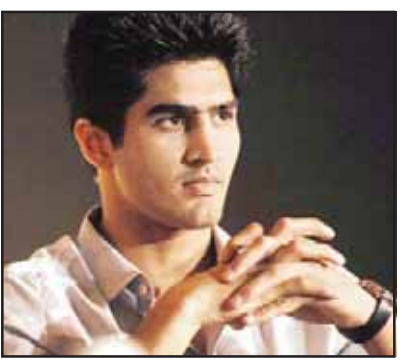
ਏਐਸਆਈ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਕਤ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸੇ

ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਦੀ ਵਰਨਾ ਕਾਰ ਨੰਬਰ ਪੀ. ਬੀ. 08/6162 ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਆ ਗਈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਨੌਜਵਾਨ ਸਵਾਰ ਸਨ। ਏਐਸਆਈ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਉਕਤ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਟੋਏ ਵਿਚ ਡਿੱਗ ਪਏ ਤੇ ਵਰਨਾ ਕਾਰ ਸਵਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੇ ਏਐਸਆਈ ਦੇ ਛਾਤੀ ਤੇ ਪੇਟ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਰਿਵਾਲਵਰ ਨਾਲ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਰਸ ਕੱਢ ਲਿਆ।

ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਵੀ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵੀ ਜੁਆਬੀ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਹ ਦੌੜਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਓਲੰਪਿਕ ਤਗਮਾ ਜੇਤੂ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ ਵਿਜੇਦਰ ਸਿੰਘ ਹੈਰੋਇਨ ਕੇਸ ਵਿਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਿਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਜੇਦਰ ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਲੇ 80 ਦਫ਼ਾ ਫੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ। ਵਿਜੇਦਰ ਦਾ ਸਾਥੀ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਜੇਦਰ ਨੇ ਵੀ ਹੈਰੋਇਨ ਲਈ ਸੀ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਨੂੰ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ

ਤੱਕ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਦਸੰਬਰ 2012 ਤੇ ਫਰਵਰੀ 2013 ਦਰਮਿਆਨ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ਾਂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਵਿਜੇਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਤੋਂ ਰੌਕੀ ਤੋਂ ਹੈਰੋਇਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਹੈਰੋਇਨ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਇਕੱਲਿਆਂ ਦਸੰਬਰ 2012 ਵਿਚ ਲਈ ਗਈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਖਾਣ ਲਈ ਇਹ ਹੈਰੋਇਨ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਦੋਵੇਂ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ ਇਕੱਠੇ ਜਨਵਰੀ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰੀ ਤੇ ਫਰਵਰੀ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰੀ ਜ਼ੀਰਕਪੁਰ ਗਏ।

ਹੁਣ ਤੱਕ ਹੋਈ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਜੇਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 12 ਵਾਰ ਤੇ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜ ਵਾਰ ਇਸ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਸਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਭਾਈਵਾਲ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕੁਝ ਬਰਾਮਦ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸ਼ਹਿਰੀ ਨੌਜਵਾਨ ਵੀ ਤੁਰੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਰਾਹ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚ 26 ਤੇ 28 ਕੁ ਸਾਲ ਦੇ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ। ਦੋਵੇਂ ਘਰ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਤੋਂ ਨਿਜ਼ਾਤ ਪਾਉਣ ਲਈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਉਰਫ਼ ਸੰਨੀ ਤਿੰਨ ਭੈਣਾਂ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਭਰਾ ਸੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ 'ਤੇ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਬੋਝ ਥੱਲੇ ਦੱਬਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਸੰਨੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਮੁਲਖ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦਿਲ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਹਸਪਤਾਲ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ ਜਿਥੇ ਇਲਾਜ 'ਤੇ ਖਰਚ ਹੋਏ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਵਿਚੋਂ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਦੋਸਤਾਂ ਪਾਸੋਂ ਉਧਾਰ ਲਈ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸੰਨੀ ਆਪਣੀ ਕਰਿਆਨੇ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗਿਆ ਪਰ ਜਦੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਵਾਪਸ ਨਾ ਮੁੜਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਆਪਣੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੁੱਤਰ

ਦੀ ਲਾਸ਼ ਪੱਖੇ ਨਾਲ ਲਟਕਦੀ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖਿਸਕ ਗਈ।

ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਨੂਰਵਾਲਾ ਰੋਡ ਦੇ ਬਸੰਤ ਵਿਹਾਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਗੌਰਵ ਚੋਪੜਾ ਨਾਂ ਦੇ 28 ਕੁ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਕੋਈ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਚੀਜ਼ ਨਿਗਲ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਗੌਰਵ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਵੀ ਕੁਝ ਸਮਾਂ

ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੌਰਵ ਗੁੰਮ ਸੁੰਮ ਜਿਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਬੀਤੀ ਰਾਤ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਚੀਜ਼ ਖਾ ਲਈ ਹੈ। ਭਰਾ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗੌਰਵ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਵਾਸਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।

ਜਾਅਲੀ ਪ੍ਰਿਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਦਵਾਈ ਲੈਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਗੁੰਬੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਮਿਨਾਸ਼ਾ, ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ (ਬਿਊਰੋ): ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਫੌਕਸ ਵੈਲੀ ਦੇ ਗੁੰਬੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਾਲੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰਿਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਵਾਲੀ ਦਵਾਈ ਜਾਅਲੀ ਪ੍ਰਿਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਲੈਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮਿਨਾਸ਼ਾ (1304 ਮਿਡਵੇ ਰੋਡ, ਮਿਨਾਸ਼ਾ) ਤੋਂ ਹਥਕੜੀਆਂ ਲਾ ਕੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਪਿੱਛੋਂ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ ਤੇ ਰੋਸ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ

ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁੰਬੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਾਲੀ ਨੇ ਲੰਘੀ 24 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਨੀਨਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਾਲਗਰੀਨ ਸਟੋਰ ਤੋਂ ਹਾਈਡਰੋਕੋਡੋਨ ਦਵਾਈ ਦੀ ਜਾਅਲੀ ਪ੍ਰਿਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦਵਾਈ ਲਈ। ਸ਼ੱਕ ਪੈਣ 'ਤੇ ਵਾਲਗਰੀਨ ਦੀ ਮੈਨੇਜਰ ਨੇ ਪ੍ਰਿਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਕਲੀਨਿਕ ਵੈਲੀ ਨਿਊਰੋ ਸਰਜਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਿਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਜਾਅਲੀ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਖਬਰ ਕੀਤੀ। ਵੈਲੀ ਨਿਊਰੋ ਸਰਜਰੀ ਕਲੀਨਿਕ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਿਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਪਰਚੀਆਂ ਚੋਰੀ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਾਲੀ ਨੇ ਵਾਲਗਰੀਨ ਤੋਂ ਦਵਾਈ ਆਪਣੇ ਇਕ ਦੋਸਤ ਲਈ ਆਖ ਕੇ ਖਰੀਦੀ। ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਵੈਲੀ ਨਿਊਰੋ ਸਰਜਰੀ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਕੇ ਐਸ ਪਾਲ, ਜੋ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵੀ ਹਨ, ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਾਲੀ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਿਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀ।

ਇਹ ਉਹ ਹੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਦਰਬਾਰ ਹਾਲ ਵਿਚ ਇਕ ਸਥਾਨਕ ਪੁਜਾਰੀ ਨੇ ਸੂਰਯ ਨਮਸਕਾਰ ਦੀ ਰਸਮ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸੂਰਯ ਨਮਸਕਾਰ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਯੂ ਟਿਊਬ 'ਤੇ www.youtube.com/watch?v=MdGAdZEMiJE ਕਲਿਕ ਕਰਕੇ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕਲੀਵਲੈਂਡ 'ਚ ਜੱਟ ਐਂਡ ਜੂਲੀਅਟ ਸ਼ੋਅ 11 ਮਈ ਨੂੰ ਕਲੀਵਲੈਂਡ, ਓਹਾਇਓ (ਬਿਊਰੋ): 'ਜੱਟ ਐਂਡ ਜੂਲੀਅਟ' 'ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲਾ-2013' ਸ਼ੋਅ ਇਥੇ ਆਉਣੀ 11 ਮਈ ਨੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਫਿਲਮ 'ਜੱਟ ਐਂਡ ਜੂਲੀਅਟ' ਦੀ ਜੋੜੀ ਦਿਲਜੀਤ ਦੋਸਾਂਝ ਅਤੇ ਨੀਰੂ ਬਾਜਵਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੁਰੀਲੀ ਅਤੇ ਸਿੰਠੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਮਾਲਕ ਫਿਰੋਜ਼ ਖਾਨ, ਹੁਸਨਾਂ ਦੀ ਮਲਕਾ ਰੁਪਿੰਦਰ ਹਾਡਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਰੰਗ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰ ਬੱਬੂ ਗੁਰਪਾਲ ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾਉਣਗੇ।

ਇਹ ਸ਼ੋਅ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨਜ਼ ਨਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ੋਅ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਫੋਨ 216-571-9980 ਜਾਂ 216-392-1490 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੁੰਬੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ

ਸਟਰਲਾਈਟ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ 100 ਕਰੋੜ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿਚ ਸਟਰਲਾਈਟ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਪਲਾਂਟ ਕਾਰਨ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਪਲੀਤ ਕਰਨ ਬਦਲੇ ਇਸ ਨੂੰ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਪਲਾਂਟ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਟਰਲਾਈਟ ਬਰਤਾਨੀਆ ਆਧਾਰਤ ਵੇਦਾਂਤਾ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀ ਹੈ।

ਜਸਟਿਸ ਏ.ਕੇ. ਪਟਨਾਇਕ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਬਹੁ-ਕੌਮੀ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਰਸਾਇਣ ਦੇ ਰਿਸਾਓ ਕਾਰਨ ਨੇਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪਲੀਤ ਹੁੰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਡਰਾਵੇ ਦਾ ਕੰਮ ਦੇਵੇਗਾ ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉੱਜ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਲਾਂਟ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 2010 ਵਿਚ ਸੁਣਾਇਆ ਫੈਸਲਾ ਉਲੰਘ ਦਿੱਤਾ।

ਕੰਪਨੀ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਆਇਦ ਕਰਦਿਆਂ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਕਮ ਦਾ ਇੱਛਤ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈ ਸਕੇਗਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਟਰਲਾਈਟ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਟਾਈਕੋਰੀਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉੱਜ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦਾ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਲੰਘੀ 30 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਇਸ ਹਦਾਇਤ ਉਪਰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੈਸ ਲੀਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਕਾਪਰ ਪਲਾਂਟ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਬੱਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਧੀ 'ਤੇ ਮੋਹਰ

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ: ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਮਹਾਂਸਭਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਧੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ। 193 ਮੈਂਬਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਮਹਾਂ ਸਭਾ ਵਿਚ ਹੋਈ ਵੋਟਿੰਗ ਦੇ ਦੌਰਾਨ 154 ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਮਤੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਤੇ ਚਾਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ ਪਾਈਆਂ ਜਦਕਿ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ 23 ਦੇਸ਼ ਵੋਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ।

ਭਾਰਤ ਨੇ ਉਕਤ ਮਤੇ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਮਤਾ ਅਤਿਵਾਦ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਵੋਟਿੰਗ ਸਮੇਂ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇਗਾ।

ਮਤੇ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੱਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸੁਜਾਤਾ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਧੀ ਦਾ ਖਰਤਾ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਆਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਤੇ ਵਿਚ ਗੈਰ ਮੁਲਕੀ ਤੱਤਾਂ ਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਰੇਡੀਓ ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮਨਾਈ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ): ਕਿਸੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੇ ਖੂਬ ਕਿਹਾ ਹੈ, 'ਸ਼ਹੀਦੀ ਕੀ ਚਿਤਾਉਂ ਪੇ ਲਗੇਗੇ ਹਰ ਬਰਸ ਮੇਲੇ ਵਤਨ ਪਰ ਮਰ ਮਿਟਨੇ ਵਾਲੇ ਕਾ ਬਾਕੀ ਯਹੀ ਨਿਸ਼ਾ ਹੋਗਾ' ਅਸੀਂ 'ਰੇਡੀਓ ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ' ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮਨਾਉਣ ਲਈ 23 ਮਾਰਚ ਦਾ

ਦੇਣ ਦਾ ਤਹੱਈਆ ਕਰ ਸਕੀਏ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ 'ਰੇਡੀਓ ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ' ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ ਨੇ ਇਥੇ ਇੰਡੀਆ ਹਾਊਸ, ਸ਼ਾਮਬਰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਤੋਂ 24 ਘੰਟੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜਾਬੀ/ਹਿੰਦੀ ਰੇਡੀਓ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮੌਕੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ

ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਜਿਥੇ ਰੇਡੀਓ ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਸੂਰੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਇਕ ਵਧੀਆ ਉਪਰਾਲਾ ਦੱਸਿਆ, ਉਥੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਉਠਾਈ ਗਈ ਕਿ ਇਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮੀਡੀਆ ਹੁੰਦਿਆਂ ਰੇਡੀਓ ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ

ਰੇਡੀਓ ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਟੀਮ

ਦਿਨ ਇਸ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਸ਼ਹੀਦੀ ਆਜ਼ਮ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਦੇਵ ਤੇ ਰਾਜਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਉਤੇ ਪਹਿਰਾ

ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਹੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਮਿੰਟ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਵੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਵੱਲ ਤਾਂ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਗਰਕ ਰਹੀ ਜਵਾਨੀ, ਗੰਧਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਆ ਰਹੇ ਨਿਘਾਰ ਉਪਰ ਉੱਗਲੀ ਧਰਨ ਲਈ ਰੇਡੀਓ ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਵਲੋਂ ਉਸਾਰੂ ਰੋਲ ਨਿਭਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੇਡੀਓ ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਲਈ ਇਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਮੀਡੀਆ ਬਣਨ ਦੀ ਦੁਆ ਕੀਤੀ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਤੋਂ ਇੰਟਰਨੈਟ ਅਤੇ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਸੌਤੇ ਦਿਨ/24 ਘੰਟੇ ਸੁਣੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਰੇਡੀਓ ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅਰਸੇ ਵਿਚ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਇਕ ਅੱਛਾ ਖਾਸਾ ਵਰਗ ਪੈਦਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਸੂਰੂ ਹੋਇਆ ਇਹ ਰੇਡੀਓ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਹਿੰਦੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਕਰਕੇ ਹਿੰਦੀ ਸਰੋਤਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮਕਬੂਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰੇਡੀਓ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਓ ਨੇ ਰੇਡੀਓ ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਦੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫੋਨ 'ਤੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 40,000 ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈਟ ਰਾਹੀਂ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 4 ਤੋਂ 5 ਲੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ

ਬਲਕਾਰ ਦਾਨਿਸ਼

ਹੈ। ਇਹ ਰੇਡੀਓ ਦੀ ਪੂਰੀ ਟੀਮ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਫਲ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਮਿਡਵੈਸਟ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਰੇਡੀਓ ਦੇ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ ਤੋਂ ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਰੇਡੀਓ ਦੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੀਡੀਆ ਕਈ ਪੁਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤਰੀਕੇ ਵਰਤ ਕੇ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਰਸਤਾ ਅਪਨਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਮੀਡੀਆ ਨਿਰੱਪਣ ਰੋਲ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੈ। ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਤੋਂ ਆਏ ਖੇਡ ਲੇਖਕ ਦਲਬਾਰ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਪ੍ਰਿੰਟ ਅਤੇ ਬਰਾਡਕਾਸਟ ਦੇ ਨਾਲ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਮੀਡੀਏ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਰੂਪ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਅਜੇ ਵੀ ਰੇਡੀਓ ਸੁਣਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਅਨੰਦ ਹੈ।

ਅਖਬਾਰ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ

ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬਰਾਡਕਾਸਟ ਮੀਡੀਆ, ਇਸ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣਾ ਸੌਖਾ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੜਾ ਔਖਾ ਵੀ। ਚਾਲੂ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਮੀਡੀਆ ਚਲਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਸੌਖਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਸੋਚ, ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਤੀਬਧਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੀਡੀਆ ਚਲਾਉਣਾ ਬੇਹੱਦ ਔਖਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਆਰਥਕ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਤਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹੀ ਹਨ, ਧਮਕੀਆਂ ਅਤੇ ਕੋਰਟ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਵੀ ਕਰਨਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦ ਜਾਹਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰੇਡੀਓ ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਉਸਾਰੂ ਸੋਚ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮੀਡੀਏ ਦਾ ਰੋਲ ਨਿਭਾਏਗਾ।

ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੀ ਇਕ ਸਾਬਕਾ ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰ ਬੀਬੀ ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਮਾਨ ਨੇ ਰੇਡੀਓ ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਨੂੰ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਗੰਧਲੇ ਪਾਣੀ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਜਾਹਰ ਕੀਤੀ। ਇਸੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਦਿਆਂ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਣੀ ਜੰਮਣ ਭੋਇ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਮੀਡੀਏ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 16 ਅਤੇ 17 ਉਤੇ)

Individual & Business Taxes, Accounting, Payroll & Financial Consulting Services.

ਆਪਣੇ ਟੈਕਸ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਦਾਇਰ ਕਰੋ

ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ, ਗੁਜਰਾਤੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ। ਟੈਕਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਲਾਹ ਮੁਫਤ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਪਾਸ 10 ਸਾਲ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ। ਟੈਕਸ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ

Ph:248-982-2036
Fax:616-855-5575

Office Location 38969 Cheshire Drive, Northville, MI, 48167

Email : jhand_mohan@yahoo.com; or info@SinghTaxServices.com
For More Detail check our web site at :www.SinghTaxServices.com

Mohan Singh M.COM, MBA (Finance), ACA Master in Taxation, IRS Enrolled agent, Notary Public

ਇੰਡੀਆ ਕਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਰਵਿਸ

www.011india.com

\$25 3,000 Minutes
\$50 • \$100 Available

ਸਾਨੂੰ ਗਾਹਕ ਭੇਜੋ ਤੇ ਫਰੀ ਮਿੰਟ ਲਵੋ!

800-914-1013 • 408-726-6103

INDIAN BAZAAR ਇੰਡੀਅਨ ਬਜ਼ਾਰ

334 S. Emerson Ave., GREENWOOD, IN 46143

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਗਰੋਸਰੀ ਅਤੇ ਮਿਠਾਈਆਂ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ

- ਤਾਜ਼ਾ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਹਰ ਵੀਰਵਾਰ
- ਸਭ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ 10% ਛੂਟ

ਇਕ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਓ, ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਹੀ ਆਓਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਿਟੀ 'ਚ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਰੇਟ 'ਤੇ ਮਿਲੇਗੀ।

ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ ਸਾਫ ਸੁਥਰਾ ਗਰੋਸਰੀ ਸਟੋਰ

ਸੌਤੇ ਦਿਨ ਖੁੱਲ੍ਹਾ-ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਤੋਂ ਰਾਤ 9 ਵਜੇ ਤੱਕ

Ph: 317-534-5151, 317-997-9140

ਆਪਣੇ ਰੂਪ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲਾਓ

DESIGNER LEHANGAS, SUITS, SAREES, KIDS WEAR

ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ ਲਹਿੰਗੇ, ਸੂਟ ਤੇ ਸਾੜੀਆਂ

ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸ਼ਾਕਾਂ

Preet

BOUTIQUE

ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸ਼ਗਨਾਂ ਲਈ ਕਲੀਰੇ, ਗਾਨੇ, ਸੁਰਮੇਦਾਨੀ, ਕਿਰਪਾਨ, ਕਲਗੀ, ਸਿਹਰਾ, ਚੂੜਾ, ਜਾਗੋ ਮਟਕੀ, ਪਰਾਂਦੀ ਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਕੁਝ ਮਿਲਦਾ ਹੈ

Call: 317-603-4018, 317-332-1387

E-mail: spkaurus@yahoo.co.in
Facebook preetboutique

ਭਾਰ ਘਟਾਓ, ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਬਚੋ

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਭਾਰ ਵਧਣ, ਸੂਗਰ, ਕੋਲੈਸਟਰੋਲ, ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ, ਕਬਜ਼, ਕਮਰ ਦਰਦ, ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਦਰਦ, ਹਰਦਮ ਥਕੇ ਰਹਿਣ, ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਤੁਰਨ ਨਾਲ ਸਾਹ ਚੜ੍ਹਨ ਆਦਿ ਅਲਾਮਤਾਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ?

> ਸਾਡੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਦੇਸੀ ਦਵਾਈਆਂ ਵਰਤ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਵਜ਼ਨ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਕੋਈ ਸਾਈਡ ਇਫੈਕਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

> ਸਾਡੀ ਕੰਪਨੀ ਪਿਛਲੇ 32 ਸਾਲ ਤੋਂ 72 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹਰਬਲ ਦਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

Safe & Easy Weight Loss

Ph:317-886-4858

www.punjabweightloss.blogspot.com
www.goherbalife.com/skaur

ਰੇਡੀਓ ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਨੇ ਮਨਾਈ ਪਹਿਲੀ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ

ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਉੱਗਲ ਧਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਚਿਰਾ ਤੋਂ ਜੁੜੇ ਅਤੇ ਖੁਦ ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ ਚਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਬਸਾਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੁਦ ਕਦੇ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ 24 ਘੰਟੇ ਰੇਡੀਓ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਿੰਨੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਰੇਡੀਓ ਹੋਸਟ ਅਲਕਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੇਡੀਓ ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫਨ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਵਧੀਆ ਪਲੈਟਫਾਰਮ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।

ਹੋਰ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਯੂਥ ਕਲੱਬ-ਇੰਡੀਆਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਸੀ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਲੱਕੀ ਸਹੋਤਾ, ਗੁਲਜਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਮਿਸ਼ਨ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਮਨੀਸ਼ ਰਾਏ, ਪ੍ਰਥਮ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰਾਜ ਖੁਰਾਣਾ, ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ (ਉਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਲੱਖਣ, ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਦੇ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ, ਵੰਦਨਾ ਵਾਲੀਆ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਖੇੜਾ, ਏ.ਜੇ. ਭਾਰਦਵਾਜ, ਸੁਸੀਲ ਸ਼ਾਹ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ, ਸਾਊਥਬੈਂਡ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਲੀਲ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਦੇ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਨੇ ਰੇਡੀਓ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਦੀ ਸਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ।

ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਰੇਡੀਓ ਦੇ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਅਤੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ। ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਵਿਚ ਗੁਲਜਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਹੀ, ਨਿੱਕ ਗਾਖਲ, ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖੱਟੜਾ, ਪੀ.ਐਚ.ਓ. ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਦੇ ਜੈਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ, ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਦਲਜੀਤ

ਧਾਲੀਵਾਲ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਜੱਸੀ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਲਾਲੀ-ਪਾਲੀ ਬੁਦਰਜ (ਬੈਟਲ ਕਰੀਕ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ), ਮੱਖਣ ਗਿੱਲ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ, ਕੁਲਦੀਪ ਢੱਟ, ਦੀਦਾਰ ਧਨੋਆ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਢੀਂਡਸਾ, ਅਮਰਜੀਤ ਢੀਂਡਸਾ, ਸਤਵਿੰਦਰ ਪਨੇਸਰ, ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ, ਮਿੱਕੀ ਕਾਹਲੋਂ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੈਪੀ ਹੀਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਰੇਡੀਓ ਮੇਜ਼ਬਾਨਾਂ ਅਲਕਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼ਾਲਿਨੀ ਸਕਸੇਨਾ, ਸਚਿਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਰਾਜੇਸ਼ਵਰੀ ਰਾਵਤ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਲਈ ਇੰਡੀਆ ਜਾਣਾ ਪੈ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਰੇਡੀਓ ਦੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਕਾਰਨ ਪਹੁੰਚ ਨਾ ਸਕੇ।

ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਗਾਇਕੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦਾ ਰੰਗ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕੁਝ ਗਾਇਕਾਂ ਨੇ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਦੋਂਕਿ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਖਾਏ। ਸ਼ਾਇਰ ਲਾਲੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕੁਝ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਕ ਨਜ਼ਮ ਦੇ ਬੋਲ ਸਨ, 'ਮੇਰਾ ਦਿਨ ਤਾਂ ਢਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤੇਰੀ ਰਾਤ ਕਿਥੇ। ਜੁਗਨੂੰ ਨੂੰ ਪੁਛੋ ਸੂਰਜ, ਤੇਰੀ ਔਕਾਤ ਕਿਥੇ' ਗੁਰਬਖਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਨੇ ਇਕ ਸ਼ੋਅਰ ਅਰਜ਼ ਕੀਤਾ, 'ਛੋੜੋ ਅਬ ਤਕਰਾਰ ਕੀ ਬਾਤੋਂ, ਕਰ ਲੋ

ਬੋਤੀ ਪਿਆਰ ਕੀ ਬਾਤੋਂ ਤੇ ਕੁਝ ਪੰਜਾਬੀ ਨਜ਼ਮਾਂ ਕਹੀਆਂ। ਹੈਪੀ ਹੀਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਵਰਗੀ ਪਿਤਾ ਸ਼ਾਇਰ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਮੌਜੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੰਦ ਸ਼ੋਅਰ ਸੁਣਾਏ। ਹਿੰਦੀ ਰੋਡੀਓ ਹੋਸਟ ਸ਼ਾਲਿਨੀ ਸਕਸੇਨਾ ਨੇ ਗੀਤ, 'ਕਿਤਨਾ ਮਧੁਰ ਹੈ ਯੇ ਮਿਲਨ' ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਵਾਹ ਵਾਹ ਖੱਟੀ।

ਨਿਉ ਜਰਸੀ ਤੋਂ ਉਚੇਚਾ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਸ਼ਾਇਰ ਬਲਕਾਰ ਦਾਨਿਸ਼ ਨੇ ਇਕ ਪਿਛੋਂ ਇਕ ਕਈ ਨਜ਼ਮਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਮਹਿਫਿਲ ਨੂੰ ਖੂਬਸੂਰਤ ਬਣਾਇਆ। ਸੂਫੀ ਤਰਜ਼ ਦੇ ਗਾਇਕ ਬਲਕਾਰ ਦਾਨਿਸ਼ ਨੇ ਸੂਫੀਆਨਾ ਰੰਗ ਬੰਨਦਿਆਂ ਸੂਰੂਆਤ ਆਪਣੇ ਇਕ ਦੋਹੇ 'ਮੈਂ ਗਲੀਆਂ ਦਾ ਕੂਤਾ, ਤੂੰ ਮਹਿਲ ਬੈਠਾਇਆ ਸਾਈਆਂ' ਨਾਲ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਦੇਸੀਆਂ ਲਈ ਗੀਤ 'ਪੰਛੀ ਹਾਂ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਯਾਰੇ, ਬੈਠੇ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਕੱਲਮ-ਕੱਲੇ' ਗਾ ਕੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਦਾਦ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ। ਨਾਮੀ ਸ਼ਾਇਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖਾਤਕੂ ਲਹਿਰ ਵੇਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਤਾਪ ਬਾਰੇ ਇਕ ਨਜ਼ਮ 'ਕਈ ਚੇਤ ਗੁਜਰੇ ਤੇ ਸਾਵਣ ਵੀ ਆਏ, ਇਹ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਖਲੋਇਆ ਤੇਰੇ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ' ਗਾ ਕੇ ਹਾਲ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗ ਦਿੱਤਾ। ਜੇ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੇ 'ਜੋਗੀ ਚੱਲੇ, ਚੱਲੇ...' ਤੇ 'ਛੱਲਾ' ਗਾ ਕੇ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਨਿਭਾਈ।

**ਤਸਵੀਰਾਂ: ਸਿਆਨ ਵੀਡੀਓ
ਫੋਨ: 734-261-0936**

Sher-E-Punjab Sports & Cultural Society

ਦੂਜਾ ਸਾਲਾਨਾ 'ਮੇਲਾ ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ'

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 27 ਅਪਰੈਲ 2013

ਸ਼ਾਮੀ 4 ਵਜੇ ਤੋਂ ਰਾਤ 10 ਵਜੇ ਤੱਕ

Monroe High School: 220 Yankee Rd., Monroe, OH 45050

ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਆਈਟਮਾਂ, ਨ੍ਰਿਤ, ਭੰਗੜਾ-ਗਿੱਧਾ, ਕਾਮੇਡੀ, ਕੋਰੀਓਗ੍ਰਾਫੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ

An Evening full of fun Entertainment, cultural and family activities.

Media Sponsor
Radio Chann Pardesi

No alcohol allowed at School Premises.

Event Sponsored by
McConnell & Sons Inc. (Grocery Distributor)
& New York Life Insurance.

Food Booth From: Royal Taj India Restaurant
& New Royal Taj India Restaurant

ਪਵਨਦੀਪ
(ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਕ)

ਨਿਮਾ ਡੱਲੇਵਾਲਾ
(ਗਾਇਕ)

ਲਖਵਿੰਦਰ ਮਾਵੀ
ਗਾਇਕ

ਸਾਡੇ ਸਪਾਂਸਰ

ਸੁਰਜੀਤ ਮਾਵੀ ਜਸਵੰਤ ਜੱਸੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਚੀਮਾ ਪਰਮਿੰਦਰ ਤੱਖਰ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਸਦੇਵ ਗਿੱਲ ਸੁਸ਼ੀਲ ਅਗਰਵਾਲ ਚਰਨਜੀਤ ਬਰਾੜ ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਸੰਧੂ ਬਲਬੀਰ ਬਾਠ ਬੌਬੀ ਸਿੱਧੂ ਵਿਨੀਤ ਗੁਪਤਾ

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪਲਵਿੰਦਰ ਢਿੱਲੋਂ ਦਵਿੰਦਰ ਕਾਹਲੋਂ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਜੇ ਜਿੰਦਲ ਜੇ ਐਸ ਚੀਮਾ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਫੰਟੂ ਲਖਵੀਰ ਬਾਸੀ ਬਲਬੀਰ ਗਿੱਲ ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਤਾਤਲਾ ਰਾਜੇਸ਼ ਰਾਵਲ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ

Cincinnati, Dayton, Lima, Columbus (OH)

Society Members

Harvinder S. Walia 917-862-5000
(President)
Jaswant S. Jassi 513-235-4828
(Vice President)
Surinder S. Cheema 513 324-9043
(Secretary)
Surjeet S. Mavi 513- 616-4530
(Treasurer)

Jasdev S. Gill 419-604-9275
Baljit Singh 937-369-3086
Parminder S. Takhar 937-469-0202
Gurminder S. Sandhu, 513-550-6134
Sushil Aggarwal 937-673-8004
Kumar Pawandeep 937-838-3767
Balbir S. Bath 513-292-2517
Charanjit S. Brar 317-903-7400
Pavitar S. Sidhu 937-919-4799

www.sherepunjabcincy.com

Email : sherepunjabsociety@gmail.com

ਡਾਇਮੰਡ ਸਪਾਂਸਰ

ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ ਅਮਰਜੀਤ ਅਗਰਵਾਲ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੱਖਰ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂਂ

Diamond Sponsors: Baldev Singh Salha, Amarjit Aggarwal, Amarjit Singh Takhar, Tejinder Singh Tiwana, Harinder Singh Kang, Harvinder Walia

Gold Sponsors: Surjeet S Mavi, Surinder S Cheema, Jasdev Gill, Jaswant S Jassi, Sushil K Aggarwal, Baljit Singh (Maharaja Rest.) Parminder S Takhar, Charanjit S Brar, Vineet Gupta, Palwinder S Dhillon, Pritampall Singh, Darshan S Drar & Pritpal S Ghotra, Narinder S Thind & Jasbir Mohi, Sudesh Jain (New York Life).

Silver Sponsors: Gurminder S Sandhu, Kumar Pawandeep, Balbir S Bath, Lakhvir S Bassi & Harjeet Singh, Palwinder Gill, Happy Matoot, Harwant S Deol, Satwant S Deol, Jarnail S Cheema (J S Petroleum), Inderjit Singh (Stop N Shop), Pushwinder S Bhatti (Day & Night Exp), Tariq Khan, Jagtar Fantu, Devinder Mundi, Jasbir S Ahluwalia, Pal Khalil (P.S.C Midwest Indiana), Dr. Harjinder Singh Khaira, Balbir S Gill (Gill Mart & Co), Harvinder Kang (Binda), Sanjay K Jindal, Sukhwinder Singh (Columbus), Bobby Sidhu (Simran Transport), Sukhi Dhindsa (Safe Way Freight Line), Amandeep Singh, Devinder S Kalon, Sonu Aujla Sirhand, Narinder Tatla (Bannty), (B.D.R. Inc), Rupinder S Bath (Bath Petroleum), Joginder S Gill, Habib Shah (Ohio Petroleum), Avtar S Springfield, Jagpal Grewal, Sukhwinder Pandher Billu KY, Mandeep Badesha, Manjot Klair, Jimmy Brar, Hardeep Nijjar; **Sponsors:** Gurmeet Bhatti (B&K Mini Mart), Sohan S Bilku, Jas (Ambar India Rest.), Baba India Rest. (Jas), Dr. Ravinder S Maan, Ajaiab S Gill, Satnam Singh (Punjab Ventures INC), Jagdev S Grewal (TCA), Prabhpreet Tiwana, Gurcharan S Kang, Gulsharan S Brainch, Ruby & Happy Dayton, Surjeet & Lakhwinder Singh (Ajeet India), Vijay Sharma, Gurvir S Heera (A1 Wildwood Inn.), Rajesh Rawal (Ramada Inn.), Raj Patel (LCS Petroleum LLC), Parminder S Bassi, Jagdeep Singh (Bobby), Miri Piri Sports Club Indiana, Gurnam S Kooner, Kuldip Singh (Dayton), Raja India Rest (Dalbag Singh), Harpal S Sangha, Sanjeev Kaushal (Naman Petroleum), Brij Mohan Sweets, Khan Signs, Rip Sidhu (Bombay Brazier), Bombay Grocers, Patel Brothers, Niva Grocers, Banny Dairy Mart (Lima), Dr. Darshan Sabi, Kanak India Rest., Kewal S Sohal, Manny Sidhu (Okkji Transfer LLC), Moreb wholesale, Mayank Shah, Sarbjit Pappal, Darminder Bedi (Bedi & Associates LLC.), Gurjit S Hans (Hans Logistic Inc.) DJ Soni, New Krishna Rest., India Oven Rest., Aangan India Rest, Indian Bistro, Gemini Jewelers, Anand India Rest., Gurmit S Gill.

Affiliates: Shere Punjab Sports & Cultural Club-Chicago, Punjab Sports Club-Chicago, Punjab Sports Club Cleveland-OH, Punjab Sports & Cultural Club Dayton-OH, Punjabi American Youth Club-Indiana, Miri Piri Sports Club Indianapolis, Punjab Sports & Cultural Association-MI, Punjab Sports Club Kalamazoo-Battle Creek-Indiana.

ਸਾਡੇ ਸਪਾਂਸਰ

ਗੁਰਚਰਨ ਕੰਗ ਨਰਿੰਦਰ ਬਿੰਦ ਦਵਿੰਦਰ ਮੁੰਡੀ ਪਲਵਿੰਦਰ ਗਿੱਲ ਹੈਪੀ ਮਟੋਟ ਜੱਸ ਅੰਬਰ ਇੰਡੀਆ ਸਤਵੰਤ ਦਿਓਲ ਸੁਖਮਿੰਦਰ ਪੰਧੋਰ ਆਗਿਆਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੁਦੇਸ਼ ਜੈਨ

ਸੁੱਖੀ ਢੀਂਡਸਾ ਤਾਰਿਕ ਖਾਨ ਪ੍ਰਿਥਪਾਲ ਘੋਤੜਾ ਦਰਸ਼ਨ ਦਰੜ ਪਾਲ ਖਲੀਲ ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ ਵਰਿੰਦਰ ਸਾਹੀ ਹੈਪੀ ਹੀਰ ਮਨਦੀਪ ਬਦੇਸ਼ਾ ਮਨਦੀਪ ਨਿੱਜਰ ਜਿੰਮੀ ਬਰਾੜ ਮਨਜੋਤ ਕਲੇਰ

ਮਲਾਲਾ ਨੂੰ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਲਈ ਮਿਲਣਗੇ 30 ਲੱਖ ਡਾਲਰ

ਲੰਡਨ: ਕੁੜੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਬਦਲੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਮਲਾਲਾ ਯੂਸੁਫਜ਼ਈ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲਈ 30 ਲੱਖ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦਾ ਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਗਾਰਡੀਅਨ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਮੁਤਾਬਕ 15 ਸਾਲ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਇਸ ਸਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਸ ਲਈ 30 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦਾ ਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਅਨੁਸਾਰ 'ਆਈ ਐਮ ਮਲਾਲਾ' ਨਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਬਰਤਾਨੀਆ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਮੰਡਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੇਡੇਨਫੇਲਡ ਅਤੇ ਨਿਕੋਲਸਨ ਵੱਲੋਂ ਤੇ ਬਾਕੀ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਲਿਟਲ ਬਰਾਊਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਕਰਾਰ ਰਕਮ ਦੀ ਕੋਈ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਲਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ 6.1 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਕਹਾਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਹੜੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਉਹ ਸਾਰੇ ਲੜਕੇ ਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਸਿੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਹਰੇਕ ਪਾਸੇ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੇਗੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੁਝ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਕਿੰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ।

84: ਅਖ਼ਬਾਰ ਸੰਪਾਦਕਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਦ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਪੀੜਤਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ 1984 ਦੀਆਂ ਦੋ ਅਖ਼ਬਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲੈਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕੇਸ ਹੋਰ ਪਛਤ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਸਿਰੇ ਲੱਗਣ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਜੇ. ਆਰ. ਆਰਿਅਨ ਨੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਸੀ ਬੀ ਆਈ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਤੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਅਪਰੈਲ ਦੀ ਆਖ਼ਰੀ ਤਾਰੀਖ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਪੀੜਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਵਕੀਲ ਐਚ.ਐਸ. ਫੁਲਕਾ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਅਖ਼ਬਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਸਬੰਧੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ। ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਉਹ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਉਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੋਈ ਅਖ਼ਬਾਰ ਤਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਛਾਪਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਸ. ਫੁਲਕਾ ਨੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ 1984 ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਦੋ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਬਾਲ ਮੌਤ ਦਰ ਘਟੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 1,000 ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜਨਮ ਪਿੱਛੋਂ ਬਾਲ ਮੌਤ ਦਰ 30 ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਕੌਮੀ ਬਾਲ ਮੌਤ ਦਰ 1,000 ਪਿੱਛੇ 44 ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਲੱਖ ਸਿਹਤਯਾਬ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜਨਮ ਪਿੱਛੋਂ ਜਣਨੀ ਮੌਤ ਦਰ, ਕੌਮੀ ਦਰ 212 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 172 ਹੈ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਬਾਲ ਤੇ ਜਣਨੀ ਮੌਤ ਦਰ ਹੋਰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਔਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਉਦਾਸ ਹੈ ਖੁਸ਼ਵੰਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਮਸ਼ਹੂਰ ਲੇਖਕ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ 98 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਾਲੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਦਾਰੂ ਤੇ ਸੁਆਦੀ ਖਾਣਿਆਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਉਹ ਉਦਾਸ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਬੋਝਾ ਜਿਹਾ ਲੱਚਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਹਵਸ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵਸਤੂ ਸਮਝਿਆ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਖੁਸ਼ਵੰਤਨਾਮਾ: ਦਿ ਲੈਸਨਜ਼ ਆਫ਼ ਮਾਈ ਲਾਈਫ' ਵਿਚ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਛੂਹਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੁਢਾਪਾ, ਮੌਤ ਦਾ ਡਰ, ਸੇਜ-ਸਾਂਝ ਦਾ ਮਜ਼ਾ,

ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ ਦਾ ਡਾਇਮੰਡ ਜੁਬਲੀ ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ

ਟੋਰਾਂਟੋ, ਕੈਨੇਡਾ (ਬਿਊਰੋ): ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਜਸਟਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਚਿਜਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ੍ਰੀ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ ਦਾ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ

ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰੋ ਬੋਨੋ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਹਿਤ ਘਟ ਆਮਦਨ ਵਾਲੇ

ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ ਸਨਮਾਨ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਕੁਈਨ ਐਲਿਜ਼ਾਬੈਥ-2 ਡਾਇਮੰਡ ਜੁਬਲੀ ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਸਟਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਉਪ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਮੈਡਲ ਕੁਈਨ ਐਲਿਜ਼ਾਬੈਥ-ਦੂਜੀ ਦੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਰਾਣੀ ਵਜੋਂ ਤਖਤ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ 60ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵੱਡੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਬਸਰਾਨ ਨੂੰ ਇਹ ਐਵਾਰਡ ਕੈਨੇਡੀਅਨ

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਸਸਕਾਚੇਵਨ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਏ ਇਕ ਸਨਮਾਨਿਤ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਨ 2003 ਵਿਚ "ਦੀ ਸਿੱਖਸ ਇਨ ਕੈਨੇਡਾ: ਮਾਈਗ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਰੇਸ, ਕਲਾਸ ਐਂਡ ਜੈਂਡਰ" ਨਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵੀ ਲਿਖੀ ਸੀ ਜੋ ਕਾਫੀ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਰਹੀ।

ਸੱਜੇ ਦੱਤ ਵੱਲੋਂ ਆਤਮ-ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਮੁੰਬਈ: ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਸਟਾਰ ਸੱਜੇ ਦੱਤ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 1993 ਦੇ ਮੁੰਬਈ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਤੈਅ ਸਮੇਂ ਉਤੇ ਆਤਮ-ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਜੇ ਦੱਤ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਫਿਲਮ 'ਪੁਲਿਸਗਿਰੀ' ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 53 ਸਾਲਾ ਸੱਜੇ ਦੱਤ ਨੂੰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਅਸਲਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਮਿਲੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬੀਤੀ 21 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਹਾਲ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਆਤਮ-ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਉਸ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਬਾਰੇ ਬਹਿਸ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ

ਵਾਸ਼ਿਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੁਆਫੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਹਿਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਸਮਰਪਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੱਜੇ ਦੱਤ ਆਪਣੀ ਫਿਲਮ 'ਪੁਲਿਸਗਿਰੀ' ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦੇ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਟੀ ਪੀ ਅਗਰਵਾਲ ਮੁਤਾਬਕ ਉਹ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਪੂਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਕਮਲਿਸਤਾਨ ਸਟੂਡੀਓ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਸ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਸਟਿਸ ਮਾਰਕੰਡੇ ਕਾਟਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੱਜੇ ਦੱਤ ਤੇ ਧਮਾਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੇਸ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਮੁਜਰਮ ਜ਼ੈਬੁਨਿਯਾ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ।

OKKJI Transfer LLC.

15238 Radiance Dr., Noblesville, IN, 46060

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ

- *ਲੋਕਲ ਤੇ ਲੌਂਗ ਰੂਟ
- *ਡਰਾਈ ਅਤੇ ਰੀਫਰ ਲੋਡ

ਕਾਗਜ਼ ਦਿਓ ਤੇ ਪੈਸੇ ਲਓ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

Toll Free: 1-855-966-5554

Manny Sandhu: 317-603-1000, Sam Bhullar: 732-486-9045
Fax: 317-774-9665

DJ Dice

ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਕਾ ਤੁਹਾਡੇ ਭਰਪੂਰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਲਈ ਡੀ ਜੇ

ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਾਵਾਂਗੇ ਝੂਮਣ... ਅੱਡੀ ਲਾਵਾਂਗੇ ਬਿਰਕਣ...

734-812-7331
734-890-1767

28523 Ford Road, Garden City, MI 48135 - e-mail: DICECDJ@GMAIL.COM - www.thedjdice.com

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਕਮ ਲਾ ਰਹੇ ਨੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਖੋਰਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਭਾਵੇਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਟਾਹਰਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਕਮ ਖੁਦ ਹੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਅੱਜ ਤੱਕ ਆਪਣੀ 'ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨੀਤੀ' ਤੋਂ ਵੀ ਵਿਰਵਾ ਹੈ।

ਅਸਲੀਲ ਗੀਤਾਂ ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਹਨੇਰੀ ਵਿਚ ਰੁਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਕਬੱਡੀ ਮੈਚਾਂ ਦੌਰਾਨ ਤਾਂ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਸਟਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਰਵਾਇਤੀ ਗਾਇਕਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ

ਕੌਡੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਗੁਰਮੀਤ ਬਾਵਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਗਾਇਕ ਬਰਕਤ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਨਾਮਵਰ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਮਹਿਜ਼ 60 ਤੋਂ 80 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਜੋਕੇ ਗਾਇਕ ਰਵਾਇਤੀ ਗਾਇਕੀ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਕੇ ਅਸਲੀਲ ਤੇ ਲੱਚਰ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਏ ਹਨ।

ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ 'ਤੇ ਸਾਲਾਨਾ 6.50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਪਿਛਲੇ

4 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਤੇ ਗਾਇਕਾਂ 'ਤੇ ਔਸਤਨ ਸਾਲਾਨਾ ਮਹਿਜ਼ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੀ ਖਰਚੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ 4 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਦੇ ਮਹਿਜ਼ ਚਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਕਪੂਰਥਲਾ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਹੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2007-08 ਦੌਰਾਨ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿਰਾਸਤੀ ਮੇਲੇ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕਪੂਰਥਲਾ-ਕਮ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਪੂਰਥਲਾ ਹੈਰੀਟੇਜ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ 27.50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 2008-09 ਦੌਰਾਨ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਧੀਆਂ ਦਾ ਮੇਲਾ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਫੈਸਟੀਵਲ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ 7.50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਾਲ 2008-09 ਦੌਰਾਨ ਕਪੂਰਥਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫੈਸਟੀਵਲ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕੁਮਵਾਰ 30 ਲੱਖ, 25 ਲੱਖ ਤੇ 65 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

2009-10 ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਮੇਲਾ ਕਰਾਉਣ ਲਈ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਸਨ। 2010-11 ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਰਾਸ਼ਟਰ ਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨੀ ਸਮਾਰੋਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਗਾਇਕਾਂ ਤੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 7.85 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਰਾਸ਼ਟਰ ਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾਂ ਸਰਬਜੀਤ ਨੂੰ 75 ਹਜ਼ਾਰ, ਗੁਰਮੀਤ ਬਾਵਾ ਨੂੰ 60 ਹਜ਼ਾਰ, ਅਖਤਰ ਅਲੀ ਨੂੰ 45 ਹਜ਼ਾਰ, ਸ਼ੋਕਤ ਅਲੀ ਨੂੰ 45 ਹਜ਼ਾਰ, ਬਰਕਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 80 ਹਜ਼ਾਰ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਨਿੰਕੂ ਨੂੰ 75 ਹਜ਼ਾਰ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸੁੱਖੀ ਨੂੰ 35 ਹਜ਼ਾਰ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਦੋ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਦੇ 1.30 ਲੱਖ ਅਤੇ ਪੰਜੀ ਬਾਈ ਨੂੰ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਹਾਸਰਸ ਕਲਾਕਾਰ ਰਮਨਦੀਪ ਨੂੰ 10,000 ਤੇ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਕ ਨਿਰਮਲ ਜੌੜਾ ਨੂੰ 30,000 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਦੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਦਾਅਵੇ ਵੀ ਫੇਕੇ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ 22 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 29 ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ, ਸੰਗੀਤਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵਧ ਰਹੀ ਅਸਲੀਲਤਾ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹਣ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦਾ ਵਿਰਾਸਤੀ ਮੇਲਾ ਕਰਵਾਉਣ ਸਮੇਤ ਆਡੀਓ ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਪਾਇਰੇਸੀ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹਣ ਲਈ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਸਨ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ

ਚੈਨ ਪਰਦੇਸੀ

ਫੋਨ 832-225-5354 'ਤੇ ਕਾਲ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਵੈਬਸਾਈਟ www.channpardesi.com ਰਾਹੀਂ 24 ਘੰਟੇ 7 ਦਿਨ ਸੁਣੋ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਓ, ਫੋਨ: 815-557-4991

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਫੋਨ: 219-670-4579

ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਵਿਚ ਮਕਾਨ ਵੇਚਣ/ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਾਂ ਕਰਨ ਗਿੱਲ

Ph: (734) 612-9984

Either Buying or Selling a Home in Michigan "Always Go with the Winner"

44644 Ann Arbor Road Plymouth, MI 48170
Email: KarnGill@Hotmail.com
Website: www.KarnGill.com

ਪੰਜਾਬੀ ਆਡੀਓ ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਸੰਗੀਤਕ ਟੇਪਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਅਸਲੀਲਤਾ ਭਾਰੂ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਸਰਾਬ ਤੇ ਬੰਦੂਕਾਂ ਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਾਹੇ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਸੱਤ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕੀ।

LegalShield
Worry Less. Live More.

Making Will and Healthcare Power of Attorney is now affordable
We also help with Traffic Tickets, IRS audit, Court Cases.

Unlimited Attorney Advice
Come to our Brunch Business Briefing
April 20, 2013. Saturday, 11 am
Clay Oven: 855 E. Schaumburg Rd., Schaumburg, IL 60193

Free Brunch Hosted by **Thakar S. Basati**
(Independent Associates of Legal Shield)
Ph: 847-736-6092

Basatit@aol.co www.Legalshield.com/hub/thakarsbasati

Business Opportunities available in America & Canada

AK Photographers
Videographers
414-544-5328, 414-349-7437
email: akphotographers@gmail.com

Specializing in
Weddings, Ring Ceremony, Mehndi, Reception, Birthday Parties, Outdoor Photo shoot & commercial Projects

With 10 years Experience

Live Show of Wedding & Ongoing Party with Projector
Multi Camera Shooting
Online Client Access Room for our Valued customers to view world wide
Professional HD Photo & Cinematography

We Serve Chicago, Milwaukee, Indiana, Michigan, Iowa, New York & all midwest

www.akphotographers.com

ਮਿਡਵੈਸਟ ਦੀ ਬੜੀ ਤੇਜੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਟਰੱਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

DCL Trucking
743 Legacy Blvd,
Greenwood, IN 46143

ਪੱਕੇ ਲੋੜ **Quick payment via Direct Deposit**

ਮਿਡਵੈਸਟ ਤੋਂ ਈਸਟ-ਮਿਡਵੈਸਟ
ਮਿਡਵੈਸਟ ਤੋਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ
ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਮਿਡਵੈਸਟ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਪਰਮਿੰਦਰ
ਫੋਨ: 317-399-9800
e-mail: info@DCLTrucking.com

We work in all 48 States
24/7 Dispatch Available

ਮੰਟੋ ਤੇ ਇਸਮਤ ਦਾ ਵਕੀਲ

ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਰਸੀਆਂ ਵਿਚ ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਸਿੱਬਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਕਲਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਅੱਖ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਸੱਚੀ ਤੋਂ ਸੱਚੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਉੱਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਹੋਇਆਂ ਕਰੋਪੀ ਆ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਇਸਮਤ ਚੁਗਤਾਈ ਤੇ ਸਆਦਤ ਹਸਨ ਮੰਟੋ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਉੱਤੇ ਉੱਗਲ ਉੱਠਣੀ ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ। ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਘਸੀਟੇ ਜਾਣਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਸੀ। ਹਵਾ ਦਾ ਰੁਖ਼ ਇੰਨਾ ਕਹਿਰੀ ਸੀ ਕਿ ਸਿਆਣੇ ਤੋਂ ਸਿਆਣੇ ਵਕੀਲ ਦਾ ਅਜਿਹੀ ਰਚਨਾਕਾਰੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਭੁਗਤਣਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁੱਧੀ, ਸਾਹਸ ਤੇ ਦਲੀਲ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਹ ਕੰਮ ਸੁਹਣੇ, ਸੁਨੱਖੇ ਤੇ ਬਾਦਲੀਲ ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿੰਮੇ ਲਿਆ ਤੇ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾਇਆ।

ਇਸਮਤ ਚੁਗਤਾਈ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਲਿਹਾਫ਼' (ਰਜਾਈ) ਸਮਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਮੰਟੋ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ 'ਬੂ' ਅਤੇ 'ਕਾਲੀ ਸਲਵਾਰ' ਵੀ ਅਸਲੀਲਤਾ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਲਿਆਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਤਿੰਨੋਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਜਨਤਕ ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਕਰੋਪੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈਆਂ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਕੀਲ ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਪਿਆਰ ਤੇ ਵਫ਼ਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫ਼ਤਿਹ ਪਾਈ। ਇਹ ਕੇਸ ਵਕਾਲਤ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਣੇ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਏ ਗੁਜਰਾਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਫੋਨ: 91-98157-78469

ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਡਿੰਗਾ ਵਿਚ ਜਨਮਿਆ ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਸਾਹਸੀ ਤੇ ਉੱਦਮੀ ਜੀਉਤਾ ਹੋ ਨਿੱਬੜਿਆ। ਹਿਸਾਬ ਦੀ ਐੱਮ.ਏ. ਡੱਡ ਕੇ ਵਕਾਲਤ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਪੈਣਾ ਵੀ ਸਬੱਬ ਹੀ ਸੀ। ਮਿਆਦੀ ਬੁਖਾਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿਚ ਨਾ ਬੈਠ ਸਕਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਮੋਹ ਭੰਗ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਧਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਵਕਾਲਤ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਲਾਉਣੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ, ਪਰ ਉਸ ਵਰ੍ਹੇ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਦੋ ਵਰ੍ਹੇ ਲਾ ਕੇ ਵਕਾਲਤ ਪਾਸ

ਅਸਲੀਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਅੱਜ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਮਲਿੰਗੀ ਪਿਆਰ ਤਾਂ ਕੀ ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸੋਚ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।"

ਉਰਦੂ ਅਦੀਬਾਂ ਦੇ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਕਮਾਈ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ੌਕ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਲੜੇ ਸਨ। ਸਿੱਬਲ ਵੱਲੋਂ ਮੁਫਤ ਲੜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਤੁਰੀ ਤਾਂ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਮਿਹਰ ਚਿਰਾਗ ਦਾ ਕੇਸ ਵੀ ਉੱਭਰ ਆਇਆ। ਇਹ ਕੇਸ ਅਦੀਬਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ।

ਹੋਇਆ ਇਉਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅਤਿਅੰਤ ਗ਼ਰੀਬ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਬਰਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਦਫਨਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਭ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਮਿਹਰ ਚਿਰਾਗ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਵੱਡੇ ਕਬਰਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੀ। ਕਬਰ ਪੁੱਟਣ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਪੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਪੈਸੇ ਮੰਗਣ ਲੱਗੇ। ਮਿਹਰ ਚਿਰਾਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਔਖਾ ਕੰਮ ਅਸੀਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਦਾ ਤੁਸੀਂ ਕਰ ਦਿਓ। ਇਸ ਗ਼ਰੀਬ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਲੀ-ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਨਾ ਹੀ ਮੰਨੇ ਤਾਂ ਮਿਹਰ ਨੂੰ ਮੁਤਵੱਲੀ ਤੋਂ ਕਹਾਉਣਾ ਪਿਆ।

ਉਸ ਵੇਲੇ ਮਸਾਂ ਤੀਹ ਸਾਲ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਹੈ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਉਮਰ ਤੇ ਮਜ਼ਹਬ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਪਾ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਫਤਵਾ। ਮੁਤਵੱਲੀ ਦੇ ਬੰਦੇ ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਮੁਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।" ਮਿਹਰ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ। ਨੌਜਵਾਨ ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਨੇ ਉਹ ਕੇਸ ਬਿਨਾਂ ਪੈਸੇ ਦੇ ਲੜਿਆ ਤੇ ਜਿੱਤਿਆ।

ਸਿੱਬਲ ਜੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਥ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇ ਅਖੰਡ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਤੇ ਸੈਕੂਲੈਰਿਜ਼ਮ ਬਾਰੇ ਮੇਰੇ ਮਿੱਤਰ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਕੋਲ ਅਨੇਕਾਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਕੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਮੌਲਵੀ ਮੁਹੰਮਦ ਇਬਰਾਹਿਮ ਦਾ ਸਿੱਬਲ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨੌਕਰ ਮਣਸਾ ਰਾਮ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪਨਾਹ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਜਦੋਂ ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਮ ਤਣਾਅ ਕਤਲੇ-ਗਾਰਤ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨੋਂ ਬੇਟੇ (ਕਪਿਲ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮਾਂ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਸੀ) ਤੇ ਬੇਟੀ ਆਪਣੀ ਘਰਵਾਲੀ ਨਾਲ ਇਧਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਖ਼ੁਦ ਮਣਸਾ ਰਾਮ ਸਮੇਤ ਲਾਹੌਰ ਹੀ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਖ਼ੂਨ-ਖਰਾਬਾ ਸਭ ਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਕਰ ਗਿਆ। ਮੌਲਵੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਤਲੀ 'ਤੇ ਧਰ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਬਾਰਡਰ ਪਾਰ ਕਰਵਾਇਆ, ਰਹਿੰਦੇ ਦਮ ਤਕ ਸਿੱਬਲ ਦੇ ਮਨ ਉੱਤੇ ਛਾਇਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਰਾਜਿੰਦਰ ਚੀਮਾ, ਸਿੱਬਲ ਦੀਆਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੇ ਬਹਿਸਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਲੋਪੋਕੇ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਪੁਲਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਉਧਾਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ

ਵਾਰਤਾ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਨੇ ਜਨਤਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾ ਕੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਬੜੀ ਦਲੇਰੀ ਤੇ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਛੁਡਾ ਕੇ ਹੀ ਸਾਹ ਲਿਆ। ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ, ਜਦੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਕਰਕੇ ਬਖਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤਕ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਕੇ ਜਿੱਤ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਸਗੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਕੈਦ ਵੀ ਕਰਵਾਈ। ਇਹ ਕੋਈ ਅਸਚਰਜ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਔਖੇ ਤੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਗੁਣਾ ਸਦਾ ਸਿੱਬਲ ਉੱਤੇ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ 1947 ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਹਫ਼ਤਾ-ਦਫ਼ਤੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਯੋਗ ਵਕੀਲ ਚੁਣਨ ਲਈ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ, ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਭਾਰਗਵ ਤੇ ਭੀਮ ਸੈਨ ਸੱਚਰ ਦੀ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਸਿੱਬਲ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ। ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਸੱਠਵਿਆਂ ਵਿਚ ਜਸਟਿਸ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਜਸਟਿਸ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨਾਂਹ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦਾ ਅਤਿਅੰਤ ਨਾਜ਼ੁਕ ਕੇਸ ਵੀ ਸਿੱਬਲ ਨੂੰ ਹੀ ਸੌਂਪਿਆ ਸੀ।

(ਲੰਮੇ ਲੇਖ ਦਾ ਸੰਖੇਪ)

ਮੁਤਵੱਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਕਬਰ ਪੁੱਟਣਾ ਤਾਂ ਮੰਨ ਗਏ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਨੇ ਟੱਕ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਵਾਕ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਮਿਹਰ ਚਿਰਾਗ ਦੇ ਤਨ ਮਨ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। "ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਦਫਨਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਵੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।" ਮਿਹਰ ਚਿਰਾਗ ਨੇ ਇਹ ਸੁਣਦੇ ਸਾਰ ਆਪਣੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਲਾਸ਼ ਤਾਂ ਦਫਨਾ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਸਬੰਧਤ ਕਬਰਿਸਤਾਨ ਦਾ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵੱਲੋਂ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਕਬਰ ਪੁੱਟਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਕੀ ਮੁਤਵੱਲੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਚਿਰਾਗ ਨੂੰ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਘਸੀਟ ਲਿਆਂਦਾ। ਤਣਾਅ ਇੰਨਾ ਵਧ ਗਿਆ ਕਿ ਚਿਰਾਗ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਕੀਲ ਹੀ ਨਾ ਮਿਲੇ।

ਮਿਹਰ ਚਿਰਾਗ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਸਿੱਬਲ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਆ ਪਿਆ। ਸਿੱਬਲ ਦੀ ਉਮਰ

ਇਸਮਤ ਮੰਟੋ

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਕਾਲਮ ‘ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ’ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਲਮ ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉੱਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਇਕ-ਦੋ ਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਭੇਜੋ। ‘ਗਾਗਰ ਵਿਚ ਸਾਗਰ’ ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਮਿਲੇਗੀ। ਵਧੀਆ ਲਿਖਤਾਂ ਪਰਚੇ ਵਿਚ ਛਾਪੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਤੁਹਾਡੀ ਆਪਣੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਤਸਵੀਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਕੋਲਿਤਰੀ ਤਸਵੀਰ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਕਾਲਮ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 13 ਅਪਰੈਲ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-59

ਇਕ ਪਾਸੇ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਚੌਕਾ ਸੀ, ਚੌਕੇ ਨੂੰ ਫੇਰਿਆ ਪੱਚਾ ਸੀ। ਕੱਚੀ ਕਲੀ ਦੇ ਪੱਚੇ ਵਿਚ ਮੋਹ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਹੋਕਾ ਸੀ।
ਤਸਵੀਰ: ਰਾਮਵੀਰ ਕੌਰ ਖਹਿਰਾ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-57

ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਧੁੰਮਾਂ ਪਾਈਏ ਪਾਣੀ ਮੂਹਰੇ ਵਾਹ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਵਿਚਲਾ ਔਖਾ ਪੈਂਡਾ, ਸਾਡੇ ਵਸ ਦੇ ਵਿਚ ਨਾ ਆਵੇ। ਕਿਸੇ ਸਹਾਰੇ ਪਾਰ ਲੱਗਣਾ, ਰੂਹ ਸਾਡੀ ਨੂੰ ਜਰਾ ਨਾ ਭਾਵੇ।
-ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧਰ
ਫੋਨ: 91-98783-37222

ਲੱਦ ਲਏ ਨੇ ਕਿਸਤੀ ਉਤੇ ਨਵੇਂ ਯੁੱਗ ਦੇ ਘੋੜੇ। ਕਿਹਦੀ ਹਿੰਮਤ ਲਾ ਕੇ ਚੱਪੂ ਵਕਤ ਪਿਛਾਹ ਨੂੰ ਮੋੜੇ। ਪੁਲ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਜੋੜ ਰਾਹੋਂ ਦਾ ਮਾਛੀਵਾੜੇ ਨਾਲ ਬੰਨਾ। ਨੇੜੇ ਹੋ ਗਿਆ ਮਿੱਤਰਾ ਹੁਣ ਤਾਂ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਖੰਨਾ।
-ਮਨਵੀਰ ਫਰੀਮਾਂਟ।

ਹਾਥੀ ਉਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਏ ਲਗਦਾ ਹੁਣ ਖਰਗੋਸ਼। ਤੇਰੀ ਇਹ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਬੰਦਿਆ ਮੇਰਾ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਦੋਸ਼। ਲੰਬੇ ਪੈਂਡੇ ਕਰ ਕੇ ਸਾਰੇ ਇਹ ਤੋਂ ਪਾਪੜ ਵੇਲੇ। ਮਸ਼ੀਨੀ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਢਾਈ ਫਿਰਦੇ ਨੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੂੰ ਚੇਲੇ।
-ਗੁਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨਿਊ ਯਾਰਕ।

ਤੇਲ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ‘ਘੋੜੇ’ ਬੰਦੇ ਨੇ ਬਣਾਏ ਨੇ, ਜੁਗਤਾਂ ਲੜਾ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਬੋੜੀ ‘ਚ ਬਹਾਏ ਨੇ। ਲੋੜ ਪਈ ਤੋਂ ਕਾਢ ਨਵੀਂ ਬੰਦਾ ਕੱਢ ਲੈਂਦਾ ਏ, ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਬੋੜਾ ਤਾਂ ਹੀ ਚਲਦਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਏ!
-ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ‘ਬੱਲੀ’ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ।

ਜਲ ਤੇ ਥਲ ਦੇ ਵਾਹਨ ਦੋਵੇਂ ਰਲ ਮਿਲ ਸਫਰ ਮੁਕਾਉਂਦੇ। ਬੰਦਾ ਲੈਂਦਾ ਨਹੀਂ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ, ਤਾਂਹੀਏ ਝਗੜੇ ਸਾਹ ਸੁਕਾਉਂਦੇ!
-ਫਕੀਰ ਚੰਦ ‘ਸੈਂਪਲਾ’ ਐਲ.ਏ., ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ।

ਨੋਬਲ ਜੇਤੂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂਵਾਂ ‘ਤੇ ਬਣਨਗੀਆਂ ਚੇਅਰਾਂ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨੋਬਲ ਇਨਾਮ ਜੇਤੂ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ‘ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੇਅਰਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗਰਾਂਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਨਾਮ ਜੇਤੂਆਂ ‘ਚ ਡਾ. ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਖੁਰਾਣਾ, ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ, ਵੈਂਕਟਰਮਨ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਰਬਿੰਦਰ ਨਾਥ ਟੈਗੋਰ, ਡਾ. ਸੀ ਵੀ ਰਾਮਨ, ਮਦਰ ਟੈਰੇਸਾ, ਅਮ੍ਰਿਤਾ ਸੇਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਦਲ ਬਦਲੀ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਰੋਕਣ ਦੀ ਲੋੜ

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪਿੜ

ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂ
ਫੋਨ: 91-98140-68455

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਿਰਫ ਜਮਾਤਾਂ ਆਸਰੇ ਅਕਾਲ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਦੀ, ਇਸ ਵਿਚ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੁੱਢਾ ਸੰਦੂਕ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਬਰਾਤ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਬਣੀ। ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਾਂ-ਬੱਧੀ ਠੇਡੇ ਖਾ ਕੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧੌਲੇ ਆਏ ਹੋਣ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬੀ ਗਿਆਨ ਨਾਲੋਂ ਅਭਿਆਸੀ ਗਿਆਨ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਮਸਕੀਨ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕਿਤਾਬੀ ਗਿਆਨ ਤੇ ਅਭਿਆਸੀ ਗਿਆਨ ਦਾ ਆਪਣੇ ਢਿੱਡੋਂ ਜੰਮੇ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਮੁਤਬੰਨੇ ਜਿੰਨਾ ਫਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਤਾਬੀ ਗਿਆਨ ਛੋਟੇ ਬਾਦਲ ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਵੱਧ ਹੋਊਗਾ, ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਅਭਿਆਸੀ ਗਿਆਨ ਬਾਪੂ ਬਾਦਲ ਦੇ ਕੋਲ ਹੈ, ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਵਰਤਣ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਸ ਵੇਲੇ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਕਿਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਤੇ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਸ ਨਾਲ ਵਫਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਹੈ, ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਾਰਟੀ ਵਫਾਦਾਰੀਆਂ ਬਦਲਣ ਨੂੰ ਵੀ ਆਮ ਕਰ ਕੇ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਬਦਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਲੋਕ ਕੁਝ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ 'ਟਰਨ-ਕੋਟ' ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੰਦਾ ਦੋ-ਰੰਗਾ ਕੋਟ ਰੱਖੀ ਫਿਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪੈ ਜਾਵੇ, ਉਸੇ ਰੰਗ ਦਾ ਕੋਟ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਉਦੋਂ ਬਣਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਭਾਰੂ ਹੁੰਦੀ ਵੇਖ ਕੇ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਯੂਰਪੀ ਰਾਜ ਦਾ ਰਾਜਾ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਫੌਜ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ਕੋਟ ਪਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਚਿਰ ਪਿੱਛੋਂ ਦੂਸਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਫੌਜ ਭਾਰੂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਫੌਜ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ਕੋਟ ਬਣਵਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਕਿ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨਵੇਂ ਕੋਟ ਬਣਵਾਉਣ ਦਾ ਸਿਆਪਾ ਮੁਕਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਰਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਦਰ ਤੇ ਬਾਹਰ ਦੋ ਰੰਗ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਲਟਾ ਕਰ ਕੇ ਪਾਇਆ ਵੀ ਸਿੱਧਾ ਹੀ ਜਾਪੇ। ਫਿਰ ਉਸ ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਹ ਦੋ-ਰੰਗਾ ਕੋਟ ਬਣਵਾ ਕੇ ਰੱਖ ਲਿਆ ਤੇ ਜਦੋਂ ਪਾਸਾ ਬਦਲਣਾ ਪੈਂਦਾ, ਆਪਣੇ ਕੋਟ ਦਾ ਪਾਸਾ ਵੀ ਪਲਟ ਲੈਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ 'ਟਰਨ-ਕੋਟ' ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਦੂਸਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਬੰਦੇ ਤੋੜ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲਦਾ ਦਿੱਸਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਖੇਡ ਕੋਈ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਢ ਦਸ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਬੱਝ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕੈਪਟਨ

ਲਈ ਬਣਨਾ ਪਿਆ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸੀ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਹਲਕੇ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਸਿੱਧਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਪੱਖ-ਪਾਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਦੋਸ਼ ਉਹ ਬੰਦਾ ਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਬਣੇ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਚਾਰ ਹਫਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ

ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਵੀ ਪੱਕੇ ਵਫਾਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ। ਜਿਨ ਲਾਈ ਗੱਲੀ, ਓਸੇ ਨਾਲ ਤੁਰ ਚੱਲੀ' ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ 'ਜਿੱਥੇ ਦੇਖੋ ਤਵਾ-ਪਰਾਤ, ਉੱਥੇ ਗੁਜ਼ਾਰ ਦਿਓ ਸਾਰੀ ਰਾਤ' ਸਗੋਂ ਵੱਧ ਫਿੱਟ ਬੈਠਦੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਤਵੇ ਉਤੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਰੋਟੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤੇ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਤਵਾ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੂਧਾ ਵੱਜ ਗਿਆ ਜਾਪਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਉਸ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਦੌੜ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਰੋਟੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਪਰੋਂ ਤਲਣ ਵਰਗੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਅਮਲੀ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬੰਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਆਖ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨੇਠੇ ਵਿਚ ਟੰਗੀ ਦਾਰੂ ਦੀ ਸੀਸੀ ਵਿਖਾ ਦਿਓ, ਫਿਰ ਭਾਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਿਵਿਆਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਤੱਕ ਤੋਰ ਕੇ ਲੈ ਜਾਓ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਬੂਹੇ ਅੱਗੇ ਗੁੜ ਵੱਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਕੀੜੀਆਂ ਵਾਂਗ ਲਾਈਨ ਲੱਗੀ ਪਈ ਹੈ।

ਅਭਿਆਸੀ ਗਿਆਨ ਦਾ ਆਪਣੇ ਢਿੱਡੋਂ ਜੰਮੇ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਮੁਤਬੰਨੇ ਜਿੰਨਾ ਫਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਤਾਬੀ ਗਿਆਨ ਛੋਟੇ ਬਾਦਲ ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਵੱਧ ਹੋਊਗਾ, ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਅਭਿਆਸੀ ਗਿਆਨ ਬਾਪੂ ਬਾਦਲ ਦੇ ਕੋਲ ਹੈ, ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਵਰਤਣ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਸ ਵੇਲੇ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਦੀਵਾਨ ਜਰਮਨੀ ਦਾਸ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਮਹਾਰਾਜ' ਵਿਚ ਇੱਕ ਕ੍ਰਿਕਟ ਮੈਚ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਟਿਆਲੇ ਘਰਾਣੇ ਦਾ ਯੁਵਰਾਜ ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਚੌਕੇ ਲਾਈ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਗੋਰੇ ਖਿਡਾਰੀ ਦੌੜਨ ਦਾ ਸਾਂਗ ਜਿਹਾ ਕਰ ਕੇ ਗੇਂਦ ਲੰਘਾਈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਗੁਟਿੰਗ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਯੁਵਰਾਜ ਯਾਦਵਿੰਦਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਯੂ ਵੀ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਦੇ ਪਿਤਾ ਮਹਾਰਾਜ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮੰਚ ਤੋਂ ਕੂਕ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, 'ਯੂ ਵੀ, ਹੋਰ ਚੌਕਾ ਨਾ ਲਾਵੀਂ।' ਇਹ ਸਮਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਵੀ ਆ ਚੁੱਕਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਬਾਪੂ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਯੁਵਰਾਜ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; 'ਅਦੀਨਾ-ਬੇਗਾਂ ਦੀ ਢਾਣੀ ਬਬੇਰੀ ਜੋੜ ਲਈ ਹੈ, ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵੱਲ ਕੁੰਡੀ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰੋ।' ਜੇ ਕਿਤੇ ਉਹ ਏਨੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਦੇਣ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਭਲਾ ਵੀ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅਸਲੋਂ ਖੱਡੇ ਵਿਚ ਡਿੱਗਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਨੇਕ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰ ਦੇਣਗੇ।

ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਜੋਗਿੰਦਰਪਾਲ ਜੈਨ

ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਫ ਵਲੋਟ ਕੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਆਈ ਸੀ। ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਇਸ ਨੀਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਵਾਰ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਤੇ ਨਹੀਂ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਭਾਈਵਾਲ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਉਤੇ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮਾਮਲਾ ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਤ ਗਏ ਬਾਗੀ ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਦਾ ਸੀ। ਜਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਭਾਜਪਾ ਤੋਂ ਬਾਗੀ ਹੋ ਕੇ ਜਿੱਤੇ, ਉਹ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਮੁੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੋਰ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ (ਉਦੋਂ ਅਜੇ ਉਹ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣਿਆ) ਨੇ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਲਾ ਕੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੇਅਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਿਗਮ ਵਿਚ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਅੱਗੇ ਸੀ, ਜਿੱਤੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵੱਧ ਸਨ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਬਾਗੀ ਹੋ ਕੇ ਜਿੱਤੇ ਹੋਏ ਚਾਰ ਕੌਂਸਲਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਤੋਂ ਦੋ ਮੈਂਬਰ ਵਧ ਗਏ ਸਨ। ਸਿੱਧੇ ਜਿੱਤ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰ ਆ ਗਏ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਹੋਰ ਗੱਲ ਸੀ ਪਰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਬਾਗੀ ਮਿਲਾ ਕੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਵਾਲੇ ਤੜਫ ਉਠੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾ ਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤੇ ਵੱਡੇ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਲੰਧਰ ਆਣ ਕੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬਾਗੀ ਕੌਂਸਲਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇੰਜ ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਬਾਹਰ ਕਰਨੇ ਪੈ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹੋਏ। ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਉਸ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਲਿਖ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਤੇ ਧੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਿਹੜੇ ਕੇਸ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਰਾਜਸੀ ਕਿੜ ਕੱਢਣ ਲਈ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਜੇ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਮੇਰੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਪੱਖੋਂ ਪਛੜ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਜਾਣਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦੱਸਣ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਕੁੜਿੱਕੀ ਵੀ ਦਿੱਤੇ-ਦਿੱਤੇ ਹੋਰ ਸਖਤ ਹੋਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਬਣਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਰਾਹਤ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਸਾਹ ਅਜੇ ਵੀ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਘਰ ਵਾਲੀ, ਪੁੱਤਰਾਂ ਤੇ ਧੀ ਦੇ ਵਾਰੰਟ ਉਦੋਂ ਹੀ ਬਣੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਬੰਦੇ ਉਤੇ ਅਦੀਨਾ-ਬੇਗੀ ਕਰ ਜਾਣ ਦਾ ਠੱਪਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਆਗੂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਪੱਲਾ ਛੱਡ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਆਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇੱਕ ਉਹ ਬੰਦਾ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਚੋਣ ਲੜੀ ਸੀ। ਇਹ ਕੋਈ ਖਾਸ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਚੋਣ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਦੇ ਅੰਦਰ ਏਨੀ ਘੁਸਪੈਠ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਵਾਲਾ ਖਤਾ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਥ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਘੱਟ ਲੰਮੇ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਦੂਸਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੱਕ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਕੁੰਡੀਆਂ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਖਿਲਾਫ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਖਤਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਮੁਤਾਬਕ ਕਰਵਾ ਸਕੇ। ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਦਾ ਕ੍ਰਿਸਮਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਬੰਦੇ ਓਧਰ ਨੂੰ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਅਕਾਲੀ

ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਇੱਕ ਏਦਾਂ ਦਾ ਬੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਅਸਲੀ ਨਾਂ ਭਾਵੇਂ ਬਹਿਰਾਮ ਜੰਗ ਸੀ, ਪਰ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਰਬੀ ਵਿਚ 'ਅਦੀਨਾ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ) ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਅਦੀਨਾ ਬੇਗ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਬਦਲਣ ਵਾਲਾ ਕਹਿਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦਲ-ਬਦਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਚਿਰਾਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ 'ਅਦੀਨਾ ਬੇਗ' ਸ਼ਬਦ ਪੱਥਕ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਾਰਨ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਦੀਨਾ ਬੇਗ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਮੁਗਲਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਤੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਮੁਗਲਾਂ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਚੱਲਦੀ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਰਤਾ ਜਿੰਨਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਅੰਤ ਤੱਕ ਨਾਲ ਨਿਭੇਗਾ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਘੜੀ ਦੂਸਰੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਰਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਤਲਵਾਰ ਘੁੰਮਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅੱਜ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਜਿੰਨੇ ਰੰਗ ਵਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਨਾਲ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਵਿਚੋਂ 'ਅਦੀਨਾ ਬੇਗ' ਤੇ 'ਟਰਨ-ਕੋਟ' ਲੱਭਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਨੀਲੀ ਤੇ ਚਿੱਟੀ ਦੋਵੇਂ ਪੱਗਾਂ ਆਪਣੇ ਬੈਗ ਵਿਚ ਰੱਖੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਰਾਜ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਜ਼ਰਾ ਜਿੰਨੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਵਿਧਾਇਕ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਕੁੱਤੀਵਾਲ ਅਤੇ ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਲਏ ਸਨ। ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸੀ ਤੇ ਜਦੋਂ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਉਹੋ ਸੀਟ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਉਹ ਲੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਉਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਵਾਂਗ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਜਦੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਸੱਦਾ ਆ ਗਿਆ, ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਪਰਤ ਗਿਆ ਸੀ। ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਦੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਬਾਪ ਕਿਰਤੀਆਂ ਨਾਲ ਕਿਰਤੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਨੇਕ ਬਾਪ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਦੀ ਦਲ-ਬਦਲੀ ਨੇ ਰੋਲ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਹ ਬੇਬਰੋਸਗੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣ ਲੱਗਾ, ਹਰ ਵਾਰੀ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਤੇ ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਦੀ ਗੱਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਦਾਲ ਦਾ ਕੋਕੜ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ। ਇਹ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬੱਜਰ ਭੁੱਲ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲਾਇਕ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਸ ਭੁੱਲ ਉਤੇ ਪੋਚਾ ਨਹੀਂ ਵੱਜ ਸਕਿਆ।

ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ

ਰੇਡੀਓ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ

ਡਾਇਲ ਕਰੋ ਤੇ ਸੁਣੋ
832-551-5038 ਰੇਡੀਓ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ 24/7
www.radiock.com
702-489-0222 ਖਾਲਸਾ ਰੇਡੀਓ 24/7
(ਗੁਰਬਾਣੀ)
www.khalsaradio.org
702-489-0228 ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ 24/7
(ਭੰਗੜਾ ਮਿਊਜ਼ਿਕ)
www.apnapunjabradio.com
702-489-0229 ਦੇਸੀ ਬਾਈਟ ਰੇਡੀਓ 24/7
(ਬਾਲੀਵੁਡ ਮਿਊਜ਼ਿਕ)
www.desibiteradio.com

ਧਾਰਮਿਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਤਾਜ਼ਾ ਖਬਰਾਂ, ਟਾਕ ਸ਼ੋਅ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਤੇ ਫਰੀਮਾਂਟ ਤੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ

Wifi Radio ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ
ਫੋਨ: 510-900-3600
Radio CK, PO Box 296, Fremont, CA 94537

ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਉਭਰਵਾਂ ਪੱਖ ਹੁਣ ਤੱਕ ਬੰਬ ਅਤੇ ਪਿਸਤੌਲ ਨੂੰ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਨਕਲਾਬਪਸੰਦਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਜਿਹੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੌਧਿਕ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਤੋਂ ਦਹਾਕਿਆਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਤਾਲਾ ਸੂਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੁਹਜ਼ੋਰ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਵੇਗ ਨਾਲ ਦੋ-ਚਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਉਚੇਚੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਭਰੀ ਊਰਜਾ ਬਾਰੇ ਨੁਕਤੇ ਉਭਾਰੇ ਗਏ ਹਨ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਆਜ਼ਾਦੀ, ਕੌਮੀ ਮੁੜ-ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ

“ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਸਾਡੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਸਾਮਰਾਜ ਅਤੇ ਬਿੜਕਣ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ-ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੁਚੀ ਵਿਰੋਧੀ ਪੜਾਅ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਚ ਸਾਡਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕੌਮੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਆਉਣ 'ਤੇ ਕੌਮੀ ਮੁੜ-ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਪੜਾਅ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਡੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪੜਾਅ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਡੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪੜਾਅ ਵਿਚ, ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਉੱਚ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਰਹਿਤ ਲੜਾਈ ਲੜਨਗੇ। ਜੋ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਘਰਸ਼ 'ਚ ਡਾਵਾਂਡੋਲ

ਅਤੇ ਬਿੜਕਣ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ-ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੁਚੀ ਇਸ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਹੈ-ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਸਾਡੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿਚ ਖੱਬੇਵਾਦ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਸਮਾਨਅਰਥੀ ਹੋਣਗੇ-ਪਰ ਇਸ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ 'ਖੱਬੇਪੱਖੀ' ਅਤੇ 'ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ' ਲਫਜ਼ ਇਕੋ ਅਰਥ ਵਿਚ ਬਦਲ ਬਦਲ ਕੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।”

-ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ
(19 ਮਾਰਚ 1940 ਰਾਮਗੜ੍ਹ ਕਾਨਫਰੰਸ 'ਚ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਤਕਰੀਰ)

ਇਨਕਲਾਬ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਣ

“ਬੰਬ ਤੇ ਪਿਸਤੌਲ ਇਨਕਲਾਬ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਂਦੇ। ਇਨਕਲਾਬ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਣ 'ਤੇ ਤਿੱਖੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।” ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਕਥਨ ਮੁਲਕ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦੀ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਚੇਤ ਯਤਨ ਸੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਵਤਨ ਦੇ ਗਲੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਜੰਜੀਰਾਂ ਲਾਹੁਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰ ਗੁਜ਼ਰਨ ਲਈ ਉਤਾਰੂ ਸਨ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਖੁਦ ਬੇਕਿਰਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਅਮਲ ਜ਼ਰੀਏ 'ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਵਿਚਾਰਵਾਦੀ ਇਨਕਲਾਬੀ' ਤੋਂ 'ਵਿਗਿਆਨਕ ਇਨਕਲਾਬੀ' ਦੇ ਉਚਤਮ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਵਿਚਲੀ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦੀ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨਾਲੋਂ ਸੁਚੇਤ ਰੂਪ 'ਚ ਤੋੜ-ਵਿਛੋੜਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਅਵਾਮ ਨੂੰ ਇਸ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਅੰਦਰ ਹਰਕਤ 'ਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਰਾਜਸੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਡੂੰਘੀ ਸਿੱਦਤ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੇ 'ਇਨਕਲਾਬ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ!' ਤੇ 'ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਮੁਰਦਾਬਾਦ!' ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਮੁਕੰਮਲ ਯੁੱਗ ਪਲਟਾਉ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸਨ।

ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਅਹਿਮ ਲਿਖਤਾਂ

ਅੱਜ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਮੌਤ ਨੂੰ ਮਖੌਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੂਰਮਿਆਂ ਵਾਲਾ ਇਕਤਰਫ਼ਾ ਬੰਬ ਹੀ ਛਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਕੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹੈਟ ਵਾਲਾ ਬੰਬ; ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਦੇ ਬੌਧਿਕ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯਤਨ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋਏ ਹਨ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਪੋਰਟ
ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 91-94634-74342

ਸਾਲ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਜਿੰਦਗੀ (8 ਅਪ੍ਰੈਲ 1929 ਤੋਂ 23 ਮਾਰਚ 1931) ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਸਲ

ਵਸੀਲਿਆਂ ਸਹਾਰੇ ਡੂੰਘਾ ਅਧਿਐਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਕਾਇਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਰੂਪ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਜੇ ਵੀ ਪੂਰੇ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਚਾਰ ਅਹਿਮ ਲਿਖਤਾਂ ਇਹ ਦੱਸੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ: ਸਮਾਜਵਾਦ ਦਾ ਵਿਚਾਰ, ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ, ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਨਕਲਾਬੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਬੂਹੇ 'ਤੇ। ਇਹ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਡਿਫੈਂਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕਾਰਕੁਨ ਕੁਮਾਰੀ ਲੱਜਵਤੀ ਜੋ ਅਕਸਰ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪੈਰਵਾਈ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਆਉਂਦੀ-ਜਾਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਰਾਹੀਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਸਮਗਲ ਹੋ ਕੇ ਬਾਹਰ ਤਾਂ ਆ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਇਨਕਲਾਬੀ

ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਤੁਰਦਿਆਂ ਆਖਿਰ ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਲੱਗਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਉਂਜ, ਬਾਕੀ ਲਿਖਤਾਂ ਲੱਭ ਕੇ ਕਿਤਾਬੀ ਰੂਪ 'ਚ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਵੀ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੇ ਪਸੰਦ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਕੁਝ ਚੋਣਵੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਹੀ ਛਪਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ।

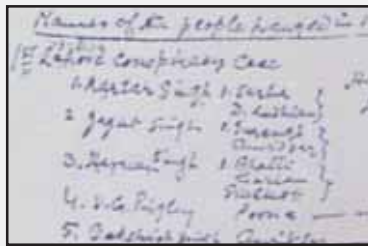
ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਖੋਜ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਹੰਭਲਾ

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1985 ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜਗਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਖੋਜ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬੀ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਬੋਸ਼ਕ ਅਧੂਰਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਜ਼ਰੀਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਹਿਮ ਲਿਖਤਾਂ ਇਕ ਥਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਛਾਪੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਫਿਰ 1994 ਵਿਚ ਭੁਪਿੰਦਰ ਹੁਜਾ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਨੋਟਬੁੱਕ ਛਾਪੀ ਗਈ। ਇਹ ਰੋਜ਼ਨਾਮਚਾ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਰਵਾਇਤੀ ਡਾਇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਡੂੰਘੇ ਅਧਿਐਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ। ਨਿਸ਼ਚੇ ਹੀ ਇਹ ਬਹੁਤ ਦਿਲਚਸਪ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਵੀ। ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸ਼ਹੀਦ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਖੁੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਭੁਲੇਖੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਥਾ ਇਕ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਹੈ ਜੋ 'ਨੌਜਵਾਨ ਸਿਆਸੀ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਖ਼ਤ' ਵਜੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਕਾਲ ਕੋਠੜੀ ਵਿਚ, ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪੰਜਾਹ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਉੱਪਰ 2 ਫਰਵਰੀ 1931 ਦੀ ਤਾਰੀਕ ਦਾ ਇੰਦਰਾਜ ਹੈ। ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਹਨ: ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਖ਼ਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ 'ਸਾਡੇ ਲਈ ਮੌਕਾ', 'ਗਾਂਧੀਵਾਦ', 'ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ', 'ਇਨਕਲਾਬ', 'ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ' ਅਤੇ 'ਇਨਕਲਾਬੀ ਪਾਰਟੀ' ਦੇ ਸਿਰਲੱਖਾਂ ਹੇਠ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਰਜ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਵੀ ਸਿਰਫ਼ ਖ਼ਤ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਉਸ ਵਕਤ ਦੀ 'ਕੌਮੀ ਪ੍ਰੈੱਸ' ਵਿਚ ਛਪਿਆ, ਉਹ ਵੀ ਉਹ ਹਵਾਲੇ ਹਟਾਉਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ 29 ਮਾਰਚ 1931 ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਛਪਦੇ 'ਪੀਪਲ' ਨਾਂ ਦੇ ਰਸਾਲੇ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਫਿਰੋਜ਼ ਚੰਦ ਵੱਲੋਂ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ ਸੀ। ਮੁਕੰਮਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਫਿਰ ਵੀ ਦੁਰਲੱਭ ਹੀ

ਨੌਜਵਾਨ ਸਿਆਸੀ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਖ਼ਤ

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਦਰੀ ਜੁਝਾਰੂਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟ

ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਵਲੋਂ 1995 ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਤਤਵ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪੁਲਿਸ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਪੰਜ ਜਿਲਦਾਂ ਵਿਚ 'ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ' ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ। ਪਹਿਲੀ ਜਿਲਦ ਵਿਚ 1905 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1939 ਤੱਕ ਦੀਆਂ 'ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦ ਕਾਰਵਾਈਆਂ' ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ

ਆਮੀਆ ਕੇ. ਸਮੰਤਾ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਜਿਲਦ ਵਿਚ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ 2 ਫਰਵਰੀ 1931 ਵਾਲਾ ਮੁਕੰਮਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕਲਕੱਤਾ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਬੰਗਾਲੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਿਮਲਾ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੇਵੀ ਨੂੰ 3 ਅਕਤੂਬਰ 1931 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਘਰੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਖ਼ੁਲਾਸਾ ਸੀ.ਈ.ਐੱਸ. ਫੇਅਰਵੈਦਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ 1939-43 ਦਰਮਿਆਨ ਕਲਕੱਤਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ 'ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਸਾਂਝੇ ਮੁਹਾਜ਼ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ' ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ 1936 ਵਿਚ ਇਹ ਖ਼ੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਟਿੱਪਣੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ 1933 ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਟਿੱਪਣੀ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰਾ ਪੱਕਾ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਕਤ ਸਾਰੀਆਂ ਇਨਕਲਾਬੀ ਤਾਕਤਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲਿਖੇ) ਵਿਚ ਉਲੀਕੀ ਸੇਧ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।"

ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਬੰਗਾਲੀ ਇਨਕਲਾਬਪਸੰਦ

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਹੋਰੀ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਮਿਲ-ਜੁਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਇਹ ਭੇਤ ਖੁੱਲ੍ਹਣਾ ਬਾਕੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬੰਗਾਲ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚਿਆ? ਇਸ ਦਾ ਖ਼ੁਲਾਸਾ 1986 ਵਿਚ ਕਾਮਰੇਡ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦੀਆਂ ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਅਤੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ/ਆਰਮੀ ਬਾਰੇ ਯਾਦਾਂ ਛਪਣ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਨੇ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸਿਆਸੀ ਜਥੇਬੰਦੀ 'ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ' ਬਣਾਈ ਸੀ, ਕਾਮਰੇਡ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਨ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲੇ ਸਕੱਤਰ। ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯਾਦਾਂ ਵਿਚ ਸਫ਼ਾ 173 ਉੱਪਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਸ ਖ਼ਤ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ: "...ਇਹ ਚੁੱਪ-ਚੁਪੀਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਵਧੀਆ ਇਨਕਲਾਬੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਲਿਆ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।... ਮੈਂ ਇਹ ਖ਼ਤ ਸੁਭਾਸ਼ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਪ੍ਰਤੀ ਪੂਰੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਸੁਭਾਸ਼ ਨੇ ਕਰਾਚੀ ਵਿਖੇ ਨੌਜਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ (ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ 25 ਮਾਰਚ 1931 ਦੌਰਾਨ ਇਥੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ) ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਖ਼ਤ ਮੋੜਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੀ ਭਾਲ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਕਰਾਚੀ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲੈਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਖ਼ਤ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਬਹੁ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ।”

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਖ਼ਤ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਰਾਹੀਂ ਕਲਕੱਤਾ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਿਮਲਾ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੇਵੀ ਦੇ ਘਰੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਉਹ 'ਸੇਧ' ਕੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਫੇਅਰਵੈਦਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ 'ਕੌਮੀ

ਲਹਿਰ' ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਾਂਧੀਵਾਦ ਕਹਿਣਾ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦਿਆਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਇਸ ਵਿਚ ਇਨਕਲਾਬੀ ਰੂਹ ਫੁਕ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਹਜ਼ਰ ਤੋਂ ਨਾ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਖੜੋਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਖ਼ੈਰ-ਖਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਚਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ।

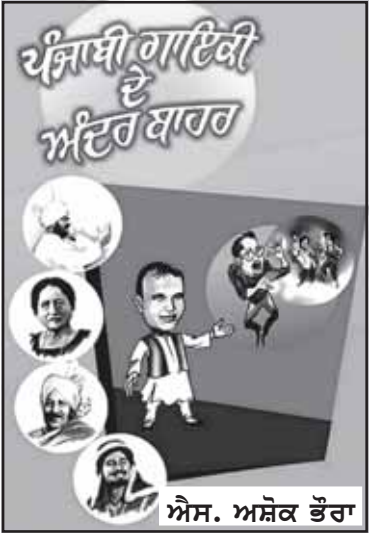
ਫੇਅਰਵੈਦਰ ਵਲੋਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ 'ਇਨਕਲਾਬੀ ਤਾਕਤਾਂ' ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਨ? ਇਹ ਉਸ ਵਕਤ ਉੱਭਰ ਰਹੇ ਸਾਂਝੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਤਾਕਤਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਸੀ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਜਕੜ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਬਸਤੀਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਫ਼ੈਸਲਾਕੁਨ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਸੀ। ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਵੱਲੋਂ ਜਥੇਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਾਂਝਾ ਮੋਰਚਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬੰਗਾਲ ਦਾ ਫਾਰਵਾਰਡ ਬਲਾਕ, ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ

ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ ਤੇ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਵਲੋਂ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਸਵਾਮੀ ਸਹਿਜਾਨੰਦ ਸਰਸਵਤੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣਾਈ ਕਿਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਪਾਰਟੀ, ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। 'ਕਾਂਗਰਸ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ' ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਮੰਚ ਸੀ। ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਵਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਰਵਾਇਤੀ ਸੇਧ ਦੇ ਉਲਟ ਬਸਤੀਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮਝੌਤਾ ਰਹਿਤ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਦੀ ਰਾਜਸੀ ਸੇਧ ਅਪਣਾਈ ਗਈ। ਇਹ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਦੇ 'ਇਨਕਲਾਬ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ' ਅਤੇ 'ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਮੁਰਦਾਬਾਦ' ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਾਅਰਿਆਂ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਅਰਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਦੀ ਸੋਚ ਅੰਦਰ ਵੀ ਉੱਘੜਦੇ

ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। 19 ਮਾਰਚ 1940 ਨੂੰ ਰਾਮਗੜ੍ਹ ਬਿਹਾਰ ਵਿਖੇ ਸਮਝੌਤੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸਰਵ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਤਕਰੀਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦਾ ਮਨਸ਼ਾ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਕੁਲ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਤਾਕਤਾਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ ਹਨ।"

ਇਉਂ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਪਾਲਾਬੰਦੀ ਕਰਨ 'ਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਏ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜੇ ਇਹ ਅਹਿਮ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਸੇ ਵਕਤ ਮੁਕੰਮਲ ਰੂਪ 'ਚ ਇਨਕਲਾਬੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਸਫ਼ਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ, ਇਸ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਹਥਿਆਰ ਬਣ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਤਰਾਸਦੀ ਦੀ ਇਤਹਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 1947 ਦੀ ਸੱਤਾ ਬਦਲੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਦਹਾਕੇ ਬਾਅਦ ਤੱਕ ਵੀ ਇਹ ਅਹਿਮ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਗੁੰਮਨਾਮੀ ਹੀ ਹੋਵਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ।

ਚੰਨਾ ਮੈਂ ਸੀਰੀ ਕੱਚ ਦੇ ਗਲਾਸ ਵਰਗੀ...

ਨੀਹਾਂ ਪੁੱਟਣ ਵੇਲੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਥੇ ਤਾਜ ਮਹਿਲ ਬਣਨ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਾਜ਼ ਸੁਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਆਮ ਬੰਦਾ ਖਿੜ ਕੇ ਕਹੀ ਜਾਂਦੈ, 'ਆਹ ਕੀ ਕਰੀ ਜਾਂਦੈ'...ਤੇ ਧਮਾਲ ਪੈਣ ਵੇਲੇ ਇਹੋ ਲੋਕ ਲੋਕ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਦੂਹਰੇ ਹੋ ਕੇ ਨੱਚ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।...ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਕੀੜਿਆਂ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਤਾਣਾ ਰੇਸ਼ਮ ਦਾ ਬੁਣਨ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੀ ਬਾਤ ਮੈਂ ਬੋਝੇ ਅੱਗੇ ਪਾਉਣ ਲੱਗਾ ਹਾਂ, ਉਹਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਲੰਬਾ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨੀਹਾਂ ਭਰਨ ਵੇਲੇ ਸ਼ਾਇਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੁਝ ਅਕੇਵਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਉਨਾ ਹੀ ਸੁਆਦ ਆਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਦੇਸੀ ਘਿਓ ਦੀਆਂ ਅਲਸੀ ਵਾਲੀਆਂ ਪਿੰਨੀਆਂ ਸੁਆਦ ਨਾਲ ਤਾਕਤ ਵੀ ਦੇਈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤੇ ਮੇਰੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸਹੀ ਪਾ ਦਿਓਗੇ ਕਿ ਕਈ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗਾਉਣ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਬੋਝਾ ਠਹਿਰ ਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਂਵਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਝੁਕ ਕੇ ਸਲਾਮਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੋ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਧੀਆਂ ਗਿੱਟੇ ਗੋਡਿਆਂ 'ਚ ਵੱਜਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਸੋਚੋਗੇ ਕਿ ਇਹ ਸੁਰ 'ਚ ਗਾਉਂਦੇ ਹੀ ਰਹੇ ਹਨ, ਆਪ ਸੁਰ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ; ਤੇ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੀ ਵੀਹੀ 'ਚੋਂ ਲੰਘਣ ਦਾ ਯਤਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਯੁੱਗ 'ਚ ਸੁਰ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹਾਂ...ਬੜੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ। ਇਸੇ ਲਈ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਬੋਝਾ ਧੀਮੀ ਗਤੀ ਵਿਚ ਚੱਲਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਆਸ ਕਰਾਂਗਾ ਹੱਥ ਵਧਾ ਕੇ ਰੱਖੋਗੇ।

ਬਚਪਨ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਜਦੋਂ ਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਜਵਾਨੀ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੰਦਾ ਸੋਚਦੈ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸੁਆਦ ਹੀ ਹੁਣ ਆਉਣ ਲੱਗਾ ਹੈ; ਪਰ ਸਿਆਣੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਜਦੋਂ ਘੱਢ ਫੁੱਟਣ ਨਾਲ ਆਵਾਜ਼ ਬਦਲਦੀ ਸੁਣਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਬੋਝਾ ਉਦਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਸੇਜ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਇਹ ਪੂਰੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਤੇ ਫਿਕਰਾਂ ਦੀ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਦੇ ਲੀੜੇ ਪੜਵਾਉਂਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਅਮੀਰਾਂ ਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅੰਦਰ ਪਹਿਨਣ, ਖਾਣ ਤੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦਾ ਫਰਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸੋਚ ਲਗਭਗ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਿੰਡ ਆਵੇਗਾ-ਨੌਰਾ ਤੇ ਅੱਗੇ ਇਕ ਕਿਲੋਮੀਟਰ 'ਤੇ ਲੱਗਾ ਬੋਰਡ ਦੱਸੇਗਾ-ਭੌਰਾ। ਇਹ ਇਕ ਕਿਲੋਮੀਟਰ 'ਤੇ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਹੈ। ਸੱਤ ਪੱਕੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਇਸ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਇਲਾਕੇ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇਕ ਹੱਥ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਨਕਿਆਂ ਦਾ ਪਿੰਡ ਮੋਰਾਂਵਾਲੀ ਹੈ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਇਹ ਪਿੰਡ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਰਗਾ ਹੈ ਤੇ ਅੰਦਰ ਵੱਡੇ ਦੇਖੋਗੇ ਤਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ, ਵਿਦੇਸੀ ਧਨ ਨਾਲ ਬਣੀਆਂ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਇਮਾਰਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਤ

ਇਹ ਫੋਟੋ ਉਸ ਵਕਤ ਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਹੀ ਸਕੂਲੀ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਵੱਲ ਖੁਲ੍ਹਦੀ ਖਿੜਕੀ ਵੱਲ ਖਿਸਕ ਗਿਆ। ਇਹ 1977 ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਨੌਵੀਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸਾਂ।

ਵਾਲੇ ਸੋਚਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਇਹ ਫੁੱਲ ਟਾਈਮ ਇਹੋ ਕੰਮ ਕਰਦੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸ਼ੋਕ 'ਮਾਹਟਰ' ਲੱਗਾ ਹੋਇਐ, ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਸਨ ਕਿ 'ਮਾਹਟਰ' ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਗਵਰਨਰ ਵੀ ਆਈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਇਹ ਯਕੀਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਕਿ ਇਹ ਬੰਦਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਤਾਈ ਸਾਲ ਨੌਕਰੀ ਵੀ ਕਰ ਗਿਐ।...ਤੇ ਜਿਸ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੈਂ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ, ਜਿਹਨੂੰ ਕਈ ਲੋਕ ਕੰਜਰਖਾਨਾ ਵੀ ਦੱਸਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰੁੱਤੇ ਕਈ ਰਿਸ਼ਤੇ ਆਏ ਤਾਂ ਇਕ ਥਾਂ ਭਾਨੀਮਾਰ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣ ਗਏ ਕਿ ਮੁੰਡਾ ਤਾਂ ਨੱਚਣ-ਗਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ 'ਚ ਰਹਿੰਦੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਕੁੜੀ ਕਿੱਥੇ ਰੱਖੂ।...ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾੜੇ ਹਾਲਾਤ 'ਚ ਸਿਸ਼ਤਾਂ ਦੀ ਸੰਗੀਤ ਤੇ ਡਰਾਉਣੀ ਛਾਂ ਹੇਠੋਂ ਮੈਂ ਬੜਾ ਔਖਾ ਨਿਕਲਿਆ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਦੋ ਮਨੁੱਖ ਤੀਗੜਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਮੁਨਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹਿੰਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਚ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਬੜੀਆਂ ਘੁੱਟੀਆਂ। ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੀ ਬਹਿਰ ਮੈਂ ਨੌਵੀਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਨੇ ਪਿੰਗਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਿੱਖ ਲਈ ਤੇ ਗਜ਼ਲ ਵੀ ਲਿਖਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਿਵ ਜਾਂ ਪਾਤਰ ਬਣਨ ਦਾ ਭਰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗੀਤਕਾਰੀ 'ਚ ਦੇਵ ਬਰੀਕਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬਣਨ ਦਾ ਚਾਅ ਗੋਡੇ-ਗੋਡੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਰਿਹਾ। ਲਿਖਣ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦੌਰ ਵਿਚ 'ਜੱਗਬਾਣੀ', 'ਅਜੀਤ' ਤੇ 'ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ' ਨੇ ਮੇਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਉਦੋਂ ਛਾਪੀਆਂ ਜਦੋਂ ਹਾਲੇ ਮੈਂ ਦਸਵੀਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪਿਛਾਹ ਸਾਂ ਤੇ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਦੀ 'ਦੁੱਧ ਦਾ ਛੱਪੜ', ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁੱਗਲ ਦੀ 'ਕਰਾਮਾਤ' ਵਰਗੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲੁੱਚ-ਗੁੱਝ ਪੁੱਠੇ ਸਿੰਧੇ ਗੀਤ ਲਿਖਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸਾਂ; ਇਸ ਵਹਿਮ ਨਾਲ ਕਿ ਲੋਕ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਮੈਨੂੰ ਜਾਨਣ ਲੱਗ ਪੈਣਗੇ।

ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਇਸ਼ਕ ਕਰਨ ਦਾ ਚਾਅ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਠਦਾ। ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਦੀਵਾ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਬਲਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਆਰਤੀ ਉਤਾਰਨੀ ਕਿਸੇ-ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਦੀ ਜੋੜ ਹਰ ਵੇਲੇ ਜਗਾ ਕੇ ਰੱਖੀ ਹੈ ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰੀਬ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਵੰਡਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਸਾਰੇ ਮੰਨਦੇ ਨੇ ਕਿ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਸਿਆਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੂਰਖਾਂ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ, ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਜਿਸ ਮਹਾਂਭਾਰਤ 'ਚੋਂ ਮੈਂ ਪਾਤਰ ਬਣ ਕੇ ਗੁਜ਼ਰਿਆ ਹਾਂ, ਉਹਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਈ ਵਾਰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮੁੰਦਰਾਂ ਤਾਂ ਅਸਲੀ ਸਨ ਪਰ ਕੰਨ ਨਕਲੀ ਲਗਦੇ ਰਹੇ। ਦਰੋਪਦੀ ਕਾਰਵਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ, ਪਾਂਡਵਾਂ ਨੇ ਹੀ ਨਿਰਵਸਤਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸੀ ਤਾਂ ਖਰਬੂਜਾ, ਪਰ ਵਿਚੋਂ ਬੀਅ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਲੇ ਦੇ ਕਿਵੇਂ ਨਿਕਲ ਆਏ? ਇਸ ਖਿੱਤੇ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ 'ਮਦ ਵਿਚ ਰਿੱਧਾ ਪਾ ਕੇ ਕੁੱਤੇ ਦਾ ਮਾਸ' ਅਕ੍ਰਿਤਘਣ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਸਤਰਾਂ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਣ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਵੱਧ ਢੁਕਵੀਆਂ ਸਾਬਤ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਬੈਰ! ਬੋਝਾ ਪਿੰਨ-ਭੂਮੀ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਜਾਡਲੇ ਦੇ ਮਲੂਕ ਚੰਦ ਪਾਗਲ ਦੇ ਡਰਾਮੇ ਬੜੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਨ ਤੇ ਰਵਿਦਾਸ ਲੀਲਾ ਵੀ ਉਹ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰੀ ਖੇਡਦਾ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ

ਭਰਾ ਨਸੀਬ ਚੰਦ ਉਦਾਂ ਦਾ ਹੀ ਸੀ, ਜਿੰਦਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਫੌਜੀ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਹਨ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਵਾਲਾ ਅਮਰੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸੰਤ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਗਿਆਨੀ ਧਿਆਨੀ ਹੀ ਹੈ। ਉਹਦਾ ਸਫ਼ਰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਵੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਅਨਪੜ੍ਹ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹਨੂੰ ਜਾਨੀ ਚੋਰ, ਨਲ-ਦਮਯੰਤੀ, ਰਾਜਾ ਰਸਾਲੂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਜੁਬਾਨੀ ਯਾਦ ਸਨ ਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਭੈਣਾਂ ਕਮਲਾ ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਕਦੇ-ਕਦੇ, ਪਰ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਰਜਾਈ 'ਚ ਬੈਠ ਕੇ ਸਾਂਝੇ ਟੱਬਰ ਵਿਚ ਕਦੇ ਬਾਤਾਂ ਤੇ ਕਦੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣਦੇ। ਘਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮੇਰੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦਿੰਦੀਆਂ, ਪਰ ਸੁਣਦਾ ਮੈਂ ਵੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਭਰਾ ਆਨਾ-ਕਾਨੀ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਬੇਬੇ ਬੁਝਾਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਸੰਗੀਤਕ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ।

ਡਰਾਮੇ, ਰਾਮ ਲੀਲਾ, ਨਕਲਾਂ ਮੇਰੇ ਉਕਤ ਭਰਾ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦਸ-ਦਸ ਕੋਹ 'ਤੇ ਮੋਢਿਆਂ ਉਤੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਪੈਦਲ ਚੱਲ ਕੇ ਦਿਖਾਈਆਂ। ਉਦੋਂ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰਾ ਇਹ ਭਰਾ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਕਾਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖ ਰਿਹੈ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚਿਣਾਈ ਤੇ ਲਿਪਾਈ ਮੈਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ 'ਕੱਲਾ ਹੀ ਕਰਾਂਗਾ। ਪਤਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬਾਅਦ 'ਚ ਲੱਗਾ ਕਿ ਚੰਗੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹਰਜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਕਿਵੇਂ ਛੇਵੀਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਨੇ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ਮਾਹਿਲ ਗਹਿਲਾਂ ਦੇ ਦੁਸਹਿਰੇ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਜ਼ਰ ਵਾਲੇ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ 'ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਿਲਾਸ' ਚੋਰੀ ਕਰ ਲਿਆ ਤੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਸਿੰਬਲ ਮਜਾਰੇ ਵਾਲੇ ਗਿਆਨੀ ਮਹਿੰਗਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਦੋਂ ਡਰਾਮਾ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਟੀਮ ਸਾਡੇ ਬਾਹਰਲੇ ਘਰ ਠਹਿਰੀ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਠਿਆਨੀ ਨੂੰ ਕਿੱਸੇ ਵੇਚੇ ਸਨ ਗੀਤਾਂ ਵਾਲੇ, ਤੇ ਜਦੋਂ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਲਾਗੇ ਚਲਦੇ ਹੁਲਟ 'ਤੇ ਡਰਾਮੇ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਟੀਮ ਨਹਾਉਣ ਚੱਲੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ 'ਕਾਕਾ ਸਾਡੇ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰੀ' ਕਹਿ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰ ਸਮਝਿਆ, ਪਰ ਮੈਂ ਫਿਰ 'ਕਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਚੋਰ' ਬਣ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕ ਬੋਗ 'ਚੋਂ ਮੈਂ ਚਾਰ ਕਿੱਸੇ ਕੱਢ ਕੇ ਲਕੇ ਲਏ ਤੇ ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਬੀਤਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਾਲੇ ਤੀਕਰ ਸੰਭਾਲੇ ਪਏ ਹਨ। ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਰਦੇਸੀ ਦੇ ਲਿਖੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਜਨਾਂ 'ਚੋਂ ਹਾਲੇ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਸਤਰਾਂ ਚੇਤੇ ਹਨ:

ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰ ਬੰਦਿਆ,
ਏਥੇ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਰਹਿਣਾ,
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੁਰਾਰੀ ਨੇ
ਫੜ ਕੇ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਪਟਕਾਉਣਾ...

ਜਲੰਧਰ-ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਬੰਗਾ-ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਦਰਮਿਆਨ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਬੋਰਡ

ਰੰਗਾਂ ਵਾਲੀ ਹੋਲੀ ਮੈਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਖੇਡੀ, ਪਰ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਹੋਲੀ ਵਿਚ ਅਗਲਾ ਰੰਗ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਇਹ ਪਿਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਸੀ ਤਾਂ ਕੋਰੇ ਕਾਗਜ਼ ਵਰਗਾ ਅਨਪੜ੍ਹ, ਪਰ ਉਹ ਢਾਡੀ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਸੌਂਕੀ ਦੇ ਗੀਤ ਬੜੀ ਰੀੜ ਨਾਲ ਗਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਆਥਣੇ ਬੇਈ ਕਿਨਾਰੇ ਡੰਗਰ ਚਾਰਦੇ ਗੱਭਰੂਆਂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਗਾਉਣ ਲਈ ਆਖਣਾ, ਪਰ ਉਹ ਛੋਟੀ ਕੀਤੇ ਮੰਨਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਤੇ ਅਸੀਂ ਤਾਇਆ ਤਾਇਆ ਕਹਿ ਕੇ ਉਹ ਨੂੰ ਮਨਾ ਲੈਂਦੇ। ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ, ਫਿਰ ਉਹ ਹਟਦਾ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੀ ਸੀ:

ਸੱਜਣੀ ਹੱਸ ਕੇ ਹੱਸ ਕੇ ਬੋਲ...
ਜਾਂ
ਦੋ ਤਾਰਾ ਵੱਜਦਾ ਵੇ...
ਜਾਂ
ਛੋਟੇ ਲਾਲ ਦੇ ਪਿਆਰੇ...

ਉਹਨੇ ਫਿਰ ਇਕੋ ਸਾਹੇ ਗਾ ਕੇ ਹੀ ਸਾਹ ਲੈਣਾ। ਮੁੰਡੀਰ ਨੇ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ 'ਸੱਜਣੀ' ਪਾ ਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਲੰਘਦੇ ਵੜਦੇ ਨੂੰ ਜਦੋਂ 'ਸੱਜਣੀ ਆ ਗਈ' ਕਹਿਣਾ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਮਣ-ਮਣ ਪੱਕੀਆਂ ਗਾਲਾਂ ਕੱਢਣੀਆਂ। ਇਹ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਵਿਚਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਮੈਂ ਜ਼ਿਕਰ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸੌਂਕੀ ਮੇਲਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਸਪੇਰੇ ਵਾਂਗ ਕੀਲ ਲਿਆ ਸੀ।

ਇਕ ਵਾਰ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਬਿਮਲਾ ਨਾਂ ਦੀ ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਆਈ ਤਾਂ ਰੁਤਕੇ ਵਾਲੇ ਜੱਟਾਂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਹਵੇਲੀ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਰੱਖ ਲਿਆ। ਸੁਨੱਖੀ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਜੱਟ ਉੱ ਸੁਦਾਈ ਜਿਹੇ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਰੋਜ਼ ਆਥਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਵੇਲੀ ਅਖਾਤਾ ਲੱਗਣਾ। ਭਲੇ ਦਿਨ ਗੈਸ ਲੈਪ ਜਗਣੇ ਤੇ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਨੇ ਕਣਕ ਵੱਢਦਿਆਂ, ਹਾੜ੍ਹੀ ਸੰਭਾਲਦਿਆਂ ਰਾਤ ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਰਨੀ। ਇਹ ਵੀ ਗੱਲ ਸੱਚੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਇਕ ਬੋਲਾ ਜਿਹਨੂੰ ਬਤਨਾ ਆਂਹਦੇ ਸਨ, ਗਾਇਕਾ ਬਿਮਲਾ ਦੇ ਵਿਯੋਗ 'ਚ ਪਾਗਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਪੈਸੇ ਲੁਟਾ 'ਤੇ। ਜਦੋਂ ਕਿਤੇ ਬੋਲੇ ਨੇ ਗਲੀ 'ਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਤਾਂ ਛੋਕਰ-ਖੇਲ ਨੇ ਛੇੜ ਦਿਣਾ- 'ਆ ਗਈ ਬੋਲਿਆ ਬਿਮਲਾ।' ਬਿਮਲਾ ਨਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੁਣ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਉਹਨੇ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਆ ਕੇ ਗਾਲਾਂ ਕੱਢਣੀਆਂ, 'ਸਾਲਿਓ, ਕਿਥੇ ਐ? ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਸੀ, ਭੂਆ ਲਗਦੀ ਐ ਕੰਜਰ ਦਿਓ...ਕੁੱਤਿਓ ਸਾਲਿਓ। ਇਕ ਦਿਨ ਬਿਮਲਾ ਘਰ ਨਾ ਲਿਆਂਦੀ ਤਾਂ ਬੋਲਾ ਨਾ ਕਿਹੋ।' ਉਦੋਂ ਮੈਂ ਸੱਤਵੀਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਇਲਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਸਕੂਲੋਂ ਆ ਕੇ ਹਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਰੁੜਕੀਆਂ ਦੀ ਹਵੇਲੀ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਤੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ, 'ਆਹ ਐ ਬਿਮਲਾ ਜਿਹੜੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਗਾਉਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਐ।' ਜੋਗਿੰਦਰ ਨੇ ਕਹਿਣਾ, 'ਮਾਤੀ ਧੀੜੀ ਨਹੀਂ ਗਾ ਸਕਦੀ। ਗਾਉਣਾ ਸੋਹਣੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਆਉਂਦੈ।' ਤੇ ਫਾਂਟਾਂ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਮਾ ਪਾ ਕੇ ਲੋਕ 'ਤੇ ਇਕ ਹੱਥ ਰੱਖ ਟੇਡਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਕੇ ਬਿਮਲਾ ਹੀ ਦੇਖੀ ਜਾਣੀ, 'ਓ ਨਿੰਮਿਆ, ਭੱਜ ਕੇ ਆ, ਸਾਲਿਆ ਦੇਖ ਅਹੁ ਰੋਟੀ ਕਿੱਦਾਂ ਖਾਂਦੀ ਐ।' ਸਾਥੋਂ 2-3 ਸਾਲ ਵੱਡੇ ਲਫੰਗੇ ਜਿਹੇ ਬਿੱਕਰ ਨੇ ਕਹਿਣਾ, 'ਫੋਲਕੀਆਂ ਬਾਬੇ ਵਾਲੇ ਚੰਗੇ ਆ ਸਾਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਰ ਵੇਲੇ ਰਹਿੰਦੀ ਐ।'

ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਉਦੋਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨਵੇਂ ਰੰਗਰੂਟ ਨੂੰ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਔਖੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਇਹ ਮੇਰਾ ਐਂਟਰੈਂਸ ਟੈਸਟ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਨੱਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਝਾਂਜਰਾਂ ਗਿੱਟੇ ਦੁਆਲੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।
(ਚਲਦਾ)

ਪਿੰਡ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਵੀ ਕਰਵਾ ਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਲੱਗੇ, ਤਾਂ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਓ, ਬੰਗਾ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਤੇ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਬਾ ਸੇਵਾ

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ, ਕੈਨੇਡਾ

ਅੱਜ ਕਲ੍ਹੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਧਾਂ-ਸੰਤਾਂ, ਤਾਂਤ੍ਰਿਕਾਂ ਦਾ ਬੋਲ-ਬਾਲਾ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਖਬਰਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵੱਧ ਲੱਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਹਿੰਦੂ, ਕੀ ਸਿੱਖ-ਸਭ ਆਪਣੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਤੁਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਇੱਕ ਬਾਰੇ ਇਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਬਾਬੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਕੋਈ ਰਿਧੀ ਅਤੇ ਸਿੱਧੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲੇਖ ਦਾ ਮਕਸਦ ਇਸੇ ਤੱਥ ਵੱਲ ਝਾਤ ਮਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਚਿੰਤਨ ਦਾ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ? 'ਰਿਧਿ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮੂਲ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਅਰਥ ਹਨ। ਰਿਧਿ ਹਿੰਦੂ ਦੇਵਤੇ ਗਣੇਸ਼ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਦੇਵੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨੂੰ ਵੀ 'ਰਿਧਿ' ਆਖਦੇ ਹਨ। ਨੇਪਾਲ ਦੀ ਇੱਕ ਰਾਣੀ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਰਿਧਿ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਦੂ ਰਾਹੀਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਭੂਤ ਨੂੰ ਵੀ ਰਿਧਿ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਨੇ 'ਰਿਧਿ' ਦਾ ਅਰਥ 'ਬਿਭੂਤੀ, ਸੰਪਦਾ' ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ 'ਰਿਧਿ' ਸ਼ਬਦ ਇਸੇ ਅਰਥ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨੂੰ ਧਨ-ਸੰਪਦਾ ਦੀ ਦੇਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਵਜੀ ਦੀ ਅਰਧੰਗੀ ਕਰਕੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼ੈਵ ਮੱਤ ਵਿਚ ਸ਼ਿਵ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀ (ਲਕਸ਼ਮੀ) ਦੀ ਵੀ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਵ ਮਹਾਂ ਪੁਰਾਣ ਦੇ ਕੈਲਾਸ਼-ਸੰਗਿਤਾ ਵਿਚ ਸ਼ੈਵ ਮੱਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਰਿੰਦਰਨਾਥ ਦਾਸਗੁਪਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੇਦਾਂ ਵਿਚ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤ-ਚਿੰਤ ਅਤੇ ਅਨੰਦ ਦਾ ਇਕੱਤਰ ਹੈ ਜੋ ਅਲਿੰਗ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਲਿੰਗ (ਨਿਉਟਰਲ) ਚਰਿਤਰ ਇਸ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸੁਭਾਅ 'ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਈ' ਹੈ। ਸਤਿ-ਚਿੰਤ-ਅਨੰਦ ਦੇ ਇਕੱਤਰ ਦੀ ਸੁਚੇਤਨਾ ਇਸਤਰੀ ਹਿੰਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ 'ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਈ' ਅਤੇ ਚੇਤਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਮਿਲ ਕੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਦਵਾਨ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਵ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਜਦੋਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਪਰਮ-ਸ਼ਕਤੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਰਾ-ਸ਼ਕਤੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰਾ-ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਚਿੰਤ-ਸ਼ਕਤੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਅਨੰਦ-ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇੱਛਾ-ਸ਼ਕਤੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਛਾ-ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਗਿਆਨ-ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਕਿਰਿਆ-ਸ਼ਕਤੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਿਵ-ਸ਼ੁੱਖਲਾ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਕਤੀ ਸ਼ਿਵ-ਤੱਤਵ ਦੀ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਅਤੇ ਆਤਮਾਵਾਂ ਸ਼ਿਵ ਨਾਲ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੱਤ-ਰੂਪ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਗਿਆਨ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮਹਾਂਦੇਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮਹਾਂਦੇਵ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਿੰਦੂ ਤਾਂਤ੍ਰਿਕ ਮੱਤਾਂ ਅਤੇ ਬੋਧੀ ਤਾਂਤ੍ਰਿਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੀ 'ਰਿਧਿ' ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ। 'ਤਾਰਾਤੰਤ੍ਰ' ਗ੍ਰੰਥ, ਜਿਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਹੀ ਤਾਰੀਖ ਨਹੀਂ ਮਿਥੀ ਜਾ ਸਕੀ, ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਬੋਧੀ-ਦੋਹਾਂ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਤਾਂਤ੍ਰਿਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਪਾਰਬਤੀ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਵ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ) ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ 'ਸਿਧਿ' ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਥਾਂ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਬੋਧੀ ਤਾਂਤ੍ਰਿਕ ਮੱਤ ਦੀ ਵਿਵਾਸਤ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਾਧਨਾ (ਜੋਗ-ਕਿਰਿਆ) ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ

ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਅਵਰਾ ਸਾਦ

ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰ

ਤਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇਵਤਾ ਉਜਾਗਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਪੂਰਨ ਮੰਤਰ-ਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੇਵਤਾ ਜੋ ਕਿ 'ਸਚਿਦਾਨੰਦ' ਹੈ, ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

'ਰਿਧਿ' ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੂਸਰਾ ਸੰਕਲਪ 'ਸਿਧਿ' ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੂਲ ਵੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅਰਥ ਨਿਪੁੰਨਤਾ, ਹੁਨਰ, ਸੰਪੂਰਨਤਾ, ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਸਫਲਤਾ ਆਦਿ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਮੁਕਤੀ, ਸਾਧਨਾ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰਨ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਅਤੇ ਜਾਦੂਮਈ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਰਾ-ਕੁਦਰਤੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰਾ-ਕੁਦਰਤੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿਚ ਅੱਠ ਸਿੱਧੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਨੇ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਅਰਥ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਰਾਮਾਤ, ਅਲੌਕਿਕ ਸ਼ਕਤੀ, ਕਾਮਯਾਬੀ, ਮੁਕਤਿ, ਬੁੱਧਿ, ਸੰਪਦਾ, ਵਿਜਯ ਵਿਚ ਅੱਠ ਸੰਖਿਆ ਬੋਧਕ ਸ਼ਬਦ ਆਦਿ।

ਅਸ਼ਟ ਸਿਧਿ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, "ਅਠ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਯੋਗਾਦਿ ਸਾਧਨਾ ਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਅੱਠ ਕਰਾਮਾਤਾਂ-1. ਅਣਿਮਾ-ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, 2. ਮਹਿਮਾ-ਵੱਡਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, 3. ਗਰਿਮਾ-ਭਾਰੀ ਹੋ ਜਾਣਾ, 4. ਲਘਿਮਾ-ਹੌਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, 5. ਪ੍ਰਾਪਿਤ-ਮਨਵਾਂਛਿਤ ਵਸਤੂ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਲੈਣੀ, 6. ਪ੍ਰਾਕਾਮਯ-ਸਭ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਜਾਣ ਲੈਣੀ, 7. ਈਸ਼ਿਤਾ-ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਭ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਨਾ, 8. ਵਸ਼ਿਤਾ-ਸਭ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲੈਣਾ।"

ਰਿਧਿ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਧਿ ਦਾ ਸਬੰਧ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦੇ ਤਾਂਤ੍ਰਿਕ ਮੱਤਾਂ ਨਾਲ ਹੈ। ਸ਼ੈਵ-ਮੱਤ ਵਿਚ ਪਸ਼ੁਪਤ-ਸੂਤਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਦਵਾਨ ਅਗੋਹਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਨੇ 'ਸਿਧਿ' ਦਾ ਸਬੰਧ 'ਬਲ' ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ 'ਬਲ' ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਲ ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਵਰਤਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਅਵਸਥਾ ਉਹ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਸ਼ੁਪਤ ਮੱਤ ਦਾ ਸਦਸਯ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿੱਛੋਂ 'ਤੇ ਵਿਭੂਤ ਆਦਿ ਮਲਦਾ ਅਤੇ ਰਾਖ 'ਤੇ ਲੇਟਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਉਹ ਪਸ਼ੁਪਤ-ਮੱਤ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਛੁਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਤੀਸਰੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਇੰਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਸ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਗਲੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਉਸ ਅੰਦਰੋਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਪਸ਼ੁਪਤ-ਮੱਤ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਦਾ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵਰਤਾਓ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਪਾਗਲ ਆਦਮੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਾਉਣਾ ਤੇ ਨੱਚਣਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ ਸਿਧਿ ਦਾ ਪੜਾਅ ਹੈ, ਆਖਰੀ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਪੜਾਅ ਹੈ।

ਇੱਕ ਹੋਰ ਥਾਂ ਸ਼ੈਵ-ਮੱਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੈਵ-ਮੱਤ ਦੇ ਕੁੱਝ ਧਾਰਨੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿਚ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਜਾਦੂਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਕਤ-ਆਦਮੀ ਦੈਵੀ ਸੁਭਾ ਅਤੇ ਗੁਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਧਿ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੋਗੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਧਾਂ ਦੀਆਂ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਹਾਣੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗੋਰਖਨਾਥ ਵਰਗੇ ਜੋਗੀਆਂ ਦੀਆਂ। ਬੋਧੀ ਤਾਂਤ੍ਰਿਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬੀਜ ਮੰਤਰ ਦੇ ਜਾਪ ਰਾਹੀਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਧੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਬੋਧੀ ਤਾਂਤ੍ਰਿਕਾਂ, ਜੋਗੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਧਿ ਅਧਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਆਖਰੀ ਪਉੜੀ ਵੀ ਹੈ, ਅਧਿਆਤਮਕ ਸਫਲਤਾ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਮਤਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਸਤੋ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ ਦਾ ਮਕਸਦ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਚਿੰਤਨ ਅਨੁਸਾਰ 'ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ' ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਨ ਦਾ ਪਰੰਪਰਕ ਸੰਕਲਪ ਪ੍ਰਤੀ ਕੀ ਰਵੱਈਆ ਹੈ? ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਨ ਵਿਚ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ

ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੰਦਰਭਾਂ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਦਰਭ ਭਾਰਤੀ ਤਾਂਤ੍ਰਿਕ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ (ਸ਼ੈਵ, ਬੁੱਧ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ) ਦਾ ਹੈ, ਦੂਸਰਾ ਸੰਦਰਭ ਅਧਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਉਚਤਾ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਗੁਰਸਿੱਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਚਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਵਿਚ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ, ਆਪ ਹਰਿ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਇੱਕਸੁਰ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਚਤਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਉਸ ਨਾਲ ਮੇਲ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ, ਆਦਰਸ਼ ਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਪੁਜੀ ਵਿਚ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ,

ਕਿਵ ਸਚਿਆਰਾ ਹੋਈਐ
ਕਿਵ ਕੂੜੈ ਤੁਟੈ ਪਾਲਿ॥

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ 'ਸਚਿਆਰ' ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਕੂੜ ਦੀ ਕੰਧ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੁੱਟੇ? ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਚਿਆਰ ਬਣ ਸਕੇ ਅਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਹੋ ਸਕੇ, ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਉਤਰ ਵੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਹੁਕਮਿ ਰਜਾਈ ਚਲਣਾ ਨਾਨਕ ਲਿਖਿਆ ਨਾਲਿ॥

ਅਰਥਾਤ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬੁੱਝਣਾ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਨਿਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੋ ਕੇ ਚੱਲਣਾ। ਹੁਣ ਅਗਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੋ ਕੇ ਚੱਲਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕਰਾਮਾਤੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਅਦੂਲੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਰਿਧੀਆਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਤਾਂ ਫਿਰ 'ਅਵਰਾ ਸਾਦ' ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਦੋਵੇਂ ਗੱਲਾਂ 'ਹੁਕਮ' ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ-ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਿਵੇਂ ਚੱਲਣਗੀਆਂ? 'ਯੋਗ' ਜਾਂ ਜੋਗ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਆਸ਼ਾ ਵੀ ਬ੍ਰਹਮ ਜਾਂ ਮਹੇਸ਼ਵਰ ਨਾਲ ਇੱਕ-ਸਿੱਕ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਜੋਗ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਸ਼ਬਦ 'ਯੋਗ' ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੀ ਜੋੜ ਦੇਣਾ, ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਆਗਮਨ ਤੱਕ ਜੋਗੀਆਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤਾਂਤ੍ਰਿਕ ਫਿਰਕੇ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ

ਬਾਣੀ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਹ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਵਿਦਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਦੋਂ ਜੋਗ ਧਰਮ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਮਕਸਦ ਤੋਂ ਖੁੰਝ ਕੇ ਜੋਗ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਖਾਵੇ ਵਿਚ ਹੀ ਫਸ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੋਗ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਸ਼ਾ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥਾਤ ਕਰਾਮਾਤੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਖਾਵੇ ਤੱਕ ਹੀ ਮਹਿੰਦੂਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਟੀਚੇ ਤੋਂ ਲਾਭੇ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਪੁਜੀ ਵਿਚ ਜੋਗੀਆਂ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋਗ ਮੱਤ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਰਫ ਬਾਹਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਉਸ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਸਚਿਆਰ ਹੋਣ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਸਦਾਚਾਰਕ ਗੁਣ ਪੈਦਾ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਕੂੜ ਦੀ ਕੰਧ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਸੱਚ ਨਾਲ ਇੱਕ-ਸਿੱਕ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ।

ਇਥੇ ਜੋਗੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ 'ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ' ਨੂੰ 'ਅਵਰਾ ਸਾਦ' ਕਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਜੋਗੀ ਨੂੰ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੋਂ ਲਾਭੇ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੀਵ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਿਚ ਵਿੱਥ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸਰਬ-ਵਿਆਪਕਤਾ ਦਾ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਦਇਆ ਆਦਿ ਗੁਣ ਪੈਦਾ ਕਰੇ। ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨਾਲ ਜੋੜੇ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਕਰਾਮਾਤੀ ਕਰਮ-ਕਾਂਡ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਕੇ ਸਦਾਚਾਰਕ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ,

ਭੁਗਤਿ ਗਿਆਨੁ ਦਇਆ ਭੰਡਾਰਣਿ
ਘਟਿ ਘਟਿ ਵਾਜਹਿ ਨਾਦਿ॥

ਆਪਿ ਨਾਥੁ ਨਾਥੀ ਸਭ ਜਾ ਕੀ
ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਅਵਰਾ ਸਾਦਿ॥ (ਪੰਨਾ 6)

ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ 'ਸਿਰੀ ਰਾਗੁ' ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁਜਿਆ ਹੋਇਆ ਜੋਗੀ ਹੋਣਾ, ਜੋਗ-ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਹੀਂ ਕਰਾਮਾਤੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ' ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਕਰਾਮਾਤੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲੋਂ ਵਿੱਥ ਪਾਉਣ ਦਾ

ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਜੋਗੀ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਸਲੀ ਮਕਸਦ, ਅਸਲੀ ਟੀਚਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ ਵਿਚ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਰਾਮਾਤੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ।

ਸਿਧ ਹੋਵਾ ਸਿਧਿ ਲਾਈ ਰਿਧਿ ਆਖਾ ਆਉ॥
ਗੁਪਤੁ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ਬੈਸਾ
ਲੋਕੁ ਰਾਥੇ ਭਾਉ॥
ਮਤੁ ਦੇਖਿ ਭੁਲਾ ਵੀਸਰੈ
ਤੇਰਾ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵੈ ਨਾਉ॥3॥

(ਪੰਨਾ 14)

ਤੀਸਰੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਨੇ 'ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ' ਨੂੰ ਮੋਹ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮਨ ਨਾਲ ਹੈ, ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨ ਦੇ ਹਠ ਨਾਲ ਕਰਮ ਕਰਨੇ (ਹਠ ਕਰਮ ਦਾ ਸਬੰਧ ਵੀ ਜੋਗ ਪਰੰਪਰਾ ਨਾਲ ਹੈ) ਮਹਿਜ ਭੇਖ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਭਰਮ ਵਿਚ ਪਾਈ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਭਰਮ ਹੈ, ਸੰਦੇਹ ਹੈ ਉਥੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ 'ਜੋਗ' ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਰਿਧਿ ਅਤੇ ਸਿਧਿ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵੀ ਮੋਹ ਹੈ ਜੋ ਮਨ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵੱਲੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਹੈ (ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ 'ਮੋਹ' ਇੱਕ ਵਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਮਨ ਨੂੰ ਵਿਚਲਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ)। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਹਠ ਕਰਮਾਂ ਅਤੇ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ-ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਲੱਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਰਾਹੀਂ ਅਗਿਆਨ ਰੂਪੀ ਅੰਧੇਰਾ ਦੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਮਨ ਵਿਚ ਨਾਮ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖ ਸਹਿਜ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ,

ਮਨਹਠਿ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਓ
ਸਭ ਥਕ ਕਰਮ ਕਮਾਇ॥
ਮਨਹਠਿ ਭੇਖ ਕਰਿ ਭਰਮਦੇ
ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ਦੂਜੈ ਭਾਇ॥
ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਸਭੁ ਮੋਹੁ ਹੈ
ਨਾਮੁ ਨ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ॥
ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਵੈ
ਅਗਿਆਨਿ ਅੰਧੇਰਾ ਜਾਇ॥
ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਘਰਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਆ
ਨਾਨਕ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇ॥ (ਪੰਨਾ 593)

#

ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਸਿ ਬੇਨੰਤੀਆ...

ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਿਆਨ

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੬
ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਸਿ ਬੇਨੰਤੀਆ
ਮਿਲੈ ਨਾਮੁ ਆਧਾਰਾ॥
ਤੁਨਾ ਸਚਾ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੁ
ਤਾਪੁ ਗਇਆ ਸੰਸਾਰਾ॥੧॥
ਭਗਤਾ ਕੀ ਟੇਕ ਤੂੰ ਸੰਤਾ ਕੀ ਓਟ
ਤੂੰ ਸਚਾ ਸਿਰਜਨਹਾਰਾ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
ਸਚੁ ਤੇਰੀ ਸਾਮਗਰੀ
ਸਚੁ ਤੇਰਾ ਦਰਬਾਰਾ॥
ਸਚੁ ਤੇਰੇ ਖਾਜੀਨਿਆ
ਸਚੁ ਤੇਰਾ ਪਾਸਾਰਾ॥੨॥
ਤੇਰਾ ਰੂਪੁ ਅਗੰਮੁ ਹੈ
ਅਨੁਪੁ ਤੇਰਾ ਦਰਸਾਰਾ॥
ਹਉ ਕੁਰਬਾਣੀ ਤੇਰਿਆ ਸੇਵਕਾ
ਜਿਨ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰਾ॥੩॥
ਸਭੇ ਇਛਾ ਪੂਰੀਆ
ਜਾ ਪਾਇਆਂ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ॥
ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਮਿਲਿਆ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ
ਤੇਰਿਆ ਚਰਣਾ ਕਉ ਬਲਿਹਾਰਾ॥੪॥
ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਸਦਾ ਹੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭੂ! ਤੇਰਾ ਸਿਮਰਨ ਹੀ ਤੇਰੇ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਟੇਕ, ਭਾਵ ਸਹਾਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਮਰਨ ਹੀ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਓਟ, ਭਾਵ ਆਸਰਾ ਹੈ। ਹੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਪ੍ਰਭੂ! ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਦਾ ਹੀ ਗੁਰੂ ਕੋਲ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾ ਨਾਮ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ਮੈਨੂੰ ਉਸੇ ਦਾ ਹੀ ਸਹਾਰਾ ਹੈ। ਸੱਚਾ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ, ਭਾਵ ਸਦਾ ਹੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭੂ ਜਿਸ ਜੀਵ 'ਤੇ ਵੀ ਤੁਠੇ, ਭਾਵ

ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬੰਧਨਾਂ ਵਾਲਾ ਤਾਪ ਭੀ ਸਦਾ ਲਈ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਸਚੁ ਤੇਰੀ ਸਾਮਗਰੀ
ਸਚੁ ਤੇਰਾ ਦਰਬਾਰਾ॥
ਸਚੁ ਤੇਰੇ ਖਾਜੀਨਿਆ
ਸਚੁ ਤੇਰਾ ਪਾਸਾਰਾ॥੨॥
ਹੇ ਮੇਰੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਉ! ਤੇਰਾ ਜੋ ਸਚਾ ਦਰਬਾਰ ਹੈ, ਉਹ ਸਦਾ ਹੀ ਅੱਟਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਕਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਉਹ ਜੈਸਾ ਸੀ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਹੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਉ! ਤੇਰੇ ਘਰ ਦੇ ਜੋ ਖਜ਼ਾਨੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਭਰੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਤੇਰੇ ਘਰ ਵਿਚ ਜੋ ਸਮੱਗਰੀ, ਭਾਵ ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ ਵਸਤੂ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਸਭ ਸਦਾ ਲਈ ਭਰਪੂਰ ਭਰੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਕਦੀ ਵੀ ਘਟਦੇ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਸਚੁ ਤੇਰਾ ਪਾਸਾਰਾ, ਭਾਵ ਇਹ ਜੋ ਤੇਰਾ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਜਗਤ ਹੈ, ਇਹ ਭੀ ਸੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਤੇਰੇ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਨਿਯਮ ਭੀ ਅੱਟਲ ਹਨ।
ਤੇਰਾ ਰੂਪੁ ਅਗੰਮੁ ਹੈ
ਅਨੁਪੁ ਤੇਰਾ ਦਰਸਾਰਾ॥
ਹਉ ਕੁਰਬਾਣੀ ਤੇਰਿਆ ਸੇਵਕਾ
ਜਿਨ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰਾ॥੩॥
ਹੇ ਮਿਹਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਮਿਹਰਬਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਉ! ਤੇਰਾ ਰੂਪ ਕੈਸਾ ਹੈ। ਅਗੰਮੁ, ਭਾਵ ਅਪਹੁੰਚ ਹੈ ਜਿਸ ਤੱਕ ਸਾਡੀ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਕਦੀ ਪਹੁੰਚ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਤੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਹੈਂ। ਅਨੁਪੁ ਤੇਰਾ ਦਰਸਾਰਾ, ਭਾਵ ਤੇਰਾ ਦੀਦਾਰ

ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ, ਅਨੋਖਾ ਹੈ। ਉਹ ਵੇਖਿਆ ਹੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੇਰੇ ਜੈਸਾ ਤਾਂ ਬਸ ਤੂੰ ਆਪ ਹੀ ਹੈਂ; ਦੂਜਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਉ! ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੇਵਕਾਂ ਤੋਂ ਬਲਿਹਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਾਰੀ ਸਦਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੇਰਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ, ਭਾਵ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਪਿਆਰਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਸਭੇ ਇਛਾ ਪੂਰੀਆ
ਜਾ ਪਾਇਆਂ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ॥
ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਮਿਲਿਆ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ
ਤੇਰਿਆ ਚਰਣਾ ਕਉ ਬਲਿਹਾਰਾ॥੪॥
ਗੁਰਦੇਵ ਪਿਤਾ ਜੀ ਅਗੰਮੀ ਵਿਸਮਾਦ ਵਿਚ ਜੁੜੇ ਬੈਠੇ ਹਨ-ਹੇ ਮੇਰੇ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਅਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਉ! ਹੇ ਮੇਰੇ ਬੇਅੰਤ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਉ!! ਜਦੋਂ ਤੂੰ ਕਿਸੇ ਵੱਡਭਾਗੇ ਜੀਵ ਨੂੰ ਮਿਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਤੁਠ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਜੀਵ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ, ਭਾਵ ਮਨੋਕਾਮਨਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਬਚਦੀ, ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੇ ਮੇਰੇ ਜਗਤ ਦੇ ਪਾਲਣਹਾਰ ਮਿਹਰਬਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਉ! ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਸੋਹਣੇ ਚਰਨਾਂ ਤੋਂ ਬਲਿਹਾਰ ਸਦਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਉ! ਜਿਸ ਜੀਵ ਨੂੰ ਤੇਰੀ ਮਿਹਰ ਸਦਕਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮਿਲ ਪਿਆ, ਸਮਝੋ ਉਹਨੂੰ ਤੇਰਾ ਮਿਲਾਪ ਹੋ ਗਿਆ।

ਆਉ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰਿਉ, ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਏ ਜੀ।

-ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ
ਫੋਨ: 916-687-3536

ਸਾਲ 1972 ਵਾਲੀ ਮੋਗਾ ਮੂਵਮੈਂਟ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਕੰਮੇਆਣਾ ਨੇ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਖੁਦ ਆਪਣੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਪੰਜਾਬ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਯੂਨੀਅਨ (ਪੀ.ਐਸ.ਯੂ.) ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਾਗੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਉਦਮ ਨਾਲ ਇਸ ਲਹਿਰ ਤੋਂ 5 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 1967 'ਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ 1968 ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਸਥਾਪਤੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਪੱਧਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਹੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਵੀ ਵੱਡੀ ਲਹਿਰ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਵੀ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਭ ਅਹਿਮ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫਤ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਾਗੀ ਅਤੇ ਇੰਦਰਜੀਤ ਬਿੱਟੂ ਨੂੰ ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੇ ਲੇਖ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਕੁਝ ਲਿਖਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰ ਕੇ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦੇਣ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬੱਲ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਯਾਦਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਲਿਖਣ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਜੋ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਵਿਚ 1968 ਦੀ ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਆਗੂ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰੀ ਤੇ ਪੀ.ਐਸ.ਯੂ. ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਬਾਰੇ ਮੁਢਲੀ ਵਾਕਫੀ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ।

ਪੀ.ਐਸ.ਯੂ. ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੇ 1968 ਦਾ ਇਨਕਲਾਬੀ ਵਰ੍ਹਾ

ਬਿੱਕਰ ਬਾਈ ਨੇ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਵਿਚ ਸਾਲ 1972 ਦੀ ਮੋਗਾ ਮੂਵਮੈਂਟ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰ ਕੇ ਚੰਗਾ ਉਦਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅੰਦਰ ਸਾਲ 1972 ਤੋਂ 1982 ਤੱਕ ਦਾ ਉਹ ਦਹਾਕਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਪੀ.ਐਸ.ਯੂ. ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧੜਿਆਂ, ਐਸ.ਐਫ.ਆਈ., ਏ.ਆਈ.ਐਸ.ਐਫ., ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਹੋਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਹੇਠ ਲਾਮਬੰਦ ਹੋ ਕੇ ਜਾਤੀ ਵਿਤਕਰੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਸਮਾਜੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਖੁਆਬ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ

ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬੱਲ
ਫੋਨ: 91-98150-85277

ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਲਾਮਬੰਦ ਕੀਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ/ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਜਲਾਸਾਂ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਅਖਬਾਰਾਂ ਰਸਾਲਿਆਂ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਮੋਟੀ ਜਿਹੀ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਿਆਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਸਾਲ 1914 ਦੇ ਗਦਰੀਆਂ ਦੇ ਰੂਹ-ਰਵਾਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਕ ਵਾਰਸ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਵਿਚ ਸਨ। ਮੋਗਾ ਮੂਵਮੈਂਟ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਰੌਅ ਦਾ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਸਿਖਰ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਸਿਖਰ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਸਾਲ 1967 ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਨਿਹਿਤ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਦੋ ਬੜੇ ਹੀ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇਤਾਵਾਂ-ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਾਗੀ ਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਚੱਲੀਆਂ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚੰਡ ਜਲਵਾ 1968 'ਚ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰੀ ਵਰਗੇ ਦੰਤ ਕਥਾਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਗੂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਗੌਰਮਿੰਟ ਕਾਲਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਭਾਰਦਵਾਜ ਦੇ 'ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਰਵੰਈਏ' ਵਿਰੁਧ ਉਠੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿਚ ਫੈਲ ਗਏ ਰੋਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਦਰਅਸਲ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕੈਂਪਸ ਵਿਚ 'ਲਾਲ ਹਵਾ' 1962-64 ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ 'ਨੇਤਿਓ' ਡਿੱਠੇ ਸੰਤ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੇ ਲੇਖਕ ਭਾਅ ਜੀ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲੈਣ ਨਾਲ ਹੀ ਚੱਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਕਿ ਇਸੇ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਤ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਸੀਨ 'ਤੇ ਨਮੂਦਾਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬਣ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਪੀ.ਐਸ.ਯੂ. ਇਸੇ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਲ 1964 ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਦਲਬੀਰ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਿਛੋਂ ਉਸ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਅਜੀਜ਼ ਡਾ. ਪਿਆਰੇ ਮੋਹਣ ਸ਼ਰਮਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਹਿਰ ਦੀ ਰੂਹੋ-ਰਵਾਂ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਬਾਗੀ ਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਰਜਿੰਦਰ ਢੀਂਡਸਾ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਰਾਗ, ਪਿਛੋਂ ਆ ਕੇ ਨਕਸਲੀਆਂ ਦੇ ਚਾਰੂ ਧੜੇ ਦਾ ਆਗੂ ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਾਕਮ-ਬੋਰਾਰੀ ਧੜੇ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਤਰਲੋਚਨ ਗਰੇਵਾਲ ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਇਕੋ ਐਕਸਿਸ ਤੇ ਸਰਗਰਮ ਸਨ। ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸੇਹੀ ਦਾ ਵੀ ਇਸੇ ਸਰਕਲ ਵਿਚ ਨਿਰੰਤਰ ਆਉਣ ਜਾਣ ਸੀ। ਬਿੱਕਰ ਬਾਈ ਦੇ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਮੋਗਾ ਮੂਵਮੈਂਟ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਹਾਕੇ ਜਾਂ ਸਥਾਪਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਰੌਅ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਸਮਝਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਨ ਬਾਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਚਲੇ 1968 ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਚਿਤਾਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਦਰਸ਼ਨ ਬਾਗੀ ਅਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਨ ਅਤੇ

1967 'ਚ ਇਥੋਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਲਜ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਜਮਹੂਰੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਦੀ ਜਾਗ ਲਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਐਸ.ਯੂ. ਦੇ ਝੰਡੇ ਹੇਠ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਅਰੰਭੀ ਸੀ। ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰੀ ਇਸੇ ਸਾਲ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਐਮ.ਏ. ਦਾ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਬਾਗੀ ਅਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਹੇਠ ਦੋ-ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਤਕੜੀ ਇਕਾਈ ਉਸਾਰ ਲਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਖੁਦ ਉਸ ਸਾਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਕਾਲਜ, ਸਠਿਆਲਾ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੀ। ਬੁਘੇਲ ਸਿੰਘ ਬੱਲ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਹਿਲ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸਦਕਾ ਸਾਡੇ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਤਕੜਾ ਸਰਕਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਠਿਆਲਾ, ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦਨਿਆਲ, ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ, ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਗਿਆਨ ਗੌਰਾਇਆ, ਜਰਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਸ ਸਰਕਲ ਦੇ ਅਹਿਮ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਕਰਨੈਲ ਸਿਰੇ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅਨੇਕ ਸਿਫਤਾਂ ਕਾਰਨ ਕਾਲਜ 'ਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਹੀ ਸਰਬਪ੍ਰਵਾਨਤ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਉਭਰ ਆਇਆ ਸੀ। ਸ਼ੁਰੂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਉਪਰ ਰਵਾਇਤੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦਾ ਰੰਗ ਭਾਰੂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵੱਲ ਮੈਂ ਖੁਦ ਉਹਨੂੰ ਵੱਡੀ ਘਾਲਣਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਸੀ। ਦਰਸ਼ਨ ਬਾਗੀ ਤੇ ਸ਼ੇਰੀ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਆਏ ਸਾਂ। ਸਾਲ 1968 ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਕਰਨੈਲ ਨੇ 'ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ' ਤੇ ਹੋਰ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਕਿਰਤਾਂ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮਾਰਕਸੀ ਅਕੀਦ ਹੋਰ ਵੀ ਪੱਕੇ ਪੈਰੀਂ ਆ ਗਈ। ਐਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਮਾਸਟਰ ਬੁਘੇਲ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਨਾਲ ਮੈਂ ਮਹਾਨ ਰੂਸੀ ਲੇਖਕ ਫਿਓਦੋਰ ਦਾਸਤੋਵਸਕੀ ਦਾ ਨਾਵਲ 'ਦਾ ਈਡੀਅਟ' ਪੜ੍ਹ ਲਿਆ। 1968-69 ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਲਈ ਕਾਲਜ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੱਕ ਕਰਨੈਲ ਦੀ ਖਾਤਕੂ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਚੇਤਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੇਰੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਚੰਗੇਰਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਨਸਾਨੀ ਦਖਲ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਅਤੇ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਬਾਰੇ ਗਹਿਰੇ ਸ਼ੰਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਵੀ ਸਰਗਰਮੀ ਪ੍ਰਤੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਭਾਰੂ ਹੋ ਗਈ, ਪਰ ਇਹ 1968 ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ਸਾਲ 1967 ਵਿਚ ਅਜੇ ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਸ਼ੇਰੀ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕਾਲਜਾਂ ਅੰਦਰ ਖਾਤਕੂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਗਾਹ ਹੀ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੰਗ ਜਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਦੇ ਸਾਰ ਸਾਡੇ ਮਿੱਤਰ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਜਾਂ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ੇਰੀ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਕੱਲਿਆਂ ਹੀ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦਾ ਮੁੱਖ ਗੇਟ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਹੜਤਾਲ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ। ਉਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਜਾਂ ਆਗੂ ਰੋਲ ਬਾਰੇ ਪੂਰੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਹੀ

ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਅੰਦਰ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਸ਼ੇਰੀ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸਾਂ। ਬੇਸ਼ਕ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਤੱਟੀ ਨਾਲੋਂ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਸਾਂਝ ਦਾ ਕਾਰਕ ਵਧੇਰੇ ਤਕੜਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਸਭਨਾਂ ਨਾਲ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਕੰਵਲ ਨਾਲ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਨੇ ਮਾਲਵਾ ਛੱਡ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਸਕੇ ਭਰਾਵਾਂ ਵਰਗੀ ਸਾਂਝ ਪਾ ਲਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਾਗੀ ਅਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸੇ ਵਰ੍ਹੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਪੱਧਰ ਤੇ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਨਾਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਹਿਲ ਨੂੰ ਥਾਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਚਹਿਲ ਉਂਜ ਤਾਂ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਨਾਲੋਂ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਸੀ, ਪਰ ਅਮਲੀ ਸਰਗਰਮੀ

ਦਰਸ਼ਨ ਬਾਗੀ 1968 ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੜਤਾਲ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਬਾਅਦ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਵਤਨ ਵਾਪਸੀ ਸਮੇਂ ਗੁਰਦਿਆਲ ਬੱਲ ਦੇ ਨਾਲ।

ਜਾਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ੇਰੀ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਕਬੂਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਚਹਿਲ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਉਸ ਸਾਲ ਜਲੰਧਰ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸੜਕ 'ਤੇ ਪੈਂਦੇ ਕਸਬੇ ਟਾਂਗਰਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਸ਼ੇਰੀ ਨੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਰਹਿਣਾ ਵੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਦੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦੋ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਮੈਂ ਖੁਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਠਹਿਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਤਾਂ ਕਦੀ ਵੇਖਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗੁਰੀਲਾ ਰਣਨੀਤੀ ਦੇ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰ ਰੈਂਗਿਸ ਡੈਬਰੇ ਦੀ 'ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨ ਇਨ ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨ' ਨਾਂ ਦੀ ਪੈਗੂਇਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਨਵੀਂ-ਨਵੀਂ ਆਈ ਸੀ। ਕਿਊਬਨ ਇਨਕਲਾਬੀ ਆਗੂ ਚੀ ਗੁਵੇਰਾ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਨੂੰ ਅਜੇ 2-4 ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਕ ਵਾਰ ਸ਼ੇਰੀ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਹੀ ਡੈਬਰੇ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚਲੇ ਗੁਰੀਲਾ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਕ ਮਿੰਟ ਵੀ ਨਾ ਸੁੱਤੇ। ਗੁਵੇਰਾ ਦਾ 'ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਨਿਜ਼ਾਮ ਅੰਦਰ ਮਨੁੱਖ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠਲਾ ਲੇਖ ਸ਼ੇਰੀ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਮਨਭਾਉਂਦੀ ਕ੍ਰਿਤ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਜੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੇ ਵਸ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਲੇਖ ਦੀ ਕਾਪੀਆਂ ਸਾਈਕਲੋਸਟਾਈਲ ਕਰ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਹਰ ਮਰਦ ਅੰਤਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦੇਣ। ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਅਮਰੀਕੀ ਗਲਬੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਵੀਅਤਨਾਮ

ਦੀ ਜੰਗ ਪੂਰੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਸੀ। ਯਾਸਰ ਅਰਾਫਾਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਫਲਸਤੀਨੀ ਮੁਕਤੀ ਮੋਰਚਾ ਵੀ ਅਜੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਸੀ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਚੀਨ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਨੇ ਇਨਸਾਨੀ ਸਵੈਮਾਣ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਚਾਹੁਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਹਰ ਹੋਸ਼ਮੰਦ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਸੋਚ 'ਤੇ ਛਾਉਣੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਚਹਿਲ ਅਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਇਨਕਲਾਬ ਦੀ ਮਿੱਥ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਸਨ। ਚੀ ਗੁਵੇਰਾ ਨੇ 'ਬਾ' ਥਾਂ ਉਤੇ ਵੀਅਤਨਾਮ ਬਣਾ ਦਿਓ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਲੇਖ ਲਿਖ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਮਜ਼ਲੂਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਮਹਾਸ਼ਕਤੀ ਵਿਰੁਧ ਅੰਤਿਮ ਲੜਾਈ

ਛੇਤ ਦੇਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਚਹਿਲ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦੇ ਸਰੋਤ ਵਜੋਂ ਇਸ ਨਾਅਰੇ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤਾਂ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਸ਼ੰਕੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਦੀ ਉਕਾ ਹੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਘਾਲਣਾ ਅਤੇ ਲੈਨਿਨ ਤੇ ਮਾਰਓ ਦੇ ਅਮਲਾਂ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੰਕੇ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਨਸਾਨ ਵਿਚ ਇਨਕਲਾਬੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਤੇ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇ ਸਹੀ-ਬਾ' ਥਾਂ ਤੇ ਵੀਅਤਨਾਮ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦਿੱਕਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਚਹਿਲ ਨੂੰ ਡਰ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਣਾ ਸ਼ਾਇਦ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਤੇ ਸ਼ੇਰੀ ਵਿਚਾਲੇ ਕਦੀ ਕਦੀ ਸਖਤ ਤਕਰਾਰ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਸਾਲ 1968 ਦੇ ਸਿਆਲੀ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਸ਼ੇਰੀ ਕੰਵਲ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਪਿੰਡ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਲੋਹੜੀ ਦੀ ਠੰਢੀ ਰਾਤ ਸੀ। ਕੰਵਲ ਨੇ ਜਾਰਜ ਆਰਵੈਲ ਦਾ ਅੰਨ੍ਹੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ '1984' ਨਾਂ ਦਾ ਨਾਵਲ ਕਿਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਹੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਸ਼ੇਰੀ ਨੂੰ ਨਾਵਲ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸਿਰੇ ਦੀ ਉਲ-ਜਲੂਲ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਰਤ ਲਾਈ ਕਿ ਸਾਲ 1984 ਤੱਕ ਜਾਦਿਆਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਹੋਣੀ ਹਰ ਹਾਲ ਵਿਚ ਸੰਵਰ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ

ਉਦੋਂ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਜਾਰਜ ਆਰਵੈਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਵਲ ਵਿਚ 'ਬਕ' ਮਾਰੀ ਸੀ। ਬਲਕਿ ਇਹ ਨਕਸ਼ਾ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁੰਦਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮਾਰਓ ਦੀ 'ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ' ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਰੈਡ ਗਾਰਡ ਚਿਤਵ ਰਹੇ ਸਨ! ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਕਾਇਆ ਕਲਪ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸੁਪਨਾਸ਼ੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਨੇ ਐਮ.ਏ. ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਉਸ ਰਾਤ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀਨਗੋਈ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਭੁੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਚੀ ਗੁਵੇਰਾ ਜਾਂ ਮਾਰਓ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸ਼ੇਰੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਚਹਿਲ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਨੁਮਾ ਦਰਸ਼ਨ ਬਾਗੀ ਅਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇਕੱਲੇ-ਦੁੱਕਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਜਪਾਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਅਤੇ ਇਟਲੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕੋਲੰਬੀਆ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਹੀ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਅਜ਼ਮਤ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਵਾਲੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ 'ਮਸੀਹੀ' ਖੁਆਬਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫਤ ਵਿਚ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਦੀ ਸਿਖਰ ਉਸ ਸਾਲ, ਯਾਨਿ ਮਈ 1968 'ਚ ਉਦੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਜਦੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਗੂ ਕੋਰਨ ਬੇਨੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਪੈਰਿਸ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਹੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਬਿਗਲ ਵਜਾ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣੀ ਹੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਇਸ ਵਿਲੱਖਣ ਇਨਕਲਾਬ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਮੈਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਾਦ ਨਹੀਂ, ਸ਼ਾਇਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਕੁੜੀਆਂ-ਮੁੰਡਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਹੋਸਟਲਾਂ ਵਿਚ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਖੁੱਲ੍ਹਾਮ ਆਉਣ-ਜਾਣ, ਇਕੱਠਿਆਂ ਰਹਿਣ ਦੇ 'ਪਵਿੱਤਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜਮਹੂਰੀ ਹੱਕ' ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਕ ਦਮ ਜੰਗਲ ਦੀ ਅੱਗ ਵਾਂਗ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨਿਆਂ, ਤਰਕਹੀਣਤਾ ਤੇ ਸਥਾਪਤੀ ਦੀ ਹਰੇਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਹ ਬਣ ਕੇ ਫੈਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੋ, ਇਹ ਸੀ ਉਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਰਹਲਾ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ ਬਾਗੀ ਰੌਅ ਜਿਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇਕੜ 'ਚ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰੀ ਐਮ.ਏ. ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪੁਜਾ। ਸ. ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ ਦੰਤ ਕਥਾਈ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕਦਾਵਰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਝੇ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਫਾਦਰ ਫਿਗਰ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ 1967-68 ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ੇਰੀ ਵਰਗੀ ਤੂਤ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸ਼ੈਅ ਨਾਲ ਕਿਸ ਜੁਗਤ ਨਾਲ ਨਿਭਿਆ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਉਕਾ ਹੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ਼ੇਰੀ ਤੇ ਕੰਵਲ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਕਲਰਕਾਂ ਕੋਲ ਗਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੋਂ ਆਪਣੀ ਬੇਵਸੀ ਪ੍ਰਗਟਾ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ ਦੋਵੇਂ 'ਇਕੱਲੇ' ਹੀ ਪ੍ਰਿੰ. ਸਮੁੰਦਰੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਜਾ ਗਯਾਰ ਹੋਏ। ਪ੍ਰਿੰ. ਸਮੁੰਦਰੀ ਨੇ ਸ਼ੇਰੀ ਨੂੰ ਵਿੰਗਦਿਆਂ ਹੀ ਉਠ ਕੇ ਗਲੇ ਨਾਲ ਲਾਇਆ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਰੱਬ-ਰੱਬ ਕਰਦਿਆਂ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਪਿਛਲਾ ਸੈਸ਼ਨ ਟਪਾਇਆ ਸੀ, ਅੰਗਿਓ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ। ਕੰਵਲ ਅਨੁਸਾਰ 'ਬਾਪ-ਬੇਟੇ' ਦੀ ਉਸ ਮਿਲਣੀ ਦੇ ਸੀਨ ਯਾਦ ਆਉਂਦਿਆਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਵੀ ਹਾਸਾ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਮੁੰਦਰੀ ਬਾਬਾ ਕਹੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ, ਉਹ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਲਜ ਵੱਲ ਵੀ ਉਗਲੀ ਕਰੇ-ਉਹ ਖੁਦ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਕਾਲਜ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ। ਸਮੁੰਦਰੀ ਬਾਬਾ ਬਹੁਤੀ ਕਰੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। (ਚੱਲਦਾ)

ਆਫੀਆ ਸਦੀਕੀ ਦਾ ਜਹਾਦ

ਤੁਸੀਂ ਪੜ੍ਹ ਚੁਕੇ ਹੋ...

ਕਿਸਤ ਗਿਆਰਵੀਂ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਆਫੀਆ ਦੀ ਮਾਂ ਇਸਮਤ ਜਹਾਨ, ਮਜ਼ਹਬੀ ਤਾਲੀਮ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਉਘੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਮਜ਼ਹਬੀ ਤਾਲੀਮ ਦਾ ਆਫੀਆ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਗੂੜ੍ਹਾ ਰੰਗ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਨੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪਾਇਆ। ਆਫੀਆ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ 'ਜਹਾਦੀ' ਜਨਰਲ ਜ਼ਿਆ-ਉਲ-ਹੱਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਹਿੰਦੇ-ਕਹਾਉਂਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਕੋਲ ਅਮਰੀਕਾ ਪੁੱਜ ਗਈ। ਅਲੀ ਕੋਲ ਆਉਂਦੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਅਕਸਰ ਇਸਲਾਮ ਬਾਰੇ ਬਹਿਸਾਂ ਕਰਦੀ। ਉਸ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਮਜ਼ਹਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ। ਇਸਲਾਮ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਨਿਆਰਾ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਮਜ਼ਹਬ ਜਾਪਦਾ। ਇਸੇ ਜੋਸ਼ ਵਿਚ ਉਹ ਦੂਜੇ ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀ। ਉਸ ਦੀ ਲੋਚਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਉਤੇ ਇਸਲਾਮ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਬੋਸਟਨ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਸਿਪ ਸੰਸਥਾ ਮੈਸਾਚੂਸੈਟਸ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਈ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਲਿਆਕਤ ਕਰ ਕੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਮਕਬੂਲ ਹੋ ਗਈ। ਉਥੇ ਉਸ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਮੁਸਲਿਮ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਤੇ ਫਿਰ ਜਹਾਦੀਆਂ ਨਾਲ। ਜਹਾਦੀਆਂ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਕਾਫਰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਸੀ। 1993 ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਿਚ ਆਫੀਆ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗਈ ਅਤੇ ਤਕਰੀਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਵਾਪਸੀ ਵੇਲੇ ਉਹ ਅਤਿਅੰਤ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਭਰੀ ਪਈ ਸੀ। ਉਹ ਜਹਾਦ ਨਾਲ ਹੋਰ ਡੂੰਘਾ ਜੁੜ ਗਈ। ਘਰਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਿਕਾਹ ਅਹਿਮਦ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਵੀ ਉਸ ਕੋਲ ਅਮਰੀਕਾ ਪੁੱਜ ਗਿਆ। ਫਿਰ 9/11 ਵਾਲਾ ਭਾਣਾ ਵਰਤ ਗਿਆ। ਆਫੀਆ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪਰਤ ਗਈ ਅਤੇ ਅਮਜਦ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਦ ਲਿਆ। ਜਹਾਦ ਬਾਰੇ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਾੜਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।...ਹੁਣ ਅੱਗੇ ਪੜ੍ਹੋ....

1972 ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਜਨਮੀ ਆਫੀਆ ਸਦੀਕੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਰੌਂਗਟੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੀ; ਪਹਿਲਾਂ ਡਾਕਟਰ ਤੇ ਫਿਰ ਜਹਾਦੀ ਬਣੀ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਸ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਹੋਣੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੈ ਜੋ ਜਹਾਦ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਰੜੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਕੁੱਦ ਪਏ।

ਅਮਜਦ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਤਾਂ ਗਿਆ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਆਫੀਆ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਕੰਮ 'ਤੇ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਵਕਤ ਔਖਾ-ਸੌਖਾ ਲੰਘ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਖਾਣ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ। ਕਦੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਲਕਾਰੀਆਂ ਸੁਣਦੀਆਂ ਅਤੇ ਕਦੇ ਆਫੀਆ ਇੱਧਰ-ਉੱਧਰ ਤੁਰੀ ਫਿਰੀ ਦਿਸਦੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਫੋਨ ਆਇਆ। ਫੋਨ ਉਸ ਦੀ ਅੰਮੀ ਦਾ ਸੀ। ਅਮਜਦ ਦੇ ਫੋਨ ਚੁੱਕਦਿਆਂ ਹੀ ਜਾਹਿਰਾ ਖਾਂ ਬੋਲੀ, "ਬੇਟੇ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਐ ਕਿ ਤੂੰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ 'ਚੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਸ ਸਭ ਦੀ ਮੈਂ ਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਆਂ।"

ਹਰਮਹਿੰਦਰ ਚਹਿਲ

ਫੋਨ: 703-362-3239

e-mail: chahals57@yahoo.com

"ਅੰਮੀ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਐ। ਨਾਲੇ ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਦਿੰਨੀ ਐ?"

"ਕਿਉਂਕਿ ਆਫੀਆ ਮੇਰੀ ਹੀ ਪਸੰਦ ਐ। ਮੈਂ ਹੀ ਤੇਰੇ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਸੀ। ਪਤਾ ਨੂੰ ਕੀ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਹੀਨ ਕੁੜੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਸਮਝ ਨੂੰ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋ ਕੀ ਗਿਆ ਐ।"

"ਅੰਮੀ ਤੂੰ ਐਵੇਂ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰ।"

ਇੰਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਅਮਜਦ ਸੋਚਣ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਆਫੀਆ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੇਰ ਜਾਂ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਹੀ ਵੇਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਉਹ ਤਾਂ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਐ। ਤੇ ਕੀ ਉਹ ਖੁਦ ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ? ਉਧਰ ਅਮਜਦ ਨੂੰ ਫੋਨ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਵੇਖ ਕੇ ਜਾਹਿਰਾ ਖਾਂ ਬੋਲੀ, "ਅਮਜਦ ਬੇਟੇ, ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਚਿਹਾ ਐ ਨਾ?"

"ਹਾਂ ਹਾਂ ਅੰਮੀ, ਤੂੰ ਗੱਲ ਕਰ। ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਤੇਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਚ ਈ ਐ।"

ਜਾਹਿਰਾ ਖਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਬੋਲਣ ਲੱਗੀ ਪਰ ਅਮਜਦ ਦਾ ਧਿਆਨ ਫਿਰ ਆਫੀਆ ਵੱਲ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਮਨ 'ਚ ਖਿਆਲ ਆਇਆ, 'ਆਫੀਆ ਨਾਈਨ ਅਲੈਵਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਇੱਕ ਦਮ ਇੰਨਾ ਡਰ ਕਿਉਂ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਕਿਉਂ ਖੜ੍ਹੇ ਪੈਰ ਭੱਜ ਜਾਣ ਲਈ ਕਾਹਲੀ ਪੈ ਗਈ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਉਹ ਹੋਰ ਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲੱਗੀ। ਸਿੱਧਾ ਈ ਜਹਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਜਾ ਮਿਲਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ। ਨਾਲੇ ਉਹ ਦੱਸ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨਿਕਾਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਐਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਾਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਭ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਤਾਂ ਖੈਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਐ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਚੈਰਿਟੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਉਹ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਆਏ ਹੋਣਗੇ। ਉਸ ਦੇ ਮਨ 'ਚ ਚੱਲਦੀ ਗੱਲ ਵਿਚਕਾਰ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ ਜਦੋਂ ਉਧਰੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਉਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ, "ਬੇਟੇ ਤੂੰ ਇਉਂ ਕਰ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਫੀਆ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰ ਕੇ ਕਹਿ ਦੇ ਕਿ ਉਹ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਆ ਜਾਵੇ। ਔਰਤ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰੀ ਮਾਨਸਿਕ ਕਾਰਨਾਂ

ਕਰ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ 'ਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਐ। ਹੁਣ ਉਹ ਠੀਕ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਪੁੱਤਰ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾ ਲੈ। ਔਲਾ ਸਭ ਠੀਕ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।"

ਮਾਂ ਨੇ ਨਸੀਹਤਾਂ ਦੇ ਕੇ ਫੋਨ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਅਮਜਦ ਦਾ ਮਨ ਫਿਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਵੱਲ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਈ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਤੇ ਉਹ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ, 'ਕਿਤੇ ਆਫੀਆ ਇਹ ਸਭ ਡਰਾਮਾ ਤਾਂ ਨੂੰ ਕਰ ਰਹੀ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਐ ਕਿ ਉਹ ਮੈਥੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ ਤੇ ਸਿਰਫ ਬਹਾਨੇ ਘੜ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਆਂ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ਹਾਂ ਇਹੀ ਹੈ। ਲੱਗਦਾ ਐ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ ਨੂੰ ਐ। ਉਸ ਉਸ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਤੋਂ ਤਾਂ ਲੱਗਦੇ ਕਿ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਐ ਪਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਵਿਖਾਵਾ ਈ ਹੋਵੇ।'

ਖੈਰ! ਕੁਝ ਵੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਦਿਆਂ ਆਫੀਆ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਉਧਰ ਆਫੀਆ ਦਾ ਅੱਥਾ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਮਜਦ ਦੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ, ਆਫੀਆ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਮੁਰਝਾਏ ਫੁੱਲ ਵਰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਉਦਾਸ ਬੈਠ 'ਤੇ ਪਈ ਰਹਿੰਦੀ। ਸੁਲੇਹ ਸਦੀਕੀ ਸਭ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਫੀਆ ਨੂੰ ਕੋਲ ਬੁਲਾਇਆ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰਦਾ ਬੋਲਿਆ, "ਬੇਟੀ, ਮੈਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੁਝ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ; ਬੱਸ ਇੰਨਾ ਈ ਐ ਕਿ ਔਰਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਫਰਜ਼ ਆਪਣਾ ਪਰਿਵਾਰ ਬਚਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਐ। ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿਰਫ ਤਣਾਅ ਐ, ਹੋਰ ਕੁਝ ਨੂੰ। ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿ ਤੂੰ ਅਮਜਦ ਕੋਲ ਚਲੀ ਜਾ।"

"ਪਰ ਅੱਬੂ ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਜਾ ਕੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਫੋਨ ਨੂੰ ਕੀਤਾ?"

"ਬੇਟੀ, ਕਈ ਵਾਰ ਇਨਸਾਨ ਕੰਮ ਵਿਚ ਉਲਝ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ...। ਉਹ ਗੱਲ ਕਰ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਫੋਨ ਖੜਕ ਪਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਫੋਨ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ 'ਹੈਲੋ' ਕਹੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਰੌਣਕ ਆ ਗਈ। ਉਹ ਫੋਨ ਆਫੀਆ ਵੱਲ ਕਰਦਾ ਬੋਲਿਆ, "ਲੈ ਗੱਲ ਕਰ, ਅਮਜਦ ਦਾ ਫੋਨ ਐ।"

ਆਫੀਆ ਚਹਿਕ ਉਠੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਕਮਰੇ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲੱਗੀ। ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਪਿੱਛੋਂ ਫੋਨ ਬੰਦ ਕਰਦੀ ਉਹ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਗੁਲਾਬ ਦੇ ਫੁੱਲ ਵਾਂਗ ਖਿੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਟਿਕਟਾਂ ਬੁੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਬੋਸਟਨ ਲੱਗਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ ਜਾ ਉਤਰੀ। ਅਮਜਦ ਅੱਗੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੈਣ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਘਰੇ ਪੁੱਜ ਕੇ ਆਫੀਆ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਇੱਕ ਦਮ ਬਦਲ ਗਿਆ ਤੇ ਉਹ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਕੰਬਣ ਲੱਗੀ।

"ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਇੰਨੇ ਦਿਨ ਫੋਨ ਵੀ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਕੀ ਐ?" ਉਹ ਉੱਚੀ ਬੋਲਦੀ ਅਮਜਦ ਦੇ ਗਲਮੇ ਨੂੰ ਚੰਬੜ ਗਈ। ਇੱਧਰ ਉਧਰ ਖਿੱਚਦੀ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਛਾਤੀ 'ਚ ਮੁੱਕੀਆਂ ਮਾਰਨ ਲੱਗੀ। ਅਮਜਦ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਰੋਧ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਆਖਰ ਆਫੀਆ ਬੱਕ ਗਈ ਤੇ ਮੁੱਕੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ ਛੱਡ ਕੇ ਅਮਜਦ ਦੀ

ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਚੰਬੜ ਗਈ। ਅਮਜਦ ਨੇ ਉਸ ਦੁਆਲੇ ਬਾਂਹ ਵਲ ਲਈ। ਆਫੀਆ ਇੰਨਾ ਰੋਈ ਕਿ ਅਮਜਦ ਦਾ ਕਮੀਜ਼ ਭਿੰਜ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਵੀ ਅੱਥਰੂ ਸਿੱਮ ਆਏ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚਲਾ ਉਹ ਖਿਆਲ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਆਫੀਆ ਬਹਾਨੇ ਨਾਲ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਤਲਾਕ ਚਾਹੁੰਦੀ ਐ, ਕਾਫੂਰ ਵਾਂਗ ਉਡ ਗਿਆ।

ਉਧਰ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਅਤਿਵਾਦ ਖਿਲਾਫ ਲੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜੰਗ ਲੰਬੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਸਰਕਾਰ ਤਾਂ ਪੰਜ-ਛੇ ਹਫਤਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਮਾ ਬਿਨ-ਲਾਦਿਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ 'ਅਲ-ਕਾਇਦਾ' ਤੋਰਾ ਬੋਰਾ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲ ਨਿਕਲ ਗਈ ਸੀ। ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਾਚੀ ਵਿਚ ਅੱਡੇ ਜਮਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਸਮਝ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਚ ਕੱਚੇ ਘਰਾਂ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ਕ ਪਹਾੜਾਂ 'ਤੇ ਬੰਬ ਸੁੱਟਣੇ ਬੇਕਾਰ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਇਹ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਤਾਂ ਸਭ ਬਚ ਕੇ ਨਿਕਲ ਗਏ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ, ਲੜਾਈ ਦਾ ਮੁਹਾਜ਼ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਇਰਾਕ ਵੱਲ ਮੋੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਤੋਰਾ ਬੋਰਾ ਪਹਾੜੀਆਂ 'ਚੋਂ ਭੱਜੇ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਬਥੇਰੇ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਰਗਰਮ ਬਲੋਚੀ ਪਰਿਵਾਰ ਸੀ। ਰਮਜ਼ੀ ਯੂਸਫ ਜੋ 1993 ਦੇ ਨਾਰਥ ਟਾਵਰ ਵਾਲੇ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ, ਇਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਸੀ। ਇਸ

ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਲੇ ਆਪਣੇ ਸੰਪਰਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਜਿਹੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਵੇਂ ਰੰਗਰੂਟਾਂ 'ਚ ਹੋਜ਼ੇ ਪਦੀਲਾ ਨਾਂ ਦਾ ਅਮਰੀਕਨ ਵੀ ਸੀ। ਉਹ ਫਲੋਰਿਡਾ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਗੈਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਾ-ਬੁਝਾ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ 'ਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਟਰੇਨਿੰਗ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲੈ ਗਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਗਾਂਹ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਕੇ.ਐਸ.ਐਮ. ਨੂੰ ਹੋਰ ਬੰਦੇ ਮਿਲਦੇ ਗਏ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ 'ਚ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਹੋਜ਼ੇ ਪਦੀਲਾ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ਐਡਮ ਹੁਸੈਨ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਬੈਨੋਵੋਲੋਸ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਐਡਮ ਹੁਸੈਨ ਅੱਗੇ ਸੁਲੇਮਾਨ ਅਹਿਮਦ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਸੁਲੇਮਾਨ ਦੀ ਆਫੀਆ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਸੀ। ਉਸੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਆਫੀਆ ਬੈਨੋਵੋਲੋਸ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਅਦਨਾਨ ਸੁਕਰੀਜ਼ਮਾ ਦੇ ਸੰਪਰਕ 'ਚ ਆਈ ਸੀ। ਆਫੀਆ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਮੁੜ ਆਉਣ ਨਾਲ ਸਾਰਿਆਂ 'ਚ ਫਿਰ ਤੋਂ ਤਾਲਮੇਲ ਹੋਣ ਲੱਗਿਆ। ਜਾਅਲੀ ਈ-ਮੇਲਾਂ ਜ਼ਰੀਏ ਜਾਂ ਹੋਰ ਲੁਕਵੇਂ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਸ ਵਿਚ ਰਾਬਤਾ ਬਣਾਈ ਰਖਦੇ ਸਨ।

ਜਦੋਂ ਆਫੀਆ ਵਾਪਸ ਆਈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਈ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਮਜਾਜ਼ 'ਚ ਰਹੀ। ਉਹ ਅਮਜਦ ਨਾਲ ਬੜੀ ਮੁਹੱਬਤ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀ। ਅਮਜਦ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਆ

ਖਾਲਿਦ ਸ਼ੇਖ ਮੁਹੰਮਦ (ਐਨ ਖੱਬੇ) ਪਹਿਲੀ ਮਾਰਚ 2003 ਨੂੰ ਕਰਾਚੀ ਵਿਚ ਫੜੇ ਜਾਣ ਮੌਕੇ। ਵਿਚਕਾਰ ਅਦਨਾਨ ਸੁਕਰੀਜ਼ਮਾ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਅਬੂ ਜੁਬੈਦ।

ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੋਢੀ ਦਾ ਨਾਂ ਖਾਲਿਦ ਸ਼ੇਖ ਮੁਹੰਮਦ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਉਸ ਦੇ ਨਿੱਕ-ਨੇਮ ਯਾਨਿ ਕੇ.ਐਸ.ਐਮ. ਨਾਲ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਜੋ ਲੋਕ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ 'ਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੱਰਤਾਂ ਦਾ ਗਰੁੱਪ ਵੀ ਸੀ। ਆਫੀਆ ਦੀ ਮਾਂ ਇਸਮਤ ਵੀ ਇਸੇ ਗਰੁੱਪ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਅਲ ਬਲੋਚੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਈ ਮੈਂਬਰ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਮਹਿਮਾਨ ਬਣ ਕੇ ਠਹਿਰ ਵੀ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੇ.ਐਸ.ਐਮ. ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਸਕੀਮ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਮਰੀਕਾ 9/11 ਵਾਲੀ ਸੱਟ 'ਚੋਂ ਉਭਰੇ, ਉਦੋਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੂਜੇ ਹਮਲੇ ਲਈ ਕੇ.ਐਸ.ਐਮ. ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਈ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ

ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਖੁਸ਼ ਸੀ। ਇਸੇ ਖੁਸ਼ੀ ਕਾਰਨ ਉਹ ਅਗਲੇ ਐਤਵਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਮਹਿੰਗੇ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਰਾਤ ਠਹਿਰਨ ਲਈ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਥੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਹੀ ਆਫੀਆ ਭੜਕ ਉਠੀ, "ਅਮਜਦ ਤੈਨੂੰ ਸ਼ਰਮ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਐ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਸਾਡੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਰਾ ਗਰੀਬੀ ਨਾਲ ਮਰ ਰਹੇ ਨੇ ਤੇ ਤੈਨੂੰ ਅੱਯਾਸ਼ੀ ਦੀ ਪਈ ਐ।"

"ਆਫੀਆ ਅੱਯਾਸ਼ੀ ਵਾਲੀ ਇਸ ਵਿਚ ਕੀ ਗੱਲ ਐ। ਮੇਰੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨੇ। ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨੂੰ ਖਰਚ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲਈ ਇਹ ਖਰਚ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਮੇਰਾ ਹੱਕ ਵੀ ਐ ਕਿ ਹਲਾਲ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਬਾਹਰ ਘੁਮਾ ਫਿਰਾ ਦਿਆਂ।"

"ਤੈਨੂੰ ਕਦੇ ਸਮਝ ਨੂੰ ਆ ਸਕਦੀ। ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਨੂੰ ਰਹਿਣਾ। ਚੱਲ ਘਰੇ ਵਾਪਸ ਚੱਲੀਏ।" ਆਫੀਆ ਉਥੇ ਨਾ ਰੁਕੀ ਤੇ ਅਮਜਦ ਨੂੰ

ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਘਰ ਮੁੜ ਕੇ ਹੀ ਸਾਹ ਲਿਆ। ਅਮਜਦ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਕੇ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇਗਾ, ਪਰ ਆਫੀਆ ਉਥੇ ਹੀ ਅਟਕੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਫਿਰ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਅਮਜਦ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਕੂਲ ਭੇਜਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰੀ-ਸਕੂਲ ਵਰਗੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲੱਗਣਗੇ, ਫਿਰ ਹੀ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਦੂਜੇ ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਆਫੀਆ ਨੇ ਜੁਆਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਜੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇਗੀ। ਉਹ ਘਰੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਵੇਗੀ। ਅਮਜਦ ਮਨ ਮਸੋਸ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਅਮਜਦ ਇੱਕ ਦਿਨ ਛੇਤੀ ਘਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਬੜਾ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ। ਆਫੀਆ ਟੀ.ਵੀ. 'ਤੇ ਉਹ ਕੁਝ ਵੇਖ ਰਹੀ ਸੀ ਜੋ ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਮਾਰ-ਮਰਾਈ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਨੇੜੇ ਹੀ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਅਮਜਦ ਤੋਂ ਇਹ ਸਭ ਵੇਖ ਨਾ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਆਫੀਆ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਹੀ ਬਿਠਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਬਰ ਦਾ ਪਿਆਲਾ ਫੁਲਕ ਪਿਆ। ਉਹ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਬੋਲਿਆ, "ਆਫੀਆ ਇਹ ਕੀ ਐ?"

"ਕਿਉਂ ਕੀ ਹੋਇਆ? ਜੇ ਸੱਚ ਐ, ਉਹ ਸੱਚ ਐ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਕੀ ਹਰਜ ਐ।"

"ਗੱਲ ਇਹ ਨੂੰ ਐ। ਗੱਲ ਇਹ ਐ ਕਿ ਤੂੰ ਭੋਰਾ ਭਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੰਨੀਆਂ ਖਤਰਨਾਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਖਾ ਰਹੀ ਐ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ 'ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਪਊਗਾ।"

"ਮੈਂ ਤਾਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਆਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਵੇ; ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਤੇਰੇ ਵਾਂਗੂੰ ਅਮਰੀਕਨ ਭਗਤ ਨਾ ਬਣਨ।"

"ਇਹ ਸਹੀ ਨੂੰ ਐ। ਨਾਲੇ ਮੈਂ ਅਮਰੀਕਨ ਭਗਤ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਕੀ ਗੱਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ?"

"ਤੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਬਣਾਉਣ ਤੱਕ ਮਤਲਬ ਐ। ਤੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਐ।"

"ਹੁਣ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਕੀ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ, ਤੂੰ ਜੋ ਅੱਜ ਇੰਨੀ ਸੰਜੀਦਾ ਹੋਈ ਬੈਠੀ ਐ?"

"ਅਮਰੀਕਾ, ਇਰਾਕ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਐ।"

"ਇਹ ਤਾਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਹੋਣਾ ਈ ਸੀ।"

"ਕਿਉਂ? ਕਿਉਂ ਹੋਣਾ ਸੀ ਇਹ ਇੱਕ ਦਿਨ? ਸਿਰਫ ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਾਕਤਵਰ ਐ?" ਆਫੀਆ ਦੀ ਤਿਉੜੀ ਚੜ੍ਹ ਗਈ।

"ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਨੂੰ ਐ। ਤੂੰ ਯਾਦ ਕਰ, ਜਦੋਂ 1991 'ਚ ਪਹਿਲੀ ਇਰਾਕ ਜੰਗ 'ਡੈਜ਼ਰਟ ਸਟੋਰਮ' ਖਤਮ ਹੋਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੰਗਬੰਦੀ ਅਹਿਦਨਾਮੇ ਵਿਚ ਇਹ ਮੱਦ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਕਿ ਇਰਾਕ ਆਪਣੇ ਬਾਇਲੋਜੀਕਲ ਅਤੇ ਕੈਮੀਕਲ ਹਥਿਆਰ ਖਤਮ ਕਰੇਗਾ, ਪਰ ਉਹ ਉਸ ਨੇ ਖਤਮ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਐ।"

"ਜਦੋਂ ਇਰਾਕ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਐ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਹੈ ਹੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਗੱਲ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਐ।"

"ਉਹ ਝੂਠ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਐ। ਉਸ ਕੋਲ

ਇਹ ਸਾਰੇ ਹਥਿਆਰ ਹੋਗੇ ਨੇ।
 “ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਕੀ ਸਬੂਤ ਐ?”
 “ਇਹ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਈ ਐ ਕਿ ਇਰਾਨ-ਇਰਾਕ ਜੰਗ ਅੱਠ-ਦਸ ਸਾਲ ਚਲਦੀ ਰਹੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਆਈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਦਿਨ 'ਚ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ। ਅਜਿਹਾ ਪੜ੍ਹੇ ਕਿਉਂ ਹੋਇਆ ਸੀ?”

“ਕਿਉਂ?”
 “ਕਿਉਂਕਿ ਇਰਾਕ ਨੇ ਲੜਾਈ ਦੇ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਕੈਮੀਕਲ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਇਰਾਨੀ ਫੌਜੀ ਮੌਤਾਂ 'ਚ ਬੈਠੇ ਈ ਸਦਾ ਦੀ ਨੀਂਦ ਸੌਂ ਗਏ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਕੇ ਇਰਾਨ ਨੂੰ ਲੜਾਈ ਬੰਦ ਕਰਨੀ ਪਈ ਸੀ। ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਐ ਕਿ ਇਰਾਕ ਕੋਲ ਹੁਣ ਵੀ ਉਹ ਹਥਿਆਰ ਹੋਗੇ ਨੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਸਕਦਾ ਐ। ਨਾਲੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਦਾ ਐ, ਨਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਕਿ ਇਰਾਕ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਾਤਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।”

“ਇਹ ਤਾਂ ਸਭ ਬਹਾਨੇ ਨੇ। ਅਸਲੀ ਮਸਲਾ ਤਾਂ ਹੋਰ ਐ।” ਆਫੀਆ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨੂੰ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ।
 “ਅਸਲੀ ਗੱਲ ਕੀ ਐ ਤੂੰ ਦੱਸ ਦੇ ਫਿਰ?”
 “ਅਮਰੀਕਾ, ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਨੂੰ ਮਹਾਂ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਉਸ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਇਜ਼ਰਾਇਲ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਾਰੇ ਅਰਬ ਮੁਲਕ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਇਕੱਲਾ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਰਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੇਲ ਭੰਡਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।”

“ਇਹ ਮੁਮਕਿਨ ਨੂੰ ਐ। ਇਹ ਸਭ ਕੋਰੀਆਂ ਅਟਕਲਾਂ ਨੇ।”
 “ਕਿਉਂ ਮੁਮਕਿਨ ਕਿਉਂ ਨੂੰ ਐ। ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਹੀ ਕੁਝ ਤਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।”

“ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੋਂ?”
 “ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੋ ਕਾਲਡ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਬਣਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਵੀ ਇਥੇ ਹੀ ਧੱਕਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।”

“ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਐ ਕਿ ਤੂੰ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਐ ਪਰ ਮੈਂ ਉਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੀ ਵੱਖਰੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵੇਖਦਾ ਆਂ। ਉਦੋਂ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਫਲਸਤੀਨ ਮੁਲਕ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਵੇਲੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਸੀ। ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਯਹੂਦੀ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਾਲਾ ਸੂਬਾ ਮੰਗਦੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੇਖ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਪਣੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਰਕਰਾਰ ਨੂੰ ਰਹਿ ਸਕਦੀ। ਦੂਜੀ ਵੱਡੀ ਜੰਗ ਵੇਲੇ ਹੀ ਹਿਟਲਰ ਨੇ ਅੱਧੋਂ ਵੱਧ ਯਹੂਦੀ ਵਸੋਂ ਮਾਰ ਮੁਕਾਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਕਰ ਕੇ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਾਲਾ ਸੂਬਾ ਇਜ਼ਰਾਇਲ, ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਅੰਦਰੇ ਹੀ ਲੈ ਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਚਲੇ ਗਏ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਅਰਬ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਰਲ ਕੇ, ਉਸ ਵੱਖਰੇ ਸੂਬੇ ਇਜ਼ਰਾਇਲ 'ਚੋਂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਭਜਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ

ਹੀ ਅਹਿਸਾਸ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਹਾਲਾਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਅਰਬ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੋਰਚਾ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਈ ਐ, ਇਹ 1948 ਦੀ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਅਰਬਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲੜਾਈ ਦੀ ਗੱਲ ਐ। ਉਸ ਲੜਾਈ 'ਚ ਅਰਬ ਮੁਲਕ ਹਾਰ ਗਏ। ਫਿਰ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਕੜਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਹੁਣ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਅੱਗੇ ਵੀ ਵਾਪਰੇਗਾ...ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ ਵੀ। ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ 1973 'ਚ ਫਿਰ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਅਤੇ ਅਰਬ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਜੰਗ ਹੋਈ। ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਜਿੱਤ ਗਿਆ। ਅਸਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਐ ਕਿ ਜੇ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਰਬ ਮੁਲਕ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣ। ਸੋ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਤਾਂ ਹਰ ਇੱਕ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹੱਕ ਐ।”

“ਅਮਜਦ ਇਹ ਤੂੰ ਨੂੰ ਬੋਲਦਾ, ਤੇਰੇ ਅੰਦਰਲਾ ਅਮਰੀਕਨ ਅਮਜਦ ਬੋਲਦਾ ਐ।” ਆਫੀਆ ਨੇ ਤਨਜ਼ ਕੱਸੀ।
 “ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜੁਆਬ ਨੂੰ ਅਹੁੜਦਾ ਤਾਂ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮਿਹਣਾ ਮਾਰ ਦਿੰਦੀ ਐ।”

ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀ ਆਫੀਆ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿਚ ਪੀੜ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਹ ਭੁੱਜੇ ਹੀ ਬੈਠ ਗਈ। ਅਮਜਦ ਨੇ ਛੇਤੀ ਦੇਣੇ ਐਬੂਲੈਂਸ ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਗਿਆ ਪਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਖਬਰ ਦਿੱਤੀ। ਆਫੀਆ ਤੀਜੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਂ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਉਹ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਘਰ ਮੁੜ ਆਏ। ਘਰੇ ਆ ਕੇ ਆਫੀਆ ਸੋਫੇ 'ਤੇ ਟੋਚੀ ਜਿਹੀ ਹੋ ਕੇ ਪੈ ਗਈ। ਅਮਜਦ ਕੁਰਸੀ ਖਿੱਚ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਆਫੀਆ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵੱਲ ਨੀਝ ਲਾ ਕੇ ਵੇਖਦੀ ਰਹੀ। ਫਿਰ ਅੱਖਾਂ ਭਰਦਿਆਂ ਬੋਲੀ, “ਅਮਜਦ ਮੇਰਾ ਇੱਥੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ।”

“ਕਿਉਂ ਅਜਿਹੀ ਕੀ ਗੱਲ ਐ?”
 “ਬੱਸ ਪਤਾ ਨੂੰ ਕੀ ਗੱਲ ਐ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਆਂ ਕਿ ਆਪਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਾਪਸ ਚੱਲੀਏ।” ਅਮਜਦ ਕੁਝ ਨਾ ਬੋਲਿਆ। ਉਹ ਚੁੱਪ-ਚੁੱਪ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵੱਲ ਵੇਖਦਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਆਫੀਆ ਫਿਰ ਬੋਲੀ, “ਤੂੰ ਕੋਈ ਜੁਆਬ ਕਿਉਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ?”

“ਆਫੀਆ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਤੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਫਿਰ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਜਹਾਦ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈਏ।”

“ਅਮਜਦ ਮੈਂ ਤਾਂ ਵਿਚ-ਵਿਚਾਲੇ ਫਸ ਗਈ ਆਂ।” ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਪਿੱਛੋਂ ਕੰਧ ਵੱਲ ਝਾਕਦਿਆਂ ਆਫੀਆ ਬੋਲੀ।

“ਉਹ ਕਿਵੇਂ?”

“ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤੂੰ ਐ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਹਾਦ।”

“ਆਫੀਆ, ਇੱਕ ਗੱਲ ਪੁੱਛਾਂ? ਸੱਚ ਦੱਸੀ।”

“ਹਾਂ ਪੁੱਛ।” ਆਫੀਆ ਨੇ ਮੂੰਹ ਉਸ ਵੱਲ

ਕਰ ਲਿਆ।
 “ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਭਲਾ ਕਦੇ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਪੈ ਗਈ ਤਾਂ ਤੂੰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਚੁਣੇਗੀ? ਮੈਨੂੰ ਜਾਂ ਜਹਾਦ ਨੂੰ?”
 “ਅਮਜਦ, ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕਦੇ ਆਉਂਦਾ ਐ ਤਾਂ ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਬੜਾ ਦੁਖਦਾਈ ਵਕਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਪਹਿਲਾਂ ਈ ਦੱਸ ਦਿੰਦੀ ਆਂ ਕਿ ਆਖਰ ਮੈਂ ਚੁਣਾਂਗੀ ਤਾਂ ਜਹਾਦ ਨੂੰ ਈ।” ਇੰਨਾ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਆਫੀਆ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਮੀਚ ਲਈਆਂ ਤੇ ਸਿੱਧੀ ਹੋ ਕੇ ਸੋਫੇ 'ਤੇ ਪੈ ਗਈ। ਅਮਜਦ ਉਦਾਸ ਜਿਹਾ ਉਠ ਕੇ ਬਾਹਰ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਕਿਸੇ ਫੋਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਨੇ ਆਫੀਆ ਨੂੰ ਨੀਂਦ 'ਚੋਂ ਜਗਾਇਆ। ਫੋਨ ਸੁਹੇਲ ਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਦੱਸਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਐਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਕੋਅਰ ਬਰਦਰਜ਼ ਅਤੇ

ਪੱਤਰਕਾਰ ਡੇਨੀਅਲ ਪਰਲ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਬੋਨੋਵੋਲੋਸ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਲਈ ਫੜਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਲੰਬੀ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਪਿੱਛੋਂ ਸਭ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਹੇਲ ਨੇ ਆਫੀਆ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਅਸਲੀ ਈ-ਮੇਲ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਸੱਕੀ ਨਾ ਲਿਖੇ। ਨਾਲ ਹੀ ਫੋਨ ਵਰਤਣ ਲੱਗੀ ਇਹਤਿਆਜ਼ ਰੱਖੇ। ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੱਲ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲੁਕਵੇਂ ਫੋਨ ਤੋਂ ਕਰੇ। ਸੁਹੇਲ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਆਫੀਆ ਨੀਂਦ 'ਚ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਇਦ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਣ ਦਾ ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਫੋਨ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਆਫੀਆ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨੀਂਦ ਆਉਣ ਲੱਗੀ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਫੋਨ ਫਿਰ ਤੋਂ ਖੜਕ ਪਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਸਕਰੀਨ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ। ਸੁਹੇਲ ਹੀ ਦੁਬਾਰਾ ਫੋਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੁਹੇਲ ਬੜੇ ਉਤਸ਼ਾਹ 'ਚ ਬੋਲਿਆ।

“ਮੈਂ ਜੋ ਕੁਝ ਤੈਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਜਾ ਰਿਹਾ, ਇਸ ਨੇ ਤੇਰੀ ਨੀਂਦ ਅਤੇ ਸੁਸਤੀ ਸਭ ਉਡਾ ਦੇਣੀ ਐ।”

“ਅੱਛਾ।”

“ਮੈਨੂੰ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਅਦਨਾਨ ਸ਼ੁਕਰੀਜ਼ਮਾ ਦਾ ਮੈਸਿਜ਼ ਮਿਲਿਆ।”

“ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਰਾਤ ਈ ਗੱਲ

ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਕੀ ਕਹਿ ਰਿਹੈ?”
 “ਆਫੀਆ ਤੈਨੂੰ ਯਾਦ ਐ ਨਾ ਕਿ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਇੱਕ ਯਹੂਦੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾ ਕੇ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਲੀਡਰ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਨੇ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਬਾਰੇ ਕਾਫੀ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਜੋ ਸਾਡੇ ਉਸ ਲੀਡਰ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨੂੰ ਆਇਆ ਸੀ।”

“ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਐ। ਤੂੰ ਡੇਨੀਅਲ ਪਰਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹੈ।”
 “ਹਾਂ ਹਾਂ ਉਸੇ ਦੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮੰਜ਼ਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਐ।”

“ਕੀ ਮਤਲਬ?” ਆਫੀਆ ਫਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋ ਗਈ।

“ਤੂੰ ਆਹ ਇੱਕ ਅਡਰੈਸ ਲਿਖ ਤੇ ਫਿਰ ਇੰਟਰਨੈਟ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਇਸ ਵੈਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਆਪ ਵੇਖ।” ਅਡਰੈਸ ਲਿਖ ਕੇ ਸੁਹੇਲ ਨੇ ਫੋਨ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਆਫੀਆ ਨੇ ਕੰਪਿਊਟਰ 'ਤੇ ਸੁਹੇਲ ਦੀ ਦੱਸੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਖੋਲ੍ਹੀ ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਲੱਗੀ। ਦੋ ਢਕੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਵਾਲੇ ਡੇਨੀਅਲ ਪਰਲ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਪਿੱਛੇ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਢਕੇ ਚਿਹਰੇ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਜਣਾ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ ਤੇ ਡੇਨੀਅਲ ਪਰਲ ਦੀ ਜੀਭ ਵੱਢ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਵਾਲ ਫੜ ਕੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਨੂੰ ਉਲਾਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਸਾਹ ਰਗ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਢਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਬੱਕਰੇ ਨੂੰ ਹਲਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਦੇ ਕੁ ਮਿੰਟ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਹੀ ਵਾਪਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਫੀਆ ਇਹ ਦੋ ਮਿੰਟ ਅੱਖਾਂ ਨਹੀਂ ਝਮਕਦੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦਾ ਚਿੱਤ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਜਹਾਦੀ ਯਾਦ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਬਦਲਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਡੇਨੀਅਲ ਪਰਲ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਹਾਦੀਆਂ 'ਤੇ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਇਹ ਘਟਨਾ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸੁਰਖੀ ਬਣ ਗਈ। ਅਸਲ 'ਚ ਡੇਨੀਅਲ ਪਰਲ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਗਰਭਵਤੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਟੀ.ਵੀ. 'ਤੇ ਜਹਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਘਰਵਾਲੇ ਦੀ ਜਾਨ ਬਖਸ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਨੰਨ੍ਹੀ ਜਾਨ ਲਈ ਹੀ ਸਹੀ, ਜੋ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਜਨਮ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਕਮ ਸੇ ਕਮ ਇਸ ਨੂੰ ਪਿਉ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਮਿੰਨਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਪਰਲ ਦੀ ਸਿਰਫ ਹੱਤਿਆ ਹੀ ਨਾ ਕੀਤੀ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਕਿ ਹੋਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਅਮਰੀਕਾ ਲੜਾਈ ਦਾ ਮੂੰਹ ਭਾਵੇਂ ਇਰਾਕ ਵੱਲ ਮੋੜ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ

ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨਾ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਆਖਰ ਮਾਰਚ 2002 'ਚ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੱਡੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਮਿਲੀ ਜਦੋਂ ਚੋਟੀ ਦਾ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਮੈਂਬਰ ਅਬੂ ਜੁਬੈਦ ਫੜ ਲਿਆ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਬੂ ਜੁਬੈਦ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੋਸ਼ ਉਡ ਗਏ। ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ 9/11 ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਖਾਲਿਦ ਸ਼ੇਖ ਮੁਹੰਮਦ (ਕੇ.ਐਸ.ਐਮ.) ਦੀ ਸੀ। ਤੇ 1993 ਵਿਚ ਨਾਰਥ ਟਾਵਰ ਦੇ ਪਾਰਕਿੰਗ ਲਾਟ ਵਿਚ ਬੰਬ ਧਮਾਕਾ ਕਰ ਕੇ ਛੇ ਜਣਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਸੈਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਰਮਜ਼ੀ ਯੂਸਫ ਇਸੇ ਕੇ.ਐਸ.ਐਮ. ਦਾ ਭਤੀਜਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹੁਣ ਤੱਕ 9/11 ਬਾਰੇ ਹਨੂਰੇ 'ਚ ਹੀ ਤੀਰ ਮਾਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਹੁਣ ਸਾਰੀ ਕਹਾਣੀ ਸਮਝ ਗਈਆਂ। ਉਹ ਜਾਣ ਗਈਆਂ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਕੇ.ਐਸ.ਐਮ. ਨੇ ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ-ਲਾਦਿਨ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ 9/11 ਵਾਲਾ ਕਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਾ ਪਕਾਇਆ। ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਕੇ.ਐਸ.ਐਮ. ਨੇ ਹੀ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ। ਉਸੇ ਨੇ ਸਾਰੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ 'ਚ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦਿੱਤੀ। ਅਬੂ ਜੁਬੈਦ ਬਹੁਤ ਬੜੇ ਟਾਰਚਰ ਨਾਲ ਹੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਮੰਨ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਕੇ.ਐਸ.ਐਮ. ਦੀਆਂ ਅਗਾਂਹ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਵੀ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਅਬੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, “ਕੇ.ਐਸ.ਐਮ. ਆਪਣੀ ਇਸ 9/11 ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਐ। ਉਹ ਇਸ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਦੂਜੇ ਵੱਡੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਐ। ਉਸ ਦੀ ਅਗਾਂਹ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸਕੀਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰੋਡੀਓ ਐਕਟਿਵ ਬੰਬਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਨੈਚਰਲ ਗੈਸ ਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿਚ ਹੀ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਮਰ ਜਾਣਗੇ। ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਐ ਕਿ ਅਮਰੀਕਨ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਜ਼ਹਿਰ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਵੀ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਮਰਨਗੇ। ਅਮਰੀਕਨ ਐਟਮੀ ਊਰਜਾ ਪਲਾਂਟ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਹਨ।”

ਅਬੂ ਜੁਬੈਦ ਨੇ ਹੋਰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦੂਜੇ ਵੱਡੇ ਹਮਲੇ ਲਈ ਕੇ.ਐਸ.ਐਮ. ਨੇ ਵੱਖਰਾ ਤਰੀਕਾ ਅਖਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ 'ਚੋਂ ਜਹਾਦੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਹੋਜ਼ੇ ਪਦੀਲਾ ਵਰਗੇ ਕਈ ਬੰਦੇ ਚੁਣ ਵੀ ਲਏ ਹਨ। ਅਬੂ ਜੁਬੈਦ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਗਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਕੇ.ਐਸ.ਐਮ. ਨੇ ਅਦਨਾਨ ਸ਼ੁਕਰੀਜ਼ਮਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਾਈ ਹੈ। ਉਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਅੱਗੇ ਦੇ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਅੰਜ਼ਾਮ ਦੇਵੇਗਾ। ਅਬੂ ਜੁਬੈਦ ਤੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਐਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗ ਗਈ।

(ਚੱਲਦਾ)

ਕਾਵਿ-ਜਗਤ

ਮੇਰਾ ਘਰ

ਜਿਸ ਵਿਹੜੇ ਸੂਰਜ-ਮੁਖੀਆ ਸੂਰਜ ਉਗਣ 'ਤੇ ਮੁਸਕਰਾਵੇ।
 ਜਿਸ ਵਿਹੜੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਬੂਟੇ ਬਸ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਮਹਿਕ ਹੀ ਆਵੇ।
 ਜਿਸ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਰੁੱਤਾਂ ਖੇਡਣ ਗਰਮੀ ਸਰਦੀ ਰਾਸ ਰਚਾਵੇ।
 ਜਿਸ ਵਿਹੜੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕੇ

ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਖਬਰ ਲਿਆਵੇ।
 ਸਮਝ ਲਈ ਇਹ ਕੋਈ ਘਰ ਹੈ।
 ਇਹ ਤਾਂ ਬਸ ਮੇਰਾ ਹੀ ਘਰ ਹੈ।

ਜਿਸ ਘਰ ਵਿਚ ਬੋੜੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਨਿਕੜੇ ਖਾਬ ਹੰਢਾਵੇ।
 ਜਿਸ ਘਰ ਵਿਚ ਛੋਟੀਆਂ ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ ਚੰਨ ਨੂੰ ਫੜਨਾ ਕੋਈ ਨਾ ਚਾਹਵੇ।
 ਜਿਸ ਘਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੋਨੇ ਦੇ ਵਿਚ ਆਲ੍ਹਣਾ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਬਣਾਵੇ।
 ਵਿੱਤੋਂ ਬਾਹਰਾ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਾ ਪੁੱਟੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਲਦਾ ਜਾਵੇ।

ਸਮਝ ਲਈ ਇਹ ਕੋਈ ਘਰ ਹੈ।
 ਇਹ ਤਾਂ ਬਸ ਮੇਰਾ ਹੀ ਘਰ ਹੈ।

ਇਹ ਘਰ ਆਪਣੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਅੰਦਰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਜੀਉਂਦਾ ਜਾਵੇ।
 ਹਰ ਖਿੜਕੀ ਹਰ ਬੂਹਾ ਇਸ ਦਾ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਵੇ।
 ਨਿੱਘ ਵੀ ਦੇਵੇ, ਠੰਡ ਵੀ ਦੇਵੇ ਸੁੱਖ ਬੁੱਕਲ ਦਾ ਵੰਡਦਾ ਜਾਵੇ।
 ਇੱਟਾਂ ਦੀ ਗਲਵਕਤੀ ਦੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਈ ਕਈ ਰੰਗ ਦਿਖਾਵੇ।
 ਸਮਝ ਲਈ ਇਹ ਕੋਈ ਘਰ ਹੈ।

ਇਹ ਤਾਂ ਬਸ ਮੇਰਾ ਹੀ ਘਰ ਹੈ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਇਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਸਮਝੇ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਨਿਭਾਵੇ।
 ਢਲਦੇ ਹੋਏ ਪਰਛਾਵੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚਿਹਰਾ ਵੀ ਕੁਝ ਢਲਦਾ ਜਾਵੇ।
 ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਲੀਕਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਦੇ ਕਈ ਪਲ ਛੁਪਾਵੇ।
 ਵਕਤ ਦੀਆਂ ਪੀੜਾਂ ਤਨ 'ਤੇ ਸਹਿ ਕੇ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਭ ਨੂੰ ਲਾਡ ਲਭਾਵੇ।
 ਸਮਝ ਲਈ ਇਹ ਕੋਈ ਘਰ ਹੈ।
 ਇਹ ਤਾਂ ਬਸ ਮੇਰਾ ਹੀ ਘਰ ਹੈ।

ਇਸ ਘਰ ਦੀਆਂ ਮੈਂ ਬੇਰਾਂ ਮੰਗਾਂ ਸਮਿਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਰ ਨਾ ਜਾਵੇ।
 ਇਸ ਘਰ ਦਾ ਨਿੱਘ ਮਾਨਣ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਬੂਹੇ ਆਵੇ।
 ਚੰਦਰੀ ਚੁੱਪ ਨਾ ਵਿਹੜੇ ਵੱਸੇ ਕੋਈ ਜੰਦਰਾ ਨਾ ਪਹਿਰਾ ਲਾਵੇ।
 ਦੇਸ਼ ਦਿਸ਼ਾਂਤਰ ਘੁੰਮਦਾ ਜੀਅ ਕੋਈ ਮਾਂ ਵਰਗੇ ਵਲ ਕਦਮ ਵਧਾਵੇ।
 ਸਮਝ ਲਈ ਇਹ ਕੋਈ ਘਰ ਹੈ।
 ਇਹ ਤਾਂ ਬਸ ਮੇਰਾ ਹੀ ਘਰ ਹੈ।

-ਦਿਲਜੋਧ ਸਿੰਘ

ਸਤਲੁਜ

ਚੁੱਪ ਦੀ ਚਾਦਰ ਤਾਣ ਕੇ ਆਈ ਅੱਜ ਜਾਂ ਰਾਤ,
 ਅੰਬਰ ਸੱਚੀ ਲੱਗਿਆ ਜਿਉਂ ਤਾਰਿਆਂ ਭਰੀ ਪਰਾਤ।
 ਇਕ ਪਾਸੇ ਚੰਦ ਸੀ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਝਾਤ,
 ਜੀ ਚਾਹਵੇ ਬਹਿ ਕੇ ਸੁਣ ਲਵਾਂ ਜੇ ਦਾਦ ਦੀ ਪਾਵੇ ਝਾਤ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੋਚਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਡੁਬੀ ਨੂੰ ਲਿਆ ਘੇਰਾ ਨੀਂਦ ਨੇ ਪਾ,
 ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਮੰਜੀ ਆਪਣੀ ਲਈ ਸਤਲੁਜ ਕੰਢੇ ਡਾਹ।
 ਮੇਰੇ ਮੱਥੇ ਉਤੇ ਦੁੱਖ ਦੀ ਇਕ ਰੇਖਾ ਉਭਰੀ ਆ,
 ਤੱਕ ਪਾਣੀ ਕਾਲਾ ਗੰਧਲਾ, ਦਿਲ ਮਾਰੀ ਉਚੀ ਧਾਹ।

ਉਠ ਆਪਣਾ ਆਪ ਸੰਭਾਲਦੀ, ਮੈਂ ਕੰਢੇ ਗਈ ਖਲੋ,
 ਫਿਰ ਭਰ ਕੇ ਚੂਲ੍ਹੀ ਉਸ 'ਚੋਂ ਮੈਂ ਪੁਛਿਆ ਸੀ ਰੋ-ਰੋ।

ਤੇਰੇ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਗੰਦਗੀ, ਦੱਸ ਕਿੰਜ ਫੈਲੀ ਇਹ ਬੋਅ,
 ਜਿਸ ਕੀਤਾ ਤੇਰਾ ਹਾਲ ਇਹ, ਜ਼ਰਾ ਦੱਸਦੇ ਕੌਣ ਹੈ ਉਹ।

ਇਕ ਛੱਲ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਉਛਲੀ ਜਾਪੇ ਕਹਿੰਦੀ ਮੈਨੂੰ ਆ,
 ਵੀਰ ਭਗਤ ਦੀਆਂ ਅਸਥੀਆਂ ਜਦ ਹੋਈਆਂ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ।
 ਮੇਰੇ ਕੰਢੇ ਮੇਲੇ ਲੱਗ ਗਏ ਕਈਆਂ ਗੀਤ ਦਿੱਤੇ ਮੇਰੇ ਗਾ,
 ਮੈਨੂੰ ਗੋਬਿੰਦ ਬਾਟੇ ਘੋਲਿਆ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਲਿਆ ਬਣਾ।

ਕੁਝ ਠੋਕੇਦਾਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅੱਜ ਚੱਲਣ ਕੋਝੀ ਚਾਲ,
 ਮੇਰਾ ਰੂਪ ਘਿਨਾਉਣਾ ਕਰਕੇ ਖੁਦ ਹੋ ਰਹੇ ਮਾਲੇ ਮਾਲ।
 ਨਿੱਤ ਨਵਾਂ ਪੁੱਟ ਕੇ ਪਾਵਦੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ਾਬੀ ਖਾਲ,

ਮੇਰਾ ਪਾਣੀ ਵਗਣਾ ਭੁਲ ਕੇ ਰਿਹਾ ਗੰਦਗੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ।

ਮੇਰੇ ਕਾਰਨ ਘਰ ਕਈ ਉਜੜੇ ਮੈਂ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਜ਼ਹਿਰ,
 ਨਾਗਣ ਬਣ ਕੇ ਡੱਸ ਰਹੀ ਅੱਜ ਮੇਰੀ ਇਕ ਇਕ ਲਹਿਰ।
 ਮੈਂ ਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਵੀ ਢਾਹ ਰਿਹਾ, ਮਨੁੱਖਤਾ 'ਤੇ ਹਾਏ ਕਹਿਰ,
 ਮੈਂ ਮੁੜ ਮੁੜ ਵਗਣਾ ਲੋਚਦਾ ਮੈਨੂੰ ਆਖਣ ਇਹੋ ਠਹਿਰ।

ਸਭ ਖਾਲ ਤੇਜ਼ਾਬੀ ਪੂਰਨੇ, ਮੇਰਾ ਲੈ ਜਾ ਤੂੰ ਸੰਦੇਸ਼,
 ਤੇਰਾ ਘੁੰਗ ਵਸੇ ਪੰਜਾਬ ਇਹ, ਫੁਲ ਖਿੜਦੇ ਰਹਿਣ ਹਮੇਸ਼।
 ਕੋਈ ਹੋਵੇ ਮਾਰੂ ਰੋਗ ਨਾ, ਹੋਵੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਪਰਵੇਸ਼,
 ਮੈਨੂੰ ਮੁੜ ਕੇ ਨਿਰਮਲ ਕਰ ਦਏ, ਜਾਹ ਲੱਭ ਕੋਈ ਦਰਵੇਸ਼।

-ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ, ਫੋਨ: 510-502-0551

ਸਮਾਨੰਤਰ

ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਰੋਕਿਆ ਬੋਟੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਉਹ ਗੰਦੇ ਬੱਚੇ ਹਨ।

ਬੋੜੀ ਦੇਰ ਪਿੱਛੋਂ ਮੈਥੋਂ ਅੱਖ ਬਚਾ ਕੇ ਗੇਟ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਕੁੰਡੀ ਲਾ ਕੇ ਬੱਚਾ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਬੜੇ ਮਜ਼ੇ ਨਾਲ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਸੀ।

-ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ

ਸਈਅਦ ਮੁਹੰਮਦ ਅਸ਼ਰਫ਼

ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਮੰਦ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉੱਚੀਆਂ-ਉੱਚੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਲੰਮੇ ਹੋ ਚੱਲੇ ਸਨ। ਧੁੱਪ ਕੰਧਾਂ ਦੀ ਛੱਤ 'ਤੇ ਕਦੇ ਦੀ ਚੜ੍ਹ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਪਰ ਇੰਜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਸੂਰਜ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਦਹਿਕ ਰਿਹਾ ਹੈ।

“ਉਹਦੀ ਇਹ ਹਿੰਮਤ ਕਿ ਮੇਰੇ ਬੱਚੇ 'ਤੇ ਹੱਥ ਚੁੱਕੇ? ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਉਹ ਦਿਨ, ਜਦ ਉਸ ਦਾ ਪਿਉ ਮੇਰੀ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਬੈਠਾ-ਬੈਠਾ ਚਿਲਮ ਪੀਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਥਾ ਹਜ਼ੂਰ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਤੱਕ ਝੁਕ ਜਾਂਦਾ ਸੀ?”

ਸ਼ੇਖ਼ ਨਜੀਬ ਅਹਿਮਦ ਆਪਣੀ ਘਰਵਾਲੀ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੇ ਗੱਜ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਹੜੀ ਲੱਕੜ ਦੇ ਸੰਦੂਕ ਵਿਚ ਘਸੇ ਹੋਏ ਗਰਾਰੇ ਨੂੰ ਇੰਨੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਰੱਖ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਆਪਣੀ ਬਚੀ-ਖੁਚੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਸਾਂਭ-ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ।

ਉਹਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ਉਂਜ ਹੀ ਬੈਠੀ ਪੁਰਾਣੇ ਕੱਪੜੇ ਫੇਲ-ਫੇਲ ਦੇਖਦੀ ਰਹੀ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਰੰਗੀਨੀਆਂ ਭਾਲ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਜਾਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਚਿਲਮ ਪੀਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਦੌਲਤ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰਾਂ ਕੋਲ ਹੁਣ ਧੂੰਆਂ ਹੀ ਧੂੰਆਂ ਬਚਿਆ ਹੈ।

ਉਹਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਿਹਾ, “ਜਾਣ ਦਿਉ, ਹੁਣ ਬੋਲਣ-ਬਲਾਉਣ ਦਾ ਕੀ ਫ਼ਾਇਦਾ?”

“ਨਹੀਂ ਜਦ ਤੱਕ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ਰੀਆਂ-ਖ਼ਰੀਆਂ ਨਾ ਸੁਣਾ ਆਵਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਚੈਨ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਲੱਗਾ। ਉਂਜ ਉਸ ਕੰਬਖ਼ਤ ਦੀ ਇਹ ਮਜ਼ਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਲੱਗੇ।” ਹੋਇਆ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਸਰਫ਼ਰਾਜ਼ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਤੋਂ ਦਿਲਾਵਰ ਅਲੀ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਤੁੰ-ਤੁੰ ਮੈਂ-ਮੈਂ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਦਿਲਾਵਰ ਅਲੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਚਪੇਤ ਕੱਢ ਮਾਰੀ ਅਤੇ ਉਹ ਰੋਂਦਾ ਹੋਇਆ ਘਰ ਆਇਆ। ਜਦ ਉਹਨੇ ਰੋ-ਰੋ ਕੇ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਸ਼ੇਖ਼ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਤਨ-ਬਦਨ ਵਿਚ ਕੰਨਖੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਰੀਂਗਣ ਲੱਗੇ। ਉਹ ਸੋਚਣ ਲੱਗੇ, ਇਹ ਉਹੀ ਦਿਲਾਵਰ ਅਲੀ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਨੱਕ ਪੂੰਝਦਾ ਆਪਣੇ ਪਿਉ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਆਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਦਾ ਪਿਉ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਦੋ ਵਕਤ ਦੀ ਜੂਨ 'ਤੇ ਇੰਨੀ ਕੁ ਗੱਲ ਦਾ ਨੌਕਰ ਸੀ ਕਿ ਜਦ ਉਸ ਦਾ ਬਾਪ ਸ਼ੇਖ਼ ਰਸੂਲ ਅਹਿਮਦ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪੈਰ ਕੱਢੇ ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਤੱਕ ਝੁਕ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰੇ ਅਤੇ ਅੱਜ ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਵਕਤ ਬਦਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਿਲਾਵਰ ਅਲੀ ਮਿਉਸੋਪੈਲਿਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਦੌਲਤ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਹਸਤੀ ਹੀ ਭੁੱਲ ਗਿਆ?

ਵੱਡੇ ਦਾਲਾਨ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੂਰਮਈ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ ਕੱਢੀ ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਲਰ ਦੇ

ਉਪਰਲੇ ਕਿਨਾਰੇ ਵਿਚੋਂ ਬੁਕਰਮ ਝਾਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਤਨੀ ਦੇ ਛਿੱਜੇ ਹੋਏ ਜ਼ਰਦ ਦੁਪੱਟੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ ਖ਼ੂਬ ਝਾੜੀ-ਪੁੰਝੀ। ਸਫ਼ੈਦ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਉਨ ਦੇ ਸਕਾਰਫ਼ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਲਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰੁਕਦਾ, ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ ਦਾ ਫ਼ਟਿਆ ਹੋਇਆ ਕਾਲਰ ਵੀ ਲੁਕ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਰਫ਼ਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰਿਕਸ਼ਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਲੱਕੜੀ ਦੇ ਸੰਦੂਕ ਵਿਚੋਂ ਚਾਦੀ ਦੀ ਮੁੱਠ ਵਾਲੀ ਆਬਨੂਸੀ ਖੁੰਡੀ ਕੱਢੀ। ਖੁੰਡੀ ਹੱਥ ਵਿਚ ਫੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫ਼ਿਰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਦਿਲਾਵਰ ਅਲੀ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਔਕਾਤ ਨਹੀਂ। ਰਿਕਸ਼ੇ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਉਹ ਸੋਚ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਮੇਰੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਹੀ ਰੋਲਾ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ-‘ਸ਼ੇਖ਼ ਨਜੀਬ ਅਹਿਮਦ ਆ ਗਏ।’ ਦਿਲਾਵਰ ਦਾ ਨੌਕਰ ਮੇਰੇ ਹੱਥੋਂ ਖੁੰਡੀ ਫੜ ਕੇ ਕਿੱਲੀ 'ਤੇ ਟੰਗ ਦੇਵੇਗਾ। ਦਿਲਾਵਰ ਉਠ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਝੁਕ ਕੇ ਸਲਾਮ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਮੈਂ ਖੜ੍ਹਾ-ਖੜ੍ਹਾ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਹ ਗਾਲਾਂ ਕੱਢਾਂਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਮੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਟੋਪੀ ਰੱਖ ਕੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗੇਗਾ ਅਤੇ ਮੈਂ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਮੁੜ ਆਵਾਂਗਾ। ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਕਿੰਨਾ ਰੋਅਬ ਪਵੇਗਾ।

ਦਿਲਾਵਰ ਦੇ ਮਕਾਨ ਕੋਲ ਰਿਕਸ਼ਾ ਰੁਕਿਆ, ਉਹ ਉਤਰੇ।

“ਅਜੇ ਰੁਕ ਜਾ, ਵਾਪਸ ਵੀ ਜਾਣਾ ਹੈ।”

ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮਕਾਨ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੀ ਚਮਕਦੀ ਕਾਰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ, ‘ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਣਦਿਆਂ ਹੀ ਹਰਾਮ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨਾਲ ਕਾਰ ਲੈ ਲਈ।’ ਪਰ ਕਾਰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜੀਬ ਜਿਹਾ ਲੱਗਾ। ਆਪਣੇ ਉਪਰ ਦਿਲਾਵਰ ਦੀ ਦੌਲਤ ਦਾ ਰੋਅਬ ਝੜਦਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ। ਕਾਰ ਦੇ ਲਾਗਿਓਂ ਲੰਘਦਿਆਂ ਜਦ ਉਸ ਦੇ ਸੁਰਖ ਰੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਫ਼ਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ 'ਤੇ ਪਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਦਿਲਾਵਰ ਅਲੀ ਦਾ ਕਾਲਾ ਚਿਹਰਾ ਲਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਇਹ ਸਾਰੇ ਖ਼ਿਆਲ ਦਿਮਾਗ਼ ਵਿਚੋਂ ਝਟਕਦਿਆਂ ਉਹ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ। ਕਾਲ ਬੋਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁੰਡੀ ਦੀ ਮੁੱਠ ਨਾਲ ਬੁਰੇ 'ਤੇ ਦਸਤਕ ਦਿੱਤੀ। ਖੁੰਡੀ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਆਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਜਿਵੇਂ ਖੁੰਡੀ ਦੀ ਮੁੱਠ ਬੁਰੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਦਿਲਾਵਰ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਵੱਜ ਰਹੀ ਹੋਵੇ।

ਨੌਕਰ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ।
“ਦਿਲਾਵਰ ਹੈ?”

“ਚੇਅਰਮੈਨ ਦਿਲਾਵਰ ਅਲੀ ਕਹੋ ਬੜੇ ਮੀਆਂ।”

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡਾ ਹੈ, ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਤਮੀਜ਼ ਨਹੀਂ। ਜਾਣਦਾ ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਕੌਣ ਹਾਂ। ਦਿਲਾਵਰ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਇਸ ਦੇ ਕੰਨ ਖਿਚਾਵਾਂਗਾ।

“ਚੰਗਾ ਭਾਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿਓ ਨਜੀਬ ਅਹਿਮਦ ਆਏ ਹਨ।”

ਨੌਕਰ ਅਰਬ ਭਰਪੂਰ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੱਬੀ ਅੰਦਰ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਬਾਅਦ ਮੁੜਿਆ ਅਤੇ ਬੋਲਿਆ, “ਜਾਉ, ਅੰਦਰ ਬੈਠੋ ਹਨ।”

ਪੈਰ ਪਟਕਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ ਦੇ ਬੁਰੇ ਤੱਕ ਆਏ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਫ਼ਿਰ ਆਪਣਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ। ਸਕਾਰਫ਼ ਤਸੱਲੀ ਨਾਲ ਲਪੇਟਿਆ ਅਤੇ

ਬੁਲਬੁਲਾ

ਉਰਦੂ ਨਾਮਾਨਿਗਾਰ ਸਈਅਦ ਮੁਹੰਮਦ ਅਸ਼ਰਫ਼ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਬੁਲਬੁਲਾ’ ਬਦਲ ਰਹੇ ਵਕਤਾਂ ਦੀ ਬਾਤ ਹੈ। ਇਹ ਵਕਤ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਜਗੀਰਦਾਰੀ ਉਤੇ ਸਿੱਧੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਚੁਸਤ-ਚਲਾਕ ਜਗੀਰਦਾਰ ਨਵੇਂ ਬਣ ਰਹੇ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਫਟਾ-ਫਟ ਫਿੱਟ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਦੇਖਦਿਆਂ-ਦੇਖਦਿਆਂ ਇਸ ਦੌੜ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਪਛੜ ਗਏ। ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਹੀ ਹਾਲ ਹੋਇਆ ਜੋ ਆਮ ਵੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਆਮ ਬੰਦੇ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਇਕ ਬੰਦੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਪੁਰਾਣੇ ਸਿਸਟਮ ਨਾਲੋਂ ਅਜੇ ਟੁੱਟਿਆ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਨਾਲ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜੁੜ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ; ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅੱਧ-ਵਿਚਾਲੇ ਡੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਸ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਤਸੱਲੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ। ਅਸ਼ਰਫ਼ ਨੇ ਇਸ ਬੰਦੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀ ਉਥਲ-ਪੁਥਲ ਨੂੰ ਧੁਰ ਅੰਦਰੋਂ ਫੜਿਆ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਬੁਰੇ ਤੱਕ ਜਾ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ। ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦਿਲਾਵਰ ਉਠ ਕੇ ਸਲਾਮ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਲਿਜਾ ਕੇ ਬਿਠਾਵੇ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ

ਦੇ ਖ਼ੁਬਸੂਰਤ ਸੀਸ਼ੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਸਜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਠੰਢੀ ਮਸ਼ੀਨ ਕੋਲ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਅਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ-ਕੀ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਰਧ ਚੇਤਨ ਮਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫ਼ੈਲਿਆ ਹੋਇਆ

ਵੀ ਮਜ਼ਲਿਸ ਦੇ ਕੁਝ ਆਦਾਬ ਆ ਗਏ ਸਨ। ਹੌਲੀ ਜਿਹੇ ਸਲਾਮ ਕੀਤੀ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਦਿਲਾਵਰ ਅਲੀ ਨੇ ਹੱਥ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਸਲਾਮ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੋਫ਼ੇ 'ਤੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਹੱਥ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੈਠਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਸ਼ੇਖ਼ ਸਾਹਿਬ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਫ਼ੈਲ ਗਏ। ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ। ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਪੇਂਟਿੰਗਾਂ ਕੰਧਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਕੱਚ

ਜਿਸਮ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਸੁੰਗੜ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਲੁਕਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਣ।

ਦਿਲਾਵਰ ਅਲੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਆਦਮੀ 'ਤੇ ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਪਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ। ਮਕਬੂਲ ਮੀਆਂ ਦਿਲਾਵਰ ਅਲੀ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਚੋਰ ਵਾਂਗੂੰ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਸਿਰ ਝੁਕਾਈ, ਥੱਕੇ-ਥੱਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਚਾਹ ਦਾ ਕੱਪ ਕੰਬ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸ਼ੇਖ਼ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵੀ ਚਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਹ ਸੋਚ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਉਹੀ ਮਕਬੂਲ

ਮੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਟੱਕਰ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੀਂਦਾਰ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫ਼ਾਟਕ 'ਤੇ ਹਾਥੀ ਝੂਲਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਹਾਰ ਬੀੜੀਆਂ ਪੀਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅੱਜ ਉਹੀ ਦਿਲਾਵਰ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿਰ ਝੁਕਾਈ ਬੈਠੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਿਲਾਵਰ ਅਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਹੈ, “ਆਖ਼ਰ ਮੈਂ ਪੁੱਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਹਿੰਮਤ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਹਿ ਸਕੋ ਕਿ ਮੇਰਾ ਬਾਪ ਤੁਹਾਡੇ ਬਾਗ਼ ਵਿਚੋਂ ਤਰਕਾਰੀ ਚੋਰੀ ਕਰ ਲਿਆਉਂਦਾ ਸੀ? ਹੋਸ਼ ਵਿਚ ਰਹੋ ਮਕਬੂਲ ਮੀਆਂ, ਇੱਥੇ ਰਹਿਣਾ ਭੁਲਾ ਦਿਆਂਗਾ...ਸਮਝੋ?”

...ਤੇ ਮਕਬੂਲ ਮੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਚਾਹ ਦਾ ਕੱਪ ਅਚਾਨਕ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਕੰਬਿਆ ਅਤੇ ਫੁੱਟ ਕੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਟੋਟੇ-ਟੋਟੇ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵਹਿਸ਼ਤ ਬਰਸਣ ਲੱਗੀ ਜਿਵੇਂ ਚਾਹ ਦੇ ਕੱਪ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਮਾਣ-ਮਰਯਾਦਾ ਟੁੱਟ ਕੇ ਖਿੱਲਰ ਗਈ ਹੋਵੇ।

ਸ਼ੇਖ਼ ਨਜੀਬ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਵੀ ਕੱਪ ਕੰਬ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਿਲਾਵਰ ਅਲੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ, “ਕਹੋ ਸ਼ੇਖ਼ ਜੀ, ਕਿਵੇਂ ਆਉਣਾ ਹੋਇਆ?”

ਸ਼ੇਖ਼ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੜੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਕੰਬਦੇ ਹੋਏ ਕੱਪ ਨੂੰ ਡਿੱਗਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ, ਖੰਘਾਰੇ ਅਤੇ ਬੋਲੇ, “ਮੈਂ...ਮੈਂ...।” ਇੰਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਉਹ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਜ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ਼ ਵਿਚ ਗੱਡ-ਮੱਡ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੋੜੀ ਦੇਰ ਲਈ ਇੰਜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿਮਾਗ਼ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਟੋਬਲ ਫ਼ੈਨ ਵਾਂਗੂੰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੰਭ ਟੁੱਟ ਕੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਅੰਦਰ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਰਹੇ ਹੋਣ।

ਦਿਲਾਵਰ ਅਲੀ ਦੀਆਂ ਚੁਫ਼ਵੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪਿਆ ਤਾਲਾ ਤੌੜ ਦਿੱਤਾ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਹੋਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਬੇਵਸੀ ਨਾਲ ਨਿਕਲਿਆ, “ਮੈਂ...ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਤੁਸੀਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਣ ਗਏ ਹੋ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦੇ ਆਵਾਂ।”

“ਚੰਗਾ-ਚੰਗਾ ਇਹ ਲਉ।” ਉਸ ਨੇ ਸੁੱਕੇ ਮੇਵਿਆਂ ਦੀ ਪਲੇਟ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬੋੜੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਉਹ ਉਠ ਗਏ।

ਰਿਕਸ਼ੇ ਵਿਚ ਬੈਠਿਆਂ ਸਾਰੇ ਰਾਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ। ਬੱਸ ਰਿਕਸ਼ੇ ਦੇ ਪੈਡਲਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਰਹੇ। ਇੱਕ ਪੈਡਲ ਉਪਰੋਂ ਥੱਲੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇਕਦਮ ਥੱਲਿਓਂ ਉਪਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਇੰਨੀ ਛੇਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਕਦੋਂ ਉਪਰਲਾ ਪੈਡਲ ਥੱਲੇ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਥੱਲੜਾ ਉਪਰ ਆਇਆ?

ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਬੁਰੇ ਤੋਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਚੁਰਾਉਂਦੇ ਉਹ ਘਰ ਅੰਦਰ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਏ। ਆਬਨੂਸੀ ਖੁੰਡੀ ਕਿੱਲੀ 'ਤੇ ਟੰਗੀ। ਸਰਫ਼ਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, “ਬੇਟਾ, ਮੈਂ ਦਿਲਾਵਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਭਾਂਟਿਆ। ਉਹ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਣ ਲੱਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਤਰਸ ਆ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਉਹਨੂੰ ਜਾਂ ਉਹਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।”

ਤੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ ਲਾਹੁੰਦਿਆਂ ਉਹ ਸੋਚ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਜੇ ਅੱਜ ਮਕਬੂਲ ਮੀਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੱਥੋਂ ਵੀ ਚਾਹ ਦਾ ਕੱਪ ਡਿੱਗ ਕੇ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਕੀ ਹੁੰਦਾ...?

**ਤਰਜਮਾ: ਭਜਨਬੀਰ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 91-98556-75724**

ਕੁਲਦੀਪ ਭੁੱਲਰ

ਰਾਤ ਦੇ ਘੁਸਮੁਸੇ 'ਚ ਜਦੋਂ ਫੁੱਫੜ ਨਾਜਰ ਸਾਡੇ ਘਰ ਆਉਂਦਾ, ਉਸ ਕੋਲ ਖਾਕੀ ਝੋਲਾ, ਇਕ ਦਾਤਰੀ ਤੇ ਸਿਰ 'ਤੇ 'ਦੇ ਰੁੱਗ ਘਾਹ' ਹੁੰਦਾ। ਦਾਤਰੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੰਜੀ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਸਿਰਹਾਣੇ ਵੱਲ ਭੁੰਜੇ ਟਿਕਾ ਦੇਣੀ। ਘਾਹ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਖੁਰਲੀ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਖਾਕੀ ਥੈਲੇ ਦਾ ਸੁੱਬੀ ਨਾਲ ਬੱਝਿਆ ਮੂੰਹ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਲੱਪ ਭੁੱਕੀ ਦੀ ਭਰਨੀ ਤੇ ਫੱਕਾ ਮਾਰ ਲੈਣਾ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਨੇ ਠੰਢਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ ਅਤੇ ਗਿਲਾਸ ਮੰਜੀ ਦੇ ਸਿਰਹਾਣੇ ਵੱਲ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪਣੀ ਉਸ ਦਿਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਣਾ, “ਅੱਜ ‘ਮਰੀਕ ਸਿੰਗ’ ਰੱਬ ਨੇ ਬਚਾਇਆ। ਨਹਿਰ ਦੇ ਪੁਲ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸੌ ਗਜ਼ ਦੂਰ ਮੈਨੂੰ ‘ਮਾਮੇ’ ਦਿੱਸੇ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਬਈ ਅੱਜ ਤਾਂ ਆਂਗੇ 'ਤਿਕੇ। ਮੈਂ ਡਰਦਾ ਡਰਦਾ ਪੁਲ ਵੱਲ ਵਧਣ ਲੱਗਾ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਮਾਮੇ ਵੀ ਪੁਲ ਵੱਲ ਹੀ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਕਰੇ ਬਈ ਪਿੱਛੇ ਹੋ ਲਾਂ। ਫਿਰ ਸੋਚਿਆ ਜੇ ਸਵੇਰੇ ਘਰ ਨਾ ਗਿਆ ਸੱਜਰੀ ਸੁਈ ਗਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੋਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ। ਉਹਦਾ ਵੱਡਾ ਵੱਖਰਾ ਬਾਂ ਬਾਂ ਕਰਕੇ ਰੱਸੀ

ਮਿੱਠੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਉਡੀਕ

ਤੁਤਾਏਗਾ। ਚਲੋ ਇਕ ਡੰਗ ਤਾਂ ਸਰ ਜਾਂਦੇ, ਦੋ ਵੇਲੇ ਜੇ ਗਾਂ ਨਾ ਚੋਈ, ਉਸ ਦਾ ਹਵਾਨਾ ਪਾਟਣ ਨੂੰ ਆ ਜਾਏਗਾ। ਮੈਂ ਦੋ ਦੋ ਕਦਮ ਪੁੱਟਦਾ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਗਿਆ ਉਹ ਵੀ ਮੇਰੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਆ ਗਏ। ਲੈ ਬਈ ਹਾਸੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਨਿਕਲੀ, ਉਹ ਜੋ ਮਾਮੇ ਲੱਗਦੇ ਸੀ ਨਹਿਰ ਦੇ ਬੋਲਦਾਰ ਨਿਕਲੇ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਨਾਜਰਾ ਤੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭੇਡੂਆਂ ਤੋਂ ਡਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੁਣ। ਲੈ ਬਈ ਹਾਸੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਜਿਹਨੂੰ ਵੀ ਸੁਣਾਵਾਂ ਮੈਨੂੰ ਈ ਬੁੱਧ ਕਹੂੰ।” ਹਰ ਵਾਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਆਖਰ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਤਾੜੀ ਮਾਰਨੀ, ਕਹਿਕਹਾ ਮਾਰਨਾ ਤੇ ਫਿਰ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਚੋਕੇ ਵੱਲ ਵੇਖਣਾ। ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਹਿਣਾ, “ਮੈਂ 'ਖਿਆ ਰੋਟੀ ਤਿਆਰ ਏ ਤਾਂ ਲਿਆ ਦੇ ਮੰਨੀਆਂ ਰੇੜ੍ਹ ਕੇ ਸੌਂ ਜਾਈਏ। ਸਵੇਰੇ ਸੂਰਜ ਦੀ ਟਿੱਕੀ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘਰ ਵੀ ਪਹੁੰਚਣੈ।” ਨਾਜਰ ਫੁੱਫੜ ਹਰ ਵਾਰ ਹੀ ਕੋਈ ਲੰਮੀ

ਗੱਲ ਛੇੜ ਕੇ ਲੱਪ ਖਾਧੀ ਭੁੱਕੀ ਦੇ ਸਰੂਰ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲੱਗਦਾ ਤੇ ਸਰੂਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਝੁਟੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਹਾਣੀ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਰੋਟੀ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੰਦਾ। ਉਸ ਦੀ ਹਰ ਵਾਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਫਰਕ ਨਾ ਹੁੰਦਾ। ਮਾਮੇ ਤਾਂ ਹਰ ਵਾਰ ਉਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਹੁੰਦੇ ਈ ਹੁੰਦੇ। ਸਾਨੂੰ ਘਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਰੂਪ ਦਾ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਛਲੋਛਲ ਰੂਪ ਕਾਫੀ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਦੇਖਦੇ ਆਏ ਸੀ। ਫੁੱਫੜ ਨਾਜਰ ਨੂੰ ਭੁੱਕੀ ਦੀ ਲਤ ਪੁਰਾਣੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਭੁੱਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੀ। ਪੰਦਰਾਂ ਵੀਹ ਦਿਨ ਜਾਂ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਉਹ ਪੰਜ ਛੇ ਕੋਹ ਪੈੜਾ ਤੈਅ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡੋਂ ਲੰਘ ਕੇ ਅੱਗੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚਦਾ। ਉਥੋਂ ਭੁੱਕੀ ਖਰੀਦਦਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਉਹ ਹਰ ਵਾਰ ਘਾਹੀਆ ਬਣ ਕੇ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜੂਹ ਪਾਰ ਕਰਦਾ, ਇਕ ਦੋ ਤਿਠਕੇ

ਇਕੱਠਾ ਕਰਦਾ ਕਰਦਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ। ਉਥੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੇ ਬੁਰੇ ਅੱਗੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਬੱਸ ਬੈਠਾ ਕਹਿ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ‘ਅੱਜ ਮੈਂ ਰੁੰਗ ਪੱਠਿਆਂ ਦਾ ਲੈਣ ਚੱਲਿਆਂ।’ ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਜਾਂਦੇ ਕਿ ਫੁੱਫੜ ਨਾਜਰ ਅੱਜ ਆਪਣੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਸਮਾਨ ਯਾਨਿ ਭੁੱਕੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਆਇਓ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਘਰ ਹੀ ਰੁਕੇਗਾ। ਉਦੋਂ ਅਸੀਂ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਕਦੋਂ ਚਲਾ ਜਾਂਦੇ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ। ਉਂਜ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਹਰ ਦਮ ਉਡੀਕ ਰਹਿੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਾਡੇ ਘਰ ਆਉਂਦਾ ਉਸ ਕੋਲ ਖੰਡ ਦੀਆਂ ਰੰਗ-ਬਰੰਗੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਮੰਗਿਆਂ ਹੀ ਇਹ ਗੋਲੀਆਂ ਸਾਡੀ ਤਲੀ 'ਤੇ ਧਰਦਾ ਜਾਂਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੰਗ-ਬਰੰਗੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਲਈ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ, ਮਨ

ਹੀ ਮਨ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਆਉਣ ਤਕ ਉਸ ਦੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਸੁੱਤੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਉਹ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਉਹਦੀ ਮੰਜੀ ਵੀ ਟੋਕੋਆਣੀ 'ਚ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ।

ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਕਈ ਸਾਲ ਚੱਲਿਆ। ਮੈਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਪੰਦਰਾਂ ਵੀਹ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਘਰ ਆਉਂਦਾ, ਫੁੱਫੜ ਬਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰ ਪੁੱਛਦਾ। ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਹੁਣ ਉਹ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਜਾਂ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਫੇਰਾ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹਨੂੰ ਉਹਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚੋਂ ਭੁੱਕੀ ਨਾ ਮਿਲੇ। ਪਰ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਰੰਗ-ਬਰੰਗੀਆਂ ਖੰਡ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਦ ਮੈਂ ਕਦੇ ਨਾ ਭੁੱਲਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਨੌਕਰੀ ਵੀ ਉਥੇ ਹੀ ਲੱਗ ਗਈ। 34-35 ਸਾਲ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਪਿੱਛੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਕਰਨਵੀਰ ਕੋਲ ਦਿੱਲੀ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੋਜਨ ਪਕਵਾਨਾਂ ਤੇ ਮਹਿੰਗੇ ਚਾਕਲੇਟਾਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਫੁੱਫੜ (ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਆਪਣੇ ਵੇਲੇ ਦਾ ਬੁਲੰਦ ਗਵੱਈਆ 95 ਸਾਲਾ ਮਿਲਖੀ ਰਾਮ

ਕੀ ਮੈਂ
ਬੁੱਠ
ਬੋਲਿਆ...

ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਟਹਿਣਾ
ਫੋਨ: 91-98141-78883

ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਕਲਾਕਾਰ ਦੀ ਭਾਲ 'ਚ ਸਾਂ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਦੇ ਕੋਈ ਗੀਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੁਣਿਆ, ਨਾ ਹੀ ਫੋਟੋ ਦੇਖੀ ਸੀ। ਪਰ 70-75 ਨੂੰ ਢੁੱਕੇ 5-7 ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁਣਿਆ ਸੀ, "ਮਿਲਖੀ ਰਾਮ ਮਿਲਖੀ ਦੇ ਬੜੇ ਗਾਣੇ ਵੱਜਦੇ ਸੀ ਰੇਡੀਓ 'ਤੇ... ਪੂਰੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਸੀ ਉਹਦੀ ਆਪਣੇ ਵੇਲੇ।" ਪਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮਿਲਖੀ ਰਾਮ ਨੂੰ ਲੱਭਿਆ ਕਿਵੇਂ ਜਾਵੇ... ਹੈ ਕਿੱਥੇ ਉਹ?

ਕਿਸੇ ਨਵੇਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਨਾਂ ਸੁਣਦਿਆਂ ਸਾਰ 'ਕੀ...ਕੌਣ' ਆਖਣ ਲੱਗਦਾ, ਪੁਰਾਣੇ ਤੋਂ ਪੁੱਛਦਾ ਤਾਂ ਉਹ 'ਪਤਾ ਨਹੀਂ' ਕਹਿ ਪੱਲਾ ਝਾੜ ਲੈਂਦਾ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮਿਲਖੀ ਰਾਮ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਨਜ਼ਾਤਮ ਨਗਰ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ। ਲੱਭਦਿਆਂ ਲਭਾਉਂਦਿਆਂ ਨਜ਼ਾਤਮ ਨਗਰ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦਾ, "ਮਿਲਖੀ ਰਾਮ ਮਿਲਖੀ ਦਾ ਘਰ ਕਿਹੜਾ ਏ ਏਥੇ?" ਜਵਾਬ ਉਹੀ ਮਿਲਦਾ, "ਕੌਣ ਮਿਲਖੀ, ਇਥੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ।" "ਉਹੀ ਜੀ, ਜਿਹੜੇ ਗਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਨੇ... ਵਾਹਵਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਹੁਣ...।" ਮੈਂ ਆਖਦਾ ਤਾਂ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਕਹਿੰਦਾ, "ਸਾਨੂੰ ਇਥੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਵੀਹ ਸਾਲ ਹੋ ਚੱਲੇ ਨੇ... ਪੱਚੀ ਹੋ ਗਏ ਨੇ... ਚਾਲੀ ਹੋ ਗਏ... ਕੋਈ ਮਿਲਖੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਕਦੇ।"

ਢਹੇ ਜਿਹੇ ਮਨ ਨਾਲ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਘਰ ਦਾ ਬੂਟਾ ਖੜਕਾਇਆ ਤਾਂ ਤੋੜ ਧੋੜੀ ਵਾਲੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਕੁੱਝ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਜਵਾਬ ਮਿਲਿਆ, "ਅੱਛਾ-ਅੱਛਾ, ਮਿਲਖੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣੇ, ਪਿਛਲੀ ਗਲੀ 'ਚ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਆਸਰਮ ਏ, ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਦਾ ਘਰ ਉਹਦਾ ਏ। ਬਾਹਰ ਮਿਲਖੀ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਬੋਰਡ ਲੱਗਾ ਹੋਇਐ।"

ਆਖਰ ਘਰ ਲੱਭ ਗਿਆ। ਬਾਹਰ ਨਿੱਕੀ ਜਹੀ 'ਨਾਂ ਵਾਲੀ ਪਲੇਟ' 'ਤੇ ਕਾਲੇ ਅੱਖਰਾਂ 'ਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, 'ਮਿਲਖੀ ਰਾਮ ਮਿਲਖੀ-ਰੇਡੀਓ ਆਰਟਿਸਟ।' ਮਿਲਖੀ ਘਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, "ਪਾਪਾ ਮੰਦਰ ਗਏ ਨੇ, ਭਜਨ-ਪਾਠ ਬਹੁਤ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਲੱਭ ਕੇ ਲਿਆਉਣਾ।"

ਤੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕੱਦ, ਤਾਂਬੜ ਜਿਹੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤੇ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਵਾਲਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਆਣ ਖੜ੍ਹਿਆ।

ਮੈਂ ਆਖਿਆ, "ਬਾਪੂ ਜੀ, ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨੀ ਸੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਨਾਲ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਲਈ, ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਲੱਭਿਆ ਥੋੜ੍ਹਾ।"

"ਜੈ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ, ਜੈ ਭਗਵਾਨ" ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਗੱਲਬਾਤਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ।

95 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰੇ ਕੋਈ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿੰਦਾਦਿਲ ਹੋ ਸਕਦੈ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਏਦਾਂ ਵੀ ਮਾਣ ਸਕਦੈ, ਹੈਰਾਨੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੇ ਰਾਜ, ਖੁਰਾਕ, ਗਾਉਣ, ਉਚਾਣ-ਨਿਵਾਣ, ਗਮੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿੰਨਾ

ਆਪਣੀ ਜਵਾਨੀ ਵੇਲੇ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਨਾਲ ਮਿਲਖੀ ਰਾਮ ਮਿਲਖੀ

ਹੀ ਕੁਝ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ। ਜਦੋਂ ਕਹਾਂ, "ਜਵਾਨੀ ਵੇਲੇ ਗਾਏ ਕਿਸੇ ਗੀਤ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਤਾਂ ਸੁਣਾ ਦਿਓ", ਤਾਂ ਉਹ ਕੀਮਾ-ਮਲਕੀ ਜਾਂ ਪੂਰਨ ਭਗਤ ਦਾ ਕਿੱਸਾ ਸੁਣਾਉਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਅੱਧੀ ਕੁ ਸਮਝ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਦਿਮਾਗ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਵੀ ਅੱਧਾ ਕੁ ਪੱਲੇ ਨਾ ਪੈਂਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਡੀ ਉਮਰੇ ਉਚਾਰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ।

ਮਲਕੀ ਭਰਦੀ ਪਈ ਸੀ ਖੂਹ ਤੋਂ ਪਾਣੀ, ਕੀਮਾ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਗੁਜ਼ਾਰੇ। ਉਏ ਉਡਦੇ-ਉਡਦੇ ਆ ਗਏ ਭੱਰ ਪ੍ਰਦੇਸੀ, ਤੇਰੇ ਜੋਬਨ ਦੇ ਲੈਣ ਨੀ ਨਜ਼ਾਰੇ।

ਪੱਲਾ ਨਾ ਕਰ ਐਵੇਂ ਚੁੰਨੀ ਸਾੜ ਦੇਏਗੀ ਨੀ ਕੁੜੀਏ, ਤੇਰੇ ਘੁੰਡ ਵਿਚ ਦੋ ਜਲਦੇ ਨੀ ਅੰਗਿਆਰੇ।

ਵੰਡ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਮਿਲਖੀ ਰਾਮ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਅੱਜ ਵੀ ਘੁੰਮਦਾ ਏ। ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਬੜਾ ਕੁਝ ਦੇਖਿਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ, ਪਰ ਕੀਤਾ ਵੀ

ਕੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜਨਮ ਉਸ ਦਾ ਲਾਹੌਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਹੋਇਆ। ਉਥੇ ਹੀ ਰੇਡੀਓ ਲਈ ਆਡੀਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ। ਪਾਸ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ, ਪਰ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਵੰਡ ਹੋ ਗਈ। ਆਡੀਸ਼ਨ ਮੌਕੇ ਉਸ ਨੇ 'ਹੀਰ' ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਵੰਡ ਮਗਰੋਂ ਏਧਰ ਆਏ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਬਸਤੀ ਸ਼ੇਖ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਤੇ ਰੇਡੀਓ 'ਤੇ ਮੁੜ ਆਡੀਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ, 'ਮਿਰਜ਼ਾ' ਗਾਇਆ, 'ਜੱਟ ਚੜ੍ਹਦੇ ਮਿਰਜ਼ੇ ਖਾਨ ਨੂੰ, ਜੱਟ ਵੰਡਲ ਦਿੰਦਾ ਮੱਤ' ਤੇ 'ਪਾਸ' ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਬਸ ਫੇਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਗਾਉਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ। ਲਗਾਤਾਰ ਰੇਡੀਓ ਤੋਂ ਕੰਮ ਮਿਲਦਾ ਗਿਆ ਤੇ ਚਰਚਾ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਬਾਹਰੋਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਿਕਲਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਨਜ਼ਾਤਮ ਨਗਰ 'ਚ ਪਲਾਟ ਲੈ ਗਿਆ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਇਥੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਮਿਲਖੀ ਰਾਮ ਮਿਲਖੀ ਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ਕਮਲਾਵੰਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਵੰਡ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹੋ ਗਈ। ਤਿੰਨ ਕੁੜੀਆਂ ਤੇ ਚਾਰ ਪੁੱਤ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇ। ਇੱਕ ਪੁੱਤ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਨਾਲ, ਜਿਹੜਾ ਕਲਾਸੀਕਲ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੀ, ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਮਿਲਖੀ ਨੂੰ ਡੂੰਘਾ ਝਟਕਾ ਲੱਗਾ। ਮਿਲਖੀ ਹੁਣ ਪੋਤਿਆਂ-ਪੜਪੋਤਿਆਂ, ਦੋਹਤਿਆਂ ਵਾਲਾ ਏ।

ਉਮਰ ਅੱਗੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ, ਪਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਇਸ ਸ਼ਾਮ ਤੋਂ ਬੇਖ਼ਬਰ ਮਿਲਖੀ ਦਾ ਦਿਨ ਆਮ ਵਾਂਗ ਚੜ੍ਹਦਾ ਏ ਤੇ ਆਮ ਵਾਂਗ ਛਿਪ ਜਾਂਦਾ ਏ। "ਬਸ ਮਾਅਰਾਜ ਜੋ ਕਰਦੈ, ਚੰਗਾ ਏ... ਉਹਦੀ ਰਜ਼ਾ 'ਚ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਚੰਗਾ ਏ... ਮਾੜੇ ਕੰਮ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਮਾੜਾ ਨਿਕਲਦੈ" ਵਰਗੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਨੇ।

ਗਾ ਕੇ ਮਿਲਖੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਮਾਇਆ ਪਰ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵੱਲ ਬਹੁਤਾ ਧਿਆਨ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਭੱਜ-ਦੌੜ 'ਚ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੱਖਦਾ। ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ, "ਬਹੁਤ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗਾਂ ਕਰਾਓ, ਪਰ ਮੇਰਾ ਮਨ ਨਾ ਮੰਨਿਆ। ਸਿਰਫ ਇਕੋ ਗੀਤ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਇਆ, 'ਚੜ੍ਹਿਆ ਦਿਨ ਜਦ ਰਾਜੇ ਨੇ ਦਰਬਾਰ ਲਗਾਇਆ' ਤੇ ਉਸ ਪਿਛੋਂ ਕਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਬੁਲਾਵੇ ਆਏ ਪਰ ਮੈਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਨਰਿੰਦਰ ਬੀਬਾ ਨੇ ਵੀ ਬੜੀ ਵਾਰ ਕਿਹਾ, 'ਮਿਲਖੀ ਜੀ, ਕੁਝ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਾ ਲਵੋ, ਪਛਾਣ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ, ਰਾਇਲਟੀ ਆਈ ਜਾਏਗੀ, ਪਰ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵੱਲ

ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੇ ਏਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਮ ਸੀ ਕਿ ਪੁੱਛੋ ਕੁਝ ਨਾ। ਪੰਜਾਬੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮੇਰੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਕਦੇ ਰਾਜਸਥਾਨ, ਕਦੇ ਹਿਮਾਚਲ, ਕਦੇ ਦਿੱਲੀ, ਕਦੇ ਹਰਿਆਣੇ, ਗਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਕਮਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਨਿਆਣੇ ਪਾਲਦਾ ਰਿਹਾ।"

ਮਿਲਖੀ ਰਾਮ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸਦੀਆਂ ਨੇ ਕਿ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਜਮਾਤ ਇਹੋ ਜਹੀ ਸਾਦ-ਮੁਰਾਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਾਲੀ ਵੀ ਰਹੀ ਏ। ਘਟਨਾਵਾਂ, ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ, ਸਨਮਾਨਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਵੇਰਵੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਮਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ, ਸੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ-ਸੱਤ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਹੀ ਨਾਂ ਲੈਂਦੈ, ਜਿਹੜੇ ਰੇਡੀਓ-ਟੀ.ਵੀ. 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਨੇ। ਉਸ ਨੇ ਲੋਕ ਗਾਥਾਵਾਂ ਨਿੱਠ ਕੇ ਗਾਈਆਂ, 'ਪੂਰਨ ਭਗਤ', 'ਕੀਮਾ ਮਲਕੀ', 'ਵੋਲ ਸੰਮੀ', 'ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ ਚੰਦਰ'। ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਸਮੇਤ ਕਈ ਮਨਚਲੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ।

"ਚੜ੍ਹਤ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਸੁਣਾ ਦਿਓ" ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਮਿਲਖੀ ਰਾਮ "ਬਸ ਗੁਰੂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਏ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਬੜਾ ਕੁਝ ਕਮਾਇਆ, ਬੇਅੰਤ ਧਿਆਰ ਮਿਲਿਆ ਪਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਦੁਖਾਇਆ। ਸੱਭਿਅਤਾ ਤੋਂ ਗਿਰੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਚੰਗਾ ਗਾਇਆ, ਨੇਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਏ। ਚੰਦਰਕਾਂਤਾ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਗਾਇਆ। ਸਿਹਰੇ ਗਾ-ਗਾ ਨਿਆਣੇ ਪਾਲ ਲਏ। ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬੜੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਬੱਲੇ-ਬੱਲੇ ਸੀ ਪੂਰੀ, ਖੂਬ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਲੁੱਟੇ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ। ਪਰ ਹੁਣ ਮੇਰਾ ਮਨ ਭਰ ਗਿਐ ਗਾਉਣ ਵੱਲੋਂ, ਬਹੁਤਾ ਤੁਰ-ਫਿਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਹੁਣ। ਜੇ ਕੋਈ ਬੁਲਾਵੇ ਵੀ ਤਾਂ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਈਂਦਾ ਹੈ। ਤੌਰ-ਫੇਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਚੰਗੇ ਵਿਚਾਰ, ਚੰਗੇ ਕਰਮ ਮੇਰੀ ਕਮਾਈ ਨੇ, ਜੋ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਜਾਣਗੇ।"

ਮਿਲਖੀ ਰਾਮ ਮਿਲਖੀ ਅਤੇ ਅਲਗੋਜ਼ਾ ਵਾਦਕ ਬੋਲੀ ਰਾਮ ਦੀ ਬੜੀ ਨੇੜਤਾ ਸੀ। ਬੋਲੀ ਰਾਮ ਨੇ ਅਲਗੋਜ਼ੇ ਵਜਾਉਣੇ ਤੇ ਮਿਲਖੀ ਨੇ ਗਾਉਣਾ। ਖੂਬ ਨਿਭੀ ਦੋਹਾਂ ਦੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਬੋਲੀ ਰਾਮ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮਿਲਖੀ ਰਾਮ ਨੂੰ ਡੂੰਘੀ ਸੱਟ ਵੱਜੀ ਤੇ ਸੋਚ ਲਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਗਾਉਣਾ। ਚੁੱਪ ਵੱਟ ਲਈ, ਪਰ ਬਹੁਤੇ ਨੇੜਲਿਆਂ ਦੇ ਬੁਲਾਵਿਆਂ 'ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ।

"ਤੁਹਾਡੀ ਔਲਾਦ ਨੂੰ ਅੱਗੋਂ ਗਾਉਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਏ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?" ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਚ ਮਿਲਖੀ ਕਹਿੰਦੈ, "ਪੋਤਾ ਗਾਉਂਦੈ ਮੇਰਾ, ਜੀਹਦਾ ਬੋਰਡ ਬਾਹਰ ਲੱਗੇ, ਅੱਜ ਵੀ ਫੰਕਸ਼ਨ 'ਤੇ ਗਿਐ।"

ਜਗਰਾਤੇ ਸੋਹਣੇ ਲਾ ਲੈਂਦੈ ਤੇ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਕਰਦੈ। ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਏ ਉਹਦਾ, ਨਾਂ ਲੱਕੀ ਏ, ਵੈਸੇ ਵੀ 'ਲੱਕੀ' ਏ। ਪੁੱਤ ਕਲਾਸੀਕਲ ਦਾ ਬੜਾ ਮਾਹਿਰ ਸੀ, ਵਿਚਾਰਾ ਚੱਲਦਾ ਬਣਿਆ। ਬਹੁਤ ਕ੍ਰਿਪਾ 'ਮਾਅਰਾਜ' ਦੀ, ਸਾਰੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਲੱਗੇ ਨੇ, ਚੰਗੀ ਰੋਟੀ ਖਾਂਦੇ ਨੇ।"

"ਪਰ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਂਗ ਕਮਰਸ਼ੀਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਰਨ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਨਾਂ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕੋਈ।"

"ਨਹੀਂ, ਨਹੀਂ, ਏਦਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਜੀਹਦਾ ਜਿਵੇਂ ਮਨ ਕਰਦੈ, ਕਰੀ ਜਾਂਦੈ। ਮੈਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਏ ਕਿ ਸਾਰੇ ਆਹਰ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਨੇ।"

ਮਿਲਖੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਗਿਲਾ ਜ਼ਰੂਰ ਏ ਕਿ ਉਹ ਕਲਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀਆਂ। ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਇਕ-ਦੋ ਵਾਰ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਹੋਇਆ। ਦੋ-ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਏਨੇ ਨਾਲ ਕੀ ਬਣਦੈ, ਮਹਿੰਗਾਈ ਕਿੰਨੀ ਏ। ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦੈ।

ਇਹ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਕਿ ਨਵੇਂ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਬਾਬਤ ਕੀ ਕਹੋਗੇ... ਮਾੜੀ ਗਾਇਕੀ ਨੇ ਅੱਤ ਚੁੱਕੀ ਏ, ਉਹ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਆਖਦੈ, "ਚੁੱਪ ਕਰੋ... ਚੁੱਪ ਕਰੋ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਜ਼ਮਾਨਾ ਮਾੜੇ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਕਹਿਣ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਵੈਰ ਪੈ ਜਾਂਦੈ। 'ਗੁਰੂ' ਸਭ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰੇ, ਸਭ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਏ, ਕੀ ਲੈਣੈ ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਨੁਕਸ ਕੱਢ ਕੇ।"

ਮਿਲਖੀ ਰਾਮ ਦੀਆਂ ਜਵਾਨੀ ਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਦੇਖ ਮੈਂ ਸੋਚਾਂ ਵਿਚ ਗੁਆਚ ਗਿਆ ਕਿ ਜੁੱਸੇ ਦਾ ਏਨਾ ਤਕੜਾ ਬੰਦਾ ਇਕ ਦਿਨ ਹੱਡੀਆਂ ਦੀ ਮੁੱਠ ਵੀ ਬਣ ਜਾਂਦੈ। ਸੱਚ ਏ ਕਿ ਉਮਰ ਅੱਗੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ। ਇੱਕ ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਮੂੰਹੋਂ ਮੱਲੋਜ਼ੋਰੀ 'ਵਾਹ' ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਜਿਉਣੇ ਮੌਤ ਵਰਗਾ, ਰੋਅਬਦਾਰ ਮੁੱਛਾਂ ਵਾਲਾ ਮਿਲਖੀ ਜਵਾਨੀ ਵੇਲੇ ਹੁਣ ਨਾਲੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਈ ਗੱਲਾਂ 'ਚੋਂ ਡਰ ਝਲਕਦੈ ਤੇ ਜਵਾਨੀ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦਾ ਤਕੜਾ ਸਰੀਰ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੋਏਗਾ।

ਸਵੈ-ਪਛਾਣ ਲਈ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਜਦੋਜਹਿਦ

ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਔਰਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਇਕ ਲੌਢੀ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ, ਮਿਥਿਹਾਸ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਰਗੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਮਰਦ ਤੋਂ ਪਿਛਾਂਹ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਔਰਤ ਨੇ ਕਦੇ ਹਾਰ ਨਹੀਂ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮਰਦ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਜਾਂ ਗੋਡਿਆਂ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਹੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸੀ, ਆਪਣੀ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਜ 'ਸਿਸਟਰਹੁਡ' ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਦੇ ਮੀਡੀਏ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਹਸਤੀ ਓਪਰਾ ਵਿਨਫਰੇ ਇਕ ਬਹੁਤ ਗਰੀਬ ਘਰ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਗਰੀਬੀ ਕਾਰਨ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਦਰ ਦਰ ਦੀਆਂ ਠੋਕਰਾਂ ਖਾਧੀਆਂ। ਆਪਣੇ ਅਨੇਕਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਸਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਰੀ।

ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਸਦਕਾ ਅੱਜ ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰੋਲ ਮਾਡਲ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਹੁਣ ਤਕ ਔਰਤ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੰਦੇ ਨਾਲੋਂ ਕਿਸੇ ਗੱਲੋਂ ਵੀ ਘਟ ਨਹੀਂ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ 'ਫੇਮਸ ਫਾਈਵ' ਨੇ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਇਕ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਔਰਤ ਜੋ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਹੱਕ ਮਾਣ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਫੇਮਸ ਫਾਈਵ' ਦੀ ਹੀ ਦੇਣ ਹਨ।

ਕੈਨੇਡਾ ਵਰਗੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਜ਼ਾਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਪਰਸਨਜ਼' ਯਾਨਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। 1927 ਵਿਚ ਪੰਜ ਔਰਤਾਂ-ਐਮਲੀ ਮਰਫੀ, ਆਇਰਨ ਮਾਰਟਿਨ ਪਰਲਬੀ,

ਨੈਨੀ ਮੂਲੀ ਮੈਕਲਗ, ਲੂਈਸ ਮਕੀਨੀ ਤੇ ਹੈਨਰੀਅਟਾ ਮਯੂਰ ਨੇ ਇਕੱਠਿਆਂ ਹੋ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ

ਲਿਖੇ 'ਕੁਆਲੀਫਾਈਡ ਪਰਸਨਜ਼' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਪੁੱਛੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਕੀ 'ਪਰਸਨਜ਼' ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਇਹ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਕੀ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਸੈਨੇਟ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਨਹੀਂ।

1928 ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਔਰਤਾਂ 'ਪਰਸਨਜ਼' ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਆਖਿਰੀ ਸਤਰ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੈਨੇਟ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ 'ਪਰਸਨਜ਼ ਕੇਸ' ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਇਹ

ਔਰਤਾਂ ਹਾਰੀਆਂ ਨਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਇੰ ਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ 'ਜੂਡੀਸ਼ੀਅਲ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ' ਅੱਗੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕੀਤੀ। 18 ਅਕਤੂਬਰ 1929 ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ 'ਪਰਸਨਜ਼' ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੈਨੇਟ ਦੀਆਂ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲ ਗਏ।

ਇਹ ਪੰਜ ਔਰਤਾਂ ਅਲਬਰਟਾ ਦੀਆਂ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਨ। ਕੇਸ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕੰਮ ਕੀਤੇ। ਕੰਮ 'ਤੇ ਔਰਤ ਕਾਮਿਆਂ ਲਈ ਸੁਖਾਵਾਂ ਮਾਹੌਲ, ਸਿਹਤ ਸਬੰਧੀ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ, ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹਰ ਮਸਲੇ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਗਨ ਅਤੇ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਹੱਕ ਦੁਆਉਣ ਵੇਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੰਗ ਭੇਦ, ਨਸਲ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਅੱਜ ਇਹ ਪੰਜ ਔਰਤਾਂ 'ਫੇਮਸ ਫਾਈਵ' ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਪੰਜਾਹਾਂ ਦੇ ਨੋਟ 'ਤੇ ਛਾਪੀ ਗਈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ

ਟਰਾਫੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਵੀ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁੱਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਬੁੱਤਘਾਤੀ ਬਾਰਬਰਾ ਪੈਟਰਸਨ ਤੋਂ ਬਣਵਾ ਕੇ 'ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਹਿਲ', ਔਟਵਾ ਅਤੇ 'ਉਲੰਪਿਕ ਪਲਾਜ਼ਾ' ਕੈਲਗਰੀ ਵਿਚ ਲਗਵਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇ ਸਾਰੀ ਇਸਤਰੀ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ।

ਅੱਜ ਵੀ ਔਰਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਨੇਕਾਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਔਰਤ ਹਾਰ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਵੇ। ਔਰਤ ਮਾਂ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਹਰ ਮਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਣ ਕਰ ਲਵੇ ਕਿ ਉਹ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਧੀ ਵਿਚ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਵੱਡਾ ਹੋ ਕੇ ਉਹ ਹਰ ਔਰਤ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਮਰਦ ਤੇ ਔਰਤ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭਿੰਨਤਾ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ।

ਮਿੱਠੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਉਡੀਕ (ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਨਾਜਰ ਦੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਖੰਡ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਦ ਹੀ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਧੇ ਪਕਵਾਨਾਂ ਦਾ ਸਵਾਦ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਤੋਂ ਫਿੱਕਾ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸੰਤਰੇ ਤੇ ਖੰਡ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਆਪ ਖਰੀਦ ਕੇ ਵੀ ਖਾਧੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਬਚਪਨ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਫੁੱਫੜ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤੇ ਖਾਧੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀਆਂ। ਉਜ ਤਾਂ ਬੀਤੇ ਦਾ ਰੁਮਾਂਚ ਤੇ ਯਾਦ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਮਿੱਠੀ ਹੀ ਲਗਦੀ ਹੈ ਪਰ ਬੁੜਾਂ ਮਾਰੇ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਦਇਆ ਦਾ ਅਹਿਸਾਨ ਨਾ ਕਦੇ ਭੁੱਲੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਭੁੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਸ਼! ਉਹ ਦਿਨ ਫਿਰ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਣ। ਆਮੀਨ।

ਸੁਰਜੀਤ, ਟੋਰਾਂਟੋ
ਫੋਨ: 905-216-4981

ਮੰਨੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਜਦੋਜਹਿਦ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਐਲਿਸ ਵਾਕਰ ਇਕ ਅਫਰੀਕਨ ਐਕਟਿਵਿਸਟ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਔਰਤ ਲੇਖਕ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ 'ਦਾ ਕਲਰ ਪਰਪਲ' ਨਾਵਲ ਲਿਖ ਕੇ ਲਿਤਾਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅਫਰੀਕਨ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ 1930 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਜਾਰਜੀਆ ਸਟੇਟ 'ਚ ਵਸਦੇ ਅਫਰੀਕਨ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਸਰੀਰਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸ਼ੋਸਣ ਦੀ ਇਕ ਦਿਲ ਦਹਿਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਸ ਰਹੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਇਕ ਔਰਤ ਦੂਜੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਉਠ ਖੜ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਔਰਤਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਦੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਵਿਰੁਧ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਔਰਤਾਂ

ਇਹ ਸਿੱਲ੍ਹੇ ਨੈਣ ਬੜਾ ਕੁਝ ਕਹਿਣ...

ਦਾਜ਼ ਦੇ ਲੋਭੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਧੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਗਲ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਦਾਜ ਦਾ ਫਾਹ ਤੇ ਧੀਆਂ ਦੀ ਮਾਪਿਆਂ ਵਿਰੁਧ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਅਤੇ ਵਿਹਲੇ ਮਸ਼ਟੇਡਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਰ੍ਹੇਆਮ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਖਿੱਚਾ-ਧੂਹੀ ਹੀ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੁੜੀਆਂ ਅੱਜ ਕਿਸੇ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਰੋਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਚਾਹੇ ਜਾਇਜ਼ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇ ਤੇ ਚਾਹੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕੋਈ ਘਿਨਾਉਣੀ ਘਟਨਾ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ‘ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧੀ’ ਅਖਵਾਉਣੀ ਇਕ ਗਾਇਕਾ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਨੂੰ ਦੋਗਾਣਿਆਂ ਦੀ ਲੱਚਰਪਣੇ ਵਾਲੀ ਐਸੀ ਬਾਲੀ ਪਰੋਸੀ ਹੈ ਜੋ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਘਾਤਕ ਨਿਕਲੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਸ ਧੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੈਠੇ ਖਾਤੇ ਤਾਂ ਭਰ ਲਏ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਕਈਆਂ ਦੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਦੀ ਅੱਗ ਦੇ ਨਾਲ ਘਰ ਦੇ ਚਿਰਾਗ ਵੀ ਬੁਝਾ ਦਿੱਤੇ। ਚਲੋ ਖੋਰ! ਹੁਣ ਜਿਹੜੀ ਧੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਣ ਲੱਗਿਆਂ, ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਦਹਿਲੀਜ਼ ਤੋਂ ਐਸਾ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਪੁੱਟਿਆ ਜੋ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿੱਚ ਫਸਦਾ ਗਿਆ।

ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਟੀਟੂ ਸਿੰਘ ਬਿਜਨੈਸ ਵੀਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਮਹੀਨਾ ਭਰ ਯਾਰਾਂ-ਦੋਸਤਾਂ ਕੋਲੋਂ ਡਾਲਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਲੱਭਦਾ ਰਿਹਾ। ਸਭ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਦੇ ਇਕ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘ਭਾਈ, ਤੇਰੇ ਬੱਚੇ ਨਿਆਣੇ ਹਨ, ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਜਾਹ। ਇਥੇ ਪੱਕਾ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਅੱਥਾ ਹੈ।’ ਟੀਟੂ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕੁਨੀਨ ਵਰਗੀ ਲੱਗੀ। ਉਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿਣ ਦੀ ਕਸਮ ਖਾ ਲਈ। ਵਕੀਲ ਲੱਭ ਕੇ ਅਸਾਈਲਮ ਕੇਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਟੀਟੂ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ ਪਾਸ ਹੋ ਗਿਆ। ਲੱਡੂਆਂ ਦਾ ਡੱਬਾ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਕੋਲ ਚੱਲਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ, “ਭਾ ਜੀ! ਦੇਖੋ ਟੀਟੂ ਸਿੰਘ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪੱਕਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਬੱਚੇ ਵੀ ਆਉਣਗੇ ਤੇ ਘਰਵਾਲੀ ਵੀ ਆਵੇਗੀ ਤੇ ਟੀਟੂ ਸਿੰਘ ਬਿਜਨੈਸ ਵੀ ਲਵੇਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਮੂੰਹ ਮਿੱਠਾ ਕਰੋ ਜੀ।”

“ਟੀਟੂ ਸਿੰਘ! ਅਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸੇਰ ਵਿੱਚੋਂ ਪੂਣੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੱਤੀ, ਅੱਗੇ ਦੇਖੋ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।” ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੱਛਿਆ ਹੋਇਆ ਬੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਅੱਕੜਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਸੀ।

ਛੇਤੀ ਹੀ ਟੀਟੂ ਸਿੰਘ ਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ਮਨਵੀਰ ਕੌਰ, ਵੱਡੀ ਧੀ ਪੂਨਮ ਅਤੇ ਛੋਟਾ ਪੁੱਤਰ ਅਜੈਵੀਰ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਟੀਟੂ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਘੁੰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਬਿਜਨੈਸਮੈਨ

ਸੀ। ਉਹ ਛੇਤੀ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਤੌਰ ਤਰੀਕੇ ਸਮਝ ਗਿਆ। ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਸਕੂਲ ਪੜ੍ਹਨ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ। ਆਪ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਨਿਵਾਸੀ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ‘ਸੈਵਨ ਅਲੈਵਨ’ ਵਿੱਚ ਜੌਬ ਲੱਭ ਲਈ। ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਇੱਥੇ ਤੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦਿੱਲੀ ਰਹਿੰਦਾ। ਚਾਰੇ ਸਟੋਰਾਂ ‘ਤੇ ਮੈਨੇਜਰ ਹੀ ਕੰਮ ਚਲਾਉਂਦੇ। ਟੀਟੂ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਬੱਝਾ ਲਈ ਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ‘ਸੈਵਨ ਅਲੈਵਨ’ ਹੀ ਆਪਣਾ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਟੀਟੂ ਸਿੰਘ, ਆਹ ਕੀ ਕੀਤਾ!” ਟੀਟੂ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦਾ, “ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।” ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਾ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੇ ਕੋਲੋਂ ਲੁੱਟਿਆ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੀ ਹਫ਼ਤੇ ਲਈ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ, “ਮਕਾਨ ਤੇ ਦੁਕਾਨ ਸੁੰਨੋ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣੇ ਚਾਹੀਦੇ।”

ਕਈ ਵਾਰ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਧਨ ਲੋੜੋਂ ਵੱਧ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਭਰਮ ਪਾਲ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੇਰੀ ਸਿਆਣਪ ਨੂੰ ਭਾਗ ਲੱਗੇ ਨੇ। ਇਉਂ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਗੁਬਾਰਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫੁੱਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ‘ਤੇ ਹੀ ਸੱਟ ਮਾਰਦਾ ਹੈ। ਟੀਟੂ ਸਿੰਘ ਜਿਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾਉਂਦਾ, ਜਾਂ ਜੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸੌਦਾ ਕਰਦਾ, ਉਹ ਸੋਨੇ ‘ਤੇ ਸੁਹਾਗਾ ਹੁੰਦਾ। ਟੀਟੂ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਚਮਕਣ ਲੱਗਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਦਹਿਲੀਜ਼ ‘ਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖ ਕੇ ਭੰਗੜੇ ਪਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਪੂਨਮ ਕਾਲਜ ਚਲੀ ਗਈ। ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਖੇਡ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ਼ਕ ਦੀਆਂ ਗੁੱਡੀਆਂ ਅਸਮਾਨੀ ਉਡਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਪੈਸੇ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਡੋਰ। ਨਾ ਡਰ, ਨਾ ਕੋਈ ਖਤਰਾ। ਪੂਨਮ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨਾਲ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣ ਲੱਗੀ। ਮੁਟਿਆਰ ਧੀ ਦਾ ਰਾਤ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣਾ ਖਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਟੀਟੂ ਸਿੰਘ ਦੇ ਡਾਲਰਾਂ ਨਾਲ ਕੰਨ ਬੋਲੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੁਣਾਈ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਂ ਨੂੰ ਕੁੜੀ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਨ ‘ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਅੱਗਿਓਂ ਪੂਨਮ ਕਹਿ ਦਿੰਦੀ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਸਹੇਲੀ ਦੇ ਘਰ ਨਹਿਰ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ। ਪੂਨਮ ਕਾਲਜ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਘੱਟ ਕਰਦੀ ਪਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਨਾ ਭੁੱਲਦੀ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਤਾਂ ਅਜੇ ਆਉਣਾ ਬਾਕੀ ਸੀ, ਪੂਨਮ ਨੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ‘ਡਿਗਰੀ’ ਦੀ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਮਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਸੁੰਨ ਹੋ ਗਈ, “ਕੰਜਰੀਏ,

ਤੂੰ ਆਹ ਸਹੇਲੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।”

ਪੂਨਮ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮਾਂ ਅਸੀਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰੋ।”

“ਨੀ, ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਾ ਤਾਂ ਸਹੀ ਕੌਣ ਹੈ? ਜਿਸ ਨੇ ਤੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਾਦੂ ਵਿੱਚ ਫਸਾ ਲਿਆ।”

“ਮਾਂ, ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਵੱਡੇ ਬਿਜਨੈਸਮੈਨ ਹਨ। ਉਹ ਵੀ ਵਿਆਹ ਲਈ ਰਾਜੀ ਹੈ।” ਧੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਸ ਦੀ ਕਿਰਨ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇੱਜ਼ਤ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੂਨਮ ਨੇ ਬੜੇ ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਂਦਾ। ਮਾਂ ਤੇ ਟੀਟੂ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਪਰ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਹਰਾ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਆਉਣ ਨੂੰ ਰਾਜੀ ਨਾ ਹੋਇਆ, ਸਗੋਂ ਉਲਟਾ ਕਹਿੰਦਾ, “ਅੱਕਲ, ਇਹ ਕਿਹੜਾ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਰੋਜ਼ ਰੁਕਦੀ ਸੀ, ਕਦੇ-ਕਦੇ ਇਹ ਬੰਟੀ ਤੇ ਲੱਕੀ ਹੋਣਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।” ਟੀਟੂ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ ਕਿ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਧੀ ਨੂੰ ਜੀ.ਟੀ. ਰੋਡ ਵਾਲੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਟੀਟੂ ਸਿੰਘ ਕੁਝ ਕਰ ਬੈਠਦਾ, ਪ੍ਰੇਮੀ ਦੌੜ ਗਿਆ।

ਪੂਨਮ ਨੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਡਿਗਰੀ ਨਾ ਲੈ ਸਕੀ ਪਰ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਕੀਤੀ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਨੇ ਬੁੱਕਲ ਵਿੱਚ ਡਿਗਰੀ ਪਾ ਦਿੱਤੀ। ਟੀਟੂ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੁੱਛ ਬੋੜੀ ਜਿਹੀ ਬੋਲੇ ਨੂੰ ਹੋ ਗਈ। ਪੂਨਮ ਲਈ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਘਰ ਰਹਿਣਾ ਜੇਲ੍ਹ ਬਰਾਬਰ ਸੀ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉਹ ਵੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਸਟੋਰ ‘ਤੇ ਜਾਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਨੂੰ ਦਿਲ ‘ਤੇ ਲੱਗੀ ਸੱਟ ਦੀ ਰੜਕ ਘੱਟ ਪਉਂਦੀ। ਦਿਨਾਂ ਨੇ ਹਫ਼ਤੇ ਬਦਲਦਿਆਂ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਲੈ ਆਂਦਾ। ਨਵੇਂ ਸਾਲ ‘ਤੇ ਫਿਰ ਪੂਨਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਾਣ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਵਟਾ ਲਿਆ। ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਨਾਲ ਦਿਲ ਵੱਟ ਗਏ। ਪੂਨਮ ਫਿਰ ਤਿੱਤਲੀ ਬਣ ਉਡਣ ਲੱਗੀ। ਪੂਨਮ ਦਾ ਨਵਾਂ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨਵੀਂ ਸੋਹਣਾ ਸੁਨੱਖਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਜੇਬ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਸੀ। ਪੂਨਮ ਅੱਗੇ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਘਾਟ ਨੂੰ ਆਉਣ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਪੂਨਮ ਨੇ ਵੀ ਨਵੀਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਲਵ-ਸਟੋਰੀ ਲੁਕਾਈ ਰੱਖੀ। ਦੋਵੇਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਝੁਣ ਦੀ ਨੀਂਹ ‘ਤੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਮਹਿਲ ਉਸਰਨ ਲੱਗਿਆ। ਦੋ ਸਾਲ ਦੋਵੇਂ ਖੰਭ-ਖੀਰ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। ਅਖੀਰ ਟੀਟੂ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਧੀ ਉਹੀ ਗਲਤੀ ਦੁਬਾਰਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਨਵੀਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਧੀ ਨਾਲ

ਵਿਆਹ ਕਰਵੇਂਗਾ ਕਿ ਨਹੀਂ? ਨਵੀਂ ਝੱਟ ਮੰਨ ਗਿਆ। ਗੱਲ ਅਗਾਂਹ ਤੁਰਦੀ, ਜਦ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਨਵੀਂ ਦਾ ਬਾਪ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਨਵੀਂ ਤਾਂ ਜਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦਾ, ਉਸ ਨੇ ਪੂਨਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਪੂਨਮ ਦਾ ਵੀ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਨਵੀਂ ਨੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਅੰਤਮ ਅਰਦਾਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਨਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਕੋਮਲ ਨਾਲ ਫਰਜ਼ੀ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਕੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਮਨਾ ਲਿਆ। ਪੂਨਮ, ਕੋਮਲ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆ ਗਈ। ਬਾਕੀ ਪੇਪਰਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਨਵੀਂ ਨੇ ਆਪ ਕਰਵਾ ਲਿਆ।

ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਕੋਮਲ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਗਿਆ। ਨਵੀਂ ਪੂਨਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰੱਖਦਾ। ਉਹ ਆਪ ਦੋਵੇਂ ਭਰਾ ਕੰਮ ‘ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਪੂਨਮ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਕਰ ਕੇ ਮਾਂ ਦੇ ਘਰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਕੋਲ ਆ ਜਾਂਦੀ। ਕੋਮਲ ਨੇ ਸਿਟੀਜਨਸ਼ਿਪ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਈ। ਹੁਣ ਪੂਨਮ ਨੇ ਨਵੀਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਲਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਨਵੀਂ ਅੱਜ-ਭਲਕ ਦਾ ਲਾਰਾ ਲਾਉਣਾ ਗਿਆ। ਨਵੀਂ ਸਿਹਰੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਹੀ ਵਾਲਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਆ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਨਮ ਰਾਹ ਪਈ ਪਾਟੀ ਲੀਰ ਵਰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਜਿਹੜੀ ਹਰ ਇਕ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਜਦੀ ਫਿਰਦੀ ਸੀ। ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਨੇ ਘਰ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਰੱਖ ਲਈ। ਨੇੜੇ ਦੇ ਸੰਗੀ-ਸਾਥੀ ਸੱਦ ਲਏ। ਪੂਨਮ ਦੀ ਮਾਂ ਵੀ ਪੂਨਮ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਲੈ ਕੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਸੱਚ ਦੀ ਵਲਟੋਹੀ ਤੋਂ ਝੁਠ ਦਾ ਢੱਕਣ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਨਵੀਂ ਨੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ। ਮਾਂ ਨੇ ਸਭ ਕੁਝ ਨਵੀਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ। ਉਤਲੇ ਮਨੋਂ ਗੁੱਸੇ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਨਵੀਂ ਅੰਦਰੋਂ ਹੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਬਣਾ ਕੇ ਉਹ ਝੂਠੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਪਿੰਡ ਜਾ ਕੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਆਵੇਗਾ। ਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਚਲਾਕ ਬਾਪ ਦੀ ਧੀ ਝੂਠ ਦੀ ਅੱਗ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕ ਰਹੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਮਾਂ ਨੇ ਧੀ ਦੀ ਗਲਤੀ ਜੰਗ ਕੋਲੋਂ ਲੁਕੇ ਕੇ ਮੁੱਠੀ ਵਿੱਚ ਘੁੱਟ ਲਈ। ਨਵੀਂ ਤੇ ਕੋਮਲ ਨੇ ਤਾਂ ਛਾਉਣੀ ਹੀ ਬਦਲ ਕੇ ਦੂਜੀ ਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਲਈ। ਦੋਵੇਂ ਭਰਾ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਜਾ ਕੇ ਇੰਡੀਆ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਆਏ।

ਮੁੰਹ ਆਈ ਬਾਤ

ਮੇਜਰ ਕੁਲਾਰ ਬੋਪਾਰਾਏਕਲਾਂ
ਫੋਨ: 916-273-2856
www.boparaisudhar.com

ਇਕ ਦਿਨ ਟੀਟੂ ਸਿੰਘ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਸੁਣਾ ਬਾਈ, ਕਿਵੇਂ ਚਲਦਾ ਕਬੀਲਦਾਰੀ ਦਾ ਚਰਖਾ।” ਟੀਟੂ ਸਿੰਘ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦਾ, ਪਰ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਹੰਝੂਆਂ ਨੇ ਸਭ ਕੁਝ ਸੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉੱਜ ਵੀ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਪਿਆਲਾ ਛਲਕਣ ਲੱਗਿਆ ਹਮਦਰਦੀ ਦਾ ਬੁੱਲਾ ਹੀ ਉਡੀਕਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਟੀਟੂ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਤੋਂ ਧੀ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਫਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

“ਟੀਟੂ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਧੀ ਦਾ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇੰਡੀਆ ਜਾ ਕੇ ਵਿਆਹ ਕਰ ਦੇਵੋਗੇ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਔਲਾਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਹਿੱਕ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣਾ। ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ?” ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੇ ਵੀ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਤੀਰ ਚਲਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।

ਸਮਾਂ ਬੀਤਦਾ ਗਿਆ। ਪੂਨਮ ਨੇ ਘਰ ਵਸਾਉਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ, ਹੱਥ ਸਰਾਬ ਦਾ ਪਿਆਲਾ ਫੜ ਲਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਰੱਸਾ ਚੱਬਣ ਵਾਲੀ ਆਦਤ ਗਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਤਾਸ਼ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਵਾਂਗ ਖਿਡਾਰੀ ਬਦਲਦੀ ਗਈ, ਪਰ ਆਪ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਡੱਬੀ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਨਾ ਪਈ। ਟੀਟੂ ਸਿੰਘ ਸ਼ਰਮ ਨਾਲ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਟੁੱਟਦਾ ਗਿਆ। ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਲਿਆ ਬਿਜਨੈਸ ਰੋ ਕੇ ਵੇਚਿਆ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਮਾਲਕ ਘੱਟ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਇੱਜ਼ਤ ਖਰੀਦੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ, ਪਰ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਪੈਸਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਟੀਟੂ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੱਸ ਇਕੋ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਅਜੈਵੀਰ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਵੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਡਾਲਰ ਕਮਾਉਣ ਨਾਲੋਂ ਹੁਣ ਪੁੱਤ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਿਕਰ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਬਿਨਾਂ ਧੀ-ਜਵਾਈ ਤੋਂ ਦੋਹੜੇ ਨੂੰ ਸਾਂਝੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਸੌਦਾ ਤਾਂ ਖਰਬੂਜਿਆਂ ਦਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਝੋਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੌੜ ਤੁੰਮੇ ਨਿਕਲ ਆਉਂਦੇ ਨੇ।

ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ

ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਭਾਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਟੀ.ਵੀ. ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਚੈਨਲਾਂ ‘ਤੇ ਅਕਸਰ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਗਾਇਕ ਆਪਣੀ ਐਲਬਮ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਹੈ, ਮਾਣ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਹੈ। ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਕੇ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹਦਾ ਕੋਈ ਗਾਣਾ ਸੁਣੀਦਾ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓ

ਕਿਰਪਾਲ ਕੌਰ
ਫੋਨ: 815-356-9535

ਦੇਖੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਅਸਲੀਲ ਤੇ ਜੀਪਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਮੁੰਡੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦੂਕਾਂ ਤੇ ਬੋਤਲਾਂ ਨਾਲ ਦਿਸਦੇ ਹਨ; ਨਾਲ ਹੀ ਲੜਕੀਆਂ ਬੇਧੜਕ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਿੱਚ ਦਿਸਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਪੱਥ ਜਾਂ ਬਾਰ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ‘ਚ ਲੜਕੀਆਂ ਵੀ ਗਲਾਸ ਫੜੀ ਘੁੰਮਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰੀ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਗਾਣਾ ਤਾਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ‘ਘੱਗਰਾ ਤੇਰਾ ਵੀਹ ਗਜ਼ ਦਾ’ ਪਰ ਕੁੜੀ ਦੇ ਗਲ ਅਤੇ ਤੇਤ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਇਕ ਗਜ਼ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਗੱਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਗਾਣੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨ, ਮੇਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਤੇ ਗਾਇਕਾਂ ਅੱਗੇ ਸਿਰ ਝੁਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਬੋਲੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੁਹਜ-ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਹਿਰਾਵੇ ਨੂੰ ਮਾਣ ਬਖਸ਼ਦੇ ਹਨ। ਫਿਕਰ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਅਸਲੀਲਤਾ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੁੱਧ ਦੇ ਭਰੇ ਘੜੇ ਵਿੱਚ

ਕਾਂਜੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਬੂੰਦਾਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਫਟਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਲੀਰੇ-ਲੀਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਵੀ ਖੁਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪੂਰੇ ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸਿੱਜੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਅਮੀਰੀ, ਆਪਣੇ ਗੁਰੂਆਂ, ਸੰਤਾਂ, ਸੂਫੀਆਂ ਤੇ ਫਕੀਰਾਂ, ਹੀਰ-ਰਾਂਝੇ ਜਿਹੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਕੀ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿਥੇ ਮਨੁੱਖੀ ਪਿਆਰ ਸਦਾ ਕਾਮ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਕੇਵਲ ਪਿਆਰ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਧਰਤੀ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਕਿੱਤਾ ਖੇਤੀ ਹੈ। ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਲ, ਕਿਰਤੀ ਤੇ ਕਾਮੇ, ਸੱਚੇ ਤੇ ਬਹਾਦਰ, ਲੋੜ ਪੈਣ ‘ਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਰਿਹਾ। ਗੋਲੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਛਾੜੀ ਵਿੱਚ ਖਾਧੀ, ਪਿੱਠ ‘ਤੇ ਝਰੀਟ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਦਿੱਤੀ।

ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਚੰਗਾ ਲੱਗਾ, ਅਪਨਾ ਲਿਆ। ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਕਿਤੇ ਰੁਲਦਾ ਮਿਲਿਆ, ਗਲੇ ਲਾ ਲਿਆ। ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੇ ਅਰਬੀ, ਫਾਰਸੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮਾਲਾ ਵਿੱਚ ਪਰੇ ਲਏ। ਦੂਜੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਪਾਲੀ, ਮਗਧੀ, ਬ੍ਰਿਜ, ਗੁਜਰਾਤੀ ਅਤੇ ਮਾਰਵਾੜੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਸਮੇਂ ਲਏ। ਸਾਡੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਭਾਗ ਲਾਏ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆਨ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ-ਗਦ ਤੇ ਪਦ ਅੱਜ ਸਿਖਰਾਂ ਛੂਹ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ-ਉਸ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਪਹਿਰਾਵਾ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਬੰਧ, ਘਰਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ, ਸਜਾਵਟ, ਦਸਤਕਾਰੀ, ਦਿਨ-ਦਿਹਾਰ, ਵਿਆਹ, ਖੁਸ਼ੀ-ਗਮੀ ਤੇ ਨੱਚਣ-ਗਾਉਣ; ਪਰ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਨੱਚਣ ਗਾਉਣ ਨੂੰ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਬਣਾ ਧਰਿਆ ਹੈ। ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਨੱਚਣ-ਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੱਭਿਅਕ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਸੱਭਿਅਕ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ-ਸੁਚੱਜਾ, ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਕੰਮ ਸਾਡੀਆਂ ਨੈਤਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਕ ਹੱਦਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇ। ਆਚਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਾਡਾ ਵਿਹਾਰ। ਇਉਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਹੋਇਆ, ‘ਸਾਡਾ ਉਹ ਵਿਹਾਰ ਜੋ ਸਾਡੀਆਂ ਸਮਾਜਕ ਤੇ ਨੈਤਿਕ ਹੱਦਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੋਵੇ।’

ਕਦੇ ਸਮਾਂ ਸੀ, ਪ੍ਰਾਗੁਣਿਆਂ ਦਾ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਲੋੜਵੰਦ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ, ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ-ਗਮੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਇਕ ਹੁੰਦਾ। ਕਿਸੇ ਇਕ ਘਰ ਦੀ ਧੀ ਪੂਰੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਧੀ ਭੈਣ ਹੁੰਦੀ, ਧੀਆਂ ਤੇ ਨੂੰਹਾਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਮੌਕੇ ਸ਼ਗਨ ਮਨਾਉਣੇ, ਗੀਤ ਗਾਉਣੇ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸਾਡਾ ਆਮ ਵਿਹਾਰ ਸੀ। ਕੁੜੀਆਂ ਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਗੀਤ ਅਲੱਗ ਹੁੰਦੇ। ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਆਪਸੀ ਸਾਂਝ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ‘ਚੋਂ ਝਲਕਦੀ। ਗੀਤ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਰਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਤੇ ਗੀਤ ਗਾਉਣੇ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕੰਮ ਤੋਂ ਵਿਹਲੀਆਂ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜਾਬਣਾਂ ਜਦ ‘ਕੋਠੀਆਂ ਬੈਠ ਉਚੀ ਹੋਕ ਵਾਲੇ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੀਆਂ, ਸਾਰਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਹੀ ਝੂਮ ਉਠਦਾ।

ਵਿਆਹ ਮੌਕੇ ਨਾਨਕੇ ਤੇ ਦਾਦਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੀਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਮਸ਼ਕਰੀਆਂ ਤੇ ਮਖੌਲ ਵੀ ਗੀਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ। ਕੋਈ ਗੁੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ। ਸੋਹਣੇ ਸੂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸਜੀਆਂ ਪੰਜਾਬਣਾਂ ਨੇ ਜਦ ਸਿਰ ਉਪਰ ਗੋਟੇ ਵਾਲੇ ਦੁਪੱਟੇ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰਨਾ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਗਣਾ ਜਿਵੇਂ ਰੱਬ ਦੇ ਨੰਦਨ ਵਣ ਦੀਆਂ ਤਿਤਲੀਆਂ ਹੋਣ। ਗਿੱਧਾ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਨੱਚ-ਨੱਚ ਕੇ ਵਿਹੜਾ ਪੁੱਟ ਦੇਣਾ।

ਸਮਾਂ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੱਥੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਹੁਣ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ‘ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਟਾ, ਵੇਸਣ ਤੇ ਮਸਾਲੇ ਪਿਸੇ-ਪਿਸਾਏ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੇਟਰਿੰਗ ਦਾ ਇੰਤਜਾਮ ਹੈ। ਲੋੜ ਹੈ ਕੇਵਲ ਆਰਡਰ ਦੇਣ ਦੀ। ਕੱਪੜੇ ਵੀ ਸਿਲੇ-ਸਿਲਾਏ ਜਾ ਕੇ ਪਸੰਦ ਕਰੇ, ਨਾਪ ਦੇਖੇ, ਸਭ ਕੰਮ ਪੂਰਾ। ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਧਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜ਼ਰਾ ਸੋਚ ਕੇ ਦੇਖੋ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸੋਚ ਨੇ ਕਿੰਨਾ ਇਕੱਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਾਕ, ਸਿੱਤਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ। ਕਿੱਥੇ ਸਾਰੇ ‘ਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਗਨ ਮਨਾ ਕੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਤਾਂ ‘ਕੱਲੇ ਬੈਠੇ ਡਾਇਰੀ ਕੱਢ ਕੇ ਦੇਖ ਲਵੋ, ਸਾਰੇ ਆਰਡਰ ਚਲੇ ਗਏ। ਗਾਉਣ-ਵਜਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਬੰਦੇ। ਕਿਰਾਏ ‘ਤੇ ਜਾਗੋ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਆ ਜਾਣਗੇ।

ਸਾਡਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਿਘਾਰ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਥੇ ਸਾਡੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਸਾਫ-ਸੂਬਰੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਫ-ਸੂਬਰੇ ਵਿਚਾਰ! ਹਰ ਗੱਲ ਸ਼ਰਮ-ਹਯਾ ਦੇ

ਪਰਦੇ ਵਿੱਚ ਢੱਕ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵਿਆਹੁੰਦਤ ਦਾ ਪਤੀ ਪਰਦੇਸ ਚਲਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਫੌਜ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁੜ ਆਇਆ ਨਹੀਂ; ਨਾਲ ਦੀਆਂ ਵਿਆਹੀਆਂ ਦੇ ਗੋਦੀ ਬਾਲ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਉਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ...ਉਹ ਸੱਸ ਨੂੰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਦੀਆਂ ਦੇ ਗੋਦੀ ਬਾਲ ਹਨ, ਤੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਲੈ... ‘ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਬਾਵਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹਾਂ...ਝੰਗ ਪਾਉਂਦੀ ਹਾਂ...ਨਾ ਰੇ ਮਿੱਟੀ ਦਿਆ ਬਾਵਿਆ...ਵੇ ਤੇਰਾ ਪਿਓ ਪਰਦੇਸੀ!’...ਉਹ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਬੁਲਾ ਲਵੋ।

ਹੁਣ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਲੱਚਰ ਗੀਤ ਵੱਜਦੇ ਹਨ, ਅੱਖੀਂ ਵੇਖਣ ਲਈ ਅੱਧ-ਨੰਗੇ ਸਰੀਰ ਹਨ। ਸਰਾਬ ਦੇ ਨਸੇ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ-ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਟੋਲੇ ਘੁੰਮਦੇ ਦਿਸਦੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਰਹੇ ਨੇ। ਅੱਜ ਤਾਂ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਜਿਸ ‘ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ! ਬਾਪ-ਬੇਟੀ ਅਤੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਤੱਕ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਚੇ! ਕਿਸ ਅੱਗੇ ਅਰਜ਼ੋਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ? ਸਾਡੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਨਹੀਂ, ‘ਬਾਬਾ ਹੋਰ ਖਾਣਾ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਆਰਾ। ਜਿਤੁ ਖਾਧੈ ਤਨੁ ਪੀਤੀਐ ਮਨ ਮਹਿ ਚਲਹਿ ਵਿਕਾਰ।’

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲਿਆਂਦੀ, ਚਿੱਟੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲਿਆਂਦੀ, ਹੁਣ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਹੀ ਉਠਾ ਕੇ ਹੰਝਲਾ ਮਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਹਨੇਰੀ ਰੋਕਣੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਲੱਚਰ ਗੀਤ ਤੇ ਨੰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੁੜ ਚਰਿੱਤਰ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅੱਜ ਆਚਰਨ ਸੋਧਣ ਦੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਨਾਰਥ ਅਮਰੀਕਨ ਪੰਜਾਬੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਨਾਪਾ) ਟੈਕਸਾਸ ਸਟੇਟ ਚੈਪਟਰ ਵਲੋਂ

ਹਿਊਸਟਨ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲਾ

May 25, 2013 • 11am-7pm • Saturday

Venue : 14207 Tomball Pkwy Houston TX (Behind Preet Banquet Hall)

ਆਪਜੀ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਅਤਿਅੰਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਨਾਰਥ ਅਮਰੀਕਨ ਪੰਜਾਬੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ(ਨਾਪਾ) ਦੇ ਟੈਕਸਾਸ ਸਟੇਟ ਚੈਪਟਰ ਵਲੋਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ "ਹਿਊਸਟਨ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲਾ" ਮਈ 25 2013 ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਤ ਬੈਨਕੀਊਟ ਹਾਲ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ (ਸੱਤ ਏਕੜ) ਦੀਆਂ ਖੁੱਲੀਆਂ ਗਰਾਊਂਡਾਂ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਖੇਡ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲਾ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ, ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਰਸਾਕੱਸ਼ੀ, ਦੌੜਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖਿਚ ਦਾ ਕਾਰਣ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਕਬੱਡੀ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਨਿਊਯਾਰਕ, ਡਾਲਸ, ਸਿਆਟਲ ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਆਦਿ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕਬੱਡੀ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਪਹੁੰਚਣਗੀਆਂ। ਸਮੂਹ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਮਾ ਹੁਮਾ ਕੇ ਇਸ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੋ ਅਤੇ ਇਸ ਮੇਲੇ ਦੀ ਰੋਣਕ ਨੂੰ ਵਧਾਉ ਜੀ।

VENUE SPONSOR

Hardial Singh Mangat, Dr.Harpreet Singh Mangat
PREET BANQUET HALL

DIAMOND SPONSOR

Bawa Jewelers
Monty Singh Real Estate

ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਡਾ.ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬੁੱਟਰ
(ਚੇਅਰਮੈਨ)
832.868.7100
ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧਰ
(ਪਰਧਾਨ)
713.423.4831

ਡਾ.ਅਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੱਟ
(ਜਨਰਲ ਸੈਕਟਰੀ)
832.640.3551
ਡਾ.ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ
(ਖਜਾਨਚੀ)
832.613.5755

RADIO CHARDI KALA

Tournament Live Coverage

WWW.RADIOCK.COM

Dial and Listen 832.551.5038

Sponsors: Hardyal Singh Mangat, Sudagar and Teja Singh virk, Kamaljit Singh Otal, Tara Singh Grewal, Surinder Singh Pamma, Gurdev Singh sidhu, Parmjit Singh Toor, Lal kumar, Jagjit Singh gill, Nindar Singh Mangat , Balraj Singh, Amrik Singh [Sparrow], Ajit Dhillon, Satnam Singh [Delhiwala] , Ramesh Singh [delhiwala] , Inderpal Singh Juhar, Kashmira Singh , Balwinder Singh - Lake Jackson , Rajinder Singh Ubhi (Raja), Harmeet Singh Ubhi, Harpreet Singh Garcha (Soni), Jaswant Singh Aulakh, Deep Singh Buttar, Jagdish Singh Bhinder, Pargat Singh Sandhar, Inderjit Singh Cheema, Vikram Singh Cheema, Iqbal Singh Tony Photographer, Dr.Amarbeer Singh Mattewal, Balraj singh Ball, Amar Singh Birring, Jatinderpal Singh Randhawa, Kirpal Singh Gullu, Harjit Singh Bains, Harpal Singh, Parmnarinder Singh Chahal, Hamir Singh Chahal, Mohinder Singh (Mike), Baljinder Singh, Sobhan Lal (Freeport), Charan Singh (Conroe), Rakhpal Singh Chahal, Manjeet Singh Cheema, Dhiyan Singh, Dharam Singh Padda, Paramjit Birring, Mohinder Singh Mann, Avninder Singh Sandhar, Gurdeep Singh Jammu, Balbir Singh Padda, Gurmeet Singh Dhoat, Hardeep Singh Dhoat (East West Grocery), Dr. Kamaljeet Singh Pamma, Avtar Singh Pingilia, Ajinderpal Singh, Balbir Singh Dhindsa, Mohinder Singh Mann, Harpreet Singh Kalkat, Harbhajan Singh Dulai, Shivinder Singh Randhawa, Jagdev Singh Khaira, Malkeet Singh Randhawa , Dr. Harbaksh Singh Satia & the list continues.....

For Cultural Participation call : Sukhpreet Kaur (713.291.5749), Hardeep K. Singh 713.459.4812

For Ladies Sports Participation Info Call :

Kirandeep K Sidhu (832.594.7388), Varinder K. Cheema (832.266.9400), Navneet Kaur Rimpay (832.656.8040), Jaswinder Kaur (832.883.4949), Parvinder Kaur Virk (979.203.1183)

Sports Organizing Committee :

Daljit Singh281-235-9637	Gurpreet Toor..... 281-381-9265	Kabul Singh Batala.....713.624.0245
Surinder Singh.....832-421-1004	Manjit Dhindsa..... 832-922-1566	Gurcharan S. Sidhu.....832.797.6466
Nachattar Lehga.....832-723-6837	Sukhdev Singh.....832.330.9500	Mukhtiar Singh & Sukhdev Singh
Gurdev Sidhu.....832-233-1543	Inderbir Mann.....832.250.6266	(Bombay Sweets)
Jarnall Singh.....713.722.7070	Kamaljit Mann..... 832.640.3426	832-724-1635

The Anu Attorney Immigration Law Firm Law offices of Anu Peshawaria

*More than 25 years of experience *Internationally Awarded-Extraordinary ability *Served as Legal Advisor to Govt. of India, Embassy of India, Washington, DC

Anu Peshawaria
Attorney at Law

Licensed to practice Immigration & Bankruptcy in all 50 states. More than 20 year experience in US immigration & Indian law

US IMMIGRATION

- *Green Cards (Investor, Employment)
- *E-2 investor Visa, L1 (Intra Company)
- *Family Green Card, Fiancee Visa
- *Deportation Defense, VAWA, U Visa
- *Asylum, Appeals, Ninth Circuit Court
- *H1B, Computer Engineers, Cooks, Teachers, Students, Doctors, Nurses, Physical Therapist

ਪੰਜਾਬੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਹਿੰਦੀ ਤੇ ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰੋ

ਹੁਣ ਸਿਆਟਲ ਵਿਚ ਵੀ ਦਫਤਰ ਖੁਲ੍ਹ ਚੁਕਾ ਹੈ

Contact numbers:

Seattle, WA
Ph: 206-774-0907
Fremont, California
Ph: 510-353-0102
Cell Phone 510-299-1907
Toll free: 1-866-586-6297
anu@anuattorney.com
www.anuattorney.com

Weekends & Evening Appointments Available

FAMILY LAW

- *Divorce *Annulment
- *International Custody

INCORPORATIONS

- *International Contracts, Mergers
- *Attorney Supreme Court of India

*Bankruptcy Consultation & Filing

46560 Fremont Blvd., STE#205, Fremont, CA 94538
801, Pine Street, # 21 H, Seattle, Washington 98101
Offices: Seattle, WA *Fremont, CA *UK *Canada *India

Syan Video Production, Inc.

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇ, ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਕਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਜਾਦਗਾਰੀ ਪਲ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਦਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰੀਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਂਭਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਇੰਡੀਆਨਾ, ਇਲੀਨਾਏ, ਓਹਾਇਓ, ਆਇਓਆ

Professional HD Video & Digital Photo Production

- Multiple Camera shooting/Digital Still Photography (with flush mount album)
- Live Video Display With Large Screens
- DJ Service with Laser Lights
- Call Toll Free: 1-800-RAJ-SYAN (with 17 years Experienced)

Call: 734-261-0936 or 734-890-1767

e-mail: raj@syانvideo.com or visit at: www.syanvideo.com

ooraa

ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਪੇਮੈਂਟਾਂ ਤੋਂ ਬੇਹੱਦ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ?

- ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਡਾਲਰ ਬਚਾਓ, ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਸੁਖਾਲੀ ਕਰੋ
- ਤੁਹਾਡੀ ਰਹਿੰਦੀ ਪੇਮੈਂਟ 60% ਤੱਕ ਘਟ ਸਕਦੀ ਹੈ
- ਆਪਣਾ ਕਰੈਡਿਟ ਬਹਾਲ ਕਰਾਓ
- Bankruptcy ਤੋਂ ਬਚੋ!
- ਸਾਰੇ ਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਇਕੋ Monthly Payment ਬਣਾਓ

- Achieve financial peace of mind
- Get the fast results
- 100% confidential
- Prevent wages garnishment and bank levies

We work in USA & Canada

Resolve your IRS Tax Debt / Problems

100% SATISFACTION GUARANTEED

ਅੱਜ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰੋ

(888) 888-9914

www.ooraa.org

Dhillon Truck Stop Dhillon Road Service

Interstate 40, exit 356, San Jon, NM

ਗਿੱਲ ਮੰਜ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਾਲੇ

ਪੰਜਾਬੀ ਦਾਬਾ

ਡੀਜ਼ਲ ਅਤੇ ਰੋਡ ਸਰਵਿਸ

New & Used Tires
Oil Change

ਨਿਊ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੀ ਸਕੇਲ ਉਤੇ ਵੀ ਸਰਵਿਸ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ

Ph: 575-576-4111, 575-815-8536

WATCH A NEW MOVIE EVERYDAY

1000+ SOUTH ASIAN MOVIES ON DEMAND FOR FREE

SUBSCRIBE TO THE PUNJABI PACK FOR \$24.99/MO

AND GET MOVIES ON DEMAND FREE FOR A YEAR

BIGMAGIC + BIGFLIX
INTERNATIONAL

CHANNEL SELECTION WILL VARY BY PACKAGE
PACKAGES STARTING FROM \$24.99/MO

1.888.242.2276
Facebook.com/DishPunjabTV

www.DishSouthAsianTV.com/MOD
HOME OF SOUTH ASIAN ENTERTAINMENT

International programming requires additional \$10/mo International Basic package or any America's Top package. Offer valid with activation of new DISH residential service with a qualifying South Asian package (\$19.99/mo or higher) between 2/01/13 and 04/30/13. You must separately sign up for Big Magic by calling 1.888.723.0197, and visit www.dish.com/southasianmod by 5/15/13 to redeem offer; your account will be credited on or about 7/01/13. You must maintain qualifying South Asian package for the duration. After promotional period Big Magic add-on package will continue at then-current price unless you call or go online to downgrade. May not be combined with other special offers. Depending on qualifying plan, one or more of the following will apply - activation fee (minimum \$79), Social Security Number, credit approval, 24-month Agreement, early cancellation fee. Upgrade fees will apply for select receivers based on model. Monthly fees for receivers may apply. Some plans require all payments to be made in advance, including monthly programming, pay-per-view (prior to event), equipment upgrades and other one-time charges. New and qualifying former customers only. Offer is subject to the terms of the Promotional and Residential Customer Agreements. All prices, packages, programming, features, functionality and offers subject to change without notice. ©2013, DISH Network L.L.C. All rights reserved.

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ, ਸਾਊਥਬੈਂਡ (ਇੰਡੀਆਨਾ)

ਖਾਲਸਾ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ

ਆਪ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਹਾੜੇ ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ, ਸਾਊਥਬੈਂਡ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ 20 ਅਪਰੈਲ 2013 ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਈ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਿਆੜ ਦਾ ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿਧ ਰਾਗੀ ਜਥਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਮਨੋਹਰ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜੇਗਾ। ਕਥਾਵਾਚਕ ਭਾਈ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕਥਾ ਵਿਆਖਿਆ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ। ਆਪ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਕੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਜੀ।

ਭਾਈ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਿਆੜ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ

ਅਰੰਭ ਅਖੰਡ ਪਾਠ: ਵੀਰਵਾਰ 18 ਅਪਰੈਲ, 2013
ਭੋਗ ਅਖੰਡ ਪਾਠ: ਸਨਿਚਰਵਾਰ 20 ਅਪਰੈਲ, 2013
ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ, ਉਪਰੰਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੀਰਤਨ ਦੀਵਾਨ ਹੋਣਗੇ
ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਣਗੇ

ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸੇਵਕ

ਗੁਰੂ ਘਰ
ਦੇ
ਸੇਵਾਦਾਰ

Paul Singh-Khalil (President) 269-861-1800
Nirmal Gujjar (Chairman) 574-215-2862
Daljinder Singh Pipli (Cashier) 574-304-1074
Amarjeet Singh (Secretary) 574-222-7927
Bobby Salempur (President Punjabi Midwest
Cultural Society) 269-325-9401
Kuljit Singh (Vice Cashier) 317-373-4227

Avtar Singh Lakha (Vice President) 574-329-2623
Manjeet Singh Lucky (Vice Chairman)
Gurmeet Singh (Ex-president)
Sukhwinder Singh Miani (Building Head)
Gurdit Singh Jash (Vice Building Head)
Didar Singh Lakha (Media in charge)
Mohan Singh Begowal (Vice media in charge)

Gurdwara Baba Makhan Shah Lubana

1501 N. Bendix Dr., South Bend, IN 46628